

BEVEZETÉS AZ IPARJOGVÉDELEMBE

S T H
Z U N I
E L E V
L A M A
L J Z T 2
E D E A 0
M O T L 2
I N I A 0

SZTNH

Bevezetés az iparjogvédelembe

Az Alapfokú iparjogvédelmi tankönyv 2., átdolgozott kiadása

Szerkesztette: Legeza Dénes

Írta:

Török Ferenc 1., 2. és 3. fejezet

Molnár István 4., 5., 6. és 7. fejezet

Dávid Károly, Ujvári János és Siklós Kata 8. fejezet

Nyelvi lektor: Mándoki Mária

Olvasószerkesztő: Grásztity Viktor

Lektorálta: Gács János és Gyetvainé Virág Dóra

Felelős szerkesztő: Sajtiné Sándor Erika

A kézirat lezárása: 2020. május 31.

Terv: robindex.hu

Felelős kiadó: Pomázi Gyula

© Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

ISBN 978-963-9157-87-3

ISBN 978-963-9157-88-0 (pdf)

Minden jog fenntartva! Az elektronikus kiadású könyv magáncélna a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül is kinyomtatható.

A kiadványban szereplő még szerzői jogi védelem alatt álló képeket a HUNGART jogosította.

A Mimi & Eunice képregények alkotója Nina Paley. A sorozat CC BY-SA 3.0 licenc alatt terjeszthető.

A szerzők által kifejtett nézetek és vélemények a szerzők sajátjai, így azok semmilyen esetben sem minősülnek jogi vagy egyéb szakmai tanácsnak, valamint nem tekinthetők a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala hivatalos álláspontjának.

SZABADALMI JOG
18

AZ
IPARJOGVÉDELEM
ALAPJAI
8

HASZNÁLATIMINTA-
OLTALOM
80

FORMATERVEZÉSI-
MINTA-OLTALOM
100

VÉDJEGYOLTALOM
128

A FÖLDRAJZI
ÁRUJELZŐK
OLTALMA
164

A SZELLEMITULAJDON-
JOGOK AZ INNOVÁCIÓS
FOLYAMATBAN
176

IPARJOGVÉDELMI
TÁJÉKOZTATÁS ÉS
INFORMÁCIÓSZERZÉS
196

Előszó

A szellemi tulajdon-védelem célja a kreatív elme által létrehozott alkotások, így például a találmányok és használati minták, a formák, az árujelzők (védjegyek, márkanevek, földrajzi árujelzők stb.), az irodalmi, művészeti és tudományos művek jogi védelme, és az alkotók erkölcsi és anyagi elismerésének biztosítása.

Annak ellenére, hogy a szellemi alkotások joga az ember mindennapi alkotótevékenységének gyümölcseit kívánja szabályozni, rendkívül bonyolult terület. Egyrészt azért tűnhet bonyolultnak, mert sokféle oltalmat kíván szabályozni. Másrészt az iparjogvédelmi oltalmakat viszonylag hosszú eljárások révén lehet megszerezni, melyeknek gyakran eltérő szabályai vannak. Ha pedig meg is szereztük a nemzeti (hazai) oltalmat, eltérő szabályok vonatkoznak a regionális (pl. európai) vagy a nemzetközi oltalomszerzésre.

Ezek az eljárási szabályok egyensúlyként próbálják védeni a közérdeket, a már piacon lévő versenytársakat, és az új belépőket (bejelentőket) is. Nem szabad elfelejteni, hogy ezek az oltalmak a jogosultaknak 5, 10, 20 évre vagy akár korlátlan számban megújítható időre kizárólagosságot biztosítanak az adott műszaki megoldás vagy forma hasznosítására, illetve az árujelzők használatára. Ezért sem mindegy, hogy milyen jogot szereznek!

De engedjük egy kicsit közelebb magunkhoz ezt a jogterületet és gondoljunk bele, hogy reggeltől estig hány száz szellemi alkotással találkozunk, érintkezünk?! Elég a tisztálkodási szerekre gondolni, vagy az étkezéseinkre, a ruházatunkra, a bútorainkra, a technikai eszközeinkre, a közlekedésünkre, a hangszerekre, a napközben hallott, látott, olvasott, készített írásokra, zenékre, vizuális tartalmakra! Mindenhol találmányok, formák, márkák, brandek, vagy szerzői művek vesznek minket körül! Még nassolni sem tudunk védjegyek nélkül...

Úgy gondolom, hogy e könyv olvasóinak egy része maga is kíváncsi alkotó. Ezért fontos, hogy a könyvet ne csak külső szemlélőként olvassuk, hanem mint leendő jogosultak. Ezért érdemes minden fejezet előtt elképzelni egy saját ötletet, és arra összpontosítani: hogy tudom ezt az ötletet műszaki megoldásként, formaként, termékként vagy mint szolgáltatás piacra dobni.

A téma összetettsége a szerzőket is kihívás elé állította. Ahol lehetett törekedtünk példákkal, magyarázatokkal, gondolatébresztő felvetésekkel, értelmező ábrákkal, jó gyakorlatok bemutatásával, színes történetekkel és nem utolsósorban illusztrációkkal segíteni az iparjogvédelem befogadását. Ezeket a részeket kis ikonokkal és szövegkiemeléssel külön jeleztük.

Gondolkozz el!

Nézz utána!

Magyarázat

Olvasnivaló

Az iparjogvédelmi tájékoztatás és információforrások bemutatása azaz kutatási gyakorlat rendszerint a szakkönyvek utolsó fejezetét szokta képezni, nincs ez másképp itt sem. Azonban minden fejezetbe tettünk keresési-kutatási-számolási feladatokat annak érdekében, hogy a könyv végére az olvasók ezeket már készségi szinten tudják használni.

Jó oltalomszerzést kívánok!

Legeza Dénes
a szerkesztő

Kincses Arisztid (?-?): Győztem... (1964)

Rövidítések jegyzéke

Ákr.	az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény
Btk.	a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
EGT	Európai Gazdasági Térség
EPO	Európai Szabadalmi Hivatal, European Patent Office
ESZE	Európai Szabadalmi Egyezmény
EU	Európai Unió
EUB	az Európai Unió Bírósága
EUIPO	Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala, European Union Intellectual Property Office
Hmt.	a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény
Kfitv.	a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény
NSZO	Nemzetközi Szabadalmi Osztályozás
PCT	Patent Cooperation Treaty, Szabadalmi Együtműködési Szerződés
Ptk.	a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
PUE	Párizsi Uniós Egyezmény
Szjt.	a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény
SZKV	Szabadalmi Közlöny és Védjegyertesítő
Szt. / Szabadalmi törvény	a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény
SZTNH	Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
Tpvt. / Versenytörvény	a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény
USPTO	United States Patent and Trademark Office, az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegy hivatala
Vt.	a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény
WIPO	Szellemi Tulajdon Világszervezete, World Intellectual Property Organisation

1.

AZ
IPARJOG-
VÉDELLEM
ALAPJAI

1.1 | Történeti áttekintés a szellemitulajdon-védelem kialakulásáról

A szellemitulajdon-védelem fejlődésének legfontosabb állomásai – vázlatosan – a következőkben foglalhatóak össze.

Noha az emberi alkotóvágy, a kreativitás által inspirált egyedi művek, művészeti és műszaki alkotások létrehozására irányuló tevékenység egyidős az emberiséggel, az ilyesfajta – művészi vagy műszaki/tudományos – alkotások jogi védelmének kialakulása csak a középkorban kezdődött el. Ennek első formája az ún. **monopóliumok** intézménye volt, amellyel az uralkodók – egyedi döntések alapján – a megoldást létrehozó személyt kizárólagos hasznosítási jogokkal jutalmazták (amiket gyakran „privilegiumoknak” neveznek). Így itt már megjelent az iparjogvédelem azon lényegi eleme, hogy a kérdéses megoldás hasznosításától az alkotó másokat eltilthattott, és így a saját hasznosítás különösen jövedelmezővé válhatott.

A jogfejlődés következő lépését jelentették azok a **törvények**, amelyek az uralkodói kegytől függetlenül, bizonyos előre meghatározott feltételek teljesülése esetében **bárki számára** védelmet nyújtottak. Ezáltal a védelem „alanyi joggá” változott.

A törvények megszületését valójában a műszaki és gazdasági fejlődés tette szükségesszerűvé. Egyrészt a feltörekvő polgárság számára nem volt elfogadható az, hogy egy, a gazdasági tevékenységgel szorosan összefüggő jog „uralkodói kegytől” függjön. Másrészt az **ipari forradalom** megindulásával – a könyvnyomtatás, a gépiesített áruterelés elterjedésével – lehetővé vált az irodalmi művek és a műszaki alkotások „többszörözése”, terjesztése, ami felértékelte azok gazdasági jelentőségét.

Az ipari fejlődéssel párhuzamosan egyre több országban született hasonló alapelven nyugvó szabadalmi és szerzői jogi szabályozás. Fontos megjegyezni, hogy ezek a nemzeti törvények csak az illető ország határain belül biztosítanak jogi oltalmat.

A modern értelemben vett szerzői jogi és iparjogvédelmi jogi kodifikáció a XIX. század folyamán született meg, majd a XX. század során színesedett a szabályrendszer a nemzetközi és a regionális együttműködés különböző formáival.

E rövid vázlatos bevezető után az alábbiakban a szellemitulajdon-védelem területeit, azok legfontosabb jellemzőit mutatjuk be.

PRIVILÉGIUMOK

Az első privilégiumok és monopóliumok a középkori Velencei Köztársasághoz vezethetők vissza. Sokat megtudhatunk a 13-18. századi velencei társadalomról és jogrendszeréről, ha megvizsgáljuk annak üvegyártását. Abban az időben, ha egy polgár az üvegyiparban dolgozott, ez meghatározta, hogy Velence melyik negyedében lakhat, a társadalmi státuszát, azt, hogy kivel házasodhat, és azt is, hogy utazhat-e külföldre. Az üvegyártás a koramodern velencei gazdaság egyik legnagyobb iparága volt, és a város munkaerejének jelentős része dolgozott az üvegyiparban.

A 12. század folyamán a Velencei Köztársaság egyre aktívabb szerepet vállalt a kézművesek és kereskedők gazdasági tevékenységeinek szabályozásában. A velencei kormány komoly érdeklődést tanúsított a köztársaság egyik legjövedelmezőbb iparága, az üvegyártás iránt, és több szabályozást is hozott a szektorral kapcsolatban. A szabályozások célja egyrészt a velencei üveg minőségének biztosítása és az észak-olasz termékek nemzetközi jóhírének fenntartása, habár a legfontosabb cél az üvegyártási tudás (ipari titok) országon belüli megőrzése volt.

Bár erősen protekcionista politikát folytatott, a 13. századi Velencei Köztársaság az innováció elkötelezett híve volt, és tudatosan azon dolgozott, hogy odacsábítsa a külföldi feltalálókat. A Szenátus elkezdett engedélyeket adni a Velencében ismeretlen technikák és technológiák gyakorlására (ennek nevében már megjelent a ma használatos „szabadalom” kifejezés megfelelője is). Általában az ilyen jogok csak az iparos céheket illették meg. Velencét tekintik a szabadalmak szülőhelyének, de – érdekes módon – a szabadalmi rendszer kifejlődése és megerősödése az odatelepedett külföldi feltalálók „harciaságának” volt köszönhető. Ugyanis a külföldiek nem válhattak a céhek tagjaivá, és bár Velence a fent említett engedélyekkel

odavonzotta a feltalálókat, azonban a kapott engedélyek nem gátolták meg a velencei céheseket, hogy lemásolják a külföldiek találmányait.

A külföldi feltalálók bizonyára panaszt nyújtottak be a Szenátushoz kizárólagos jogokat kérvényezve mesterségük gyakorlásához. Az első ismert szabadalmat, amely tartalmazta az úgynevezett „eltiltás jogát” (azaz kizárhat másokat a találmány hasznosításából), 1416-ban adták meg 50 évre. A szabadalom jogosultja Ser Franciscus Petri volt, egy külföldi, aki egy olyan eszközt dolgozott ki, amely gyapjából nemezt állított elő.

Később, 1474-ben a Szenátus elfogadta a világtörténelem első szabadalmi törvényét, amely a Velencei Dekrétum néven vált ismertté. A Dekrétum privilégiumokat biztosított a kedvezményezett iparosoknak illetve feltalálókknak, így lehetővé téve, hogy az olyan termékek, mint például a muranoi üveg a középkortól egészen a napjainkig az üvegyártás egyik csúcsteljesítménye legyen.

Forrás: Stefania Fusco: Murano Glass Vase. In: Claudy Op den Kamp, Dan Hunter (szerk.): A History of Intellectual Property in 50 Objects. Cambridge, Cambridge University Press, 2019. pp. 17-23.

Muránói üveg (Forrás: pixabay.com) Ez a kép a djedj nevű felhasználótól származik

1.2 | A szellemi tulajdon-védelem egyes területei

A szellemi tulajdon-védelem két fő oltalmi területet foglal magában: a szerzői jogot és az iparjogvédelmet.

1.2.1 A szerzői jog

Az első csoportba tartozik azon alkotások jogi védelme, amelyek alapvetően nem műszaki jellegűek; ezeknek a védelméről gondoskodik a **szerzői jog**. A szerzői jogi védelem hagyományosan a szépirodalmi, zeneművészeti, képzőművészeti alkotások oltalmára terjedt ki, majd az oltalomban részesíthető alkotások köre a technikai fejlődéssel folyamatosan bővült. Ma már például a filmművészeti alkotások, a szoftverek és az adatbázisok is szerzői jogi oltalom alatt állhatnak. A szerzői jog legfontosabb kérdésévé az új technikai, internetes környezetben a jogok tartalmának meghatározása, hatékony érvényesíthetőségük, valamint a szerzői jogi védelem és az új felhasználási módok közötti összhang biztosítása vált. A szerzői joggal kapcsolatos ismeretekről az alábbi két kiadványunkban olvashat.

Bevezetés a szerzői jogba. Budapest, SZTNH, 2020.

Legeza Dénes (szerk.): Szerzői jog mindenkinek. Budapest, SZTNH, 2017.¹

1.2.2 Az iparjogvédelem

A szellemi tulajdon-védelem másik csoportja, az iparjogvédelem igen heterogén. Legtágabban megfogalmazva olyan megoldások, termékek oltalmát öleli fel, amelyek hordoznak magukban valamiféle műszaki jelleget, illetve idetartoznak az áruknak, szolgáltatásoknak megkülönböztető képességet biztosító árujelzők (védjegyek) is.

Ezekről általánosságban elmondható, hogy valamilyen módon kapcsolatban állnak az áruk piacra kerülésével, piacon történő megjelenésével, valamint elősegítik a termék piacon történő sikeres, gazdasági haszonnal járó szereplését.

Az iparjogvédelem legfontosabb oltalmi formái a következők:

A szerzői jog és az iparjogvédelem egyes tárgyai általában könnyen elhatárolhatók egymástól. Fontos megjegyezni, hogy **az egyes oltalmi formák nem zárják ki egymást**, tehát ugyanarra az alkotásra, termékre többféle oltalom is szerezhető. Például egy önmagában szép és ötletes grafikán alapuló védjegy vagy a tárgyának egyedi külső megjelenést biztosító formatervezési minta esetében szóba jöhet párhuzamosan a szerzői jogi védelem is.

VÉDJEGY

Megkülönböztetés mások termékeitől vagy szolgáltatásaitól (márkanevek, betűk, számok, logók, szimbólumok, szlogenek, színek, hangok)

SZABADALOM

Az ismert technológiákhoz képest új megoldásokat tartalmazó találmányok

FORMATERVEZÉSI-MINTA-OLTALOM (DESIGN)

A termékek külső megjelenése (minták, szín, sorozat, kollekció)

HASZNÁLATI MINTAOLTALOM

Egyszerűbb tárgyak, szerkezetek

SZERZŐI JOG

Egyéni, eredeti jellegű irodalmi, művészeti vagy tudományos művek, iparművészeti alkotás (pl. óra), szoftver, reklámanyagok, használati útmutató

1.3 | Legfontosabb alapfogalmak

Az alábbiakban bemutatunk néhány olyan lényeges kifejezést, amelyek az egyes oltalmi formák bemutatása során rendszeresen, alapfogalmakként felmerülnek. Ezeknek a kifejezéseknek, fogalmaknak a megértése elősegíti az ismeretanyag befogadását és az iparjogvédelem rendszerének könnyebb megértését.

FELTALÁLÓ/SZERZŐ: az a személy, aki az iparjogvédelmi oltalom tárgyát (az "alkotást") létrehozta. Szabadalmak és használati minták esetében feltalálóról beszélünk, míg a formatervezési minta esetében szerzőről (de itt nem a szerzői jogi szerzőségről van szó). Az alkotó csak természetes személy lehet, tehát pl. egy céget (vagy mesterséges intelligenciát) nem lehet feltalálónak megjelölni. Védjegy esetében nem használjuk a fent tárgyalt fogalmakat; ott a jogtulajdonos kifejezést alkalmazzák (ami általánossága miatt a többi oltalmi forma esetében is használható).

BEJELENTŐ: az, aki az iparjogvédelmi oltalom megszerzése érdekében a bejelentési eljárást megindítja; bejelentést tehet akár természetes személy, akár jogi személy (pl. egy vállalkozás).

BEJELENTÉS: az iparjogvédelmi eljárások az oltalomszerzésre irányuló bejelentés benyújtásával indulnak meg. A bejelentésnek meg kell felelnie az irányadó jogszabályok által meghatározott formai és tartalmi követelményeknek ahhoz, hogy a nemzeti iparjogvédelmi hatóság – hazánk esetében a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) – által lefolytatott eljárás eredményeként a bejelentés tárgya oltalmat kaphasson, vagy elutasításra kerül.

ELSŐBBSÉG (ELSŐBBSÉGI NAP): az elsőbbség fogalmának a bejelentés elbírálásakor van jelentősége, ugyanis az egyes oltalmi kritériumok teljesülését (újdság, feltalálói tevékenység) e napra tekintettel vizsgálják: az, ami az elsőbbséget követően vált ismertté, már nem hozható fel újdságrontó anyagként az alkotással szemben. Azaz az elsőbbségi jog intézményének a lényege, hogy **az elsőbbségi jogot élvező bejelentés nem érvényteleníthető az elsőbbségi nap után bekövetkezett tények miatt** (például későbbi másik szabadalmi bejelentés vagy szakcikk alapján).

JOGOSULT/JOGTULAJDONOS: az a (természetes vagy jogi) személy, aki – az SZTNH döntése alapján – iparjogvédelmi oltalmat szerez, és gyakorolhatja az oltalomból eredő jogokat. Megadott szabadalmak esetében a jogosultat gyakorta szabadalmasnak nevezik.

JOGUTÓD: mind a bejelentési eljárás során (vagy akár azt megelőzően), mind pedig az oltalom megszerzését követően lehetőség van az oltalom iránti igény, illetve a megszerzett oltalom más (természetes vagy jogi) személyre való átruházására; ebben az esetben a korábbi jogtulajdonosról a jogok a jogutódra szállnak át, a jogutódlás után azokat ő gyakorolhatja.

OLTALOM: a lajstromozással keletkező oltalom alapján a jogosult másokat eltilthat a jogosulatlan hasznosítástól/használatától, illetve azt kizárólag ő engedélyezheti más számára. Továbbá – ritka és a piaci sikert nem veszélyeztető kivételektől eltekintve – az oltalom kizárólagos jogot biztosít az oltalom tárgyának saját hasznosítására/használatára.

HASZNOSÍTÁS/HASZNÁLAT: az egyes oltalmi formák esetében az irányadó törvények meghatározzák azon cselekményeket, amelyek a kizárólagos jogok gyakorlását, azaz az oltalom tárgyának a hasznosítását (védjegyoltalom esetében használatát) jelentik. Fontos tudni, hogy a törvény által meghatározott cselekmények közé nem csupán a gyártási és a forgalmazási tevékenység tartozik, hanem pl. az országba való behozatal és a raktározás is.

BITORLÁS: az oltalom tárgyának engedély nélküli hasznosítása/használat. Az irányadó törvények szabályozzák, hogy a jogosult bitorlás esetén milyen módon léphet fel, illetve milyen jogkövetkezmények alkalmazásának van helye. Ilyen jogkövetkezmény például az eltiltás a bitorló cselekménytől, a kártérítés és a gazdagodás visszatérítése.

1.4 | Összefoglalás: Az iparjogvédelem alapjai

Szellemi tulajdon-védelem ágai

Léteznek határterületek — Oltalmi formák nem zárják ki egymást, kombinálhatók

Az iparjogvédelem célja

- az innováció, kutatás-fejlesztés **MOTIVÁLÁSA** oltalommal védett, de nyilvánosságra hozott megoldásokkal
- az innovációs befektetések **MEGTÉRÜLÉSÉNEK** és tartós **SIKERÉNEK ELŐSEGÍTÉSE**

Fejlődése

monopóliumok → iparjogvédelmi jogszabályok

² https://mimiandeunice.com/wp-content/uploads/2011/08/ME_446_LegalExistence.png

BEVEZETÉS AZ IPARJOGVÉDELEMBE

2.

SZABADALMI
JOG

2.1 | A szabadalmi oltalom célja

Életünket alapvetően meghatározza a technikai, műszaki jellegű tárgyak használata. Szinte már elképzelhetetlen lenne számunkra számítógép, mobiltelefon vagy autó nélkül élni, de azt is természetesnek tartjuk, hogy e használati cikkek szinte napi gyorsasággal fejlődnek, változnak, megújulnak.

Ezek a tárgyak „csupán” megkönnyítik, kényelmesebbé, egyszerűbbé (vagy éppen sokszínűvé, izgalmassá) teszik életünket. De ne feledkezzünk el azokról a termékekről, eljárásokról sem, amelyek egészségünk megőrzése vagy akár életünk megóvása szempontjából bírnak óriási jelentőséggel.

Az ilyen új és jellemzően igen bonyolult megoldások kidolgozása, az ehhez szükséges műszaki/tudományos kutatás kizárólag jelentős anyagi és szellemi ráfordítással valósítható meg. Ha pedig a kifejlesztett új terméket/technológiát bárki szabadon használhatná, hasznosíthatná, akkor a feltaláló – legyen az magánszemély vagy egy kutatókat alkalmazó nagy vállalkozás – befektetései nem térülhetnének meg, mert a haszon jelentős hányada nem nála csapódna le. Éppen ezért az innováció megfelelő ösztönzők nélkül elképzelhetetlen.

A legalapvetőbb ösztönző eszköz az a jogi háttér, amely lényegét tekintve kizárólagos hasznosítási jog biztosításával jutalmazza a jogszabályi feltételeket kielégítő új megoldásokat. Ezek a kizárólagos jogok legismertebben a szabadalmi oltalomban testesülnek meg, de hasonló a funkciója a használati- és a formatervezésiminta-oltalomnak is.

A szabadalmi rendszer alapvető gazdasági rendeltetése tehát abban áll, hogy biztosítja a kutatási és fejlesztési ráfordítások megtérülését, illetve ezt követően a haszon („extraprofit”) megszerzésének lehetőségét, ezzel támogatva és ösztönözve az alkotótevékenységet.

A szabadalmak oltalmát a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: szabadalmi törvény vagy Szt.) szabályozza.³

³ http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=23603

2.2 | A szabadalmi oltalom tárgya és az oltalomszerzés feltételei

2.2.1 A szabadalmi oltalom tárgya

A szabadalmaztatásnak három feltétele van. Szabadalmaztatható minden **új, feltalálói tevékenységen alapuló, iparilag alkalmazható találmány** a technika bármely területén. Ezen három konjunktív követelményt szokás „hármass kritériumrendszernek” is nevezni.

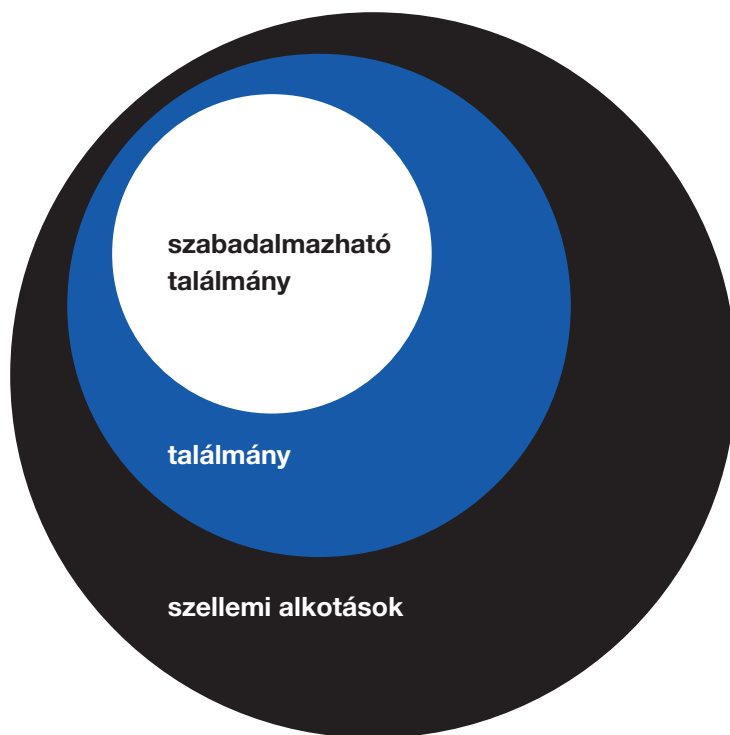
A törvény nem határozza meg a fentieknél konkrétan a szabadalmazható találmány fogalmát (azt azonban közvetetten jelzi, hogy vannak nem szabadalmazható találmányok). A törvény rögzíti azt is, hogy vannak olyan jellegű szellemi termékek, amelyek **nem minősülnek találmánynak**, és ezért nem részesülhetnek oltalomban. A törvény példalózó felsorolása szerint ilyen

- a** a felfedezés, a tudományos elmélet és a matematikai módszer (ezek szerzői jogi védelem alatt sem állhatnak),
- b** az esztétikai alkotás (ez állhat védjegy, formatervezésiminta-oltalom és szerzői jogi védelem alatt),
- c** a szellemi tevékenységre, játékra, üzletvitelre vonatkozó terv, szabály vagy eljárás, a számítógépi program (a szoftvert a szerzői jog védi),
- d** az információk megjelenítése (az adatbázisokat a szerzői jog, a grafikus felhasználói felületeket a szerzői jog és a formatervezésiminta-oltalom védi).

Az ilyen jellegű „megoldásokra” tehát nem lehet oltalmat szerezni, alapvetően azért, mert nem tekinthetőek „közvetlenül” műszaki megoldásoknak.

Megjegyezzük továbbá, hogy léteznek egyéb kizárások is, pl. a találmány nem részesülhet szabadalmi oltalomban, ha hasznosítása a közrendbe vagy a közérkölcsebe ütközik (ezt részletesebben taglalja a [2.2.3.](#) fejezet).

Az alábbiakban azt mutatjuk be, hogy pontosan mit jelentenek a már említett szabadalmazhatósági feltételek.

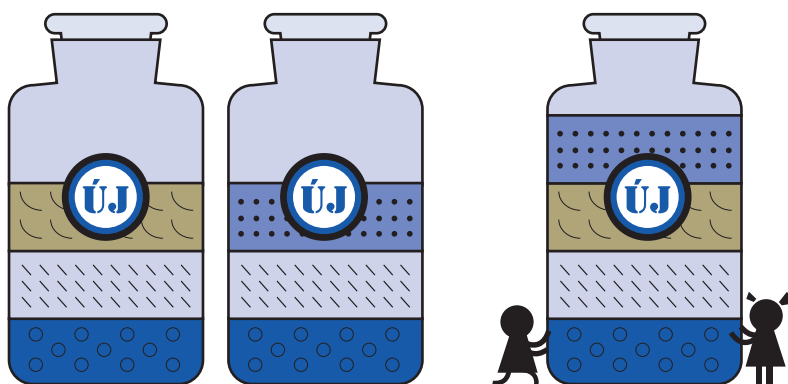

2.2.2 Pozitív törvényi feltételek

2.2.2.1 Az újdonság kritériuma

Az újdonság fogalma szerint csak olyan megoldásra kaphatunk szabadalmat, amely nem volt ismert korábban. Az újdonság vizsgálatát az ún. **„elsőbbségi naphoz”** kötik, azaz azt vizsgálják, hogy az adott találmány tárgyában tett első szabadalmi bejelentés benyújtásának napján új volt-e a találmány. Alapszabály, hogy a találmánynak az első bejelentés napján kell megfelelnie az újdonság követelményének.

A magyar szabadalmi törvény azt a megoldást tekinti újnak, amely **nem tartozik a „technika állásához”**. A technika állásához tartozónak tekint a törvény minden olyan megoldást, amely a találmányra vonatkozó legelső bejelentés időpontja (elsőbbsége) előtt bárhol (tehát a világ bármely pontján) történt írásbeli közlés, szóbeli ismertetés, nyilvános gyakorlatbavétel útján vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált. Ezt a meghatározást úgy foglaljuk össze röviden, hogy abszolút újdonságot követelünk meg a szabadalmak esetében.

Vegyünk példának egy olyan esetet, amikor a technika állásából ismert egy A, B és C növényi komponenst tartalmazó, nyugtató hatású gyógynövénykeverék, továbbá egy másik olyan gyógynövénykeverék, amely szintén nyugtató hatású, de A, B és D gyógynövényből áll. Újnak minősül-e egy A, B, C és D gyógynövényből álló keverék? A válasz igen, mert a keverék összetétele új a korábbi ismert megoldásokhoz képest, pontosan ilyen összetételű keverék korábban nem volt ismert.

Egy megoldás újdonságának a megítélése meglehetősen egyértelmű. Az újdonság vizsgálata során ugyanis „fényképszerűen” járnak el a szabadalmi hivatalok, azaz az ismert megoldástól való kismértékű eltérést is elfogadják annak bizonyítékaul, hogy a megoldás új.

Egy szabadalmazható találmány létrehozásához azonban ennél többre van szükség; ezt hivatott biztosítani a feltalálói tevékenység követelménye.

2.2.2.2 A feltalálói tevékenység kritériuma

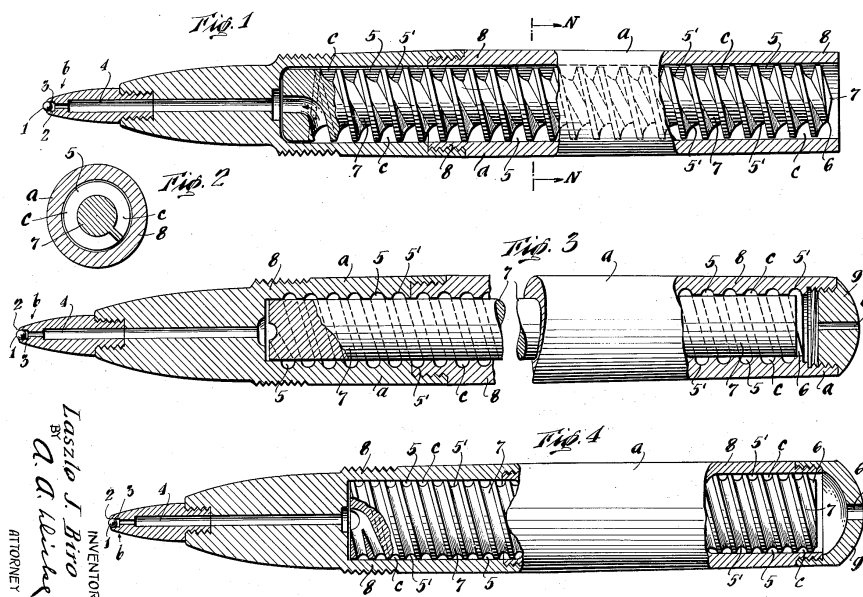
A hármas kritériumrendszer következő követelménye a **feltalálói tevékenység megléte**, ami azt jelenti, hogy szakember számára ne legyen magától értetődő az új megoldás a korábban ismertekből. A feltalálói tevékenység szempontjából akkor tekinthető egy megoldás szabadalmazhatónak, ha az **a technika állásához képest szakember számára nem nyilvánvaló**.

Erre azért van szükség, mert az újdonság fogalma önmagában nem lenne elegendő az oltalmaztatni kívánt megoldások szűrésére. Lényegében minden megoldás ellátható egy olyan további vagy átalakított, azaz új jellemzővel, amellyel már el lehet határolni az ismert hasonló megoldásoktól.

A feltalálói tevékenység vizsgálata azonban összetettebb az újdonság megítélésénél. A feltalálói tevékenység ugyanis egy szubjektív elemet emel be a vizsgálatba, hiszen **a szakember tudásszintjének meghatározása nem pontosan definiált**. A lényegét úgy lehet összefoglalni, hogy **a szakember egy fiktív személy: a szakterület átlagos művelője, és átlagos tudással rendelkezik az elsőbbség napján ismert megoldások alapján**, azonban hiányzik a képességei közül, hogy az ismert tudásanyagból ötletesen tovább gondolkodjon. Nem rendelkezik feltalálói vénával, **nem képes elszakadni a szakirodalmi megoldásoktól, de elméletileg hozzáfér az összes szakirodalomhoz**.

A feltalálói tevékenység követelménye azért „veszélyes”, mert a szabadalmaztathatósági vizsgálat során a hivatali elbírálók összegezhetik a különböző szakirodalmi iratokban feltárt megoldások egyes elemeit (de csak azon iratok jöhetnek szóba, amelyek a szakember „látókörébe” kerülhetnek rutintevékenysége során). Azaz a szabadalmaztathatósági vizsgálat során a hivatali elbírálók igyekeznek kombinálni a különböző szakirodalmi iratokban feltárt megoldások egyes elemeit. Vagyis amennyiben az egyik megoldásból hiányzik még egy láncszem, azonban az fellelhető egy másik iratban, akkor az itt megengedett mozaikszerű bizonyítás alapján az oltalmazásra váró megoldással szemben megállapíthatják a feltalálói tevékenység hiányát. Ennek következtében a megoldás nem fog szabadalmi oltalomban részesülni.

March 26, 1946.

L. J. BIRO

WRITING INSTRUMENT
Filed June 17, 19432,397,229
2 Sheets-Sheet 1

INVENTOR
Laszlo J. Biro
BY
A. A. Weber
ATTORNEY

Ismert egy 4-5 komponensű hatásos gyógyszerészeti készítmény. Tegyük fel, hogy kicsit változtatok a komponensek arányán, illetve hozzáteszek semlegesnek tekinthető vagy a hatás szempontjából nem lényeges egyéb hatóanyagokat. Ez a megoldás új lesz a korábbihoz képest, miközben alapvetően a korábbi találmányi ötleten alapul. Hiszen felhasználom a valóban hatásos komponenseket, nyilván abban az arányban, amely mutatja a megfelelő, már ismert hatást. Az ilyen jellegű „nyilvánvaló” (azaz nem várt műszaki hatást nem hordozó) megoldást nem lehet szabadalmaztatni a feltalálói tevékenység hiánya miatt.

Vegyük a Bíró László József által kifejlesztett, és 1938-ban szabadalmaztatott golyóstoll és a golyós dezodor fejének kialakítása közötti hasonlóságot. A golyóstoll 1938. évi szabadalmi oltalma után a golyós dezodor kifejlesztője vajon szerezhette-e szabadalmat a golyóstollal azonos működési elvű szerkezetére vagy nem, mivel az nem tartalmazott feltalálói tevékenységet a golyóstoll hegyének technikai megoldásához képest?

Olvashattuk, hogy szabadalmazható minden (1) új, (2) feltalálói tevékenységen alapuló, (3) iparilag alkalmazható találmány. Ahhoz, hogy egy találmány szabadalmazható legyen, mindhárom kritériumnak teljesülnie kell. Ha bármelyik szabadalmazhatósági feltétel hiányzik, a megoldás nem kaphat szabadalmi oltalmat. Ebben az esetben a feltalálói tevékenység megléte szorul vizsgálatra. Feltalálói tevékenységen (2) alapul a találmány, ha a technika állásához képest szakember számára nem nyilvánvaló.

Mivel a golyóstoll és a golyós dezodor alkalmazási területe lényegesen eltér, a „szakterületeken jártas szakember” is merőben más szakterület ismerője a két esetben. Emiatt nem várható el, hogy a golyós dezodor fejlesztésével foglalkozó szakember ismerje a golyóstoll területén használatos megoldásokat, más szóval egy ismert megoldás más, új területen való alkalmazása nem nyilvánvaló, azaz feltalálói tevékenységet igényel. Ezért a golyós dezodor szabadalmazható találmány annak ellenére, hogy a golyóstoll elvén működik.

Bíró László József dezodora azonban nem lett akkora siker, mint tolla, mégis az általa kidolgozott módon működnek a golyós dezodorok napjainkban is.

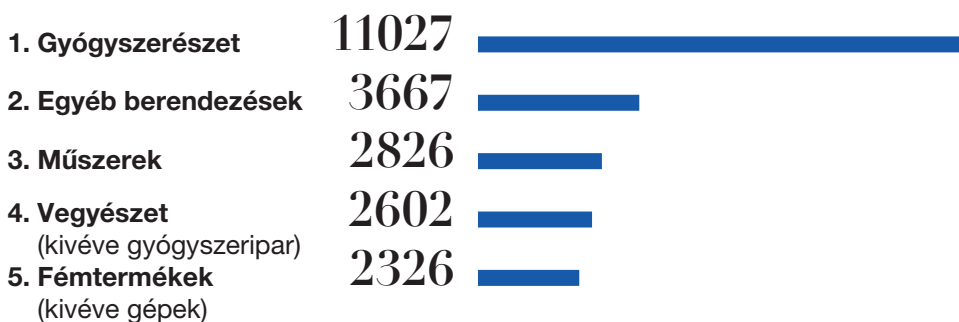
2.2.2.3 Ipari alkalmazhatóság

A hármas kritériumrendszer utolsó tagja az ipari alkalmazhatóság. A magyar szabadalmi törvény szerint egy találmány megfelel ennek a feltételnek, ha az **ipar vagy a mezőgazdaság valamelyik ágában előállítható, illetve használható**. Lényegében ezzel a kiegészítő feltétellel határolódunk el a szerzői jogi védelem alá tartozó szellemi alkotásoktól, ahol nem követelmény ez a fajta műszaki jelleg.

Az ipari/mezőgazdasági használhatóság fogalma értelemszerűen magában hordozza a reprodukálhatóság követelményét is. Az ipari/mezőgazdasági alkalmazhatóság követelménye másrészt kifejezi azt, hogy a szóban forgó megoldásnak a termelés – az ipar és a mezőgazdaság – területére kell esnie. Az ipar fogalmába beleértendő az „egészségipar” teljes vertikuma is, a műszaki jelleget nélkülöző kezelési, illetve diagnosztikai eljárások kivételével.

A fentiekben említettünk példákat iparilag alkalmazható műszaki megoldásokra (pl. új összetételű termék, készítmény, új gépészeti berendezés, új eljárás egy ismert anyag előállítására, ismert anyag/műszaki eljárás újnak minősülő alkalmazása).

A MAGYARORSZÁGON HATÁLYOS SZABADALMAK SZÁMA A LEGNÉPSZERŰBB ÖT SZAKTERÜLET SZERINT⁴

⁴ Forrás: Tények és adatok 2019. Budapest, SZTNH, 2020. p. 15.

https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/sztnh_tenyek_es_adatok_2019_final.pdf

A statisztikai adatok szerepeltetésének célja a trendek bemutatása.

A SZABADALMAZTATHATÓSÁGI KRITÉRIUMOK VIZSGÁLATA

A fenti, elvontnak tekinthető elméleti áttekintést célszerű az alábbi gyakorlati példákon keresztül is megvilágítani, megmaradva a többkomponensű készítmény példájánál. Vegyük példának a korábban említett A, B, C és D gyógynövényből álló nyugtató hatású keveréket, amelynek összetétele új a korábbi ismert megoldásokhoz képest. Az újdonságot a D komponens biztosítja, azonban az szerepel más összetételű, de szintén nyugtató hatású keverékben.

HOGYAN ALAKULHAT A FELTALÁLÓI TEVÉKENYSÉG KÉRDÉSE?

- 1. eset:** ha az új, 4 komponensű keverékre is egyszerűen csak nyugtató hatást tudunk deklarálni, akkor bizonyosan elbukunk a feltalálói tevékenység hiánya miatt. Valóban nincs abban semmi meglepő, hogy átvettük a másik egyező hatású keverék egyik komponensét.
- 2. eset:** lényegesen jobban állunk, ha bizonyítani tudjuk (összehasonlító farmakológiai kísérletekkel), hogy az új keverék – nem várt módon – sokkal erősebb nyugtató hatást fejt ki, mint az ismert keverékek (A, B, C és A, B, D keverékek). Egy ilyen többlethatás esetében, amikor a termék hatása nagyobb, mint az egyes komponensek ismert hatásainak összege (azaz szinergizmus lép fel), megáll a feltalálói tevékenység kritériuma.
- 3. eset:** az is lehet meglepő eredmény az új keveréknél, hogy elmarad valamilyen, amúgy ismert mellékhatás.
- 4. eset:** nagyon jók lesznek az esélyeink a feltalálói tevékenység kritériumának elfogadására, ha teljesen új hatást tudunk bizonyítani új keverékünkre.

2.2.3 A szabadalmi oltalmat kizáró okok

Amennyiben valaki olyan szabadalmi bejelentést nyújt be az SZTNH-hoz, amelynek tárgya megfelel az Szt.-ben foglalt szabadalmazhatósági és egyéb jogszabályi kritériumoknak, a Hivatal köteles arra szabadalmat engedélyezni. Vannak azonban olyan típusú találmányok, amelyek oltalmazását kifejezetten kizárja a törvény.

Nem szabadalmazhatóak például az olyan megoldások, amelyek gazdasági tevékenység körében történő hasznosítása a **közrendbe vagy a közerkölcsbe ütközne**.

A közrendbe vagy a közerkölcsbe ütköző találmányok közül egyeseket külön nevesít a törvény. Ezek a következők:

a az ember klónozására szolgáló eljárás;

b az ember csírvonalának genetikai azonosságát módosító eljárás;

c az emberi embrió alkalmazása ipari vagy kereskedelmi célra;

d az állatok genetikai azonosságát módosító eljárás, ha az szenvedést okozhat az állatoknak anélkül, hogy bármilyen jelentős gyógyászati előnyt nyújtana az emberek vagy az állatok számára;

e a **d** pontban megjelölt eljárással létrejövő állat.

Szabadalmi oltalomban nem részesülhetnek továbbá a növényfajták és az állatfajták, valamint a növények vagy állatok előállítására szolgáló, lényegében biológiai (azaz keresztezésből, szelekcióból vagy más természeti folyamatból álló) eljárások. Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy a növényfajták esetében úgynevezett növényfajta oltalom szerezhető az Szt. speciális rendelkezései alapján. (E jegyzetnek nem tárgya a növényfajták oltalmára vonatkozó szabályok ismertetése.)

Fontos kizáró ok végül, hogy nem részesülhetnek szabadalmi oltalomban az emberi vagy állati test kezelésére szolgáló gyógyászati vagy sebészeti eljárások, valamint az emberi vagy állati testen végezhető diagnosztikai eljárások. Ez a kizárás azonban nem terjed ki az ilyen eljárásokban alkalmazott termékekre (anyagokra, vegyületekre).

2.3 | A szabadalmi oltalom jogosultja

A szabadalom a feltalálót vagy jogutódját illeti meg. A **feltaláló** az, aki a találmányt megalkotta. Ha **többen közösen** alkották meg a találmányt, akkor a feltalálói részarányuk ellenkező megjelölés hiányában egyenlőnek minősül; a szabadalom a feltalálót pedig közösen illeti meg. A szabadalmi igényükre is igaz, hogy ellenkező megjelölés hiányában a részarányuk egyenlőnek minősül.

Igen jellemző, hogy a feltaláló egy innovatív vállalkozás alkalmazottja, és mint munkavállaló hozza létre a szabadalmaztatható megoldást. Ezért a szabadalmi törvény részletesen szabályozza, hogy ilyen esetben az érintett feleket milyen jogok illetik meg, illetve milyen kötelezettségek terhelik.

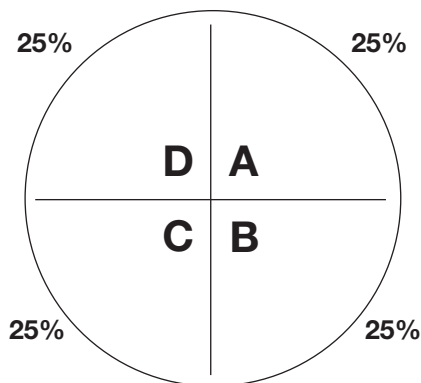
A szabadalmi törvény védi a munkáltató jogait azzal, hogy automatikusan a munkáltató kezébe adja azon találmány tulajdonjogát, amelyet olyan alkalmazottja dolgozott ki, akinek **munkaköri köteletségébe** tartozott a találmány szerinti megoldás kidolgozása. Az ilyen, „automatikusan” a munkáltató tulajdonába kerülő találmányt nevezzük **szolgálati találmánynak**.

A gyakorlatban komoly problémát vet fel a munkaköri köteletség fogalmának értelmezése. A jelenlegi bírósági gyakorlat⁵ szerint a munkaköri köteletség fogalmát kiterjesztően kell értelmezni. A munkaköri leírásban rögzítettek mellett megalapozza az ilyen jellegű jogviszonyt az is, ha a feltaláló felettese utasítást ad a találmány tárgyának kidolgozására, azaz a körülményekből egyértelműen kitűnik, hogy munkáltatója bízta meg a feltalálót a találmány kidolgozásával.

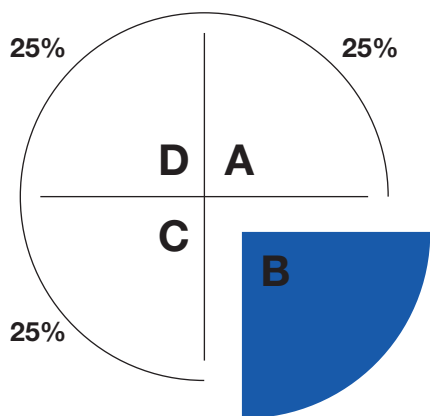
⁵ https://mimiandeuince.com/wp-content/uploads/2011/08/ME_434_PatentEmotions.png

⁶ Az ellentmondásos bírói ítéletekre tekintettel született egy ún. elvi bírósági határozat 2003-ban (EBH 2003.948), amely számos elbírálási alapelvet rögzít.

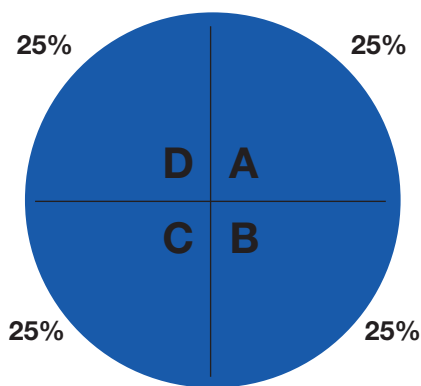
Feltalálói részarány ..... ➔ Jogosultság a szabadalomra

A+B+C+D (100%)

B munkáltatója 25%

**A+B+C+D
munkáltatója (100%)**

A felső ábrán A, B, C és D feltalálók természetes személyek, akikre nézve nincs szolgálati jelleg (azaz ők egyben a jogosultak is). A bal alsó ábrán bemutatott élethelyzetben A, C és D esetében nincs szolgálati jelleg, csak B esetében, így a szabadalmat A, C, D feltalálók és B munkáltatója közösen birtokolja. A jobb alsó élethelyzetben az összes feltalálóra nézve szolgálati jellegű a találmány, így a munkáltató lesz a kizárólagos jogosult (szabadalmas).

A szolgálati találmánynál lényegesen gyengébb jogokat ad a munkáltató kezébe az **alkalmazotti találmány** jogintézménye. Eszerint akkor tekinthető alkalmazotti találmánynak a megoldás, ha a feltaláló ugyan olyan **találmányt** dolgozott ki, amelynek **hasznosítása a munkáltatója tevékenységi körébe tartozik**, azonban ez **nem tartozott a munkaviszonyból eredő kötelezettségei közé** (még a fent említett tágabb értelmezés esetében sem).

Ekkor a találmány megmarad az alkalmazotti találmány kidolgozójának tulajdonában, a munkáltatót csupán korlátozott jogok illetik meg, nevezetesen hasznosíthatja a találmányt saját tevékenységi körében.

Ez a hasznosítási jog nem kizárólagos, és a munkáltató további hasznosítási engedélyt sem adhat harmadik személynek. A törvényalkotó azt kívánja ezzel garantálni, hogy legalább maga a munkáltató hasznosíthassa külön engedély nélkül a találmány tárgyát.

Ha egy kutatóintézetben egy feltaláló saját osztályának alaptevékenységén belül, kapcsolódva hétköznapi tevékenységéhez kidolgoz egy találmányt (például egy alkalmazott szintetikus vegyész megoldja egy vegyület sóképzésének problémáját), akkor nyilvánvalóan szolgálati találmányról van szó. Azonban ha a kutatóintézet teljesen más területén dolgozó kollégája – például a számítástechnikai osztály egy alkalmazottja – tudomást szerez a kutatási témáról és a felmerült problémáról, és arra megfelelő megoldást talál ki, miközben az nyilvánvalóan nem tartozik tevékenységi körébe (csak volt egy jó ötlete egyéb szaktudása alapján), akkor már ugyanazon találmányra nézve csak az alkalmazotti jelleg áll meg.

Lényeges tudni, hogy a szolgálati találmány értékesítése⁷ esetén a feltalálót **találmányi díj** illeti meg. Értékesítésnek kell tekinteni – a szabadalmas általi közvetlen hasznosítás mellett – azt az esetet is, ha az előnyös piaci helyzet megteremtése vagy fenntartása érdekében a vállalat mellőzi a találmány hasznosítását (például nem akarja

⁷ Az iparjogvédelmi jogszabályokban – a köznapi szóhasználattal ellentétben – az értékesítés a tágabb, hasznosítást is magába foglaló gyűjtőfogalom.

a jelenlegi igen költségesen kidolgozott gépsorát lecserélni, vagy csak jóval később szándékozik esetleg foglalkozni a találmány hasznosításával). Értékesítésnek számít továbbá a hasznosítás más részére történő engedélyezése, illetve a bejelentésnek vagy a szabadalomnak teljes vagy részleges átruházása egy harmadik személyre.

A szabadalmi törvény nem ad konkrét javaslatot a találmányi díj mértékére, csupán megjegyzi, hogy a hasznosítás ellenében járó találmányi díjnak arányban kell állnia azzal a díjjal, amelyet a munkáltatónak ki kellene fizetnie, ha harmadik személytől (külső feltalálótól, szabadalmastól) kellene engedélyt szereznie a találmány hasznosítására.

SZOLGÁLATI TALÁLMÁNY

a megoldás munkaköri kötelesség eredménye

a munkáltató lesz a találmány jogosultja

a feltalálót csak találmányi díj illeti meg, nem rendelkezhet a hasznosításról

ALKALMAZOTTI TALÁLMÁNY

a megoldás nem munkaköri kötelesség eredménye, de a munkáltató tevékenységi körébe tartozik a hasznosítás

a feltaláló lesz a találmány jogosultja

a feltaláló szabadon rendelkezhet a találmány hasznosításáról, és a munkáltató is hasznosíthatja saját tevékenységében, de nem adhat további hasznosítási engedélyt

Nagyon fontos **eljárás jellegű szabályokat** is rögzít a szabadalmi törvény a szolgálati és az alkalmazotti találmányra vonatkozóan. Először is, a feltaláló köteles a szolgálati és az alkalmazotti találmányt a megalkotást követően **haladéktalanul** ismertetni a munkáltatóval (természetesen lehet vitatkozni azon, hogy mit tekintünk a megalkotás időpontjának; milyen fokban kell késznek lennie a találmány szerinti megoldásnak). A munkáltatóra pedig az hárul, hogy az ismertetés átvételétől számított **90 napon belül** köteles nyilatkozni arról, hogy a szolgálati találmányra igényt tart-e, illetve az alkalmazotti találmányt hasznosítani kívánja-e majd a jövőben. Amennyiben a munkáltató nem tart igényt a találmányra, és ezt közli a munkavállalóval, vagy ezt a nyilatkozatot a munkáltató elfelejti megtenni, a határidő leteltével a jogok átszállnak a feltalálóra.

A törvény megjegyzi továbbá, hogy a munkáltató a találmányismertetés átvételét követő észszerű időn belül köteles szabadalmi bejelentést tenni, továbbá köteles megfelelő gondossággal eljárni a szabadalmi oltalom megszerzése érdekében. Azonban jogában áll a munkáltatónak – a szabadalmazhatóság elismerése mellett – titkosan kezelni a találmányt, ha azt üzleti titkot képező megoldásként kívánja hasznosítani. Vagyis végső soron a munkáltató nem köteles szabadalmi bejelentést tenni a megismert találmányra, azonban titkosítás esetén is díj illeti meg a feltalálót. Akkor is találmányi díj illeti meg, ha mellőzik a titkosított találmány alkalmazását, mivel a találmány hasznosításának a mellőzését is lehet a találmány hasznosításának tekinteni.

2.4 | A szabadalmi oltalom keletkezése, tartalma, időtartama

A szabadalmi oltalom a bejelentés közzétételével (lásd a 2.5.4. pontot) keletkezik, hatálya visszahat a bejelentés napjára. **A közzététellel keletkező oltalom ideiglenes; véglegessé akkor válik, ha a bejelentő a találmányra szabadalmat kap.**

A szabadalmi oltalom tartalma határozza meg, hogy milyen jogok illetik meg azt, aki szabadalmi oltalmat szerzett a találmányra. **A szabadalmi oltalom alapján a szabadalom jogosultjának – a szabadalmasnak – kizárólagos joga van a találmány hasznosítására.**

Ez alól az általános megállapítás alól azonban vannak bizonyos kivételek.

A kizárólagos hasznosítási jog **nem terjed ki** a találmány tárgyának **magánhasználat** céljából végzett (azaz nem üzleti célú) megvalósítására. További engedélyezett cselekmények például azok a **kísérletek**, amelyek az oltalmazott termék forgalomba hozatalának engedélyezéséhez szükségesek. (Ez a kivétel különösen nagy jelentőséggel bír a gyógyszeriparban, mivel így még az eredeti, originális gyógyszer szabadalmi oltalmi ideje alatt el lehet indítani a generikus gyógyszereknek az igen hosszadalmas engedélyezési eljárásait.)

A harmadik kivétel az orvos által rendelt gyógyszer gyógyszertárban, vény alapján történő, **alkalmi** elkészítése. (Ennek a szabálynak a célja, hogy a szabadalmi törvény ne akadályozza a betegek gyógyítását ilyen speciális esetben.) Az egyéb – gyakorlati szempontból még kevésbé lényeges – kivételekre nem térünk itt ki.

A fentiek alapján általánosságban elmondható, hogy a szabadalmi oltalom **lényegében (azaz a piaci sikert nem veszélyeztető kivételektől eltekintve) kizárólagos jogot biztosít a szabadalmas számára a találmány hasznosítása tekintetében.**

Az azonban elmondható, hogy a találmány jogosulatlan hasznosításától való eltiltásra, illetve a hasznosítás mások számára történő engedélyezésére valóban csak a szabadalmas jogosult.

A szabadalmi oltalom Magyarországon, illetve lényegében az egész világon a kérdéses **szabadalmi bejelentés bejelentési napjától számított 20 évig tart.** A szabadalmi oltalom idejét nem befolyásolja az a tény, hogy a bejelentési naphoz képest mennyivel később adják meg a szabadalmat.⁸

Megemlítendő itt a „kiegészítő oltalom” intézménye (Supplementary Protection Certificate, SPC). Bizonyos esetekben lehetőség nyílik arra, hogy a 20 éves oltalmi időt meghosszabbítsuk. Ez a jogintézmény a gyógyszerek és a növényvédő szerek esetében alkalmazható. Évtizedekkel ezelőtt felmerült már az a probléma, hogy elsősorban a gyógyszeripar területén igen hosszú idő megszerezni a forgalomba hozatali engedélyt. A termék gyakran a szabadalmi bejelentéstől számított 8-10 év elteltével kerülhet piacra, és csak ezután indul meg a hasznosítása. Ezt a nyilvánvaló versenyhátrányt igyekszik kiküszöbölni a fenti jogintézmény. A hosszabbítás mértéke maximálisan csak 5 év lehet, és attól függ, hogy milyen későn kapta meg a forgalomba hozatali engedélyt a termék.

⁸ Ez akár a 19. évben is megtörténhet.

2.5 | A szabadalmi oltalom megszerzése: eljárás az SZTNH előtt

2.5.1 A szabadalmi bejelentés benyújtása

A szabadalmi oltalom megadására irányuló eljárás az SZTNH-hoz benyújtott szabadalmi bejelentéssel indul meg. Jelenleg már igen egyszerű feltételeknek eleget tevő bejelentés is megalapozza az elsőbbséget. Így a bejelentési kérelemben elég a következőket megadni:

- utalást arra, hogy szabadalmi oltalmat kérnek (azaz kérelmezni kell szabadalom megadását);
- legalább egy bejelentő azonosítását és elérhetőségét biztosító adatokat (alapértelmezésben nevét és címét, de meg lehet adni képviselőjének adatait is, avagy egyéb, a bejelentővel való kapcsolatfelvételt lehetővé tevő adatot);
- a találmány leírását (vagy helyette hivatkozást valamely korábbi bejelentésre).

Ha a fentiek teljesülnek, akkor a Hivatal a benyújtás napját elismeri bejelentési napként, azaz a konkrét bejelentéshez tartozó elsőbbségi napként.

A további kellékeket elegendő a későbbiekben pótolni, így az elsőbbség megalapozására megfelelő egy olyan leírás is, amely nem felel meg a formai előírásoknak (de azoknak a későbbiekben majd eleget kell tenni).

A szabadalmi bejelentéssel esedékessé válik a bejelentési és kutatási díj⁹ is, amit azonban elegendő a bejelentés napját követő 2 hónapon belül megfizetni (leróni).

---

⁹ Az SZTNH előtti eljárásban fizetendő díjakról ld. a 19/2005. (IV. 12.) GKM rendeletet.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0500019.gkm>

A bejelentési és kutatási díj egy alaplíjból és egy igénypontszámmal arányos részből áll, ahol az utóbbit csak a 11. igényponttól kezdődően számítják fel. Ezzel a megoldással gyakorta találkozunk külföldi bejelentéseknél is (lásd például az európai bejelentéseket).

A szabadalmi leírást és mellékleteit be lehet nyújtani idegen nyelven is (a fordítást angol nyelv esetén 12 hónapon belül, egyéb nyelvek esetében 4 hónapon belül kell benyújtani). Gyakori megoldás, hogy tekintettel a tervezett külföldi bejelentésre, eleve angol nyelven nyújtják be a magyar szabadalmi bejelentést. Ezzel megkönnyíthetők (és olcsóbbá tehetők) azok a későbbi, a nemzetközi szabadalmaztatás során esetleg felmerülő lépések, ahol az elsőbbségi irat tanulmányozására van szükség.

A kérelemnek, illetve a szabadalmi leírásnak és mellékleteinek alaki szabályait a 20/2002. (XII. 12.) IM rendelet részletezi. A bejelentési űrlap letölthető az SZTNH honlapjáról,¹⁰ illetve a bejelentést elektronikus úton is meg lehet tenni.¹¹

¹⁰ <https://www.sztneh.gov.hu/hu/mivel-fordulhatok-a-hivatalhoz/folyamatban-levo-es-lezart-ugyeim-kezelese/urlapok-dijak>

¹¹ <https://ugyintezes.sztneh.gov.hu/eBej2/step1>

SZABADALMI BEJELENTÉSI KÉRELEM ŰRLAP¹² (1. OLDAL)

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Budapest II. János Pál pápa tér 7. 1081	A Hivatal tölti ki
Szabadalmi bejelentési kérelem	
Kérem az alábbi találmányra a szabadalmi oltalom megadását az 1995. évi XXXIII. törvény alapján	
1. A találmány címe:	
2. Bejelentő (ha egynél több bejelentő van, a további bejelentők adatait a 2. oldalon kell megadni):	
Családi és utónév vagy cégnév	Az igényjogosultság aránya több bejelentő esetén
Lakcím vagy székhely (irányítószámmal, külföldinél országgóddal)	Telefon/fax
3. Feltaláló (akkor kell kitölteni, ha a feltaláló nem azonos a bejelentővel; a további feltalálók adatait a 3. oldalon kell megadni):	
Családi és utónév	A szerzőség aránya több feltaláló esetén
Lakcím (irányítószámmal, külföldinél országgóddal)	Telefon/fax
4. Képviselő (akkor kell kitölteni, ha a bejelentő nem személyesen jár el):	
Családi és utónév vagy cégnév	Telefon/fax
Lakcím vagy székhely (irányítószámmal, külföldinél országgóddal)	
A kérelemhez mellékelte iratok:	
☐ leírás igénypontokkal..... példány	☐ képviseleti meghatalmazás ..... db
☐ az igénypontok száma..... db	☐ jogutódlási irat ..... db
☐ rajzok ..... db	☐ elsőbbségi irat ..... db
☐ kivonat ..... példány	☐ kiállítási igazolás ..... db
☐ egyéb ..... db	

A következőkben a szabadalmi bejelentés két legfontosabb kellékét: a szabadalmi leírást és az igénypontokat mutatjuk be.

¹² https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/01szaburlap2019-vegleges_1.pdf

2.5.1.1 A szabadalmi leírás

A találmánynak az elsőbbségi napon benyújtott leírása, azaz feltárása alapvető a megfelelő oltalom megszerzéséhez. A leírásnak, azaz **a kitanításnak olyannak kell lennie, hogy annak alapján egy átlagos tudású szakember meg tudja valósítani a találmányt**, azaz létre tudja hozni az igénypontok szerinti megoldást, továbbá reprodukálni tudja a példákat.

Nagyon fontos annak figyelembevétele, hogy a nem megfelelően kidolgozott szabadalmi leírás igen komoly veszélyeket rejt magában (vagyis lehetőleg ne éljünk azzal a törvény adta lehetőséggel, hogy csak valamiféle szabadalmi leírásnak tűnő iratot nyújtunk be).

Általános az a tévhit, hogy a leírás utólag kiegészíthető. A szabadalmi törvény szerint „*a szabadalmi bejelentés új tartalom bevitelével nem változtatható meg úgy, hogy tárgya bővebb legyen annál, amit a bejelentés napján benyújtott bejelentésben feltártak.*”¹³ Az oltalmi kört alapvetően meghatározó igénypontokat valóban átalakíthatjuk később (és módosíthatjuk is tartalmukat a megadási eljárás során), mivel azok csak konkretizálják a leírásban kinyilvánított találmányt, de a fent hivatkozott törvényi megkötésből következőleg új anyag bevitelével nem változtathatjuk meg a leírás tartalmát.

---

¹³ Szt. 72. § (1).

Bejelentés
ügszáma

Lajstrom-
szám

HU000230928B1

Bejelentés
napja

Nemzetközi Sza-
badalmi Osztályo-
zási (NSZO) jelzet

(19) **HU**
MAGYARORSZÁG
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

(11) Lajstromszám: **230 928**

(13) **B1**

SZABADALMI LEÍRÁS

Közzététel
napja

Jogosultak

(21) A bejelentés ügszáma: **P 17 00038**

(22) A bejelentés napja: **2017. 01. 25.**

(40) A közzététel napja: **2018. 07. 30.**

(45) A megadás meghirdetésének dátuma a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben: **2019. 04. 29.**

(72) Feltaláló(k):
Gelányi László, Budapest (HU)

(51) Int. Cl.: **A61F 5/01** (2006.01)

(73) Jogosult(ak):
Phoenix Innovation Kft., Pécs (HU)

(74) Képvisező:
KACSUKPATENT Európai Szabadalmi és Védjegy Iroda Kft., Budapest

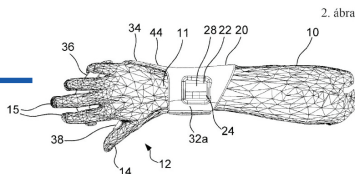
Kivonat

Aktív kéz ortézis

(57) Kivonat

Aktív kéz ortézis (20) idegi eredetű gyengült/bénult kezű emberek és spasztikusan gyengült/bénult kezű emberek számára, amely támasztó elemekkel és a támasztó elemeket összekötő, alakemlékező anyagot tartalmazó mozgató elemekkel rendelkezik, továbbá az alakemlékező anyagok átalakulását kiváltó aktiváló jel létrehozására, és ezáltal a mozgató elemek alakváltozásának előidézésére szolgáló áramforrást, áramkört elemeket és vezérlőrendszert (22) tartalmaz, azzal jellemezve, hogy a mozgató elemek tartalmaznak:

- csuklózület mozgató elemet (44),
- legalább egy ujjmozgató elemet, és
- hüvelykujmozgató elemet, továbbá a támasztó elemek alkarra (10) felvett állapotban tartalmaznak:
  - az alkar (10) alsó oldalát megtámasztó, a csuklózületet (11) szabadon hagyó alkarsínt,
  - az alkarsínhez a csuklózület mozgató elemen (44) keresztül csatlakozó, a hüvelykujjal (14) szembe fordítható ujjak (15) proximális végénél kialakított első tenyértámaszt (34),
  - a tenyértámaszhoz (34) a legalább egy ujjmozgató elemen keresztül csatlakozó, a hüvelykujjal (14) szembe fordítható ujjak (15) középpercénél kialakított legalább egy ujjtámaszt (36), és
  - az alkarsínhez a hüvelykujmozgató elemen keresztül csatlakozó, a tenyéren a hüvelykuj (14) proximális végétől a hüvelykuj (14) alsó percéig terjedő hüvelykujtámaszt (38).

A kivonat
szövege

Magyarázó
ábra

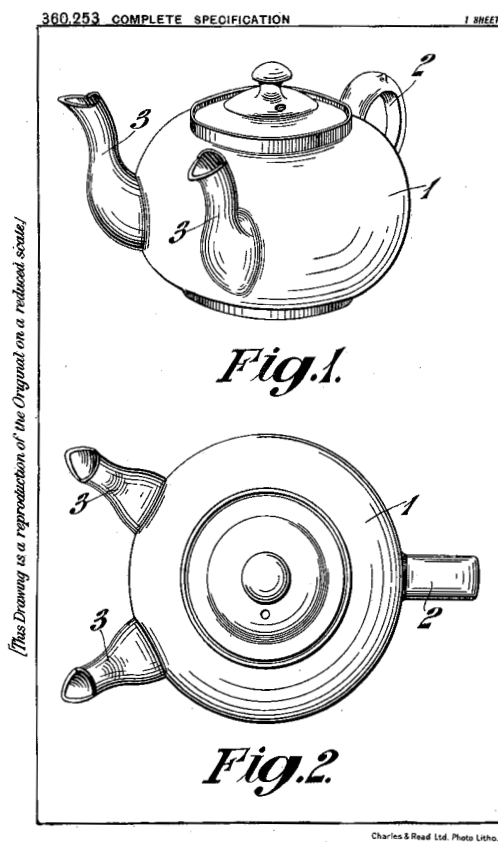
A szabadalmi leírások kidolgozásánál általános gyakorlat, hogy a találmány tárgyának rövid megjelölését követően részletezzük azokat a korábbról ismert megoldásokat, amelyek előzménynek tekinthetők, emiatt célszerű újdonságkutatót végezni a bejelentés megtétele előtt. (Az információszerzési lehetőségekkel **később** részletesen foglalkozunk).

Az ismertetésben nagy pontossággal kell leírnunk találmányunk új jellemzőit, de meg kell adnunk a korábbi megoldásokból ismert jellemzők pontos leírását is (hiszen azok ismerete is szükséges a találmány megvalósíthatóságához).

Megfelelő példákat is tartalmaznia kell a szabadalmi bejelentésnek, amelyek bizonyítják a megvalósíthatóságot, adott esetben a leírásban deklarált hatást/többelthetést. Amennyiben rajzokra is szükség van a találmány megértéséhez, a leírásnak ebben a részében kell felsorolni az ábrákat rövid ismertetésükkel együtt.

MIT TARTALMAZ A LEÍRÁS?¹⁴

- **A technika állása**
egy csőrrel rendelkező teáskanna
- **A technika állásának hátrányai**
időigényes két csészébe italt tölteni
- **Megoldandó probléma**
a töltési idő csökkentése több csésze esetén
- **Megoldás**
egy második csőr bevezetése
- **A találmány előnye**
csökken a töltési idő

1930. december 22-én benyújtott GB360253 lajstromszámú szabadalom

¹⁴ Forrás: EPO-EUIPO Intellectual Property Teaching Kit - IP Advanced Part I.
<https://www.epo.org/learning/materials/kit/download.html>

2.5.1.2 Az igénypontok

A szabadalmi leírás végén találjuk az igénypontokat, amiket összefoglalóan igénypontosorozatnak is neveznek (igen ritkán csak egy igénypont található a leírásban, amit értelemszerűen nem hívnak igénypontosorozatnak). Egy igénypontosorozat jellemzően főigénypontból és – szükség szerint – aligénypont(ok)ból áll. Egy igénypontosorozatban lehet egynél több főigénypont is (találmánytípusonként egy, például egy a termékre és egy az annak előállítására szolgáló eljárásra).

Egy főigénypont **tartalmazza a találmány megvalósíthatóságához elengedhetetlenül szükséges műszaki jellemzőket** (a szükséges és elégséges jellemzőket). Ezen belül a főigénypont tartalmazza a találmány tárgyának megjelölését, a találmánynak a technika állásához tartozó legközelebbi megoldással közös (azaz ismert) jellemzőit, valamint azokat az új jellemzőket, amelyek a találmányt az ismert megoldás(ok)tól megkülönböztetik.

Az aligénypontok célja a főigénypontbeli jellemzők további pontosítása, általában szűkítéssel. Így az aligénypontok jellemzően a találmány előnyös megvalósításait írják le.

Csak az áll szabadalmi oltalom alatt, amit az igénypontok felölelnek. A leírásnak és a rajznak az oltalmi kör meghatározásában „csak” annyiban van szerepük, hogy tisztázzák, magyarázzák, azaz pontosítsák az igényponti jellemzőket.

Az igénypontoknak egy esetleges bitorlás bizonyításakor is kimagasló jelentőségük van: akkor tekintenek egy másik megoldást bitorlónak, ha arra ráolvasható a bitorolt oltalom igénypontjaiban található összes jellemző. Ebből pedig az következik, hogy a lehető legkevesebb jellemzőt kell alkalmazni a találmányra vonatkozó igénypontokban, mert minden további jellemző szükségszerűen szűkíti az oltalmi kört.

A megfelelő oltalmi kört biztosító szabadalmi igénypontok megfogalmazása a szűken vett szabadalmi ügyvivői szakmunka; a nem megfelelő igényponti szövegezés nyilvánvalóan komoly károkat okozhat a szabadalom tulajdonosának.

Használjuk példaként az A, B, C és D komponensű tea-keveréket, a következő főigényponti megfogalmazással:

„1. Hashajtó hatású tea előállítására szolgáló gyógynövénykeverék, amely aprítva vagy őrölve tartalmazza a következő növényi összetevőket:

- a) 3–10 tömegszázalék A növény,*
- b) 5–15 tömegszázalék B növény,*
- c) 20–35 tömegszázalék C növény,*
- d) 30–50 tömegszázalék D növény.”*

Bitorlási helyzet elemzése: ha valaki forgalomba hoz egy A, B és C komponensből álló terméket, az nem követ el bitorlást, mert nem valósítja meg az összes igényponti jellemzőt (nincs D komponens). Ellenben egy A, B, C, D és E komponensű készítmény (ahol az A, B, C és D komponens mennyisége beleesik a megadott intervallumokba) már bitorló, mert ráolvasható az összes igényponti jellemző, azaz megvalósítja a találmányt (ugyan tartalmaz egy további komponens is, de egyben megvalósítja a védett terméket).

A példából is sejthető, hogy nagyon óvatosan kell bánnunk az igénypontbeli intervallumokkal és egyéb konkrét jellemzőkkel. Nem bitorolna egy olyan termék sem, amely pontosan az A, B, C és D komponens tartalmazza, de az alkalmazott mennyiségek érdemben eltérnek az intervallumokkal kijelölt értékektől. Vagyis a leírás/igénypontok kialakításánál alkalmazott intervallumoknak olyanoknak kell lenniük, amelyeken kívül már lényegében nem jelentkezik az elvárt hatás.

NEMZETKÖZI SZABADALMI OSZTÁLYOZÁS (NSZO)

A **szabadalmi osztályozási rendszerek** hierarchikus felépítésű, többszintű struktúrák, melyek az egyes oltalomképes műszaki területek lehatárolásával lehetővé teszik a szabadalmi bejelentések és szabadalmak kategorizálását, címkézését. Ezen kategóriainformációk, azaz az ún. „osztályjelzetek” nagyban megkönnyítik a releváns ügyek megtalálását, de például statisztikai célú kereséseknél is hatékonyan alkalmazhatóak.

Az NSZO adatbázis elérhető: <http://classifications.mszh.hu/ipc/>

Az osztályozási rendszer nyolc szekcióból áll (A – H)

A	Közszükségleti cikkek
B	Ipari műveletek; Szállítás
C	Vegyészet és kohászat
D	Textil- és papíripar
E	Helyhez kötött létesítmények
F	Gépészet; Világítás; Fűtés; Fegyverek; Robbantás
G	Fizika
H	Elektromosság

A hegedű álltartót például „G 10 D 3/18” jelzet alatt találjuk meg az NSZO-ban:

szekció: G	Fizika
osztályok: G 10	HANGSZEREK; AKUSZTIKA
alosztályok: G 10 D	HÚROS HANGSZEREK; FÚVÓS HANGSZEREK; HARMONIKÁK, TANGÓHARMONIKÁK; ÜTŐHANGSZEREK; EOLIKUS HÁRFÁK; PIROFÓNOK; MÁSHOL NEM SZEREPLŐ HANGSZEREK
főcsoportok: G 10 D 3/00	Húros hangszerek részletei vagy azok tartozékai, pl. vonók
alcsoporthoz: G 10 D 3/18	Álltámaszok, kéztámaszok, válltámaszok vagy tartók, amelyek levehetőek vagy a hangszer részei

Végezz egy kis kutatást az SZTNH e-kutatás¹⁵ adatbázisában!

2.1. Ki a feltaláló, ki a jogosult (bejelentő) és hány igénypont található a szabadalmi leírásban az alábbi találmányok esetében:

- a) Léptető szerkezet humanic robothoz
(lajstromszám/azonosító: 231005)
- b) RUBIK KOCKA elnevezésű logikai játék
(lajstromszám/azonosító: 170062).

2.2. Ki a 7228, valamint a 7110 lajstromszámú/azonosítójú magyar szabadalom jogosultja?

2.3. Mi a tárgya/címe annak a magyar szabadalomnak, amelynek Albert Einstein és Szilárd Leó volt a jogosultja?

2.4. 1906. március 17-én csak egyetlen, hangszerre vonatkozó szabadalmat nyújtottak be a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatalhoz. Mi volt ez a hangszer? Ki volt a feltaláló? Hány egyéb szabadalma található az e-kutatási adatbázisban?

2.5. Melyik ma is használatos gyógyszerre vonatkozik az 52724 lajstromszámú magyar szabadalom? Melyik cég a bejelentő, és ki lehet a feltaláló?

2.6. Az 113488, a 115969 és a 138521 lajstromszámú (azonosítójú) magyar szabadalmak az egyik legjelentősebb magyar találmányra vonatkoznak. Mi ez a közelmúltig széles körben használt eszköz, melyik cég a bejelentő, és ki lehet a feltaláló?

2.7. Mi a tárgya a 91387 és a 110709 lajstromszámú magyar szabadalomnak, és miről ismert a feltalálója?

2.8. Melyik ma is széles körben használt tárgyra vonatkoznak a 138248, 139000, 140858 lajstromszámú magyar szabadalmak, és ki a feltalálójuk?

2.9. Ki a 150686 lajstromszámú magyar szabadalom feltalálója és mi a viszonya a bűvös kocka feltalálójához?

¹⁵ <http://epub.hpo.hu/e-kutatas/?lang=HU> Az e-kutatás leírását megtalálod a 8.3.2.1. fejezetben

2.5.2 Alaki vizsgálat

A bejelentés benyújtását és a bejelentési nap elismerését követően a szabadalmi bejelentést **alaki vizsgálatnak** vetik alá. Ennek során ellenőrzik, hogy megfelel-e azoknak a formai/tartalmi követelményeknek, amelyeket jogszabály rögzít. A bejelentő felhívást kap a felmerülő hiányosságok pótlására. Az ekkor feltárt hiányosságok kiküszöbölése szükséges ahhoz, hogy megkezdődjön a bejelentés érdemi vizsgálata.

2.5.3 Újdonságkutatás

A következő lépésben az **SZTNH újdonságkutatást végez**, és a talált releváns iratok alapján újdonságkutatási jelentést készít. Ebben megjelölik a technika állásához tartozónak talált iratokat, és betűkóddal jelölik azokat. Mint korábban már kitértünk rá, a technika állásához tartoznak mindazok a megoldások, amelyek az elsőbbség napját megelőzően bárki számára hozzáférhetővé váltak.

A szabadalmazhatóság szempontjából különösen releváns dokumentumokat X-szel és Y-nal jelölik. Ezek közül az X jelű dokumentumok önmagukban újdonságrontóak, és/vagy önmagukban megkérdőjelezzik a feltalálói tevékenység meglétét, míg az Y jelűek egyéb dokumentumokkal kombinálva határoznak meg olyan tudásanyagot, amelynek fényében nyilvánvalónak tekinthető a találmány (azaz nem alapul feltalálói tevékenységen). A kutatási jelentésekben gyakorta találkozunk A jelű dokumentumokkal, amelyek csupán a technika állását tükrözik, így nem bírnak különösebb jelentőséggel. (A kutatási jelentésekben szerepel a ritkábban alkalmazott egyéb betűjelek magyarázata is.)

Nagyon lényeges az újdonságkutatás elvégzéséről történő hatósági tájékoztatás dátuma, amely az SZTNH hivatalos lapjában, a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben (SZKV)¹⁶ jelenik meg. Az érdemi vizsgálatot (lásd 2.5.5.) az ettől a dátumtól számított 6 hónapon belül kell kérelmezni.

Ne tévesszük össze a fenti, a megadási eljárás során hivatalból végzett lépéssel azt a lehetőséget, miszerint az SZTNH a bejelentő kérelmére írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentést készít. Ez az írásos vélemény egy indokolást is tartalmazó előzetes megállapítás arról, hogy az újdonságkutatási jelentésben megjelölt iratokra és adatokra figyelemmel a találmány kielégítheti-e az újdonság, a feltalálói tevékenység és az ipari alkalmazhatóság követelményeit.

A lehetőség gyakorlati jelentősége abban rejlik, hogy ezt az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentés elkészítése iránti kérelmet a bejelentést követően azonnal be lehet adni (a végső határidő pedig a bejelentési naptól számított tíz hónapon belül), így a bejelentő még azelőtt kap egy független véleményt találmányáról (egy független kutatás eredményeivel együtt), mielőtt döntenie kell a külföldi szabadalmaztatásról, illetve esetleges további jelentős anyagi ráfordításról. (Lásd bővebben <https://www.sztneh.gov.hu/hu/irasos-velemeny>)

A tényleges szabadalmazhatóság kérdéséről majd a későbbiekben lefolytatandó érdemi vizsgálat során dönt az SZTNH, azaz ez az írásos vélemény nem köti a Hivatalt.

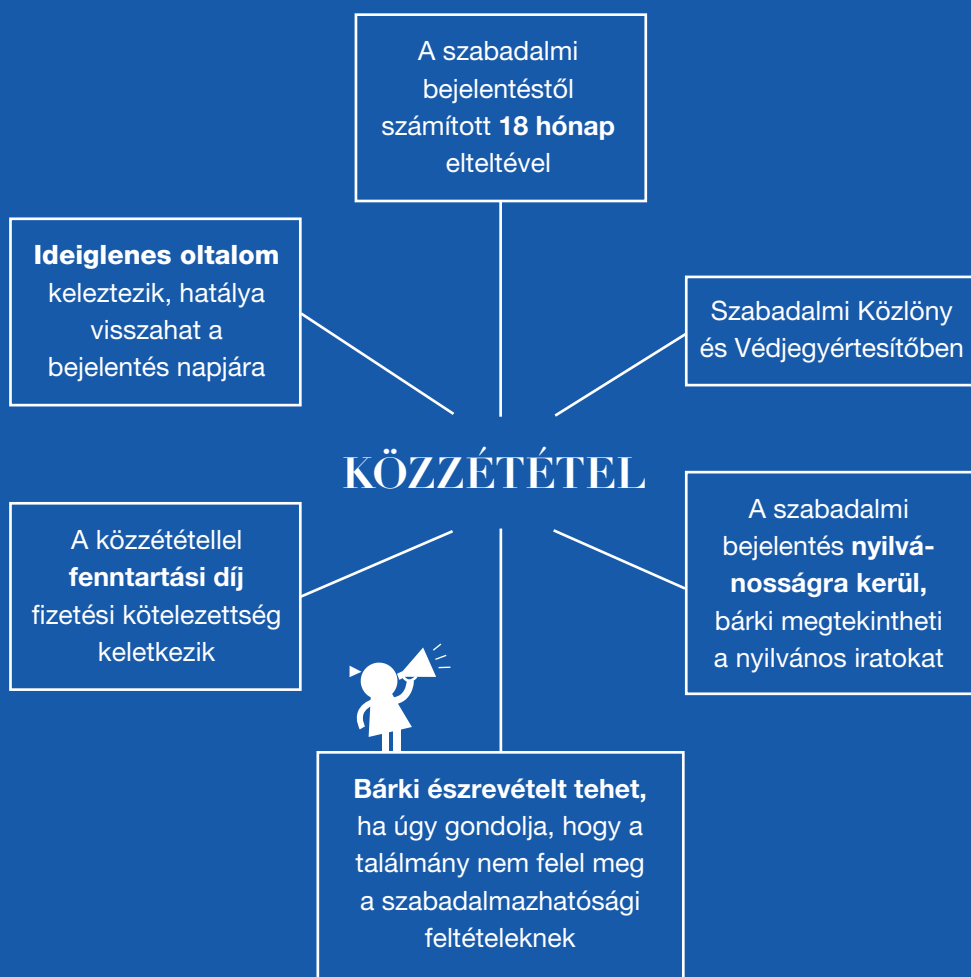
---

¹⁶ <https://www.sztneh.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/szabadalmi-kozlony-es-vedjegyertesito>

2.5.4 Közzététel

A szabadalmi bejelentést a legkorábbi elsőbbség napjától számított 18 hónap elteltével **közzéteszik** – szakmai zsargonnal: közrebocsátják. A közzétételkor a bejelentés alapadatain kívül az SZKV-ban közlésre kerül a **kivonat** és a **jellemző ábra** is. A kiadott értesítésben egyúttal elrendelik az addig esedékes fenntartási díjak kifizetését is.

A KÖZZÉTÉTEL ÉS ÉSZREVÉTEL

2.5.5 Érdemi vizsgálat

Lényeges tudnivaló, hogy az újdonságkutatói jelentés elkészültéről szóló hatósági tájékoztatástól számított 6 hónapon belül kérelmezni kell az **érdemi vizsgálat** megindítását. Az érdemi vizsgálat során tekintik át, hogy **a találmány kielégíti-e a szabadalmazhatósági feltételeket, nincs-e kizárva a szabadalmi oltalomból, illetve a bejelentés megfelel-e a törvényben megszabott egyéb feltételeknek.**

Az érdemi vizsgálat során az SZTNH kijelölt ügyintézője (elbírálója) megvizsgálja a bejelentést, és amennyiben az minden feltételnek eleget tesz, a Hivatal kiadja a szabadalmat engedélyező határozatot.

A gyakorlatban a vizsgálatok nagy hányadában találnak az elbírálók kifogásolnivalót, amely kifogások lehetnek érdemiek (például az újdonságra, és/vagy a feltalálói tevékenységre, és/vagy az ipari alkalmazhatóságra vonatkozóak) vagy pedig formai jellegűek. A kifogásokat írásos végzés formájában juttatja el a Hivatal a bejelentőhöz vagy képviselőjéhez.

A végzésre választ kell benyújtani, amelyben egyrészt érvelni kell a felhozott kifogásokkal szemben, másrészt be kell nyújtani a leírás olyan változatát, amely az érveléssel összhangban van átalakítva. A végzések és a válaszok száma nincs korlátozva, általában azonban 1-3 végzéssel el lehet jutni a vizsgálat lezárásáig.

2009-ben Aladár kidolgozott egy vegyületet egy elhízást gátló készítményhez, amely működése során lebontja a test zsírszöveteit. 2006-ban a Kukutyini Egyetem egyik hallgatója tanulmányában arról ír, hogy égető szükség lenne egy zsírégető gyógyszerkészítményre. A tanulmány milyen következményekkel bír Aladár szabadalmi bejelentésére nézve?

AZ ELJÁRÁS ÁTTEKINTÉSE

| (Elsőbbség)

| Az elsőbbségi nap és a bejelentési nap egybeeshet.

| SZABADALMI BEJELENTÉS

| Bejelentési nap elismerése

| Alaki vizsgálat

| Újdonságkutatás

| KÖZZÉTÉTEL

| Érdemi vizsgálat

| SZABADALOM MEGADÁSA

| MEGSZÚNÉS

| SZABADALMI OLTALOM HATÁLYA

IDEIGLENES

VÉGLEGES

Bejelentés ideje
+ 18 hónap

Bejelentés ideje
+ kb. 3 év

Bejelentés ideje
+ 20 év

2.6 | További eljárások

2.6.1 A fenntartási díj (évdíj) fizetése

A szabadalmaztatási eljárás sikeres befejeztével jutunk el a megadott szabadalomhoz, amelynek fenntartásához **évente fenntartási díjat kell fizetni**. Ez a díj az évek múltával egyre növekszik (abból a feltételezésből kiindulva, hogy a találmány hasznosul, és egyre nagyobb mértékben járul hozzá a szabadalmas gazdasági sikeréhez).¹⁷ A szabályszerű díjfizetés elmulasztása esetén az **oltalom megszűnik**. Az így megszűnt oltalom azonban – az erre előírt 3 hónapos határidőn belül – **újra érvénybe helyezhető**.

Az iparjogvédelmi eljárások egy részében, ha a bejelentő (jogosult) természetes személy és jövedelme nem haladja meg a minimálbér összegét, valamint nincs a szokásostól eltérő vagyona, bizonyos díjak alól mentességet, más díjak esetén pedig halasztást kérhet.

Mentesség kérhető:

Szabadalmi bejelentés esetén • a bejelentési és kutatási díj, • a vizsgálati díj és • a megadási díj alól.	Használatiminta-, formatervezésiminta-, növényfajta- és topográfia-oltalom esetén • a bejelentési díj alól.

Haladék pedig az elsőtől az ötödik évekre szóló szabadalmi, növényfajta-oltalmi és használatiminta-oltalmi fenntartási díjak megfizetésére kérhető. Az elhalasztott fenntartási díjakat a hatodik évi díjjal együtt kell megfizetni.

A kedvezmények igénybevételéhez a kérelemhez a bejelentő és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó jövedelmeiről igazolást kell mellékelni.

Ha a bejelentőnek és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozójának nincs semmilyen jövedelme, akkor az igazolások helyett, egy erről szóló nyilatkozatot kell benyújtani. A kedvezmények engedélyezhetőek kivételesen olyan esetekben is, ha megállapítható, hogy a bejelentő (jogosult) és az általa eltartottak létfenntartása veszélyeztetett.

¹⁷ Aktuális díjtáblázat: http://www.szttnh.gov.hu/szabadalom/nemzeti_ut/szab_dijtabla.pdf

2.6.2 Megváltoztatási kérelem

Az SZTNH által hozott érdemi döntések ellen ún. **megváltoztatási kérelmet** lehet benyújtani a döntés kézhezvételétől számított 30 napon belül, amelyben lehetőség van a sérelmesnek vélt döntés elleni érvelésre. Ennek alapján az SZTNH saját hatáskörében – a törvény által meghatározott esetekben – visszavonhatja vagy megváltoztathatja korábbi döntését, azonban amennyiben ezt nem teszi meg, köteles az ügyet a **Fővárosi Törvényszékhez** továbbítani. Ettől kezdve bírósági úton folytatódik a jogvita tisztázása.

A megváltoztatási kérelemmel megtámadható érdemi határozatok például a következő kérdésekre vonatkozhatnak:

- szabadalom **megadása** (jellemzően a megadást megtagadó **elutasító határozatot** támadják meg így);
- szabadalmi **oltalom megszűnésének megállapítása** (pl. a fenntartási díj be nem fizetése miatt);
- **újra érvénybe helyezés** (lásd a fenti 2.6.1. pontban);
- szabadalom **megsemmisítése** (lásd alább a 2.6.3.1. pontban)
- **nemleges megállapítás** (lásd alább a 2.6.3.2. pontban).

A szabadalom **megsemmisítését** bárki kérheti az SZTNH-től, ha a szabadalomról úgy véli, hogy nem felelt meg a meghatározott törvényi előírásoknak. A kérelemben azonban meg kell jelölni a megsemmisítés jogalapját, és csatolni kell a bizonyítékokat.

2.6.3 A szabadalom megsemmisítése és a nemleges megállapítási eljárás

Ezt a két eljárást gyakorlati jelentőségük miatt emeljük ki. Mint azt fent láthattuk, ezen ügyekben az SZTNH által hozott érdemi határozatokat is megváltoztatási kérelemmel lehet támadni.

2.6.3.1 A szabadalom megsemmisítése

A szabadalom megsemmisítését bárki kérheti az SZTNH-től, ha a szabadalomról úgy véli, hogy a bejelentés napján nem felelt meg a meghatározott törvényi előírásoknak.

A kérelemben meg kell jelölni a megsemmisítés jogalapját (jellemzően a találmány újdonságát és/vagy feltalálói tevékenységen alapulását vonják kétségbe), és csatolni kell a bizonyítékokat.

2.6.3.2 Nemleges megállapítási eljárás

Nemleges megállapítási eljárásban kérhetjük annak hivatalos kimondását, hogy a kérelemben feltárt **megoldás nem esik egy konkrét szabadalom oltalmi köre alá**. Így aki attól tart, hogy ellene szabadalombitorlás miatt eljárást indítanak, az eljárás megindításáig kérheti annak megállapítását, hogy az általa birtokolt, hasznosított vagy hasznosítani kívánt termék vagy eljárás nem ütközik valamely, a kérelemben megjelölt szabadalomba. Ha ezt kimondja az SZTNH vagy a bíróság, a vizsgált szabadalom alapján már nem lehet bitorlási pert indítani a kérdéses megoldással szemben.

A nemleges megállapítási eljárás csak az azonos tárgyú bitorlási kereset benyújtása előtt indítható el. Ha viszont már megindítottak egy nemleges megállapítási eljárást, az utóbb indított bitorlási pert felfüggesztik a nemleges eljárás jogerős lezárásáig. Ezért igen megfontolandó, hogy bitorlás észlelése esetén felszólítsuk-e közvetlenül a bitorlót a kifogásolt cselekedet abbahagyására. Ugyanis amennyiben ezután a bitorló a per megindítása előtt benyújt az SZTNH-nál egy nemleges megállapítási kérelmet, kitolódik a bitorlási per érdemi elbírálásának ideje. Érdemes azonban a jogérvényesítés során körültekintően eljárni, felszólító levélben tájékozódni a másik fél szándékairól és törekedni a jogvita békés rendezésére.

Gyógynövény-készítményes alapesetünkben a kérdéses szabadalom a **2.5.1.2.** pont alatt leírt főigényponttal védett. Ha olyan termékkel akarunk piacra menni, amely pontosan ugyanazt a négy komponenst tartalmazza, de eltérő százalékokban, és a különbség egyes esetekben nem szignifikáns, akkor érdemes lehet nemleges megállapítási eljárást indítani, amelyben megadjuk a forgalmazni szándékozott termék összetételét és a vonatkozó szabadalom azonosítóit (és persze érvelünk a különbségek jelentősége mellett).

2.6.4 A végleges szabadalmi oltalom megszűnése

Érdemes röviden áttekinteni, hogy milyen esetekben szűnik meg a szabadalmi oltalom. Az oltalom megszűnésének okait három csoportba lehet sorolni:

a objektív ok az **IDŐ MÚLÁSA**: a 20 éves oltalmi idő lejártával az oltalom automatikusan megszűnik, annak meghosszabbítására csak igen kivételesen van lehetőség (lásd a 2.4. pont szerinti kiegészítő oltalmat, de akkor sem a teljes oltalmi körre nézve, hanem lényegében csak az engedélyezett termék és nagyon közeli analógjai esetében hosszabbítható meg az oltalmi idő);

b **A JOGOSULT DÖNTÉSE, MAGATARTÁSA** is előidézhetheti az oltalom megszűnését: ha ugyanis a jogosult lemond az oltalomról, vagy ha elmulasztja a fenntartási díj megfizetését, szintén megszűnik az oltalom;

c végül az oltalom megszűnését eredményezheti, ha utólag bebizonyosodik, hogy **AZ OLTALOM MEGADÁSÁRA** – a törvényi feltételek teljesülésének hiánya miatt – **NEM LETT VOLNA LEHETŐSÉG**; erre az SZTNH-nál lefolytatott megsemmisítési eljárás alapján van lehetőség (ld. a 2.6.3.1. pontot).

Lemondás esetén figyelemmel kell lenni mások jogaira. Ugyanis, ha a lemondás más személynek jogszabályon, hatósági határozaton, a szabadalmi lajstromba bejegyzett hasznosítási vagy egyéb szerződésen alapuló jogát érinti, vagy ha a szabadalmi lajstromba per van bejegyezve, csak az érintett személy hozzájárulásával hatályos.

A fenntartási díj be nem fizetése miatti megszűnés veszélyét enyhíti az a rendelkezés, miszerint a **szabadalmi oltalom újra érvénybe helyezhető**, ha ezt a **díjfizetés esedékességét követő 6 és 9 hónap közötti időszakban kérelmezik**, ekkor azonban már 100%-os „felárat” kell fizetni).

2.7 | Bitorlás és jogérvényesítés

A bitorlás két esetét különbözteti meg a szabadalmi törvény: a **találmánybitorlást** és a **szabadalombitorlást**.

TALÁL MÁNYBITORLÁS akkor történik, ha a szabadalmi bejelentésnek vagy a már megadásra került szabadalomnak a tárgyát jogosulatlanul másnak a találmányából vették át, azaz úgy tesz valaki szabadalmi bejelentést, hogy a bejelentés tárgyát képező találmányt nem ő hozta létre. Ebben az esetben a sértett bírósághoz fordulhat, követelheti annak megállapítását, hogy a szabadalom őt illeti meg, valamint kártérítést követelhet.

SZABADALOMBITORLÁS pedig akkor történik, ha valaki a szabadalmas engedélye nélkül hasznosítja a szabadalommal védett megoldást, azaz:

- a** előállítja, használja, forgalomba hozza, illetve forgalomba hozatalra ajánlja a találmány tárgyát képező **terméket**, e terméket ilyen célból raktáron tartja, vagy az országba behozza;
- b** használja a találmány tárgyát képező **eljárást**, vagy – ha tud arról, illetve a körülmények alapján nyilvánvaló, hogy az eljárás nem használható a szabadalmas engedélye nélkül – másnak az eljárást használatra ajánlja;
- c** előállítja, használja, forgalomba hozza, illetve forgalomba hozatalra ajánlja, vagy ilyen célból raktáron tartja, vagy az országba behozza a találmány tárgyát képező **eljárással közvetlenül előállított terméket**.

Továbbá a kizárólagos hasznosítási jog alapján a szabadalmas felléphet azzal szemben is, aki engedélye nélkül a találmány hasznosítására nem jogosult személynek a találmány lényeges elemével kapcsolatos dolgot (eszközt, berendezést) ad át vagy ajánl fel átadásra a találmány megvalósítása céljából, feltéve, hogy tudja, vagy a körülmények alapján nyilvánvaló, hogy a dolog a találmány megvalósítására alkalmas, illetve arra szolgál.

Amennyiben valaki jogosulatlanul hasznosítja találmányunkat, ellene **bitorlási pert** indíthatunk. **Bitorlási perekben a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességgel rendelkezik.**¹⁸

A bitorlási perben a jogosult követelheti például a bitorló eltiltását a további jogsértő cselekményektől, a bitorló gazdagodásának visszatérítését, illetve a bitorlásból eredő kárainak megtérítését.

A perek igen elhúzódhatnak azok bonyolult jellege miatt. További idővesztéshez vezet az a gyakori eset, amikor egy bitorlási per indítását követően az alperes megsemmisítési eljárást indít a bitorlási per alapjául szolgáló szabadalom ellen. Ekkor – nem kötelezően, de a szokásos joggyakorlatnak megfelelően – felfüggesztik a bitorlási pert a megsemmisítési eljárás jogerős eredményéig.

Ez annyiban érthető, hogy általában nincs sok értelme lefolytatni a bonyolult bizonyítási eljárást a bitorlási perben, amennyiben annak jogalapja a későbbiekben megszűnik (azaz a vonatkozó szabadalmat megsemmisítik). Mint már említettük, a fent említett nemleges megállapítási eljárást csak a vonatkozó bitorlási per megindítása előtt lehet benyújtani (azaz ily módon nem lehet lassítani a bitorlási per lefolyását).

A polgári úton érvényesíthető igények mellett ki kell emelni a büntetőjogi jogérvényesítés lehetőségét is. A szabadalomhoz fűződő jogok megsértése ugyanis – ha az szándékos és vagyoni hátrány okozásával is jár – büntetőjogi felelősséget is keletkeztethet.

Hatékony eszköz a jogérvényesítésre az a lehetőség, hogy ha a bitorlás tárgyát képező terméket az Európai Unióba kívülről, harmadik országból kívánják behozni – ha az adott árukkal kapcsolatosan valamely szellemi tulajdon-jog megsértésének gyanúja áll fenn –, a jogosult követelheti a vámhatóság intézkedését az érintett termékek forgalomba kerülésének megakadályozására.

---

¹⁸ A bíróság itt három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, akik közül két tag felsőfokú műszaki vagy ezzel egyenértékű szakképesítéssel rendelkezik. Vagyis a törvényalkotó kiemelten kezeli az ilyen jellegű pereket.

2.8 | Oltalomszerzés külföldön

Az egyes országok szabadalmi törvényei territoriális hatályúak, azaz csupán az engedélyező állam területén biztosítanak védelmet jogainknak. Ebből következik, hogy amennyiben egyéb országokban is oltalmat szeretnénk szerezni, a célországokban is be kell nyújtani a találmányunkra vonatkozó szabadalmi bejelentést.

A jogfejlődés során felmerült, hogy ésszerű lenne olyan egyezményeket kidolgozni, amelyek eredményeképpen egy eljárással egyszerre több országban lehet szabadalmi oltalmat szerezni. Az ilyen szabadalmakat nevezzük **regionális szabadalmaknak**. Ezt az együttműködési szintet a szabadalmi oltalom nemzetközi rendszere egyelőre nem lépte túl, vagyis **nem létezik ún. világszabadalom**.

Azonban léteznek egyéb olyan nemzetközi szerződések, amelyek megkönnyítik a nemzetközi szabadalmaztatást. A következőkben az alábbi két legfontosabb nemzetközi szerződés legfontosabb sajátosságait mutatjuk be (ld. a 2.8.1. és a 2.8.2. pontokat):

- a Párizsi Uniós Egyezmény (PUE)
- a Szabadalmi Együttműködési Szerződés (angol nevén Patent Cooperation Treaty, PCT).

Továbbá ismertetjük az Európában létrehozott regionális oltalmi rendszert, az európai szabadalom intézményét (ld. a 2.8.3. pontot).

¹⁹ http://ninapaley.com/mimiandeuince/wp-content/uploads/2010/07/MimiEunice_23.png

**A „SCHI-KER” MOTOR
VILÁG SZABADALOM.**

MINDEN KERÉKPÁR
ÜZLETBEN KAPHATÓ

KORSZAKALKOTÓ
UJDONSÁG!

NAGYERŐ ÉS IDŐ
MEGTAKARÍTÁS!

VÉGTELENÜL EGY-
SZERŰ ÉS SZOLID
KIVITEL.

GYÁRTJA „SCHI-KER”
MOTORÉPÍTŐ R. T.

MINDEN KERÉKPÁR
ÜZLETBEN KAPHATÓ

MINDEN BICIKLISTA
5 PERC ALATT
MOTOROZHAT,
A SAJÁT KERÉK-
PÁRJÁVAL.

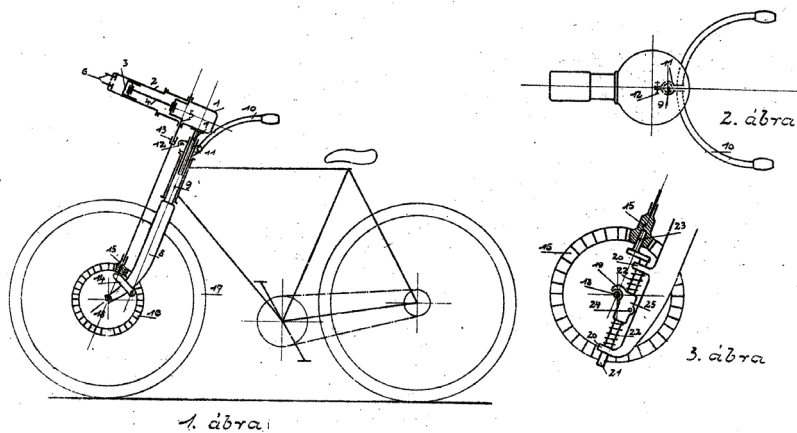
KÉRJEN TÖLÜNK
ISMERTETŐT.

KISPEST,
HUNYADI-UTCA 10.

FRATER ÉS TÁRSA BUDAPEST TELEFON: J. 106-20.

73000 sz.
szabadalmi leírásból

Mótoros kerékpár.
KERTÉSZ FERENC FŐMÉRNÖK BUDAPESTEN.

Pallas-nyomda Budapest.

Fotó: tgr. Klósz Gy. és fia Budapest.

„Világszabadalmat” ígérő reklám és a Motoros kerékpár szabadalma²⁰

²⁰ Forrás: Motoros kerékpár. Kertész Ferenc feltaláló, lajstromszám: 73000, 1918. december 9.

2.8.1 A Párizsi Uniós Egyezmény (PUE)

A PUE meghatározó jelentősége megalkotásakor (1883) abban állt, hogy rögzítette egyrészt az egyenlő elbánás elvét, másrészt az uniós elsőbbség intézményét. Természetesen az egyezményt az elmúlt közel 150 év alatt többször módosították.

2.8.1.1 Az egyenlő elbánás elve

Az **egyenlő elbánás elve** szerint azok, akik a Párizsi Unió egy országának joghatósága alá tartoznak az ipari tulajdon oltalmát illetően, az Unió összes többi országában a **belföldiekkel egyenlő oltalomban részesülnek, és jogaik sérülése esetén ugyanazt a jogsegélyt vehetik igénybe**, feltéve, hogy teljesítik a belföldiekre előírt feltételeket és alakosságokat. Tehát nem érheti hátrányos megkülönböztetés a külföldi bejelentőt.

2.8.1.2 Az uniós elsőbbség

Az egyezmény legfontosabb vívmánya az **uniós elsőbbség** intézménye. Az egyezmény szerint elsőbbségi jogot találmanyra, használati mintára, formatervezési mintára vagy védjegyre vonatkozó, az Unió bármelyik országában szabályszerűen megtett bejelentésre lehet alapozni.

Szabályszerű bejelentésnek kell tekinteni azt a bejelentést, amely elégséges annak megállapítására, hogy a kérelmet a szóban forgó országban melyik napon terjesztették elő, függetlenül a kérelem további sorsától (azaz nem okoz gondot, ha azt később elutasítják, vagy a bejelentő visszavonja).

Arra, hogy egy szabályos első bejelentés bejelentési napját egyéb országokban elsőbbségi napként igényelhessük, oltalmi formákként különböző hosszúságú időintervallumok állnak rendelkezésre. Ez szabadalmaknál és használati mintáknál 12 hónap, formatervezési mintáknál, valamint gyári vagy kereskedelmi védjegyeknél 6 hónap.

Az elsőbbségi jog intézményének lényege, hogy **az elsőbbségi jogot élvező bejelentés nem érvényteleníthető az időközben bekövetkezett tények miatt** (például másik bejelentés, találmány közzététele vagy gyakorlatba vétele, tudományos publikáció miatt). Eszerint az uniós elsőbbségi jog annyit jelent, hogy egy PUE tagországban benyújtott első avagy alapbejelentés alapján a további PUE tagországokban tett későbbi (de 12 hónapon belüli!) bejelentések olyannak minősülnek a szabadalmazhatósági kritériumok vizsgálata során, mintha azokat is az alapbejelentés napján nyújtották volna be a kérdéses PUE tagországban (ebből kifolyólag a későbbi bejelentéseknél az elsőbbség napjának az alapbejelentés megtételének napját tekintik).

A PUE TAGORSZÁGAI²¹

Összefoglalásként elmondhatjuk, hogy a PUE nagymértékben megkönnyíti a külföldi szabadalmaztatást. Lényegében egy év áll rendelkezésre egy alapbejelentés megtételét követően az oltalomszerzési eljárások elindítására a kívánt országokban.

---

²¹ A PUE-nak jelenleg mintegy 180 tagja van.

https://www.wikiwand.com/en/Paris_Convention_for_the_Protection_of_Industrial_Property

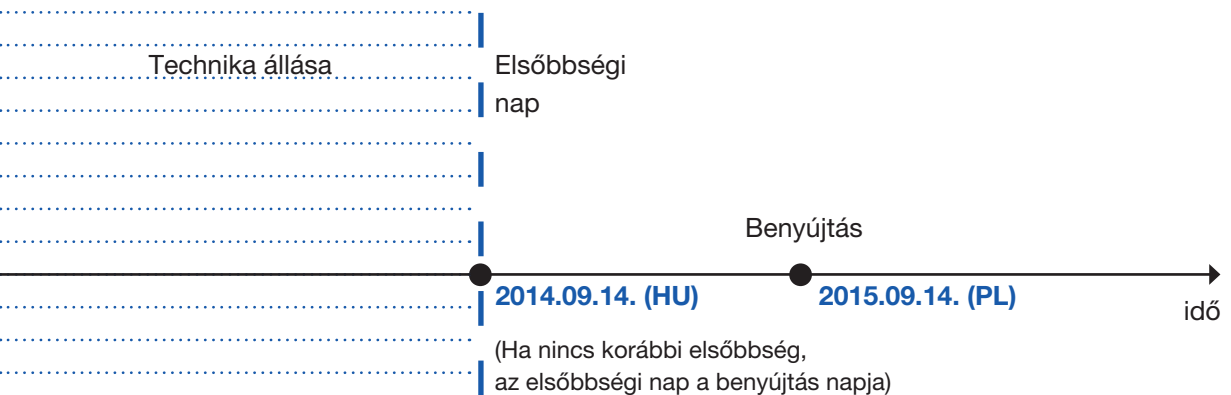

Tegyük fel, hogy benyújtottam egy szabadalmi leírást 2014. szeptember 14-én a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál. A PUE alapján így 2015. szeptember 14-én még be lehet nyújtani az egyéb PUE tagországokban egy olyan szabadalmi bejelentést, amely igényli a magyar bejelentés elsőbbségét. (Ha ez a nap munkaszüneti nap, akkor a következő munkanapon is megtehető ez a lépés.)

Tegyük fel, hogy a Lengyel Szabadalmi Hivatalnál indítok egy ilyen, elsőbbséget igénylő bejelentést. Ha ki akarom használni a teljes elsőbbségi évet, akkor 2015. szeptember 14-én kell benyújtanom a bejelentést (persze megtehetem hamarabb is). Ekkor a lengyel bejelentési kérelemben fel kell tüntetnem a magyar bejelentés számát és bejelentési napját, és nyilatkoznom kell, hogy igénylem annak elsőbbségét.

Ekkor a lengyel hivatal az újdonság és a feltalálói tevékenység vizsgálata során nem veszi figyelembe azokat a dokumentumokat, amelyek 2014. szeptember 14-én vagy azután váltak publikussá, illetve lettek benyújtva a lengyel hivatalba. Ha nem igényeltem volna az elsőbbséget, akkor ez a határnap az egy évvel későbbi bejelentési nap lenne. A 20 éves oltalmi időt azonban a lengyel bejelentési naptól számítják.

AZ ELSŐBBSÉGI NAP

2.8.2 A Szabadalmi Együtműködési Szerződés (PCT)

A **Szabadalmi Együtműködési Szerződés** (angol rövidítéssel: PCT) segítségével nem kell egyenként benyújtani a nemzeti és a regionális bejelentéseket, hanem azok egy közös bejelentéssel indíthatók meg az egyezményt aláíró tagállamokban.²² A PCT-bejelentést a Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Office, angol rövidítéssel: WIPO) felé kell benyújtani. Magyar állampolgárok, illetve magyarországi telephellyel rendelkező jogi személyek az SZTNH-nál is benyújthatják a kérelmet (azaz az SZTNH mint a nemzetközi bejelentés átvevő hivatala továbbítja azt a WIPO-nak).

A PCT segítségével **nem lehet az egyes államokban végleges szabadalmi oltalmat szerezni**. A (nemzetközi) PCT-fázis végén „szét kell ágaztatni” a PCT-bejelentést a kijelölt országokba és régiókba, és külön-külön kell megindítani a nemzeti vagy a regionális oltalomszerzési eljárást.

Az alábbi világtérképen a sötétebb részek jelölik a PCT-tagországokat. Látható, hogy az összes gazdaságilag jelentősebb ország tagja a PCT-nek.

A PCT TAGORSZÁGAI²³

²² Jelenleg kb. 150 tagország és 4 régió tagja a PCT-nek. A tagok aktuális listája itt érhető el: https://www.wipo.int/pct/en/pct_contracting_states.html

²³ https://www.wipo.int/export/sites/www/pct/en/list_states.pdf

A PCT-út előnye, hogy választása esetén lényegesen később kell döntést hoznunk a végső országok köréről, ahol oltalmat akarunk szerezni. A PCT-bejelentéssel egészen a szétágazásig, azaz a legkorábbi elsőbbségtől számított 30 vagy 31 hónapig fenntarthatjuk annak a lehetőségét, hogy az összes tagállamban oltalmat szerezzünk. Csak ekkor kell elindítani a nemzeti/regionális szakaszokat azokban az országokban és régiókban, ahol folytatni szeretnénk a szabadalmaztatási eljárást.²⁴

Mivel a PCT-úton is érvényesíteni lehet a PUE által biztosított elsőbbségi évet, lehetőség nyílik arra, hogy egy vagy több nemzeti bejelentés elsőbbségének igénylésével indítsunk egy PCT-bejelentést. Ha az elsőbbség igénylésével benyújtott PCT-bejelentést a 12 hónapos elsőbbség teljes kihasználásával indítottuk, a fenti 30/31 hónapos határidőből következőleg további 18-19 hónappal kitolhatjuk döntésünket a végleges országok körét illetően. A PCT-bejelentést is 12 hónapon belül kell megtenni, de a 30/31 hónapos határidőt mindig az uniós elsőbbség időpontjától kell számítani.

A PCT-út akkor különösen előnyös, ha még a nemzetközi fázisban kiderül, hogy nem piacképes a szabadalmaztatni kívánt megoldás. Ekkor ugyanis az igen költséges nemzeti bejelentések megindítása előtt felülbírálnak a bejelentési szándék, és az eljárás megszüntethető.

Ha abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy ez a „negatív ítélet” nem született meg a 30-31 hónapos határidőn belül (azaz bizakodhatunk a sikerben), akkor is általában jobban megítélhető a találmány jelentősége. Biztosabb információk alapján jelölhető ki, hogy a PCT-fázis végén mely országokba ágaztatjuk szét a bejelentést, mint a PUE által biztosított 12 hónapos határidőnél. További előny, hogy a nemzeti szabadalomszerzés költségei az oltalomszerzés későbbi fázisában jelentkeznek.

²⁴ A pontos határidő attól függ, hogy egy konkrét állam/régió milyen határidőt vállalt erre; például az USA és Oroszország esetében 30 hónap, az Európai Szabadalmi Hivatal esetében 31 hónap ez a határidő.

A PCT-ELJÁRÁS FŐBB JELLEMZŐI

A PCT szerinti eljárás sokban hasonlít a magyar, illetve a később tárgyalandó európai szabadalmaztatási eljárás kezdeti lépéseire. A legfontosabb tudnivalók a következők:

A bejelentést kérelemmel kell indítani, amelynek érdemi melléklete maga a leírás. Itt kötelező legalább egy igénypont szerepeltetése.

A bejelentéskor meg kell adni, hogy melyik hivatalt jelöljük ki kutató hatóságként. Ugyanis a PCT-t a WIPO működteti, de maga nem rendelkezik saját kutató részleggel, ehelyett nagyobb nemzeti és regionális hivatalokkal létesített szerződéses kapcsolatot a kutatási jelentések kidolgozására (például: EPO, valamint a budapesti székhelyű Visegrádi Szabadalmi Intézet).

Csak a kérelmet kell a kutató hatóság hivatalos nyelvére benyújtani, így például a Visegrádi Szabadalmi Intézet megjelölésekor a leírás benyújtható magyarul is, amelynek fordítását 2 hónapon belül kell eljuttatni az átvevő hivatalhoz.

Az átvevő hivatal formai vizsgálatot tart, felszólít a hiányosságok pótlására (például: a fordítás benyújtására), a hibák kijavítására, majd a bejelentés végleges változatát továbbítja a WIPO genfi székhelyű Nemzetközi Irodájához (International Bureau), onnan pedig elkerül a kijelölt kutató hatósághoz.

A leírás utólag itt sem bővíthető.

A bejelentéskor be kell fizetni a kutatási díjat is (a bejelentési és a továbbítási díj mellett).

Az elvégzett kutatás eredményét az ún. nemzetközi kutatási jelentésben foglalják össze (International Search Report, gyakori rövidítése: ISR), amelynek írásbeli vélemény részében (Written Opinion, avagy WOISA, ami a Written Opinion of the International Searching Authority kifejezésből származik) kitérnek a szabadalmaztatá-

si feltételek meglétére. Az írásbeli jelentéssel kibővített kutatási jelentést angolul International Enhanced Search Reportnak (IESR) nevezik.

Ezután lehetőség van arra, hogy a PCT-szakaszban módosítsuk az igénypontokat, és választ nyújtunk be az írásbeli véleményre, amiben kifejthetjük érveinket a negatív megállapításokkal szemben. Ha ezt díjfizetés nélkül tesszük meg, akkor érveinkre nem reagál a kutatást végző hatóság, de az iratok elkerülnek a nemzeti/regionális hivatalokhoz, amennyiben a 30/31 hónapos határidőn belül elindítjuk a nemzeti/regionális szakaszt.

Ha a nem csekély összegű díj befizetésével elindítjuk a PCT-II szakaszt, azaz kérelmezzük a nemzetközi elővizsgálatot (angolul: preliminary examination), akkor az eljáró hivatal újra megvizsgálja a bejelentés szabadalmazhatóságát – immár ellenvéleményünk tükrében –, és véleményéről az ún. nemzetközi elővizsgálati jelentésben (International Preliminary Report on Patentability, rövidítve: IPRP, régebbi ekvivalens kifejezéssel IPER, ami az International Preliminary Examination Report kifejezésből származik) tájékoztatja a bejelentőt.

Ezután már csak a nemzeti/regionális szakasz indítása van hátra. Ekkor a megcélzott országokban és régiókban megbízást kell adnunk a kiválasztott képviselőknek a nemzetközi bejelentésből származó nemzeti vagy regionális bejelentés képviselőre, akik ezt követően benyújtják az illetékes hivataloknál a szükséges iratokat. Ettől kezdve már a nemzeti és regionális hivatalok vizsgálják a bejelentést saját törvényeik és joggyakorlatuk alapján. Sem az IESR, sem az IPRP eredménye nem köti a PCT-szakaszt követően indított nemzeti és regionális bejelentések vizsgálata során az eljáró szabadalmi hivatalokat, vagyis a nemzeti és regionális szakaszban általában még kapunk további érdemi határozatot az eljáró hivataloktól. Így egy PCT-fázisban kapott negatív IPRP esetén még harcolhatunk sikerrel a szabadalmi hivatalok előtt (és persze fordítva, a pozitív vélemény ellenére is lehet komoly gondunk a nemzeti és regionális hivatalok előtt, ha ők találnak újdonságrontó anyagot).

2.8.3 Az Európai Szabadalmi Egyezmény

Az **Európai Szabadalmi Egyezmény**²⁵ (a továbbiakban: ESZE) hozta létre az Európai Szabadalmi Szervezetet (European Patent Organization), amelynek a legfontosabb munkaszerve az Európai Szabadalmi Hivatal (angolul: European Patent Office,²⁶ a továbbiakban: EPO). Az EPO székhelye Münchenben van, egyes részlegei különböző tagországokban működnek.

Az ESZE tagállamai közé tartoznak nem EU-tagországok²⁷ is, így az ESZE tagállamainak száma 2010. október 1-jétől 38.²⁸

Az ESZE keretén belül végzett szabadalmaztatási eljárás fő vonalaiban hasonlatos a magyarországi eljárásnál ismertetettel, így a szabadalmazhatósági kritériumok is azonosak (természetesen a magyar rendszert igazítottuk az európaihoz). Hivatalos nyelve az angol, a francia és a német.

Az európai szabadalom megadása azonban még nem jelenti önműködően az oltalom megszerzését az egyes tagországokban, ugyanis egy megadott **európai szabadalmat hatályosítani kell a legtöbb tagországban is.**

További érdemi lépést nem igényel az oltalom megszerzése azokban az országokban, amelyekben hivatalos nyelv az ESZE valamelyik hivatalos nyelve (Franciaország, Írország, Nagy-Britannia, Németország, Svájc stb.). Az egyéb tagországokban az oltalomszerzéshez vagy csak az igénypontosorozatot kell lefordítani, vagy be kell nyújtani a leírás teljes fordítását az ország egyik hivatalos nyelvéen. Aláhúzendő, hogy ekkor már nem történik semmiféle érdemi vizsgálat az egyes tagországokban, ez a végső eljárás csupán egy regisztrációs jellegű lépés, ami azonban igen költséges ott, ahol teljes fordítást kell benyújtani.

²⁵ Az Európai Szabadalmi Egyezményt (angolul: European Patent Convention, EPC) 1973. október 5-én Münchenben írták alá (néha Müncheneri Egyezményként hivatkoznak rá).

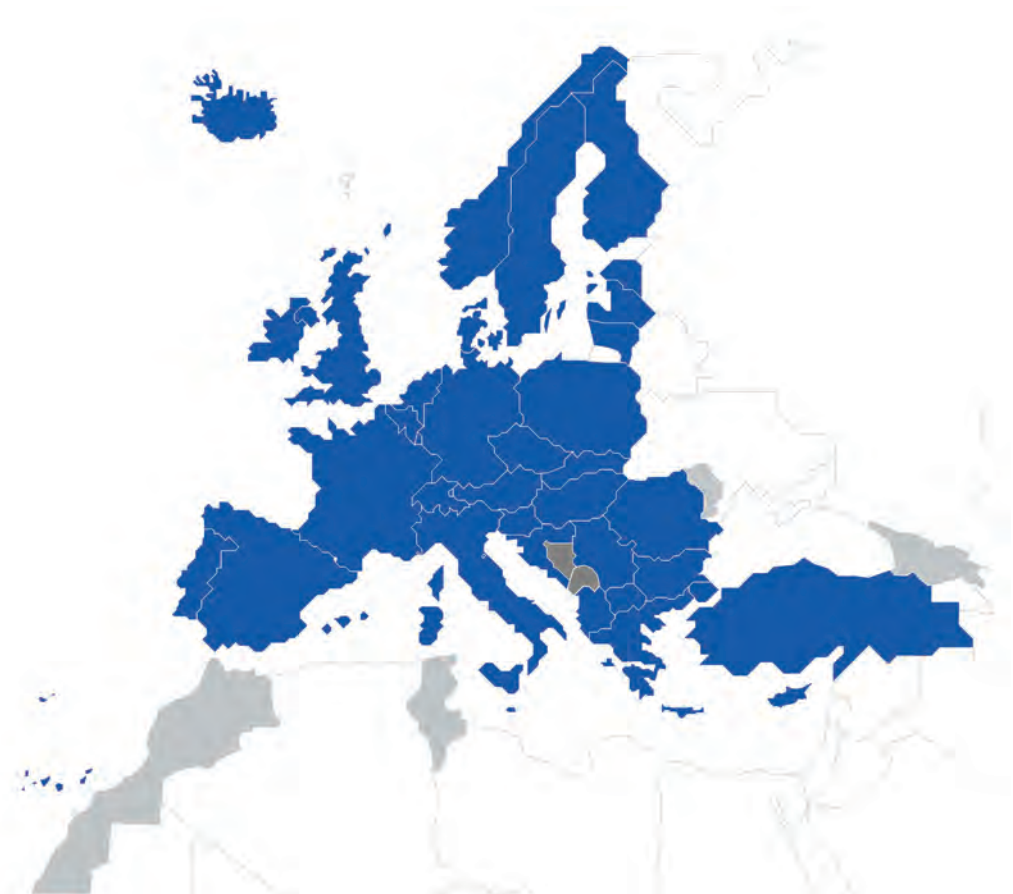
²⁶ <http://www.epo.org/>

²⁷ Albánia, Izland, Lichtenstein, Észak-Macedónia, Monaco, Norvégia, San Marino, Svájc, Szerbia, Törökország, Egyesült Királyság.

²⁸ Továbbá kiterjeszthető az oltalom két nem tagországra is (Bosznia-Hercegovina és Montenegró), illetve egyéb szerződésen alapulva az oltalom regisztrálható Kambodzsában, Marokkóban, Moldovában és Tunéziában, így 44 országban szerezhető oltalom az ESZE alapján (ezenfelül tárgyalások folynak Georgiával).

Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy azokban az országokban, ahol fenn kívánjuk tartani az oltalmat, fenntartási díjat is kell majd fizetni. Vagyis az európai szabadalom megadása után gondos mérlegeléssel kell meghatározni azon országok körét, ahol meg is akarjuk tartani a központi eljárásban megszerzett oltalmat.

ESZE-TAGORSZÁGOK²⁹

A térképen a kék részek jelölik az ESZE-tagországokat, a szabadalom kiterjeszhető a szürkével jelzett nem tag országokra is.

²⁹ [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/8C003885190F73D2C1257EEEE002E-4EBB/\\$File/EPO-coverage_of_european_patents_map_as_of_1.11.2019_en.png](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/8C003885190F73D2C1257EEEE002E-4EBB/$File/EPO-coverage_of_european_patents_map_as_of_1.11.2019_en.png)

AZ EURÓPAI SZABADALMAZTATÁSI ELJÁRÁS LEGFONTOSABB JELLEMZŐI

Mint már említettük, az eljárás főbb lépései megegyeznek a magyar szabadalmaztatási eljárásnál ismertettekkel. Így:

a bejelentést kérelem benyújtásával kell indítani, amelynek érdemi mellélete maga a leírás;

az elsőbbségi napot a magyar szabályozásból ismert feltételek mellett ismeri el az EPO;

a leírás itt sem bővíthető utólag;

az EPO hivatalból végez kutatást, és az eredményről kutatási jelentést és írásos véleményt bocsát ki (European Search Report and Written Opinion), amelyek közül az utóbbi kitér a szabadalmaztatási feltételek meglétére;

külön kell kérelmezni a vizsgálatot;

itt is általános gyakorlat a formai és érdemi hibákat felsoroló határozat kibocsátása, amelyre választ kell benyújtania a bejelentőnek;

a bejelentő és a hivatal egyeztetését követően megadják a szabadalmat vagy elutasítják a bejelentést.

A bejelentés engedélyezhetőségét kimondó határozat kézhezvételétől számított 4 hónapon belül be kell nyújtani az eljárás nyelvétől eltérő másik két hivatalos nyelven is az igénypontok fordítását.

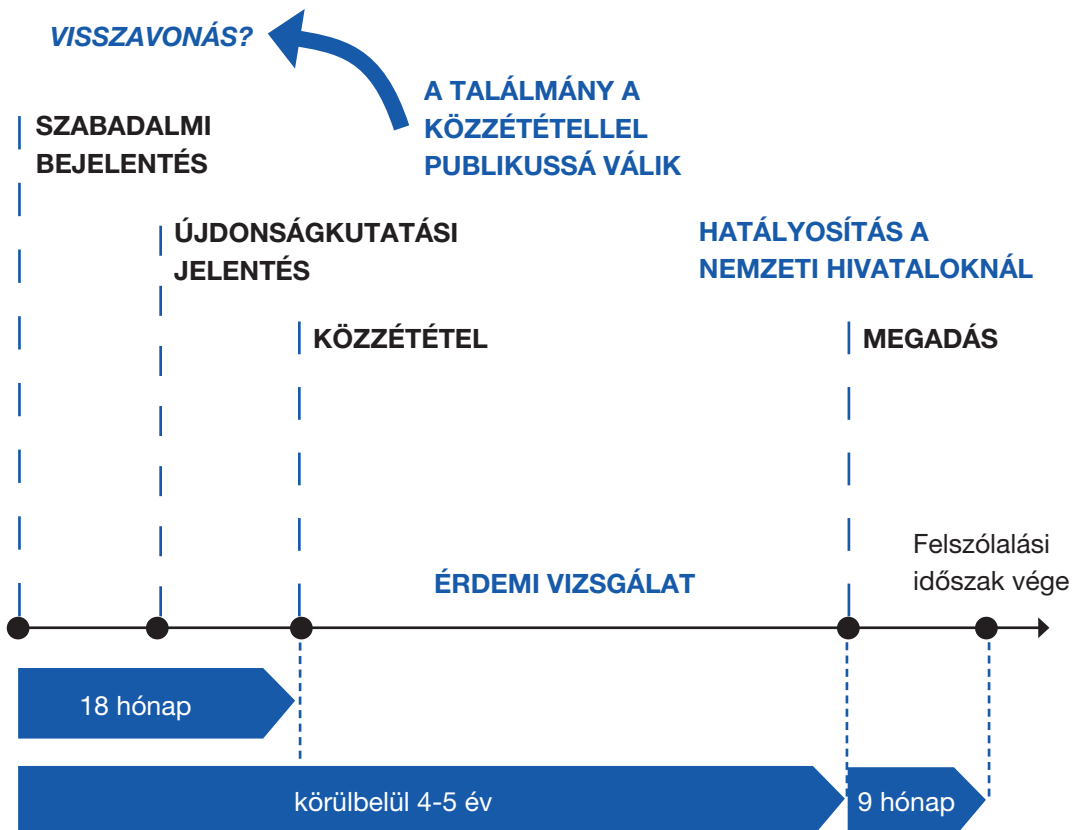
Ezt követően az EPO hivatalos lapjában meghirdetik a megadást. Az ettől számított 3 hónapon belül el kell végezni a megadott szabadalom regisztráltatását (más néven: hatályosítását) azokban az országokban, ahol ténylegesen oltalmat akarunk szerezni, azaz nem hatályosul automatikusan a megadott európai szabadalom az összes elvileg elérhető országban.

Lényegi különbség a magyar eljáráshoz képest, hogy az EPO előtt létezik a megadás utáni felszólalás intézménye

(felszólalási eljárás, opposition procedure). Eszerint a megadás meghirdetését követő 9 hónapon belül bárki felszólalhat a szabadalom megadása ellen, természetesen részletes indokolással alátámasztva. Az eljárás végén vagy megerősítik a szabadalmat, vagy pedig korlátozzák vagy megvonják (azaz teljesen megsemmisítik) azt. A tapasztalat azt mutatja, hogy bizonyos szabadalmak esetében több konkurens is felszólal a szabadalom ellen, és az eljárás több évig is elhúzódhat. Azonban egy ilyen támadást túlélő szabadalom már igen értékes, megsemmisítésének valószínűsége igen kicsi.

A hatályosított európai szabadalmak a nemzeti szabadalmakkal egyenértékűek, azaz a bitorlási perek tagországonként folytatandók le, lehet ellenük tagországonként megsemmisítési eljárást indítani, a fenntartási díjak tagországonként fizetendők és a tagországok rendezik az EPO-ra eső díjrész megküldését.

OLTALOMSZERZÉSI ELJÁRÁS AZ EPO ELŐTT

2.9 | Összefoglalás: A szabadalmi jog

Szabadalmi oltalom (2.4.)

a piaci sikert nem veszélyeztető kivételektől eltekintve kizárólagos jog a találmány hasznosítására, továbbá valóban kizárólagos jog mások eltiltására a találmány jogosulatlan hasznosításától és a hasznosítás engedélyezésére más számára

A szabadalmi oltalom tárgya (2.2.1. és 2.2.2.)

Szabadalmi oltalom szerezhető minden találmányra, amely teljesíti az alábbi feltételeket:

- **újdonság:** a megoldás nem képezheti részét az elsőbbség napján aktuális technika állásának;
- **feltalálói tevékenység:** a technika állásához képest feltalálói tevékenységen alapuló, azaz szakember számára nem nyilvánvaló megoldást kell létrehozni;
- **ipari alkalmazhatóság:** a megoldásnak az ipar/mezőgazdaság valamely ágában előállíthatónak és hasznosíthatónak kell lennie.

Bizonyos szellemi megoldások (így pl. a felfedezés, az esztétikai alkotás vagy a számítógépi program) nem tekinthetők találmánynak, ezért nem részesülhetnek szabadalmi oltalomban.

A szabadalmaztatást kizáró okok (2.2.3.):

- közrendbe, közérkölcsebe ütköző a hasznosítás (pl. az ember klónozására szolgáló eljárás vagy az emberi embrió alkalmazása ipari vagy kereskedelmi célra);
- a növényfajták és az állatfajták;
- a növények vagy állatok előállítására szolgáló, lényegében biológiai eljárások;
- az emberi vagy állati test kezelésére szolgáló gyógyászati vagy sebészeti eljárások, valamint az emberi vagy állati testen végezhető diagnosztikai eljárások (kivéve az ilyen eljárásokban alkalmazott termékek, készülékek/műszerek és azok ilyen célú alkalmazása).

A szabadalmi oltalom jogosultja (2.3.)

a a **feltaláló**: az, aki a találmányt létrehozta;

b speciális esetek:

- **szolgálati találmány**: a megoldás munkaköri kötelesség eredménye – a munkáltató lesz a találmány jogosultja, de a feltalálót díjazás illeti meg;
- **alkalmazotti találmány**: a megoldás nem munkaköri kötelesség eredménye, de annak hasznosítása a munkáltató tevékenységi körébe tartozik – a feltaláló speciális jogosultsága: szabadon rendelkezhet a találmány hasznosításáról, de a munkáltató is hasznosíthatja a találmányt saját tevékenységében, azonban nem adhat további hasznosítási engedélyt.

C az a **bejelentő**, akire a feltaláló a szabadalmi igényt bármely, a fentiektől eltérő okból átruházta, illetve aki azt örökölte.

A szabadalmi oltalom tartalma, időtartama (2.4.)

A szabadalmazás lényege a kizárólagos hasznosítási jog, amely a bejelentés napjától számítva 20 évig állhat fenn.

A szabadalmaztatási eljárás (2.5.)

SZABADALMI BEJELENTÉS BENYÚJTÁSA AZ SZTNH-HOZ

Bejelentési kérelem (amelynek alapján az elsőbbségi nap elismerhető):

- a szabadalom engedélyezésének kérelmezése,
- a bejelentő azonosítása vagy a bejelentővel való kapcsolatfelvételt lehetővé tevő adatok megadása,
- a szabadalmi leírás csatolása (vagy helyette hivatkozás valamely korábbi bejelentésre).

A többi kötelező elem pótolható (pl.: díjfizetés, feltalálók neve, egyéb alaki követelmények). Az alaki követelmények teljesülését a bejelentés benyújtásához kapcsolódó vizsgálat, majd az azt követő alaki vizsgálat során ellenőrzi a Hivatal.

ÚJDONSÁGKUTATÁS

A technika állása, valamint a technika állása szempontjából releváns újdonságrontó iratok feltárása

---

KÖZZÉTÉTEL

A szabadalmi bejelentésnek az elsőbbségi napot követő 18 hónap elteltével történő publikálása a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben

---

ÉRDEMI VIZSGÁLAT

Annak vizsgálata, hogy a találmány kielégíti-e a szabadalmazhatóság valamennyi feltételét; ennek során egyeztetés a hivatali elbírálóval az esetleges kifogásokról

---

OLTALOM MEGADÁSA/ELUTASÍTÁSA

Érdemi döntés a bejelentés szabadalmazhatóságáról

További eljárások (2.6.):

- **Fenntartási díj fizetése:** a díj növekszik az évek számával.
- **Megváltoztatási kérelem:** az SZTNH által hozott érdemi döntések megtámadása, amely például a következő kérdésekben hozott döntések esetén alkalmazható:
  - szabadalom megadása (avagy elutasítása),
  - szabadalmi oltalom megszüntésének megállapítása,
  - újra érvénybe helyezés (fenntartási díj be nem fizetése esetén fordulhat elő),
  - szabadalom megsemmisítése,
  - nemleges megállapítás (bitorlási per kizárására indítható).

A szabadalmi oltalom megszüntésének esetei (2.6.4.):

- oltalmi idő lejárta,
- fenntartási díj megfizetésének elmulasztása,
- oltalomról való lemondás,
- szabadalom megsemmisítése.

Bitorlás és jogérvényesítés (2.7.):

- **Találmánybitorlás:** a szabadalmi bejelentésnek vagy a szabadalomnak a tárgyát jogosulatlanul másnak a találmányából vették át.
- **Szabadalombitorlás:** a szabadalmi oltalom alatt álló találmány jogosulatlan hasznosítása

A bitorlási perek első fokon a Fővárosi Törvényszék előtt zajlanak.

Szabadalmi oltalom megszerzése külföldön (2.8.)

Egy szabadalom által biztosított oltalom

- általában egy országra terjed ki (territorialitás elve),
- léteznek azonban regionális szabadalmak is (több ország egyezménye által),
- DE nincs világszabadalom.

A legfontosabb, külföldi oltalomszerzést elősegítő nemzetközi és regionális együttműködések:

- **Párizsi Unió Egylemény (PUE) (2.8.1.):**
  - egyenlő elbánás elve,
  - uniós elsőbbség;
- **Szabadalmi Együttműködési Szerződés (PCT) (2.8.2.):**
  - benyújtás a WIPO felé, az SZTNH átvevő hivatal,
  - egyszeri közös indítást követően 30/31 hónap után szétágazódik,
  - biztosítja az elsőbbséget a PUE alapján,
  - időhaladék annak eldöntésére, hogy mely tagországokban folytatódjon a szabadalmaztatás;
- **Európai Szabadalmi Egyezmény (2.8.3.):**
  - 38 tagországban és 6 egyéb országban lehet így szabadalmat szerezni,
  - az európai cégek számára különösen fontos ez a lehetőség,
  - legfőbb szerve az Európai Szabadalmi Hivatal (EPO, München/Hága),
  - a legtöbb országban nem automatikus érvényű, hatályosítani kell (azaz az igénypontokat – és sok országban a leírást is – le kell fordítani az adott állam hivatalos nyelvére).

*Sportcipő megnövelt labdaérintkezési tulajdonságokkal
(E 041 027 lajstromszámú európai szabadalom,
feltalálók Oroszi László és Lantos Mihály István)*

”

A gépek fülsiketítő zúgása és a nyomdafestékszag kellemetlen légkörében gyakran nézegettem a rotációs hengerek egyenletes és gépies munkáját; zavar és zökkenő nélkül működtek, pedig milyen bonyolultak voltak. Ezernyi alkatrész végzi kifogástalanul a feladatát, nedvesíti be a hengereket és osztja el egyenletesen a festéket az ólombetűkön: folt és fennakadás nélkül, mint valami bűvészmutatvány végén, előkerül az újság szárazon és tökéletes nyomtatásban... Ma is azt hiszem, hogy ez a megfigyelés volt a golyóstoll igazi csírája.

Nem alkothatnék én valami hasonlót egy hordozható készülék formájában? Az írógép is sokszor eszembe jutott. De én valami kisebbről álmodoztam, valami körforgós készülékről, melynek töltőtoll alakja van. Lehetne-e valami ilyesmit létrehozni? – fordult meg az agyamban százszor is a kérdés.”

Bíró László József

KARINTHY FRIGYES: SZABADALMI IRODÁM

Lelkem mélyén mindig meg voltam győződve róla, hogy zseniális feltaláló lennék, ha hagynának.

Még hozzá egészen másféle, mint az eddigiek voltak. A régi iskola: Stephenson, Bell, Edison, Marconi, nem az én esetem. Ezek recept szerint dolgoztak – analízis és antitézis, gyakorlati célok megoldása. Valami más lebeg előttem, ami eddig még nem volt – a feltalálás tárgy- és feladat-körének egy új irányát találtam fel.

Hogy is értessem meg magam?

Az a feltaláló-iskola, aminek, úgy értem, első apostola lettem volna, a találmányokat öncélnak tekinti, nem alkalmazkodik kívánalmakhoz és alantas célszerűségi szempontokhoz. Nevezhetném impresszionista, vagy artistikus-individuális feltaláló irányzatnak: mindenestre új elvek érvényesülnek benne.

Mit magyarázzak, a példa sokkal jobban szemléltet.

Az én eszményképem és követendő mesterem például az a rajongó lélek, egyik elődöm (különben - jellemző -, nagy szegénységben halt meg, s a hálátlan és meg nem értő utókor még ma sem méltányolja), aki a műtűkszemet találta fel, ami éppen úgy fáj, mint az eredeti.

Soha nem volt annyi pénze, hogy találmányának modelljét elkészítse: lejárta a lábát és hitvány, eredeti tyúkszemeket viselt még akkor is, mikor álmra hunyta tyúkszemeit.

Na kérem, most már talán megértetek.

Alábbiakban van szerencsém néhány eredeti ötletemet – természetesen a copyright és szabadalmi elsőbbség szigorú fenntartásával – csekélyszámú híveim rendelkezésére bocsátani, egyrészt azzal a céllal, hogy a modelleket elkészítsék, másrészt hogy őket hasonló találmányok kieszelésére buzdítsam.

Tehát kívántatik:

1. Wekker-szordinó-készülék, melyet közvetlenül elalvás előtt a már felhúzott ébresztőórára szerelünk. A készülék reggel, mikor az óra csöngetni kezd, részben, vagy – eszményi megoldásban – teljesen elfogja a hangot, mely legszebb álmában szokta oly kellemetlenül zavarni az óra tulajdonosát.

2. Pislogó villanylámpa olvasás ellen. Az ágyban való olvasás rossz szokását szüntetné meg: bekapcsolásra a lámpa hunyorogni és pislogni kezd, képtelenség olvasni mellette.

3. Töltőtollkulacs. Egy csavarásra a töltőtolltinta helyett törkölypálinka folyik, esetleg – alkoholmentesek részére – tiszta langyos víz. Ugyanakkor egy kis villanylámpa gyullad ki a toll végén, piros jelzőfényvel és hőmérővel, átutazók részére.

4. Láthatatlan hőmérő és iránytű. A hőmérő higanyoszlopa átlátszatlan fémcsőben szaladgál – a hőmérőzött beteg nem láthatja, mekkora láza van, nem ijed meg és ilyenformán közérzete derültebb lévén, esetleg könnyebben gyógyul (az orvos, külön használhat rendes hőmérőt, a másik hónaljban). Hasonló elv szerint forrasztott fémfedelű iránytű, csavargók és kéjutazók számára, akiknél úgyse fontos, merre vannak az égtájak.

5. Kazánkőfesték. Megfelelő kémiai anyag, mely a gőzkazánokban használt vízbe keverve, a kazánok falán visszamaradt úgynevezett kazánkövet pirosra, kékre, zöldre, esetleg lilára festi.

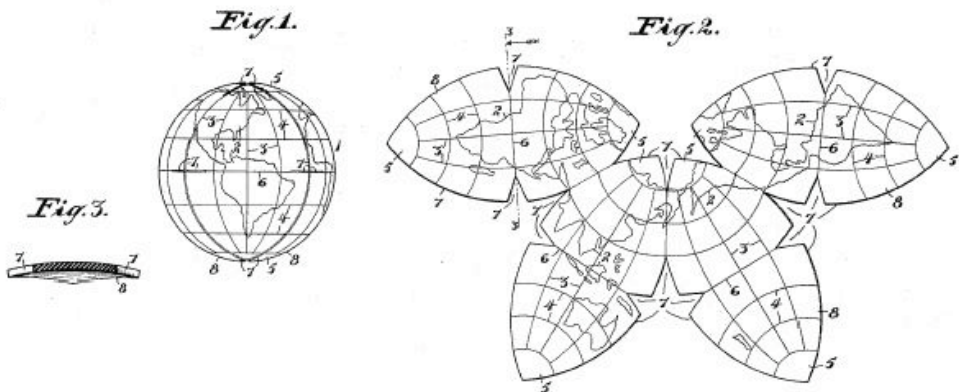
6. Borotválható álszakáll. Detektívek számára nélkülözhetetlen. Az álszakállt percek alatt le lehet borotválni. A vásznat, amire fel van ragasztva, természetesen jól hozzá kell enyvezni az állhoz, nehogy le lehessen rántani, borotválkozás közben.

7. Duplatalpú ruhaszekrény. A szekrénynek fölül, a tetején is vannak lábai. Ha a szekrény felül poros lesz, nem kell porolni többé, egyszerűen megfordítom az egészet, mire a por magától lehullik. (Természetesen üveg-
tárgyakat nem szabad tartani benne.)

8. Kalapgomb. Két gomb a kalap két szélén. A levetett kalapot két szélénél fogva, össze lehet gombolni. Esetleg kulcszár, ugyanazzal a céllal, zsebben hordható kulccsal. Keménykalapokhoz – nehogy az összehajtásnál rongálód-
jék – acél- vagy ezüstlánc, ami a két gombot összecsatolja.

9. Automatikus készülék. Egyszerű szerkezet, melyen felül, ha megnyomok egy gombot, oldalt kijön egy másik gomb, amit szintén meg lehet nyomni.

10. Figyelmeztető lábfürdő. Kifejezetten lábmosásra való labor, vízzel és szappantartóval. A Wertheim-szekrény közelében helyezendő el, oly módon, hogy a betörő észrevegye. Ha eszébe jut lábfürdőt venni munka után, az edény csöngetni kezd és alarmírozza a házat. Ha nem, nem.

Bernard J. S. Cahill földgömbje (1913, lajstromszám: US1081207A)

Karinthy Frigyeset érettségi után humán műveltsége ellenére a természettudomány izgatta, ezért előbb fizika-matematika szakos, majd orvostanhallgató lett. Egyiket sem fejezte be, de szerzett magának annyi ismeretet, hogy idővel íróársai között ő tudott legtöbbet a modern természettudományról, s a maga korában ama kevesekhez tartozott, akiknél nem vált ketté az irodalmi-művészeti-történelmi műveltség meg a matematikai, természettudományi műveltség.

Az író a Magyar Királyi Szabadalmi Bírósághoz 1925 decemberében nyújtott be szabadalmi kérelmet. Ennek témája egy felfújható földgömb, mely a felmerülő igényeknek megfelelően automobil útvonalak, a fő vasútvonalak, hajókikötők, az összes rádió-leadóállomások stb. vonalainak bemutatására, valamint vízrajzi, és harcászati viszonyok ismertetésére is alkalmas.

Találmányai: Rugalmasan táguló és összehúzódó anyagból pl. gumihártyából való felfújható földgömb pedagógiai, utazási és reklámcélokra és eljárás ezen földgömb előállítására (91387); Felfújható földgömb pedagógiai, utazási és reklámcélokra és eljárás az előállításra (110709)

3.

HASZNÁLATI-
MINTA-
OLTALOM

3.1 | A használatiminta-oltalom célja

A használatiminta-oltalom az **új szerkezeti kialakítások védelmére szolgáló oltalmi forma**. A szabadalomhoz nagyon hasonló jogintézményről van szó: bár rövidebb ideig, de ugyanazokat a kizárólagos jogokat biztosítja a jogosult számára. A mintaoltalom alapján a minta jogosultjának kizárólagos joga van arra, hogy a mintát hasznosítsa (a szabadalmakhoz hasonló, gyakorlati szempontból jelentéktelen korlátokkal), illetve a hasznosításra másnak engedélyt adjon, illetve másokat eltiltsa a jogosulatlan hasznosítástól. A használatiminta-oltalom oltalmazási kritériumai is hasonlóak, mint a szabadalmaztatásé, de azért összességükben enyhébb feltételrendszert definiálnak. Lényeges különbség, hogy feltalálói lépést követel meg a törvény a feltalálói tevékenység helyett, amely egy enyhébb tudásszintet határoz meg.

A használatiminta-oltalom előnye, hogy az engedélyezési eljárás lényegesen gyorsabb és egyszerűbb, az oltalom fenntartása pedig olcsóbb, mint a szabadalom esetében. A mintaoltalmi bejelentés a mintaoltalom megadását követően nyilvánosságra jut, azt bárki megtekintheti.

A használati minták oltalmát az 1991. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Hmtv.) szabályozza.³⁰

---

³⁰ http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=15406

3.2 | A használatiminta-oltalom tárgya és az oltalom feltételei

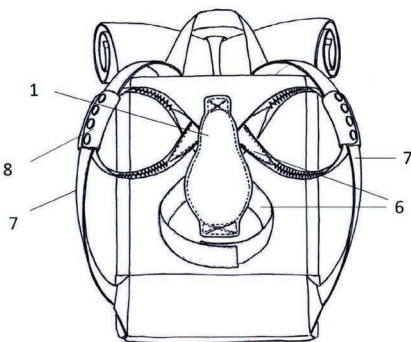
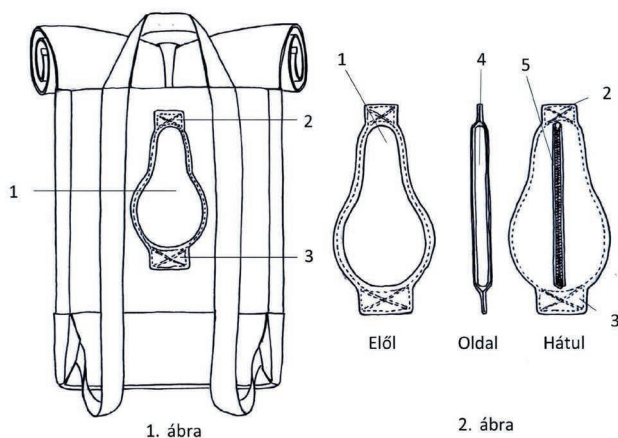
3.2.1 A használati minta fogalma

Használatiminta-oltalomban részesülhet valamely tárgy kialakítására, szerkezetére vagy részeinek elrendezésére vonatkozó megoldás (a továbbiakban: minta), ha:

- új,
- feltalálói lépésen alapul,
- és iparilag alkalmazható.

Használati mintának minősül a berendezés és a több – egymással kapcsolatban lévő – eszközből álló rendszer is.

A definícióból következik, hogy ez a védelmi forma nem alkalmazható a technika bármely területén: a kialakításra, a szerkezetre, elrendezésre való szűkítéssel ki vannak zárva az eljárások, továbbá a kémiai és biológiai tárgyú találmányok. Ugyancsak nem lehet használatiminta-oltalom tárgya a termék esztétikai kialakítása, és növényfajta sem.

*Tartásjavító hátizsák
(lajstromszáma: 4966)*

MI MOTIVÁLJA A FELTALÁLÓT? HASZNÁLATI MINTÁVAL A NÉPBETEGSÉG ELLEN³¹

[2018-ban] Berzsák Bulcsú, a Baár-Madas Református Gimnázium 11. osztályos tanulója az általa kifejlesztett tartásjavító hátizsákkal kiemelt dicsőretet nyert a 27. Ifjúsági Tudományos és Innovációs Tehetségkutató versenyen. [...] „Egyedi fejlesztésű táskán már régóta gondolkodtam, bár akkor még nem jutott eszembe a tartásjavítás. Aztán megtudtam, hogy a rossz tartás népbetegségnek számít, ezért ebbe az irányba indultam el” – magyarázza a fiú. Ezt követően utánanézett, milyen tartásjavító módszerek léteznek, így talált egy olyan eszközt, ami hevederrel segít kiküszöbölni a helytelen tartást – azonban ezt sokan nem hordják, mert látszik rajta, hogy gyógyászati segédeszköz. [...]

„A tervezésnél a hevedert úgy próbáltam meg egy táskához applikálni, hogy az eredményről ne vegyék észre, mire való. Konzultáltam ortopéd szakorvossal, gyógytornással és egy szakemberrel, aki korábban gyártott már ilyet. Ő javasolta a kétrészes hevedert, amit a könnyebb felvehetőség érdekében összeköt egy pánt, így elég egyszer belebújni” – mesél a találmány születéséről Bulcsú. A hátizsák hátuljába olyan „házikót” tervezett, ami előre görnyedésnél emlékezteti viselőjét a helyes tartásra, ez fogja össze a hevedert a táskával. [...]

„A fejlesztés során természetesen hordtam is a táskát, elmentem benne sétálni és figyeltem a reakciókat. Amellett, hogy kényelmes és a heveder segít a súly eloszlásában, mások észre sem vették, hogy ez tartásjavító eszköz lenne, örülök, hogy ezt a célt is sikerült elérnem” – teszi hozzá Bulcsú.

A tartásjavító táska az egyre több embert érintő gerincproblémák, ezen belül is az úgynevezett hanyag tartás megelőzésére és javítására szolgál. A táskának két tartásjavító eleme van: az első az emlékeztető heveder, a második pedig a „házikó”, vagyis a speciális hátmerevítő és hevederrögztítő rész. A heveder a hátizsák pántjaihoz kapcsolódik, feladata a vállak hátrahúzása, így a helyes tartásra ösztönzés, míg a házikó merevíti a hátat és helytelen tartás esetén emlékeztet a megfelelő testhelyzetre.

³¹ Forrás: Farkas Zsuzsanna: Népbetegséget gyógyítana találmányával a refis diák.
<https://www.reformatus.hu/mutat/15290/>

3.2.2 Az oltalmazhatóság feltételei

3.2.2.1 Az újdonság kritériuma

A szabadalmaztatáshoz hasonlóan új a minta, ha nem tartozik a technika állásához, és a technika állásának meghatározása is megegyezik a szabadalmi törvényben leírtakkal, azaz: a technika állásához tartozik mindaz, ami az elsőbbségi időpont előtt írásbeli közlés, szóbeli ismertetés, gyakorlatbavétel útján vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált.

A szabadalmaztatástól eltérően a technika állásának megítélésekor nem vehető figyelembe a bejelentő (vagy jogelődje) részéről vagy hozzájárulásával, illetve a bejelentő (vagy jogelődje) jogainak megsértésével történt közlés vagy gyakorlatbavétel, ha az az elsőbbség napját nem több, mint hat hónappal előzte meg.

3.2.2.2 A feltalálói lépés kritériuma

Nagyon fontos különbség a szabadalmazhatóság kritériumaival szemben, hogy a mintaoltalmi törvényben feltalálói tevékenység helyett **feltalálói lépés** szerepel. Ezáltal ennél az oltalmi formánál a szabadalmazható találmányhoz képest kevésbé magas szintű alkotói teljesítmény is elegendő az oltalomszerzéshez. Ezzel összhangban a feltalálói lépés meghatározásánál már nem egy szakember tudásából, hanem csupán egy **mesterségben járatos személy** tudásából kell kiindulni. Erre vezethető vissza a használatiminta-oltalom legfőbb jellemzője és előnye: e védelmi forma segítségével alacsonyabb találmányi szintű megoldásokra is oltalmat lehet szerezni, ráadásul az oltalomszerzési eljárás is egyszerűbb és gyorsabb.

3.2.2.3 Az ipari alkalmazhatóság kritériuma

Az ipari alkalmazhatóság kritériuma megegyezik a szabadalmaknál leírtakkal (ld. 2.2.2.3. fejezet). Azaz egy használati minta megfelel ennek a feltételnek, ha valamely iparágban – ideértve a mezőgazdaságot is – előállítható vagy használható.

Az ipari/mezőgazdasági használhatóság fogalma értelemszerűen itt is magában hordozza a reprodukálhatóság követelményét. Az ipari/mezőgazdasági alkalmazhatóság követelménye másrészt kifejezi azt, hogy a szóban forgó megoldásnak a termelés – az ipar és a mezőgazdaság – területére kell esnie.

3.3 | Egyéb rendelkezések

A használatiminta-oltalom tartalma lényegét tekintve megegyezik a szabadalmaknál elmondottakkal. A használatiminta-oltalmi törvény a minta feltalálójának személyhez fűződő jogaira, a mintaoltalmi igényre, a szolgálati, alkalmazotti mintára és feltalálójának díjazására a szabadalmi jog megfelelő szabályainak alkalmazását rendeli, ezért ezeket itt nem részletezzük.

Fontos tudnivaló azonban, hogy az **oltalmi idő használati minták esetében** a bejelentés napjától számítva **10 év**. Ennél az oltalmi formánál nincs lehetőség az oltalmi idő meghosszabbítását kérelmezni. Az oltalmi idő lejártát követően a minta közkinccsé válik, vagyis bárki szabadon hasznosíthatja.

A gyakorlatban komoly jelentőséggel bír az ún. **származtatás** lehetősége, ami **átjárhatóságot biztosít a szabadalom és a használatiminta-oltalom között**. Lehetőség van ugyanis arra, hogy egy szabadalmi bejelentés bejelentési napját és elsőbbségét az azonos tárgyú használatiminta-oltalmi bejelentésben is igényeljük, és fordítva.

A származtatás lehetőségét a szabadalmi bejelentés megadásáig, illetve az elutasítását követő 3 hónapon belül lehet kiaknázni, sőt akkor is, ha a szabadalmat újdonság vagy feltalálói tevékenység hiánya miatt megsemmisítették (erre azonban csak a bejelentéstől számított 10 évig van lehetőség). Ez a lépés különösen akkor megfontolandó, ha feltalálói tevékenység hiánya miatt utasították el/semmisítették meg a szabadalmi bejelentést/szabadalmat (hiszen használati minták esetében itt enyhébb a követelmény).

A származtatás fordított irányban is működik, azaz lehet használatiminta-oltalmi bejelentés elsőbbségét is igényelni egy azonos tárgyú szabadalmi bejelentésben. (Ennek azért van jelentősége, mert a használatiminta-oltalom jogintézménye nem minden országban létezik.)

A származtatás lehetősége a gyakorlatban igen hasznos lehet, ha gyorsan kell oltalmat szereznünk egy amúgy szabadalomképes megoldásra.

A származtatás következtében párhuzamos bejelentések fennállhatnak, és megengedett az is, hogy a végleges oltalmak párhuzamosan éljenek.

3.4 | Használatiminta-oltalmi eljárás az SZTNH előtt

A **használatiminta-oltalmi eljárás** a bejelentéssel indul. Az eljárás sokkal egyszerűbb, mint a szabadalmaztatási eljárás; fontos különbség a két eljárás között, hogy az **SZTNH nem végez újdonságkutatást**,³² és csak megadás után publikálják a leírást.

Az oltalom megadását az SZTNH bejegyzi a használatiminta-oltalmi lajstromba, és meghirdeti az SZKV-ben. A mintaoltalmi bejelentést a mintaoltalom megadásának meghirdetését követően bárki megtekintheti, és ennek iratairól díj ellenében másolatot kaphat.

Összefoglalásként elmondható, hogy a **használatiminta-oltalom nagyon hasznos, ha a védeni kívánt műszaki megoldás nem éri el a szabadalmazható találmány színvonalát, a mesterségben járatos személytől elvárható rutintevékenységek szintjét azonban meghaladja**. A használatiminta-oltalom egy meglehetősen gyors és költséghatékony oltalomszerzési lehetőség. Igaz, hogy az **oltalmi idő csak 10 év**, de ez nagyon sok esetben elegendő a megoldás hasznosítására és a befektetett erőforrások megtérülésére.

A mintaoltalom hatályban tartásának feltétele használati minták esetében is az évenként meghatározott összegű fenntartási díj megfizetése.³³

³² Ezért amennyiben licenciatevéői oldalon vagyunk, igen célszerű tájékozódni a mintaoltalom megalapozottságáról.

³³ A használatiminta-oltalom megszerzésével és fenntartásával kapcsolatos díjakról itt lehet tájékozódni: http://www.sztnh.gov.hu/hami/hami_dij.html

HASZNÁLATI MINTA LEÍRÁS PÉLDA

Lajstrom-
szám

HU000005102U

(19) **HU**

MAGYARORSZÁG
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

(11) Lajstromszám: **5102**

(13) **U**

Bejelentés
ügyszáma

NSZO
jelzet

HASZNÁLATI MINTA LEÍRÁS

Bejelentés
napja

(21) A bejelentés ügyszáma: **U 18 00186**
(22) A bejelentés napja: **2018. 10. 12.**

(51) Int. Cl.: **A01K 27/00** (2006.01)

(45) A megadás meghirdetésének dátuma a Szabadalmi
Közlöny és Védjegyterjesztőben: **2019. 12. 30.**

Jogosultak

Közzététel
napja

(72) Feltalálók(k):
Sebő Gyula, Szigetszentmiklós (HU)

(73) Jogosult(ak):
JULIUS-K9 Zrt., Szigetszentmiklós (HU)

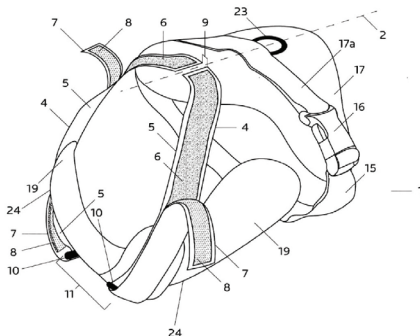
Főigény-
pont

(54) **Y-front hám mellkas alatti elemmel**

(57) Főigénypont

Y-front hám mellkas alatti elemmel, állatok, elsődlegesen kutyák részére, ahol az Y-front hámnak (1) gerincvonalai tengelyvonalon (2) elhelyezett porázcsatlakozója (23) van egy háti elemen (17), a háti elemnek (17) nyakszirt felőli végén vállrészi csatlakozási helye (9) van, amelyből a nyak két oldalán lefelé, az állat mellső lábai felé haladó, állítható hosszúságú, egy-egy vállhevedere (4) van, melyek egy mellkas alatti elem (24) mellkasi csatlakozási helyébe (11) vannak ütköztetve, és a háti elem (17) vállrészi csatlakozási helyel (9) ellentétes oldalán hátheveder (17a) van csatlakoztatva, melyen csattal (16) nyitható mellkas alatti öv (15) van kialakítva, és a mellkas alatti elemmel (24) van összekötve, mely a vállhevederek (4) irányában elnyúló és a mellkasi csatlakozási helyen (11) van a vállhevederekkel (4) csatlakoztatva, azzal jellemezve, hogy a mellkas alatti elemen (24) csatlakoztatott vállhevederek (4) tépőzár kialakításúak és loop tépőzár elemének (6) és hook tépőzár elemének (8) nyitásával a háti elemről (17) a mellkas alatti elem (24) leoldható.

1. ábra

Jellemző
ábra

3.4.1 Oltalmazhatósági vélemény és annak jelentősége

Lehetőség van arra is, hogy a bejelentő vagy a jogosult oltalmazhatósági véleményt kérjen. Ekkor a Hivatal elvégzi az újdonságkutatást, és írásos véleményt ad arról, hogy a használatiminta-oltalmi bejelentés új-e, és rendelkezik-e a törvény által megkövetelt feltalálói lépéssel.

Így egyrészt az oltalom tulajdonosa tisztábban látja a megoldására vonatkozó oltalom „erősségét”, másrészt pozitív vélemény esetében lényegesen jobb helyzetbe kerül egy bitorlási perben, mert ilyenkor lehetősége van a bíróságnak arra, hogy a bitorlási per alapját képező használati minta megsemmisítésére irányuló kérelmet és a bitorlási keresetet egy eljárásban bírálja el. Ez a lehetőség lényegesen meggyorsíthatja a jogérvényesítési eljárást.

Az oltalmazhatósági vélemény független a megadástól, tehát lehet az eljárás előtt vagy utána is kérni és egy negatív oltalmazhatósági vélemény sem akadályozza a mintaoltalom megadását.

3.5 | Külföldi oltalomszerzés használati minta esetében

Használatiminta-oltalom **nem létezik a világ összes országában, sőt kevésbé elterjedt, mint a szabadalmi oltalom**. Így amennyiben több országra érvényes oltalmat szeretnénk szerezni használati mintánkra, figyelembe kell vennünk, hogy azokban az országokban, ahol nem létezik használatiminta-oltalom, csak abban az esetben fogjuk tudni oltalmaztatni megoldásunkat, ha az eléri a szabadalmi oltalmi szintet. Így például egy SZTNH-nál bejelentett használati mintából uniós elsőbbségi időn belül (12 hónap) lehetőség van európai szabadalmi bejelentés megtételére, de ennek akkor van igazán értelme, ha a megoldás eléri a szabadalmazható találmány szintjét.

Használatiminta-oltalmi bejelentésre lehet alapítani nemzetközi (PCT) bejelentést is (ld. a **2.8.2.** pontot), azonban a bejelentést ott is a szabadalmaztatásnál megismert szigorúbb feltételrendszer alapján fogják vizsgálni. Ez azonban nem teszi értelmetlenné a PCT-út választását még olyan használatiminta-oltalmi bejelentés esetében sem, amelyről tudjuk, hogy nem fog megfelelni a szabadalmaztatás feltételeinek. Ehhez a speciális esethez az szükséges, hogy a PCT-út végén megelégedjünk azon országokkal, amelyekben létezik az alacsonyabb találmányi szintet megkövetelő használatiminta-oltalmi forma. A PCT-út előnyei érvényesülnek ebben az esetben is, azaz egyrészt rendelkezésünkre fog állni a 18-19 hónapos további időszak annak megfontolására, hogy érdemes-e folytatni az oltalomszerzési eljárást, illetve komoly előnyként kell elkönyvelni, hogy a PCT-eljárás során kapunk egy magas színvonalú kutatási jelentést.

Ennek ellenére természetesen az a leggyakoribb eset, hogy akkor alapozunk használatiminta-oltalmi bejelentésre PCT-bejelentést, ha úgy gondoljuk, hogy a megoldás eléri a szabadalmaknál megkövetelt találmányi szintet.

Finesz Ede barátja Lakat Tóni kifejlesztett egy billenő vágóélű zöldséghámozó kést. Le is gyártott belőle műhelyében 10 kísérleti példányt. Mielőtt piacra dobná tanácsot kér Edétől melyik oltalmi formára tegyen bejelentést. Gondolkozz el, mi lesz Ede tanácsa!

3.6 | Összefoglalás: A szabadalom és a használatiminta- oltalom által biztosított védelem összehasonlítása

Szabadalom

A szabadalom a **műszaki megoldások** (termék, készítmény, berendezés, illetve ezek előállítása vagy ismert anyag új alkalmazása), azaz a találmányok jogi oltalmát biztosítja.

Használatiminta- oltalom

Használatiminta-oltalomban valamely tárgy **kialakítására, szerkezetére vagy részeinek elrendezésére** vonatkozó megoldás, vagyis **minta** részesülhet. Eljárásokra, egy termék esztétikai kialakítására, növényfajtára nem szereshető használatiminta-oltalom.

A technika állásához tartozik bármilyen, az elsőbbség napja előtti írásbeli vagy szóbeli, belföldi, illetve külföldi nyilvánosságra hozatal. Ezek mind újdonságrontóak, tehát a törvény **abszolút újdonságot** követel.

Feltalálói tevékenység szükséges, amely a **szakember** számára a technika állása alapján nem nyilvánvaló.

Feltalálói lépés szükséges, amely a **mesterségben járatos személynek** a technika állása alapján nem nyilvánvaló.

Az ipari alkalmazhatóság megkívánja az ipar vagy a mezőgazdaság területén való előállíthatóságot és alkalmazhatóságot.

Hosszadalmasabb és drágább eljárás, **20 év** oltalmi idő.

Viszonylag gyors és költséghatékony eljárás, **10 év** oltalmi idő.

Ez az oltalmi forma létezik az összes olyan országban, ahol létezik iparjogvédelem.

Nemzeti oltalomszerzés szűkebb országhörben lehetséges. Európai szabadalmi bejelentés és PCT lehetséges, de az engedélyezés során a szabadalomszerzés kritériumait követelik meg.

3.7 | A szabadalmi jog és a használati- mintaoltalmi jog gyakorlati áttekintése

Az eddig tanultak leglényegesebb részeinek áttekintéséhez, illetve rendszerbe illesztéséhez az alábbiakban áttekintjük, hogy melyek a legfontosabb tényezők, amelyeket mérlegelni kell, ha egy találmány számára jogi védelmet akarunk szerezni.

3.7.1 Az oltalomszerzési tevékenység megkezdése

A legfontosabb alapelv, hogy egy találmány védelmével kapcsolatos tevékenységet a lehető legkorábban el kell kezdeni, azaz jóval az alapbejelentés megtétele előtt.

Célravezető az a megközelítés, hogy amikor eldőlt a kutatási irány és körvonalazódik a felvetett problémára a műszaki megoldás, végezzünk el egy **témakutatást**. Ebből megismerhetjük a találmány szakterületére vonatkozó legfontosabb hasonló megoldásokat. Hangsúlyozandó, hogy az ismert megoldások feltárásánál **nem elegendő** csupán a szakcikkre támaszkodni, hanem elsősorban a szabadalmi adatbázisokban kell kutatni, mivel az új műszaki megoldások 80-85 százaléka csak ezekben jelenik meg.

Az ilyen jellegű tájékozódás egyrészt gyakorta többéves felesleges kutatási munkától óv meg minket, másrészt ötleteket is meríthetünk a hasonló megoldásokból. Egyben világossá válik, hogy mely terület „szabad”, milyen irányba érdemes elmozdulnunk. Tartsuk fejben, hogy az **újdonosság követelménye csupán** a három szabadalmazhatósági kritérium egyike.

3.7.2 A szabadalmazhatóság további vizsgálata

Ha az előzetes kutatás alapján találmányunk újdonosságát már valószínűsíthetjük, akkor át kell gondolnunk, hogy találmányunk megfelel-e a másik fontos szabadalmaztatási kritériumnak, a **feltalálói tevékenység** követelményének.

Mivel a feltalálói tevékenység lényegi eleme a „szakember számára nem nyilvánvalóság”, önkritikusan figyelniünk kell, hogy mikor haladunk a szokásos („tankönyv szerinti”) úton, illetve mikor ütközünk olyan problémába, amelyet nem tudunk már megol-

dani az ismert megközelítésekkel. A **váratlan helyzeteket, eredményeket fontos rögzíteni** (és esetleg a szokásos úton végzett sikertelen kísérleteket is), mert ezek segítségével tudjuk később bizonyítani a feltalálói tevékenység meglétét.

Nagymértékben megkönnyíti a későbbi szabadalmaztatási eljárást az is, ha kísérleteink során vizsgáljuk a **legközelebb álló ismert megoldásokat** is, és így számszerűsítve be tudjuk mutatni találmányunk pozitív hatását (ún. összehasonlító példák segítségével).

3.7.3 Saját publikáció újdonságrontó hatása

Nagyon kell figyelni a saját újdonságrontás elkerülésére, azaz **a publikálás vagy a bármilyen más módon történő nyilvánosságra hozatal nem előzheti meg a vonatkozó szabadalmi bejelentés benyújtását**. Ez elsősorban gátló tényezőnek tűnhet egy publikálni szándékozó kutató számára. A szabadalmaztatás azonban nem okoz lényegi késedelmet abban az esetben, ha a **publikáció kidolgozásával párhuzamosan** a kutatók gondoskodnak szabadalmi leírás kidolgozásáról is. A két mű igen átfedő jellege miatt ez nem okoz kezelhetetlen többletmunkát, és gyakorlatban hasznosítható találmány esetén nyilvánvalóan megéri a fáradságot, ha annak eredményeképpen a találmány hasznosításából maga a kutató is részesül.

Ha a szabadalmi bejelentés elmulasztásával történik meg a publikálás, élhetünk a használati mintaoltalomnál biztosított 6 hónapos türelmi idővel. Ezzel még menthető a megoldás oltalmazhatósága.

3.7.4 A jogok tisztázása

Amennyiben már rendelkezünk bizonyos kutatási eredményekkel, amelyek a találmány megvalósíthatóságát, életképességét bizonyítják, célszerű átgondolnunk a **szolgálati/alkalmazotti jelleg** esetleges fennállását. Ennek tisztázása alapvetően fontos a megoldással való későbbi rendelkezési, hasznosítási jogok szempontjából. Ha ezen körülmények valamelyike megalapozottan fennáll – márpedig általában ez a helyzet, ha a kutatási tevékenység valamilyen módon összefügg munkaviszonyunkkal, fel kell tárnunk találmányunkat munkáltatónk felé, azaz írásban el kell juttatni hozzá a törvény által megkövetelt találmányismertetést. A szabadalmi törvény által előírt 90 napos munkáltatói válaszadási kötelezettség ideje alatt általában az is kiderül, hogy milyen támogatásra számíthatunk munkáltatóinktól további munkánkhoz, illetve igényt tart-e egyáltalán a találmányra.

3.7.5 A bejelentés kidolgozása

Az alábbiakban alapvetően a jellemzően bonyolultabb szabadalmi bejelentések kidolgozását tárgyaljuk, de az ismertetett lépések, alapelvek a használatiminta-bejelentéseknél is alkalmazandóak, értelemszerűen adaptálva azokat a megoldás színvonalához.

A **szabadalmi leírás** kialakítása során először röviden ki kell jelölni a találmány tárgykörét, majd ismertetni kell a találmány technikai hátterét (arányban annak bonyolultságával). Ezt a részt az ismert szakcikkek tudásanyagán kívül az újdonságkutatás során feltárt találmányokkal kiegészítve készíthetjük el a legmagasabb színvonalon. Ezt követően kell röviden ismertetni a találmány célkitűzését és a megoldás összefoglalását, majd a meghatározásában használt fogalmakat kell igen részletesen kifejtenünk.

Nagyon fontos része a leírásnak a **konkrét megvalósítási példák** ismertetése (lehetőleg rendelkezünk összehasonlító példákkal is), amelyek az igen lényeges egyéb funkciók mellett (találmány „magvának” kinyilvánítása, feltalálói tevékenység, illetve megvalósíthatóság bizonyítása) egyben alátámasztják a harmadik szabadalmazhatósági kritériumot, az **ipari alkalmazhatóságot** is. Ezeknek olyanoknak kell lenniük, hogy azok alapján egy átlagos tudású szakember meg tudja valósítani a leírtakat.

A szabadalmi leírás lényegi része az **igénypontsorozat**, amely meghatározza az oltalmi kört, ezért fontos ennek szakszerű megfogalmazása. Habár egy tájékozott feltaláló igen magas színvonalú szabadalmi leírást tud készíteni, célszerű minél hamarabb iparjogvédelmi szakembert (szabadalmi ügyvivőt) bevonni a leírás kidolgozásába – ez különösen igaz az igénypontok megfogalmazása esetében.

3.7.6 Stratégia

Érdemes a **bejelentői stratégiát** jól átgondolni. Ha a találmány tárgya nem kémiai, biológiai, avagy eljárási jellegű (hanem gépészeti, villamosságtani stb., „berendezés” jellegű), akkor célszerű lehet egy **használatiminta-oltalmi bejelentés kidolgozása** esetleg a **szabadalmi bejelentés** mellett, mert egy használati mintára hamarabb és könnyebben szerezhetünk oltalmat (igaz, hogy csak 10 évre). Igen értékes találmányok esetén mind a két bejelentést be lehet nyújtani, így hamar juthatunk érvényesíthető jogokhoz a használatiminta-oltalom alapján, majd a nehezebben megszerezhető szabadalmi oltalom biztosítja számunkra a bejelentés napjától számított 20 évig terjedő oltalmat.

Gyakori eset, hogy az alapbejelentés benyújtásakor még látunk magunk előtt további kutatási feladatokat, és tudjuk, hogy bizonyos fokú továbbfejlesztésre van még esély/szükség. Itt használhatjuk ki a **belső elsőbbség** intézményét, ahol egy alapbejelentés megtétele után egy évünk van arra, hogy a bejelentés tárgyát továbbfejlesszük és az új bejelentésnél az első bejelentés elsőbbségét igényeljük. Ekkor különösen vigyázzunk arra, hogy az első bejelentésünk után még ne tárjuk fel a köz számára megoldásunkat. Várjuk meg újabb eredményeinket, arra vonatkozóan nyújtunk be további bejelentést vagy bejelentéseket, és csak akkor publikálunk, amikor már lezártnak tekintjük a kutatási szakaszt, azaz újabb eredmények már nem várhatók.

3.7.7 Iparjogvédelmi oltalmak kombinálása

Az iparjogvédelmi oltalmi formák támogatják egymást, használjuk ezt ki, azaz ne csak a szabadalmaztatás jusson az eszünkbe! Előfordulhat, hogy a fejlesztés során a termék olyan külső formát kap, amelyet **formatervezésiminta-oltalmi** bejelentés benyújtásával védhetünk hatásosan. Ha pedig már kialakult a találmánnyal, illetve a termékkel kapcsolatosan egy név, logó stb., akkor ne feledkezzünk meg a **védjegy-oltalom** megszerzéséről (ennek részletei a következő fejezetekben szerepelnek majd).

Recept

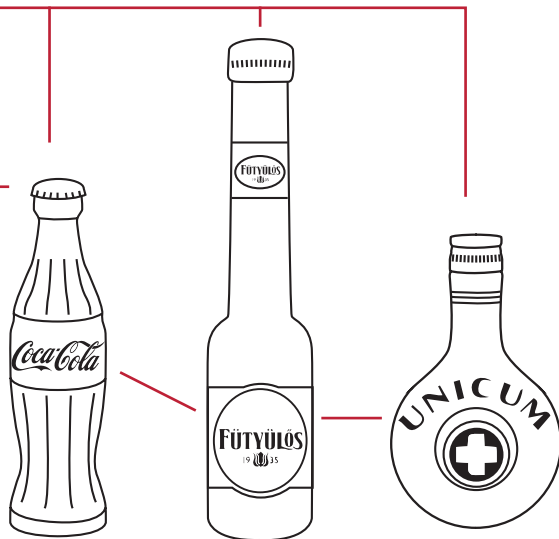
know-how, üzleti titok

Kupak (pl. koronazár, gyerekszár), gyártási folyamat

szabadalom, használati minta

Cégnév, márkanev, megjelölés, szlogen, címke

Védjegy, formatervezésiminta-oltalom, szerzői jog

Palack

Védjegy, formatervezésiminta-oltalom, szerzői jog

3.1. Keresd meg az SZTNH E-nyilvántartás adatbázisában, hogy milyen iparjogvédelmi oltalmakkal rendelkezik a Zwack cég! Vajon miért nincs egyetlen italreceptre vonatkozó szabadalmuk sem?

3.2. Melyik az a két, Zwack névhez kapcsolódó szabadalom, amely nem illeszkedik a cég profiljához?

3.3. Budapesten az Alkotás utca és a Csörsz utca sarkán ma egy pláza és egy lakópark van. Mindkettő egy hajdan világhírű magyar műszergyár nevét őrzi. Ezt a céget Süss Nándor műszerész alapította. Hány szabadalma volt neki, illetve cégének, s mi a legkorábbi, illetve a legkésőbbi szabadalmának lajstromszáma? Mi a lajstromszáma a Magyar Optikai Művek kávéfőzőre vonatkozó használati-minta-oltalmának?

3.4. Nézz utána, mi volt az a szellemes megoldású jármű-konstrukció, amelyre a Rehab Zrt. előbb használati mintára, majd szabadalomra vonatkozó bejelentést is tett. Mi indokolhatta ezt a folyamatot?

Ismeretlen szerző (1947)
OSZK Plakát- és Kisnyomtatványtár,
PKG.1947/A/141

HUNGART © 2020

Camerajunky: Mometta II
Forrás: <https://camerajunky.blog/2016/10/24/mometta-ii/>

3.7.8 Külföldi oltalomszerzés

Ha megszületett az első bejelentésünk (alapbejelentés) – amely célszerűen a hazai oltalomszerzésre irányul –, akkor következő feladatunk a **külföldi oltalom** megszerzése lehet.

Mivel minden iparjogvédelmi oltalom területi jellegű, így a külföldi bejelentéskor is érdemes átgondolni, hogy mely országokban fogjuk ténylegesen hasznosítani az oltalmat, továbbá használatiminta-oltalom esetén mérlegelni kell, hogy sok országban ez az oltalmi forma nem létezik (ott szabadalomként, erősebb feltételekkel bírálják el a bejelentést). Külföldi oltalomszerzésre választhatjuk az adott célországokban történő **nemzeti bejelentéseket, a PCT-bejelentést és az európai szabadalmi bejelentést.**

A legcélszerűbb a PCT-utat („nemzetközi szabadalmazást”) választani, mert egy bejelentéssel több országban biztosíthatjuk a folytatás lehetőségét, és csak az eljárás végén kell döntenünk az országok végleges köréről, ahol oltalmat kérünk. A PCT-út hátránya, hogy nem ad végleges oltalmat, és emiatt a PCT út végén is a költséges nemzeti oltalomszerzéssé kell szétágaztatni az eljárást. Így a PCT-szakaszt követően a megcélzott országok egyénileg bírálják el az oltalmi kérelmet, és ha egy helyen el is utasítják azt, a negatív döntés nincs közvetlen hatással a többi ország eljárására (de az természetesen nem zárható ki, hogy egy hivatal tanulmányozza a párhuzamos eljárások döntéseit, és azok tanulságait felhasználja a saját eljárásában).

Az európai szabadalmazási eljárás esetén egy bejelentéssel szintén több országba kérhetünk oltalmat, de itt a központi elbírálás után eljutunk egy megadott szabadalomig (negatív esetben a végső elutasításig). Azonban ezt az európai szabadalmat hatályosítani kell a megcélzott tagországokban (ennek költsége elsősorban a választott országokban előírt fordítási kötelezettségtől függ). Fontos tudni, hogy az országok köre bővebb az Európai Uniónál, azaz nem csak az EU területét fedi le.

Végezetül, miután megszereztük a nemzeti és/vagy külföldi oltalmat, már csak a sikeres hasznosítás van hátra, amely mellett nem okozhat gondot a fenntartási díjak éves befizetése.

KÉT ZSENI ÉS EGY HÁZTARTÁSI GÉP

Albert Einstein és Szilárd Leó közösen kialakított hűtőgépek lényege, hogy a gép hűtőrendszere mozgó mechanikai alkotórész nélküli. A hűtőközeg folyékony halmazállapotú, ám elektromosan vezetőképes anyag, melynek mozgatása elektromos és mágneses erők alkalmazásának kombinációjával érhető el, nem szükséges hozzá dugattyúrendszer.

A két zseni az 1920-as években a fizika fővárosának számító Berlinben találkozott. Einstein alkata szerint elmélyült, magányos kutató volt, aki a világmindenség alapvető törvényeit kereste, de kimagasló igazságérzete és humanizmusa miatt nem szigetelte el magát a való világ sokszor kedvezőtlen vagy éppen tragikus eseményeitől sem. Az Einsteinnél mintegy húsz évvel fiatalabb Szilárd Leó igazi sokszínű egyéniség volt, eltökélt nonkonformista – akinek például soha nem volt lakása, és a legendák szerint legjobb felfedezései szállodai fürdőkádakban születtek –, aki egyszerre volt feltaláló fizikus és biológus, és ontotta magából a zseniális és triviális találmányokat.

A két eltérő életkorú és alkatú géniusz életre szóló barátságot kötött: a híres professzor, később Nobel-díjas Einstein felismerte fiatalabb tudóstársában a kivételes lángészt. A kortársak szerint Einsteinnek Szilárd Leóval 1920 körül egy – a hűtőszekrényből kiáramló mérges gáztól álmában meghalt családról tudósító – újságcikk nyomán támadt az az ötlete, hogy más működési elvet kellene felhasználniuk a hűtőeljárás kialakításánál.

A dolog érdekessége, hogy mivel Einstein korábban néhány évig a berni szabadalmi hivatal munkatársaként tevékenykedett, a feltalálópáros maga fogalmazta meg a leírást és az igénypontokat. Einstein életének ezzel az időszakával kapcsolatban alkotótársának egy alkalommal ezt mondta: *„Miért nem vállalsz inkább állást a Szabadalmi Hivatalban? Az inkább volna neked való; nem kellemes, amikor egy tudóstól azt várják, hogy egymás után tojja az aranytojásokat. Az én életemben is a Szabadalmi Hivatalban eltöltött idő volt a legbékésebb.”*

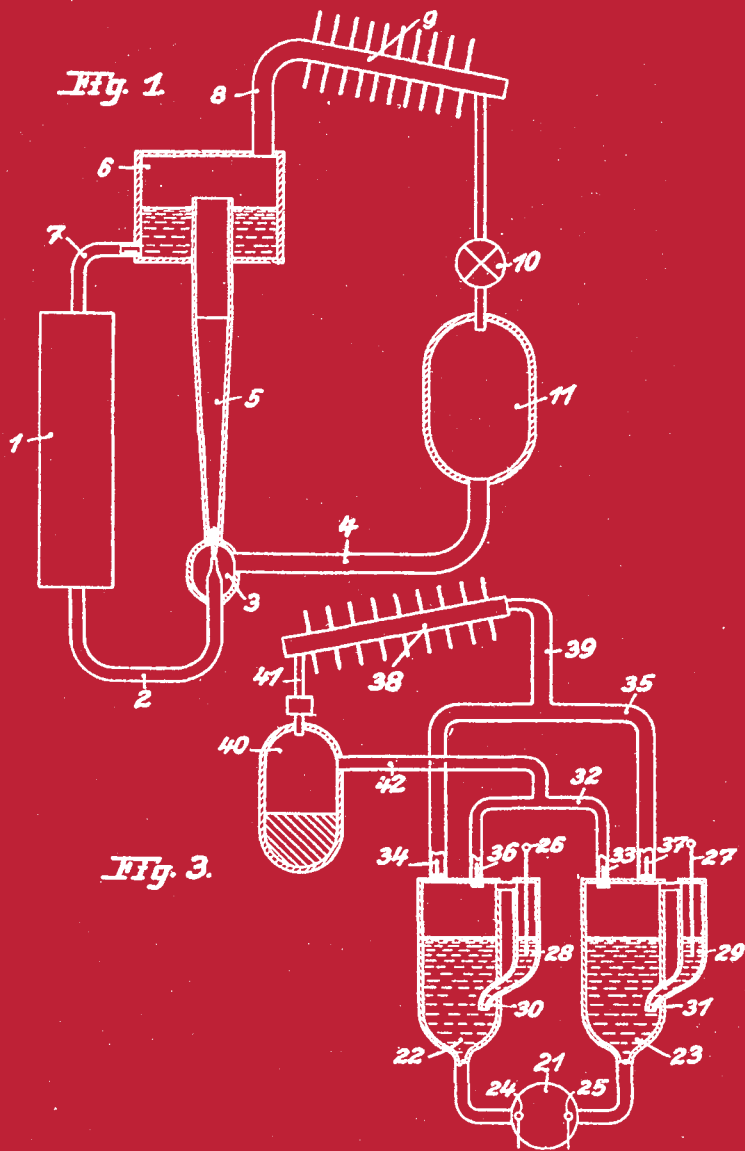
Forrás: Örökbefogadott találmányok

102079, sz.
szabadalmi leíráshoz.

I. rajzlap.

Hűtőgép.

DR. EINSTEIN ALBERT TANÁR BERLIN és
DR. SZILÁRD LEÓ FIZIKUS
BERLIN-WILMERSDORF.

FORMA-
TERVEZÉSI-
MINTA-
OLTALOM

4.1 | A formatervezésiminta-oltalom célja

Életünket, hétköznapjainkat **meghatározzák** a formatervezett, azaz a **sajátos külsővel, egyedi megjelenéssel, designnal** felruházott tárgyak. Gondoljunk például a díszítési célú berendezési tárgyakra, ékszerekre, de manapság a legfontosabb, legdivatosabb használati tárgyakat – például mobiltelefonokat, gépkocsikat – is egyedi külsővel ruházzák fel gyártóik.

Felmérések bizonyítják, hogy a termék külső megjelenése a fogyasztó nézőpontjából gyakran éppen olyan jelentőséggel bír, mint a termék műszaki értéke, hasznossága, technikai színvonala. Mindemellett szempont nyilvánvalóan az is, hogy a speciális külső elősegíti a termékek fogyasztók általi azonosíthatóságát.

A formatervezés ezért a gazdaság szinte valamennyi ágazatában fontos versenyképességi kérdés, de egyes ágazatokban, mint például a gép-, jármű-, textil- és ruházati iparban, a bútorgyártásban, a lakberendezésben, a háztartási gépek és áruk, illetve a szórakoztató elektronika piacán az átlagnál is nagyobb a jelentősége. A formatervezési minta, azaz a **design értéket ad a terméknek, vonzóvá és tetszetőssé teszi azt a fogyasztók számára.**

Az igényes design megalkotása jelentős **gazdasági befektetést** feltételez, hiszen az adott termék külsejének kialakítását erre speciálisan képzett, komoly szakemberek végzik.

A formatervezésnek szintén fontos aspektusa, hogy – speciális szakmai tudást feltételező – **szellemi alkotótevékenységről** van szó.

Elengedhetetlen megjegyezni azt is, hogy a formatervezés természetesen nemcsak a piaci siker szemszögéből értékelhető, hiszen mindennapjaink – otthonunk, munkahelyünk, közttereink – **tárgyi kultúrájának alakítója**, jó esetben gazdagítója, így az igényes designkultúra támogatása, ösztönzése közérdekként is felfogható.

Az érintett terméket piacra dobó cég részéről történő tőkebefektetés, valamint a mintát megalkotó szellemi alkotótevékenység ösztönzéséhez, támogatásához elengedhetetlen a megfelelő szintet elérő formatervezési minták jogi oltalma, az adott mintához kapcsolódó kizárólagos hasznosítási jog biztosítása. Ezt a jogi oltalmat nyújtja a formatervezésiminta-oltalom.

A formatervezési minták oltalmát a 2001. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Fmtv.) szabályozza.³⁴

A következőkben azt mutatjuk be, hogy mely törvényi feltételek teljesülése esetén szerezhethet formatervezésiminta-oltalmat a termék külső megjelenése.

HUNGART © 2020

Megyery Gábor: Moonshades szemüvegkeretek / napszemüvegek (lajstromszám: 92599)

³⁴ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0100048.tv>

4.2 | A formatervezésiminta-oltalom tárgya és az oltalom feltételei

4.2.1 A formatervezési minta fogalma

Szellemi tulajdon-védelmi szempontból a formatervezési minta valamely termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek vagy díszítésének a **külső jellegzetességei** – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve a felhasznált anyagok jellegzetességei – eredményeznek. Terméknek minősül bármely ipari vagy kézműipari árucikk. A termékek közé tartoznak – egyebek mellett – a csomagolás, a grafikai jelzések és a nyomdai betűformák stb. A számítógépi program nem tekinthető terméknek.³⁵

A megjelenés **nem korlátozódik a formára**, a termék alakjára; egyéb külső jellegzetességek (pl. a felhasznált anyagok sajátosságai vagy a színek) is oltalomképesek lehetnek. A minta egyaránt lehet síkbeli és térbeli. Oltalmat lehet szerezni textíliákra, nyomdai betűformákra, grafikus felhasználói felületekre is, oltalomban részesülhet egy összetartozó elemekből álló készlet megjelenése (étkészletek, sakkfigurák, bútorgarnitúrák stb.), vagy az olyan alkotóelemek megjelenése is, amelyek valamely összetett terméknek a részét képezik.³⁶

Nem követelmény, hogy a termék esztétikai kritériumokat teljesítsen.

---

³⁵ Fmtv. 1. § (2), (3) bek.

³⁶ Fmtv. 1. § (4) bek. Összetett terméknek minősül az olyan alkotóelemekből álló termék, amelyek eltávolításával a termék szétszedhető és utána újból összeállítható.

4.2.2 Pozitív törvényi feltételek: újdomság és egyéni jelleg

A törvény megfogalmazása szerint formatervezésiminta-oltalomban az a formatervezési minta részesülhet, amely **új és egyéni jellegű**.

4.2.2.1 Az újdomság követelménye

Újnak akkor minősül a minta, ha az elsőbbség napját megelőzően a mintával azonos vagy attól csak lényegtelen részletekben különböző formai kialakítású termék nem jutott nyilvánosságra. **A törvény alapján akkor kell a mintát nyilvánosságra jutottnak tekinteni, ha közzététel, egyéb közlés útján, kiállítással, kereskedelmi forgalomba hozatallal vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált.** A bárki számára hozzáférhetővé vált minta ugyanakkor kivételesen nem tekinthető nyilvánosságra jutottnak, ha a nyilvánosságra jutást eredményező események a rendes üzletvitel során észszerűen nem juthattak az érintett ágazatban az EU-ban működő szakmai körök tudomására.³⁷ A mintákat azonban egymással azonosnak kell tekinteni akkor is, ha külső jellegzetességeik csupán lényegtelen részletekben különböznek.³⁸

Az újdomság gyakorlati követelményének alkalmazására egy példa az EUIPO (lásd a 4.9.2. pontot) gyakorlatából a fenti képeken látható két kávéfőző megítélése. A Hivatal megsemmisítési tanácsának arról kellett döntenie, hogy a bal oldalon látható, korábban nyilvánosságra jutott minta (korábbi európai védjegy) alapján megsemmisíthető-e a jobb oldalon látható minta, arra tekintettel, hogy az az első mintával azonosnak tekinthető, mivel külső jellegzetességeik csupán lényegtelen részletekben térnek el.

³⁷ Fmtv. 4. § (1) bek.

³⁸ Fmtv. 2. § (2) bek.

A megsemmisítési tanács helyt adott a kérelemnek: az újdonság hiányát állapította meg és a mintaoltalmat megsemmisítette. Döntését azzal indokolta, hogy a két minta közötti eltérések valóban lényegtelennek tekinthetők, hiszen csupán a kávéfőző tetején látható kiemelkedő rész és a fogantyú színe, illetve a kérelmezői mintán szereplő terméknév feltüntetése különbözik a két terméken.³⁹

A nyilvánosságra jutáshoz kapcsolódó negatív következmények alól további kivételek is vannak. Nem eredményezi a minta nyilvánosságra jutását, ha harmadik személy számára titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be a mintát. Az újdonság megítélésekor nem vehető figyelembe a mintának az elsőbbség időpontját⁴⁰ legfeljebb tizenkét hónappal megelőző nyilvánosságra jutása, ha az a bejelentővel vagy jogelődjével szemben elkövetett jogsértés következménye; vagy ha a bejelentő, a jogelődje vagy – valamelyiküktől származó tájékoztatás vagy valamelyikük cselekménye eredményeképpen – harmadik személy hozta nyilvánosságra a mintát.⁴¹

4.2.2.2 Az egyéni jelleg követelménye

Az **egyéni jelleg** kritériuma akkor teljesül, ha a minta az elsőbbség időpontja előtt nyilvánosságra jutott bármely mintához képest **a tájékozott használóra eltérő összbnyomást tesz.**

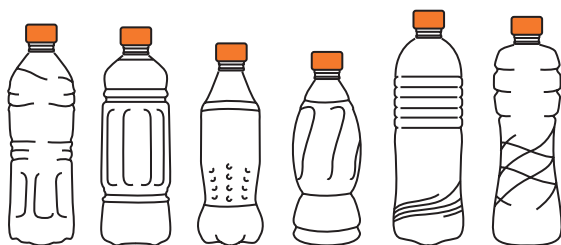
Fontos szempont az egyéni jelleg megítélésekor, hogy figyelembe kell venni, hogy a **szerező milyen alkotói szabadságfokkal alakíthatta ki a terméket:** ha az alkotó szabadsága a termék formai kialakításában nagy, akkor az összbnyomás azonosságának eldöntéséhez nagyobb súllyal kell figyelembe venni a két minta közötti azonosságokat, mint a fellelhető eltéréseket. Más szóval, azt kell mérlegelni, hogy az alkotó milyen mértékben használta ki a rendelkezésére álló mozgásteret annak érdekében, hogy a korábban nyilvánosságra jutott mintáktól eltérő külső megjelenést kölcsönözön a terméknek.

---

³⁹ R 216/2005-3 – CAFETERA (8 DE NOVIEMBRE DE 2006) döntés
<https://euipo.europa.eu/eSearch/#details/designs/000005269-0001>

⁴⁰ Az elsőbbség fogalmával összefüggésben lásd a szabadalmi jognál olvasottakat.

⁴¹ Fmtv. 4. § (2) bek.

Az ásványvizes palackok tervezésénél például vannak bizonyos technikai követelmények, körülmények, amelyek figyelembevétele befolyásolja az alkotói szabadságot. Szükség van például a palack menetes nyakára a kupak rácsavarozásához. Ez alatt egy perem fut, amely megtartja a zárógyűrűt. A palack nyaka mindig szűkebb, mint a palack maga, annak érdekében, hogy a zárókupakot rá lehessen helyezni. Ezek a termék jellegéből fakadó technikai adottságok, amelyek minden palackon fellelhetők, tehát itt az alkotói szabadság foka igen alacsony. Ugyanez viszont már nem mondható el a palack többi részéről.

Fontos szabály, hogy az egyéni jelleg megítélésekor sem vehető figyelembe a mintának az elsőbbség időpontját legfeljebb tizenkét hónappal megelőző nyilvánosságra jutása, ha az a bejelentővel vagy jogelődjével szemben elkövetett jogsértés következménye, illetve, ha a bejelentő, a jogelődje vagy – valamelyiküktől származó tájékoztatás vagy valamelyikük cselekménye eredményeképpen – harmadik személy hozta nyilvánosságra a mintát.

A tájékozott használó, bár jogszabályban rögzített „zsinórmérték”, valójában szubjektív kritérium, amit a gyakorlat tölt meg tartalommal. Ezek szerint az egyéni jelleghez nem elegendő, ha a tervező a piacon már fellelhető termékek formáját néhány részlet áttervezésével megváltoztatja. A különbségnek olyan szembetűnőnek kell lennie, hogy annak, aki az adott terméket rendszeresen használja, vásárolja, az eltérés világosan jelezze: nem a korábbi ismert terméket tartja a kezében.

A képeken látható, cipőtalpakra vonatkozó minták tekintetében az EUIPO (lásd a 4.9.2. pontot) megsemmisítési tanácsa által hozott döntés jól szemlélteti az előzőekben említett oltalmazhatósági kritériumok alkalmazását.

A bal oldalon⁴² látható korábban nyilvánosságra hozott (RCD 000615075-0001 lajstromszámú) minta jogosultja kérelmezte a Hivatalnál a jobb oldalon⁴³ látható (RCD 000638309-0001 lajstromszámú) minta megsemmisítését, tekintettel arra, hogy az nem felel meg sem az újdonság, sem az egyéni jelleg által támasztott követelményeknek.

A megsemmisítési tanács döntésében mindenekelőtt az újdonság követelményét vizsgálta, és megállapította, hogy a két mintán eltérő díszítő mintázat található; mindkét minta hasonlóan hosszúka és lekerekített formájú, amely ugyanakkor a talp alakjához igazodik. A cipőtalp alján lévő két ovális, keretezett területen egyértelműen eltérő mintázat látható: míg a támadott mintán hosszúka levelek vannak rendszertelen elrendezésben, a kérelmező mintáján a díszítés egyetlen levelet ábrázol. Mivel a talpon lévő díszítés nem lényegtelen részlet, az említett különbségekre tekintettel a megsemmisítési tanács megállapította a jobb oldali minta újdonságát.

Az egyéni jelleg értékelése során a megsemmisítési tanács azt vette figyelembe, hogy a tájékozott használó ismeri a piacon található különféle cipőtalp-mintázatokat, és tisztában van azzal, hogy a tervező alkotói szabadságát korlátozza a talp műszaki rendeltetése (biztonságos járás, stabilitás elősegítése). A tájékozott használó ismeri a cipőtalpak szabványos formáját, és figyelme különösen és kifejezetten a díszítő mintázatra irányul, ezért egyértelműen érzékeli a két cipőtalp esetén mutatkozó jelentős különbségeket. Mindezek miatt a támadott minta a tájékozott használóra a korábbi mintákhoz képest eltérő összbemutatót tesz, azaz esetében megállapítható mind az újdonság, mind az egyéni jelleg megléte. A minta megsemmisítését a fentiekre tekintettel elutasította az EUIPO.⁴⁴

⁴² Bal talp: <https://euiipo.europa.eu/eSearch/#details/designs/000615075-0001>

⁴³ Jobb talp: <https://euiipo.europa.eu/eSearch/#details/designs/000638309-0001>

⁴⁴ R 1524/2007-3 – SOLES FOR FOOTWEAR (30 JUNE 2009) döntés
<https://euiipo.europa.eu/eSearch/#details/designs/000638309-0001>

4.2.3 Kizáró okok

Vannak olyan körülmények, amelyek fennállása esetén a külső kialakítás nem kaphat oltalmat. Ezek az ún. kizáró okok, amelyek a következők.

Nem részesülhet oltalomban az olyan külső jellegzetesség, amely **kizárólag a termék műszaki rendeltetésének következménye**,⁴⁵ vagy csak a minta szerinti termék kompatibilitását (tehát más termékkel való összekapcsolását) szolgálja.⁴⁶

Hangsúlyozandó, hogy a funkcionális és az esztétikai elemek sok esetben keverednek a design kialakításában, sokszor nehezen lehet elválasztani a termék esztétikai és műszaki tulajdonságait. Természetesen az e tulajdonságok közötti választóvonal megtalálása függ attól is, hogy milyen jellegű termékről van szó: egy fényképezőgép esetében például nyilvánvalóan másképpen alakul a külső és a technikai elemek aránya, mint egy váza esetében.

A fentiekben említett kizáró ok tehát pusztán arra az esetre irányul, amikor a termék adott jellegzetessége kizárólag annak műszaki rendeltetéséből adódik, azaz valójában a jellegzetesség kialakításában formatervezői alkotótevékenység nem játszott szerepet. A műszaki megoldások védelme ugyanakkor – ha az előírt kritériumoknak megfelel az adott elgondolás – megvalósítható a szabadalmi vagy a használatiminta-oltalom segítségével.

Állami felségjeleket, illetve hatóságot vagy nemzetközi szervezetet megillető jelzést, kiténtetést, jelvényt, címert nem lehet mintaként oltalom alá helyezni. A minta részét képezheti azonban az előzőekben felsorolt jelzés, ha annak használatára a bejelentő az illetékes szervtől hozzájárulást szerez.

A vörös keresztet csak a Magyar Vöröskereszt, illetve az irányadó nemzetközi jogszabály által meghatározott egészségügyi szervezetek, vagy az Európai Unió zászlaját csak az Unió szervei használhatják.

Nem részesülhetnek oltalomban az olyan minták sem, amelyek a **közrendbe vagy a közérkölcsebe ütköznek** (például ha a minta részét valamely kisebbséget sértő ábra vagy megjelölés képezi).

⁴⁵ Fmtv. 6. § (1) bek.

⁴⁶ Fmtv. 6. § (2) bek.

Vélhetően el kellene utasítani például azt a bejelentést, amely egy olyan játék oltalmazására irányulna, amely ismert közszereplők (közismert politikusok) gúnyos stílusban kialakított hasonmását tartalmazza.

El kell utasítani a bejelentést akkor is, ha ütközik az elsőbbség időpontját követően nyilvánosságra jutott olyan mintával, amelyre korábbi elsőbbséggel adtak mintaoltalmat.⁴⁷ Nem részesülhet oltalomban a minta, ha olyan, megkülönböztetésre alkalmas megjelölést használ, amely más korábbi iparjogvédelmi jogába ütközne, vagy amelyet más korábbtól fogva ténylegesen használ belföldön, illetve, ha más korábbi szerzői jogát sérti.⁴⁸

4.3 | A formatervezésiminta-oltalom jogosultja

A mintaoltalom az alkotót, azaz a szerzőt vagy annak jogutódját illeti meg. Ha többen közösen alkották a mintát, a mintaoltalom a szerzőket, illetve jogutódjaikat közösen – ellenkező megjelölés hiányában egyenlő arányban – illeti meg.

Ha a szerző munkaviszonyból folyó kötelessége, hogy a minta tárgykörébe eső kialakításokat dolgozzon ki (szolgálati minta), a mintaoltalom a munkáltatót illeti meg, aki hasznosítás esetén köteles a szerzőnek díjat fizetni.

A szerző a bejelentés jogával az előbbi esettől eltekintve szabadon rendelkezhet, például, át is ruházhatja azt. A szerző a bejelentést megteheti maga is, de megbízhat jogi képviselőt (szabadalmi ügyvivőt vagy ügyvédet) is, aki képviseli őt a hivatal előtti eljárásban.

Külső formatervező megbízása esetén – a félreértések elkerülése végett – a formatervezővel kötendő szerződésben célszerű előre tisztázni, hogy a megalkotandó mintán keletkező jogok kit illetnek meg. Meg kell jegyezni, hogy ugyanakkor a formatervezőt automatikusan szerzői jogi védelem illeti meg a minta eredeti rajzai, illetve az iparművészeti alkotás felett, bár ezek a szerzői jogok is megszerzhetők (amennyiben a mű reklámozás céljára készült, átruházással, egyébként felhasználási jogként), és a vállalkozások gyakorlati működése során e jogok megszerzése szintén indokolt.

⁴⁷ Fmtv. 9. §

⁴⁸ Fmtv. 10. §

4.4 | A formatervezésiminta-oltalom keletkezése, tartalma, időtartama, terjedelme

A formatervezésiminta-oltalom – a bejelentés napjára visszaható hatállyal – a mintaoltalom **megadásával** keletkezik.⁴⁹ A lajstromozási eljárásról részletesen a 4.5. pontban szólnunk.

A formatervezési minta lajstromozásával a jogosult oltalmat, azaz **kizárólagos hasznosítási jogot szerez, amely alapján bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül hasznosítja a mintát.**

A kizárólagos hasznosítási jognak – a többi oltalmi forma esetében látottakhoz hasonlóan – vannak **korlátai**. Nem léphet fel a jogosult például a magánhasználat céljából végzett, gazdasági tevékenység körén kívül eső, kísérleti célú, vagy az idézés és iskolai oktatás céljából végzett cselekmények ellen.⁵⁰

A formatervezésiminta-oltalom az elismert bejelentés napjától számított **öt évig tart, és legfeljebb négy alkalommal újabb öt-öt éves időtartamra lehet meghosszabbítani**. A mintaoltalom tehát a bejelentés napjától számított legfeljebb huszonöt éven keresztül állhat fenn. Érdeemes megjegyezni, hogy a szerzői műnek is minősülő egyéni, eredeti minta párhuzamosan szerzői jogi védelem alatt is áll. A szerzői jogok a szerző (tervező) életében és halálát követő évtől számított 70 évig részesülnek védelemben.

A mintaoltalom terjedelmét a termék megjelenését befolyásoló, a mintaoltalmi lajstromban elhelyezett grafikai ábrázolásból (pl. fénykép, rajz) és – ha van ilyen – a változtató nyilatkozatból⁵¹ megállapítható külső jellegzetességek határozzák meg. A mintaoltalom kiterjed mindazokra a mintákra, amelyek a tájékozott használóra nem tesznek eltérő **összbenyomást**. Amint azt fentebb más összefüggésben említettük, a mintaoltalom terjedelmének megállapításakor figyelembe kell venni, hogy a szerző – különösen a termék természetére és az iparág sajátosságaira tekintettel – milyen alkotói szabadságfokkal alakíthatta ki a mintát.⁵²

---

⁴⁹ Fmtv. 15. §.

⁵⁰ Fmtv. 17. § (1) bek.

⁵¹ Fmtv. 48. § (2) bek.

⁵² Fmtv. 20. §

4.5 | A formatervezésiminta-oltalom megszerzése: eljárás az SZTNH előtt

A formatervezésiminta-oltalom megszerzése egyszerűbb, mint a szabadalomé, mert nincs szükség leírásra és igénypontokra, elegendő a védendő tárgy, kialakítás ábrázolását (általában fényképét) mellékelni a mintaoltalmi bejelentéshez. Az oltalomszerzési eljárást az SZTNH-hoz benyújtott bejelentéssel kell megindítani. A **bejelentés** elektronikus úton is benyújtható.

A mintaoltalmi bejelentésben több (legfeljebb 50) mintára is igényelhető oltalom, feltéve, hogy a minták szerinti termékek a nemzetközi osztályozás szerinti azonos osztályba tartoznak. A mintaoltalmi bejelentésben továbbá olyan minták csoportjára is igényelhető oltalom, amelyeket a termékek díszítésének közös külső jellegzetességei kapcsolnak össze. Közös külső jellegzetesség lehet például egy díszítőmotívum, amely minden mintán szerepel.

Az SZTNH a mintaoltalmi bejelentés benyújtását követően megvizsgálja, hogy a bejelentési nap elismerhető-e, és ha igen, hogy befizették-e az előírt díjat.

Ezt követően az SZTNH elvégzi az ún. **alaki vizsgálatot** és az **újdonságkutatást**, amelynek alapján újdonságkutatási jelentést készít, végül pedig a mintaoltalmi bejelentés **érdemi vizsgálatát**, azaz annak ellenőrzését, hogy vajon a bejelentésben szereplő minta megfelel-e a törvényi követelményeknek. Ha a mintaoltalmi bejelentés nem felel meg a vizsgált követelményeknek, az SZTNH a bejelentőt **hiánypótlásra**, illetve **nyilatkozattételre** hívja fel.

A mintaoltalmi bejelentést egészében vagy részben elutasítják (a részbeni elutasítás természetesen az igényelt oltalom részbeni engedélyezését is jelenti egyben), ha az a hiánypótlás, illetve a nyilatkozat ellenére sem elégti ki a vizsgált követelményeket. Amennyiben a bejelentés kielégíti az előírt feltételeket, a bejelentés benyújtását követő **néhány hónap** belül **mintaoltalom** szerezhető.

Amint azt fentebb említettük, a formatervezésiminta-oltalom négy alkalommal öt-öt évre megújítható.

4.6 | A formatervezési minták nemzetközi osztályozása

Az 1968-ban elfogadott **Locarnói Megállapodás létrehozta a formatervezési minták nemzetközi osztályozását**, megkönnyítve a formatervezésiminta-oltalmi bejelentések újdonságkutatását és az oltalmak rendszerezését, kereshetőségét. A megállapodásnak mintegy 60 ország a tagja, azonban a locarnói osztályozást nem csak az aláíró tagországok alkalmazzák.

Fontos megjegyezni, hogy az oltalom terjedelmét nem korlátozza az osztályjelzet feltüntetése.

Az osztályozási rendszer 32 osztályt és 237 alosztályt tartalmaz magyarázatokkal, valamint az osztályokon belül a termékek betűrendes jegyzékét. Az osztályozási rendszert minden ötödik évben frissítik, 2019. január 1-jétől a tizenkettedik kiadás van érvényben. A 10. kiadás magyar, angol, francia, a 12. kiadás angol és francia nyelven az SZTNH honlapján hozzáférhető.⁵³

⁵³ <https://www.sztnh.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/formatervezesiminta-oltalom/osztalyozas>

1		2		3		4	
	Élelmiszerek		Ruházati cikkek, rövidárúk		Utazási cikkek, ernyők és személyes tárgyak		Kefeáruk
5		6		7		8	
	Textiláru		Bútorok		Háztartási cikkek		Szerszámok, fémtömegcikkek
9		10		11		12	
	Csomagolás		Órák, mérőeszközök		Dísz tárgyak		Szállítás, emelés
13		14		15		16	
	Elektromos energia		Távközlés, adattfeldolgozás		Gépek		Fotó, optika
17		18		19		20	
	Hangszerek		Nyomdaipari és irodai gépek		Írószerek, művészeti és oktatási kellékek		Árusítás és reklámozás
21		22		23		24	
	Játékok, sportcikkek		Fegyverek, halászat, csapdák		Fűtés, légkondicio- nálás, szaniter		Orvosi eszközök
25		26		27		28	
	Építőipar		Világítás		Dohányáru		Gyógyszeripar, kozmetika
29		30		31		32	
	Tűzvédelem, balesetmegelőzés		Állattartás		Élelmiszeripari gépek		Grafikák, díszítések

4.7 | Bitorlás és jogérvényesítés

4.7.1 A bitorlás fogalma

A bitorlásnak két esetét különböztetjük meg.

Az első a **minta bitorlása**; ebben az esetben a mintaoltalmi bejelentésnek vagy a mintaoltalomnak a tárgyát jogosulatlanul másnak a mintájából vették át.⁵⁴ Ilyenkor a sértett vagy jogutódja követelheti annak megállapítását, hogy a mintaoltalom egészben vagy részben őt illeti meg, valamint kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

A minta bitorlásától eltérően a **mintaoltalom bitorlása** akkor valósul meg, ha valaki az oltalom alatt álló mintát jogosulatlanul hasznosítja (anélkül, hogy erre ő is oltalmat kívánna szerezni).

Ide tartozik, hogy a formatervezési mintáknál is rendelkezésre áll a szabadalmaknál megismert nemleges megállapítás intézménye. Aki attól tart, hogy ellene mintaoltalom bitorlása miatt eljárást indítanak, az eljárás megindításáig kérheti annak megállapítását, hogy az általa hasznosított vagy hasznosítani kívánt termék nem ütközik valamely általa megjelölt minta oltalmába. A nemleges megállapítást kimondó jogerős határozat kizárja, hogy a megjelölt minta oltalma alapján ugyanarra a termékre vonatkozóan a mintaoltalom bitorlása miatt eljárást indítsanak.⁵⁵ Magyarul, egy ilyen döntés birtokában nem vagyunk támadhatók.

4.7.2 Jogérvényesítés

Érthető, hogy mindazoknak a vállalatoknak, amelyek a formatervezési minta létrehozásába és az oltalom megszerzésébe jelentős erőforrásokat fektetnek be, alapvető érdekük megakadályozni, hogy a mintát a versenytársak lemásolják vagy utánozzák.

Fontos szem előtt tartanunk, hogy a **formatervezési minta jogosultjának érdeke, hogy** figyelje az oltalom alatt álló minta hasznosítását a piacon, **beazonosítsa a bitorlókat**, és mérlegelje, hogy fellép-e ellenük, és ha igen, akkor milyen úton.

---

⁵⁴ Fmtv. 22. §

⁵⁵ Fmtv. 24. §

Ha felmerül a bitorlás gyanúja, a következő (jogi és nem jogi) lépések lehetősége áll a jogosult előtt.

Érdemes lehet először a jogsértés abbahagyására **felszólító levelet** írni a bitorló-nak; ennek részben előfeltétele, de az esetleges további lépések megtételéhez is hasznos a megfelelő **bizonyítékok gyűjtése** a bitorló személyével, a bitorlás körülményeivel kapcsolatban.

Hitelt érdemlő bizonyítéknak minősül pl. a jogsértést megvalósító termék megvásárlására vonatkozó számla, amely tartalmazza az eladó azonosítására alkalmas adatokat, az eladás időpontját, valamint a termék azonosítására szolgáló információkat is. Természetesen a számla mellett a jogsértő terméknek is rendelkezésre kell állnia.

Ha a bitorlás továbbra is fennáll, szükség lehet a bitorlóval szembeni **jogi lépések** megtételére.

A jogosult a **Fővárosi Törvényszéken** indított bitorlási per segítségével érvényesítheti jogait, amelynek keretében ún. **polgári jogi igényeket** támaszthat. A rendelkezésre álló polgári jogi igények igen széles körűek.

A jogosult követelheti például

- a bitorlási cselekmények abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől;
- az adatszolgáltatást a bitorlással érintett termékek vonatkozásában kialakított üzleti kapcsolatokról;
- az elégtételadást, és azt, hogy szükség esetén ennek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;
- a mintaoltalom bitorlásával elért gazdagodás visszatérítését;
- a mintaoltalom bitorlásával érintett termékek lefoglalását, illetve megsemmisítését
- kárainak megtérítését.

Abban az esetben, ha a bitorlás tárgyát képező terméket az Európai Unióba kívülről, harmadik országból kívánják behozni, hatékony eszköz a jogosult számára az a lehetőség, hogy – ha az adott termékekkel kapcsolatosan valamely szellemi tulajdon-jog megsértésének gyanúja áll fenn – követelheti a vámhatóság intézkedését az érintett termékek forgalomba kerülésének megakadályozására.

Meg kell jegyezni, hogy az oltalomhoz fűződő jogok megsértése – ha az szándékos, és vagyoni hátrány okozásával is jár – büntetőjogi felelősséget is keletkeztethet. A büntetőeljárást a nyomozóhatóság (pl. NAV) indítja feljelentés alapján vagy hivatalból, és a nyomozás lezárulását követően – vádemelési javaslat esetén – az ügyész emelhet vádat az ellen, aki a bűncselekményt feltehetően elkövette. Az ítéletet a büntetőbíróság hozza meg a büntetőeljárás általános szabályai szerint.

„*...a tárgyak különböző megjelenési formája a különböző funkciók eredménye. Külön-külön szükségleteinket elégítik ki, és nem szabad konfliktusban állniuk egymással, de együttesen saját stílusunk kifejezői... a tárgyak mindig funkciójuknak megfelelő formát öltenek.*”

Breuer Marcell

TALÁLTMÁNY, FORMATERVEZÉSI MINTA VAGY SZERZŐI MŰ?

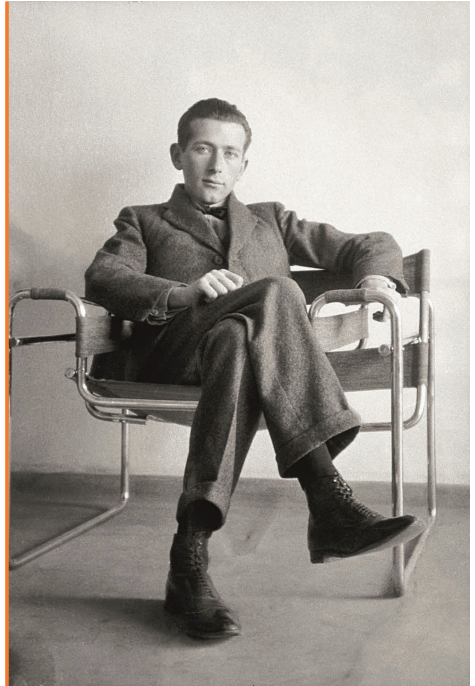
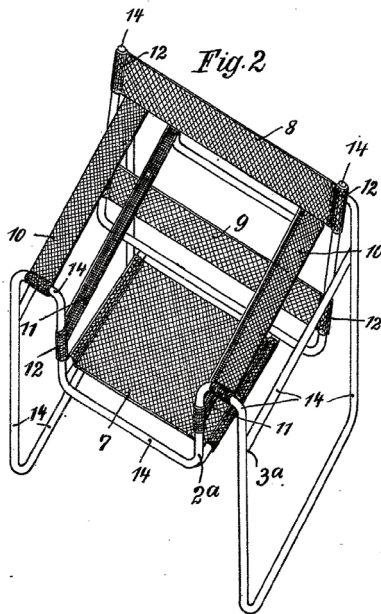
Breuer Marcell (1902-1981) a XX. század meghatározó bútortervezője és építész. „Lajkó” elsőként használt bútoraihoz acélcsövet, és ezzel nem csak formatervezőként alkotott újat, hanem a műszaki megoldását több országban is szabadalmaztatta. Az 1927-ben megvalósított és Kandinszkij után „Vaszilij” (B3) fantázianévvel forgalomba hozott széke máig tartó elismertséget szerzett neki. Bár a szabadalmainak oltalmi ideje már lejárt, bútorai napjainkban még mindig szerzői jogi védelem alatt állnak, így az engedély nélküli replikák ellen a jogtulajdonos Knoll® International szerzői jogi alapon sikeresen tudja jogait érvényesíteni (pl. EUB C-516/13. sz. ügy). A KNOLL arra is gondolt, hogy a WASSILY® terméknevet védjegyként oltalmazza a bútorok áruosztályra.

Sajnos Breuer Marcellhoz hasonlóan sok formatervező megfélemedezik arról, hogy termékeit formatervezésiminta-oltalommal védje. Amíg a szerzői jog csak a szolgai másolástól véd, a formatervezésiminta-oltalom a versenytársak hasonló megjelenésű termékeinek piacra lépését is meg tudja akadályozni.

N° 640.760

M. Breuer

2 planches. — Pl. I

Fémvázás bútorok
(640760 lajstrom-számú francia
szabadalom, benyújtva 1927. szeptember
12-én 14 óra 12 perckor)

Ismeretlen fotós: Breuer Marcell a
Vaszilij (B3) székben (1927)

4.8 | A formatervezésiminta-oltalom megszűnése

A formatervezésiminta-oltalom megszűnésének esetei a következők:

LEMONDÁS: a mintaoltalmi lajstromba bejegyzett jogosult bármikor lemondhat az oltalomról;

MEGSEMISÍTÉS: az SZTNH a formatervezésiminta-oltalmat kérelemre megsemmisíti, ha bizonyítást nyer, hogy a mintára valamilyen ok miatt nem adhatott volna oltalmat;

LEJÁRAT: a mintaoltalom megszűnik, ha az oltalmi idő megújítás nélkül lejár.

A mintaoltalom megsemmisítésére vonatkozó eljárást az SZTNH folytatja le. A megsemmisítést bárki, illetve korábbi jogokkal való ütközésre való hivatkozás esetén csak az érintett (sértett) korábbi jog jogosultja kérheti. Az eljárásért díjat kell fizetni; a Hivatal írásbeli előkészítés után szóbeli tárgyaláson dönt az oltalom sorsáról.

4.9 | A külföldi oltalomszerzés

Az iparjogvédelmi oltalmak területi jellegűek. Ez azt jelenti, hogy az oltalom arra az országra vagy régióra terjed ki, amelynek tekintetében azt lajstromozták. Ez természetesen vonatkozik a formatervezésiminta-oltalomra is. Ezért, ha egy magyar vállalkozás hazai formatervezésiminta-oltalommal védett terméket kíván exportálni, vagy engedélyezni kívánja más cégek számára ilyen termékek külföldi előállítását, eladását vagy kivitelét, meg kell fontolnia az oltalomszerzést ezekben az országokban is, ha az oltalom előnyeit – a belföldi piachoz hasonlóan – külföldön is élvezni szeretné.

A külföldön formatervezésiminta-oltalmat szerezni kívánó vállalkozás a következő három lehetőség közül választhat.

a Indíthat a célországokban **ún. nemzeti úton** eljárást. Ezt az utat akkor célszerű igénybe venni, ha a vállalkozás csak néhány külföldi országban kíván megjelenni.

b Igénybe veheti az **ún. nemzetközi út** adta lehetőséget. Ez a lehetőség azon cégek számára nyújt kedvező megoldást, amelyek több – köztük akár Európán kívüli – országban vagy országcsoportban kívánnak oltalmat szerezni.

c Ha pedig a formatervezési minta hasznosítására feltehetően egy bizonyos **régióban** kerül sor, célszerű **regionális oltalmi** rendszert igénybe venni. A hazai vállalkozások számára ilyen lehetőség a **közösségi formatervezésiminta-oltalom** megszerzése.

A következőkben a nemzetközi és a regionális utat ismertetjük részletesebben.

4.9.1 Nemzetközi eljárás: a Hágai Megállapodás

A Hágai Megállapodás⁵⁶ előnye, hogy **egyetlen bejelentéssel** ugyanarra a mintára **egyidejűleg több ország**, illetve régió **területére igényelhető oltalom**. A bejelentő számára ez sokkal egyszerűbb, gyorsabb és – az egységes díjaknak köszönhetően – olcsóbb megoldás annál, mint ha minden egyes érintett tagállam tekintetében megindítaná a nemzeti eljárást. A nemzetközi oltalom elnevezése nemzetközi ipariminta-oltalom.

A nemzetközi eljárás lényeges elemei a következők.

A nemzetközi ipariminta-oltalmi **bejelentést a WIPO Nemzetközi Irodájánál, vagy a Megállapodásban részes országok és regionális szervezetek hivatalában**⁵⁷ lehet benyújtani, így a bejelentés az SZTNH-nál is megtehető.

A minta Hágai Megállapodás alapján történő oltalom-szerzésének költségei az oltalmazandó minták és azon országok/régiók számától függ, ahol a bejelentő oltalmat kíván szerezni. Például öt mintának 11 országban történő oltalomban részesítése a Hágai Megállapodás nyújtotta nemzetközi út igénybevételével körülbelül 8470 svájci frankba kerül.⁵⁸

A **Nemzetközi Iroda** elvégzi az alaki vizsgálatot, és a mintát bejegyzí a nemzetközi lajstromba, majd erről hivatalos lapjában tájékoztatást közöl, valamint értesíti a bejelentésben megjelölt tagállamokat.

A bejelentésben megjelölt szerződő felek nemzeti iparjogvédelmi hatóságai elutasíthatják az oltalmat, amennyiben az a saját nemzeti jogszabályaik alapján vizsgált érdemi feltételeknek nem felel meg. A nemzeti iparjogvédelmi hatóságnak az elutasításról értesítenie kell a Nemzetközi Irodát, és jogorvoslati lehetőséget kell biztosítania a bejelentőnek. Az értesítésben meg kell jelölni az elutasítás alapjául szolgáló okokat.

⁵⁶ <https://www.wipo.int/hague/en/>

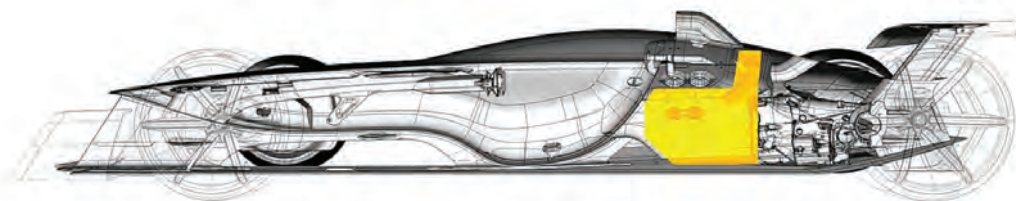
⁵⁷ A Hágai Megállapodásnak jelenleg 73 tagja van; nemcsak országok a tagjai, hanem pl. az EU is, ezért a területi lefedettsége valójában 90 államnak felel meg; <http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/documents/pdf/hague.pdf>

⁵⁸ A Hágai rendszer díjkalkulátora itt érhető el: <https://www.wipo.int/hague/en/fees/calculator.jsp>

A bejelentő nyilatkozata alapján a nemzeti iparjogvédelmi hatóság visszavonhatja az értesítést. Ebben az esetben a nemzetközi lajstromozás azonos hatályúvá válik a nemzeti úton megadott mintaoltalommal.

Ha az **érintett állam nemzeti hivatala** – a nemzeti jogszabályok szerinti további vizsgálatok lefolytatását követően, adott határidőn belül – nem küld a Nemzetközi Irodának értesítést arról, hogy az adott államban akadálya van az oltalomnak **a nemzetközi lajstromozás általában az értesítésre megszabott határidő lejártát követő naptól azonos hatályú az SZTNH által megadott mintaoltalommal.**⁵⁹

A nemzetközi mintaoltalmi lajstromot a Nemzetközi Iroda vezeti, és a lajstromozás tényén túl a lajstromba bejegyzti az adatokban és az oltalom tulajdonjogában bekövetkezett változásokat is.

HUNGART © 2020

Tervekből védett design

„Az RS Vision 2027 projekt a Formula 1 verseny következő 10 éves jövőjét mutatja be. A projekt a Renault F1 csapat segítségével valósult meg, akik sok technikai támogatást biztosítottak és megosztották víziójukat az iparág jövőjével kapcsolatban.”⁶⁰ Tervező/szerző: Stéphane JANIN

További példák a Hague-express⁶¹ adatbázisában kereshetők.

4.1. Hány bejelentése van a Renault SAS-nek, és van-e közöttük olyan, ami nem járműre, vagy járműalkatrészre vonatkozik?

4.2. 2019-ben hány magyar eredetű nemzetközi bejelentés volt, és hány olyan, amelyben Magyarországot megjelölték?

⁵⁹ A Hágai Megállapodással kapcsolatos tennivalókra vonatkozó információk, beleértve a bejelentési űrlapot is, a WIPO honlapjáról szerezhetők be; www.wipo.int/hague/.

⁶⁰ <https://www.wipo.int/haguebulletin/tran/details/2954001>

DM/095549 lajstromszámú nemzetközi ipariminta-oltalom. Bejelentő: Renault S.A.S; bejelentés napja: 2017. 04. 04.; Megjelölt országok és régiók: Marokkó (MA), Európai Unió (EM), Szerbia (RS), Törökország (TR) és Ukrajna (UA). <https://www.sjanindesign.com/rs-vision-2027>

⁶¹ <https://www3.wipo.int/designdb/hague/en/>

4.9.2 Regionális oltalomszerzés formatervezési mintákra: a közösségi formatervezési minta

A **közösségi (uniós) formatervezésiminta-oltalom** területi hatálya az egész Európai Unió területére kiterjed, a tagállamok mindegyike tekintetében egy eljárás keretében, **egyidejűleg és egységesen keletkezik**, illetve **szűnik meg**. Fontos szerepet tölt be az egységes belső piac működésében oly módon, hogy megkönnyíti az áruk és szolgáltatások tagállamok közötti áramlását. Az oltalomszerzés érdekében nem kell minden egyes tagállamban időigényes, költséges eljárást indítani.

A közösségi oltalmi rendszer alapjait a közösségi formatervezési mintáról szóló Európai Parlament és a Tanács 98/71/EK irányelv fektette le, és a 6/2002/EK tanácsi rendelet hívta életre, amely 2002. március 6-án lépett hatályba, és amelynek végrehajtását a 2245/2002 számú, a fizetendő díjakat pedig a 2246/2002/EK számú Bizottsági rendelet szabályozza. Az uniós védjegy és mintaoltalmi rendszert az alicantei székhelyű EUIPO működteti; az EUIPO 2003. január 2-től fogad oltalmi bejelentéseket.

Ha azonban nem kívánunk az Unió egész területén oltalmat szereznünk, továbbra sincs akadálya annak sem, hogy csak egyes tagállamokban szerezzünk oltalmat a nemzeti jogszabályok alapján. A **nemzeti és a közösségi mintaoltalom** nem zárja ki egymást, hanem egymással **párhuzamosan működik**.

Itt kell megjegyezni, hogy bár a minta oltalmazhatóságának feltétele az újdonság és az egyéni jelleg megléte, a közösségi minta lajstromozási eljárásának – a hazaival szemben – nem része ezen követelmények vizsgálata. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a bejelentő mintáját akkor is lajstromozzák, ha az nem felel meg a fenti követelményeknek. Az oltalomképesség ilyen irányú vizsgálata csak egy ellenérdekű fél által indított megsemmisítési eljárásban kerül sor.

A minta **lajstromozhatóságának kritériumai** az európai rendszerben **azonosak** a – már ismertetett – hazai rendszer követelményeivel.

Lényeges **különbség** ugyanakkor a hazai és az európai rendszer között, hogy a közösségi formatervezésiminta-oltalomnak két alapvető típusa van: a **lajstromozás nélkül** és a **lajstromozással** keletkező oltalom.

A közöttük lévő lényegi különbség abban rejlik, hogy míg a lajstromozás nélküli oltalom minden külön eljárás nélkül biztosít valamennyi tagállamra kiterjedő hatályú egységes oltalmat (a jogosultság a minta Közösségen belüli publikációjával keletkezik), addig a lajstromozott oltalom esetében a minta lajstromozásával szerezhető oltalom. A lajstromozás nélküli formatervezésiminta-oltalom a gyors ütemben változó, illetve avuló termékeket előállító iparágak (könnyűipar, ún. „*fast fashion*”) esetében jelent előnyös megoldást. A lajstromozás nélküli oltalom olyan mintára szerezhető, amely megfelel a lajstromozott formatervezési mintaoltalom feltételeinek. A lajstromozás nélküli formatervezésiminta-oltalomnál az általános hasonlóság benyomásánál azonban erőteljesebb hasonlóságot követel meg a gyakorlat, így egy minta akkor tekinthető utánzásnak, ha ténylegesen a pontos mása egy korábbi terméknek, korábbi stílusok újra alkalmazásának azonban nincs akadálya.⁶² Ez az oltalom azonban sok tekintetben kevésbé megalapozott jogi védelmet jelent, hiszen a rövidebb oltalmi idő és a korlátozottabb oltalmi kör mellett jelentősen nehezebb az oltalom keletkezésének és fennállásának bizonyítása is.

⁶² Radnai Anna: A lajstromozás nélküli formatervezési minta-oltalom. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2016/3. sz. p. 59.

<https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2016-03/03.pdf>

A magyar és a lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalmi idő 5 alkalommal megújítható 5 éves időtartamához képest a lajstromozás nélküli oltalmi idő 3 év lehet. További érdekessége a közösségi lajstromozás nélküli mintaoltalomnak, hogy kizárólag a szándékosnak minősülő másolás ellen jelent védelmet, és nem lehet fellépni bitorlás jogcímén azokkal szemben, akik a jogosulttól függetlenül alkották meg ugyanazt a mintát. A 19. cikk (2) bekezdése alapján a lajstromozás nélküli formatervezési minta jogosultja csak akkor léphet fel a mintát az engedélye nélkül hasznosító harmadik személlyel szemben, ha ez az oltalom alatt álló minta utánzásának a következménye. Nem tekinthető utánzásnak az engedély nélküli hasznosítás, ha a szóban forgó minta a szerző önálló alkotómunkájának az eredménye. Ez akkor állapítható meg, ha a szerzőről észszerűen feltételezhető, hogy nem ismerhette a jogosult által nyilvánosságra hozott formatervezési mintát. Nagy szerepe van itt a bizonyításnak, mely az utánzás tényét állító felet terheli. A lajstromozás előnye itt mutatkozik meg a leginkább. A lajstromozott közösségi minta jogosultjának ugyanis nem kell bizonyítania, hogy a másik hasonló, eltérő összehasonlítást nem eredményező minta utánzás eredménye lett volna. Akkor is kérheti a minta megsemmisítését, ha az önálló alkotómunka eredményeként született, és alkotója nem is ismerhette a jogosult által nyilvánosságra hozott formatervezési mintát.⁶³

A külföldi oltalomszerzés lehetőségeinek zárásaként érdemes megjegyezni, hogy a nemzetközi oltalmi rendszer és a közösségi oltalom összekapcsolható; ez azt jelenti, hogy a Hágai Megállapodás alapján tett nemzetközi bejelentésben megjelölhető az Európai Unió is, ami azt jelenti, hogy a nemzetközi eljárás eredményeként az egész Unió területére oltalmat szerezhetsz a bejelentő.

⁶³ Radnai i. m. p. 64-65.

4.10 | Összefoglalás: Formatervezésiminta-oltalom

1. A formatervezésiminta-oltalom célja (4.1.),

hogy ösztönözze, támogassa és jutalmazza olyan alkotások létrehozását, amelyek sajátossága egy adott termék megjelenésének, jellegzetes és egyedi külső formájának kialakításában rejlik.

A kizárólagos jogok rendszerére azért van szükség, mert a design létrehozása

- komoly szellemi alkotómunkát és/vagy
- anyagi befektetést feltételez, amely
  - komoly gazdasági értéket képvisel egy cég számára,
  - fontos a vásárló/fogyasztó számára, és
  - mindennapjaink tárgyi kultúrájának alakítója, gazdagítója.

2. Formatervezésiminta-oltalom akkor adható (4.2.), ha az adott termék

külső megjelenése **új** és **egyéni** jelleggel rendelkezik, és nem állnak fenn kizáró okok.

3. A formatervezésiminta-oltalom hatálya alá tartoznak (4.2.1.)

- a termékek részének/egészének megjelenése
- a térbeli és a síkbeli jellemzők, illetve ezek kombinációi.

4. A formatervezésiminta-oltalom tartalma (4.4.)

A jogosult kizárólagos jogot szerez az oltalom szerinti minta hasznosítására. A védelem nem terjed ki ugyanakkor a következő tevékenységekre:

- magánhasználat,
- kísérlet,
- oktatás céljára való felhasználás.

Az oltalom időtartama: 5 év + 4x5 évre megújítható = maximum 25 év

5. Bitorlás és jogérvényesítés (4.7.)

- A bitorlás fogalma:
  - a) a minta bitorlása: valamely bejelentés vagy oltalom tárgyát jogosulatlanul másnak a mintájából vették át;
  - b) a mintaoltalom bitorlása: az oltalom alatt álló minta jogosulatlan hasznosítása
- A bitorlóval szemben a jogosult
  - a) a Fővárosi Törvényszéknél bitorlási pert indíthat és ún. polgári jogi igényeket érvényesíthet (pl. a jogsértő tevékenységtől való eltiltás, abbahagyás, elégtétel, gazdagodás visszatérítése és kártérítés),
  - b) kérheti a vámhatóság intézkedését,
  - c) a büntetőjogi szankciók alkalmazása érdekében feljelentést tehet.

A sikeres jogérvényesítés feltétele: bizonyítékok a jogosulatlan használatról.

OLTALMI RENDSZER	Mik az ELŐNYEI?	Mik a KORLÁTAI?	Mikor CÉLSZERŰ?
NEMZETI formatervezési-minta-oltalom	nemzeti nyelven	területi hatály	a termék forgalmazása kizárólag belföldön
NEMZETKÖZI ipariminta-oltalom (Hágai Megállapodás)	egyetlen bejelentéssel több országban igényelhető oltalom	viszonylag drága oltalomszerzési eljárás, ha több országban akarunk oltalmat szerezni	exporttermékek esetén
KÖZÖSSÉGI forma-tervezési minta-oltalom	első nyilvánosságra jutással, külön eljárás nélkül keletkezik	<ul style="list-style-type: none"> • csak az EU tagországaiban • csak 3 évig él • csak szándékos másolás esetén nyújt védelmet • gyengébb oltalom 	<ul style="list-style-type: none"> • gyorsan változó termékekre különösen hasznos • az EU tagországaiban
		egyetlen bejelentéssel az egész Európai Unió területére szerezhető oltalom	<ul style="list-style-type: none"> • csak az EU tagországai • nincs érdemi vizsgálat • a lajstromozás nélkülinél erősebb, de még mindig gyenge oltalom

Ha az általad tervezett mászókat kizárólag magyarországi játszótereken állítanád fel, milyen oltalmat kell szerezned rá?

Egy saját tervezésű, női divattáskát szeretnél forgalmazni az Európai Unióban. Milyen módon biztosítanád a kizárólagos forgalmazási jogodat?

Terveztél egy új kávéfőzőt, amit az Európai Unióban, Japánban és Kanadában szeretnél értékesíteni. Milyen oltalmat célszerű ebben az esetben szerezned, ha a kávéfőző formáját szeretnéd védeni? Védi-e a formatervezésiminta-oltalom a kávéfőző szerkezetét?

Végezz egy kis kutatást az SZTNH E-kutatás adatbázisában!

4.3. Ki a bejelentője az alábbi két „Üveg” elnevezésű magyar formatervezésiminta-oltalomnak? A bejelentő 2020-ban hány érvényes fennálló formatervezésiminta-oltalommal rendelkezik?

a) a bejelentés napja:
1998. 04. 08.

b) Lajstromszám:
87988

4.4. Hány darab billentyűs hangszerre (osztályjelzet 17-01) vonatkozó formatervezésiminta-oltalmi bejelentés található az SZTNH adatbázisában?

4.5. Ki a jogosultja az alábbi 86924 lajstromszámú magyar formatervezésiminta-oltalomnak, és a bejelentőnek hány hasonló bejelentése található az SZTNH e-kutatás adatbázisában?

5.

A VÉDJEGY-
OLTALOM

5.1 | A védjegyoltalom célja

A védjegy mint árujelző az egyes áruk és szolgáltatások **azonosítására**, egymástól való megkülönböztetésére, a fogyasztók tájékozódásának előmozdítására szolgál.

A védjegyek legfontosabb szerepe a **megkülönböztetés**. Egy adott termékkel elégedett fogyasztók a jövőben is megveszik vagy használják a terméket, ezért szükség van rá, hogy az azonos vagy hasonló termékek között egyértelműen különbséget tudjanak tenni. Egy piaci szereplőnek érdekében áll a jó minőségű termékén vagy szolgáltatásán használt megjelölésre kizárólagos jogot szerezni, hogy megakadályozhassa az árujelző mások általi használatát. Áruinak reputációját ugyanis sértheti, ha a versenytárs azonos vagy összetéveszhető árujelző alatt rosszabb minőségű árukat ad el. Másrészt pedig a fogyasztók számára is követhetetlenné, azonosíthatatlanná válik a termék, szolgáltatás eredete és származása.

A védjegynek szerepe van a **minőség jelzésében** is: bár a védjegy nem jelent jogi garanciát a fogyasztó számára az áru (szolgáltatás) minőségére, a jogosult számára – az azonosító funkcióból eredően – alapvető érdeké válik a védjeggyel ellátott áruk (szolgáltatások) jó minőségének biztosítása. A rossz minőségű termék forgalomba hozatala ugyanakkor megrendítheti a fogyasztó védjegy iránti bizalmát.

A védjegynek fontos szerepe van a **reklámozás** területén is: kulcsszerepet tölthet be egy vállalat arculatának, reklám- és marketingstratégiájának kialakításában és a képviselt értékrend közvetítésében. Fontos ebből a szempontból, hogy a védjegy megkülönböztető (disztinktív), jól megjegyezhető, hatásos legyen.

A **tisztességes verseny** és a **fogyasztóvédelem** szempontjából tehát elengedhetetlen a – megfelelő kritériumokat teljesítő – megjelölések védjegykénti lajstromozása, azaz kizárólagos jogok biztosítása a megjelölés használatára. Ezt teremti meg a védjegyoltalom, amelyről a Vt.⁶⁴ rendelkezik. A Vt. 2018-ban széleskörű módosításon esett át. A módosított védjegy törvény 2019. január 1-je óta hatályos.

---

⁶⁴ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700011.tv>

5.2 | A védjegyoltalom tárgya és feltételei

5.2.1 A védjegy fogalma

A „**védjegy**” kifejezés szellemi tulajdon-jogi értelemben bizonyos, a törvényben meghatározott feltételeket kielégítő árujelzőket takar. A védjegyoltalom tehát **nem magát a terméket vagy a szolgáltatást védi, hanem az annak azonosítására alkalmas megjelölést.** Fontos kiemelni, hogy a védjegy oltalmi körét a védjegy-bejelentésben meghatározott árujegyzék, azaz áruk és szolgáltatások köre határozza meg. A védjegyek osztályozásáról részletesen az 5.6. pontban szólnunk.

Védjegyoltalommal ellátott megjelölés⁶⁵ lehet **például:**

- egy **SZÓ**, szóösszetétel (ideértve a személyneveket és a jelmondatokat), pl.: NOKIA, TUNGSRAM, IKARUS, KALMOPYRIN, COCO CHANEL, AZ ÉLET HABOS OLDALA
- **BETŰ**, pl.: CNN
- **SZÁM**, pl.: 4711 (parfüm), 501 (LEVI'S modell)
- **ÁBRA**, pl.: AXN TV logója, LIPÓTI PARASZTKENYÉR
- **KÉP**
- sík- vagy térbeli **ALAKZAT**, beleértve az áru vagy a csomagolás formáját, pl.: UNICUM palack, FÜTYŰLŐS pálinkaüveg, DOMESTOS műanyag flakon, KECSKEMÉTI SÚRÍTETT PARADICSOM konzerv, REX CIBORUM EGÉSZ LIBAMÁJ csatosüveg
- **SZÍN**, színösszetétel, pl.: TELEKOM magenta, MILKA lila, Országos Mentőszolgálat sárga-piros, MOL zöld
- **FÉNYJEL**, hologram, pl.: EGRI BORVIDÉK DHC
- **HANG**, pl.: a MCDONALD'S I'M LOVIN' IT dallama, MÁV szignál, MÁV-HÉV szignál, FUNDAMENTA LAKÁSKASSZA szignál, PRAKTIKER MINDENRE VAN KÉSZ ÖTLETE szignál
- **MOZGÁST MEGJELENÍTŐ MEGJELÖLÉS**, pl.: a VODAFONE „THE FUTURE IS EXCITING. READY?” védjegye⁶⁶
- **POZÍCIÓMEGJELÖLÉS**, pl.: RITUALS Private collection
- **MULTIMÉDIA-MEGJELÖLÉS**, pl.: REMY MARTIN⁶⁷
- **MINTÁZAT**, pl.: CATH KIDSTON, BURBERRY, DAIMLER mintái
- **TÖBBFÉLE MEGJELÖLÉS ÖSSZETÉTELE.**

⁶⁵ A lajstromozott védjegyeket a folyószövegben eltérő tipográfiával, jellemzően KISKAPITÁLIS szedéssel szokás megjeleníteni.

⁶⁶ A védjegy videója megtekinthető: <https://euipo.europa.eu/eSearch/#details/trademarks/017894840>

⁶⁷ A védjegy videója megtekinthető: <https://euipo.europa.eu/eSearch/#details/trademarks/018151790>

HUNGART © 2020

*RITUALS PRIVATE COLLECTION⁶⁸ kollekcio pozícióvédjegye
EUIPO lajstromszám 1391265*

HUNGART © 2020

Az 1993-ban alapított Cath Kidston 25 éves évfordulóját úgy ünnepelte meg, hogy színes mintáival feldíszítették a Heinz konzerveit. Gyakran előfordul, hogy különböző profilú cégek egymást erősítve közös marketing kampányt folytatnak.

*(Ismeretlen szerző): A dobozon és háttérben a Cath Kidston
017421827 lajstromszámú mintázat-védjegye*

Ahhoz, hogy az adott megjelölés oltalomban részesüljön, bizonyos törvényi feltételeknek is teljesülniük kell. Ezeket ismertetjük a következő pontokban.

⁶⁸ Forrás: www.rituals.com

5.2.2 Pozitív törvényi feltételek: megkülönböztető képesség és ábrázolhatóság

Védjegyoltalomban részesülhet minden megjelölés, amely

a alkalmas arra, hogy valamely árut vagy szolgáltatást **megkülönböztessen** mások áruitól vagy szolgáltatásaitól; és

b a védjegylajstromban olyan módon **ábrázolható**, hogy a jogalkalmazó szervek és a nyilvánosság egyértelműen és pontosan meg tudják határozni a védjegybejelentő által igényelt, illetve a védjegyjogosult javára fennálló oltalom tárgyát.

Az ábrázolhatóság jelentősége abban áll, hogy:

- a védjegynek a bejelentésben szereplő ábrázolása határozza meg a védjegyoltalom tárgyát;
- az ábrázolt védjegy fényében alkalmazhatóak az 5.2.3.2. pontban szereplő viszonylagos kizáró okok, azaz a bejelentésben szereplő ábrázolás alapján hasonlítható össze a két érintett megjelölés;
- a fogyasztók, a versenytársak és a (bejelentéseket elbíráló) hatóságok számára is az ábrázolás teszi egyértelművé az oltalom tárgyát.

A védjegyoltalom szempontjából tehát nagy jelentősége van az ábrázolásnak. Az EUB által kimunkált elvek értelmében a megjelölés – többek között – akkor tekinthető ábrázolhatónak, ha az ábrázolás világos, pontos, érthető, tartós és tárgyszerű.

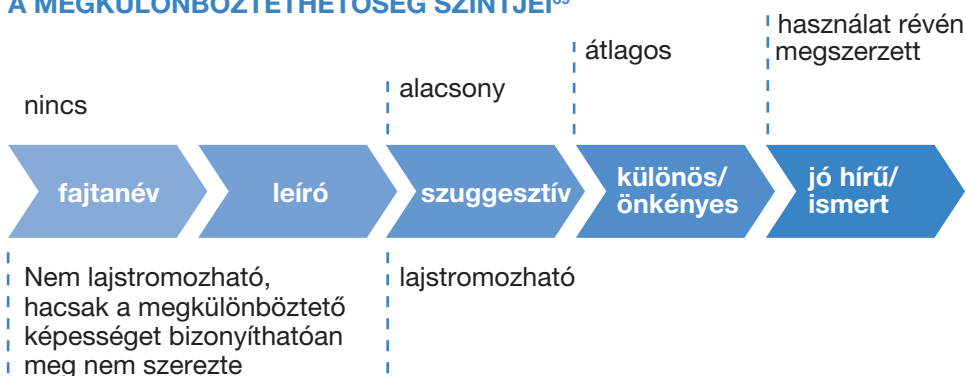

Mára egyre nagyobb jelentőséggel bírnak azok a „különleges” védjegyek, amelyek bizonyos szempontból eltérnek a hagyományos, grafikailag egyértelműen ábrázolható szó- illetve ábrás védjegyeiktől. A **színvédjegyek**, a **hangvédjegyek**, valamint a **háromdimenziós védjegyek** lajstromozhatóságával kapcsolatban az EUB az egyes egyedi esetekben munkálta ki az előző bekezdésben említett szempontok alkalmazását.

A védjegy törvény 2018. évi módosításának az egyik legjelentősebb következménye a grafikai ábrázolhatóság követelményének eltörlése. Ez megnyitja az utat elsősorban a hanganyagok védjegyként történő lajstromozása előtt. A technikai lehetőségek kibővítése az ábrázolás tekintetében azonban nem mehet a közérdek pontos tájékoztatásának rovására, ezért a továbbiakban is megköveteli a törvény az ábrázolhatóságot, mégpedig a védjegylajstromban oly módon, hogy a **jogalkalmazó szervek és a nyilvánosság egyértelműen és pontosan meg tudják határozni a védjegybejelentő által igényelt, illetve a védjegy jogosult javára fennálló oltalom tárgyát.**

Egy adott megjelölés akkor **nem rendelkezik megkülönböztető képességgel, ha a fogyasztó annak alapján nem tudja azonosítani, hogy az adott termék vagy szolgáltatás mely piaci szereplőhöz kötődik.** Annak megítélésében, hogy a konkrét esetben, azaz a bejelentésben megjelölt áruk és szolgáltatások viszonylatában van-e megkülönböztető képessége a megjelölésnek, a feltétlen kizáró okok között elsőként bemutatott szempontok a mérvadóak. (Lásd 5.2.3.1.)

A MEGKÜLÖNBÖZTETHETŐSÉG SZINTJEI⁶⁹

Minél megkülönböztetőbb a védjegy, annál erősebb az oltalom. Ezért az erős védjegyek szélesebb oltalmat biztosítanak.

A védjegyek megkülönböztető jellegét a fenti ábra szemlélteti. A fajtaneveket⁷⁰ vagy leíró jelzéseket nem lehet védjegyként bejegyezni, míg a szuggesztív, különös vagy önkényes jelzések bejegyezhetők.

Leíró jelzésről akkor beszélünk, amikor a jelzés és a leíró jelentés közötti kapcsolat konkrét, közvetlen és nem kíván további reflexiót, értelmezést.

⁶⁹ Forrás: EPO-EUIPO Intellectual Property Teaching Kit - IP Advanced Part II. <https://www.epo.org/learning/materials/kit/download.html>

⁷⁰ A fajtanev olyan szó vagy szóösszetétel (a továbbiakban együtt: szó), amely nem alkalmas védjegyoltalomra, tehát amelynek védjegyként való oltalmát a védjegy törvény kizárja. A lotto – szerencsejátéokra, lottószelvényre fajtanev, de ruházati termékekre védjegyként lajstromozható.

A szuggesztív kifejezések olyan jelzések, amelyek indirekt módon bizonyos jellemzőket társítanak a termékhez anélkül, hogy valóban kimondanák ezeket.

A különös vagy önkényes jelzéseknek közepes erősségű megkülönböztető jellege van.

Végül a védjegyek rendelkezhetnek fokozott megkülönböztető jelleggel, ami a termék és a védjegy ismételt közös használata következtében alakul ki. Némely védjegy igen jól ismert az általános fogyasztók körében.

Nehéz megmondani, hogy milyen egy jó márkanév, de az biztos, hogy többféle módon születhet meg.

- Családnevek, keresztnévek, névösszevonás**
- PICK** – Pick Márk
  - ELZETT** – A céget 1919-ben megalapító László Zoltán monogramjának (L. Z.) német ejtéséből alkotott megjelölés
  - MIZO** – Miklós és Zoltán
  - CAOLA** – Baeder Hermann kislányáról, Karoláról nevezte el a márkát, aki nem tudta kiejteni az „r” hangot
  - TIBI** (csoki) – állítólag Stühmer Frigyes (déd)unokájáról kapta a nevét
- Mozaikszavak**
- KÖZÉRT** – KÖZségi Élelmiszer Kereskedelmi Rt.
  - MIRELITE** – Mezőgazdasági és Ipari Rt. + Elite
  - KERAVILL** – KERékpár RÁdió és VILLamossági Vállalat
  - OFOTÉRT** – Optikai Finommechanikai és FOTóciókkekert ÉRTékesítő Vállalat
  - IBUSZ** – Idegenforgalmi Beszerzési Utazási és SZállítási Rt.
  - BUDMIL** – Budapest – Milánó
- Származtatott szavak**
- NIVEA** – Niveus (hófehér) latin szóból
  - LEGO** – leg godt (jót játszani) dán szavakból
  - PATYOLAT** – „patyolat tiszta”
  - VIM** – erő, életerő (súrolószer)
  - DERITON** – borászati deritőszer márkanév
  - TUNGSRAM** – a volfrám angol (tungsten) és a német (Wolfram) megfelelőjének egyesítéséből

5.2.3 Feltétlen és viszonylagos kizáró okok

5.2.3.1 Feltétlen kizáró okok

A közérdek védelme indokolja, hogy bizonyos megjelölések ne részesülhessenek védjegyoltalomban, ezért az SZTNH ezen kizáró okok fennállását hivatalból vizsgálja. Ide tartozik az a megjelölés, amely:

- **nem alkalmas megkülönböztetésre**, így különösen kizárólag olyan jelekből vagy elemekből áll, amelyeket az üzleti forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak; illetve kizárólag olyan jelekből vagy elemekből áll, amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve a tisztességes üzleti gyakorlatban állandóan és szokásosan alkalmaznak; fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy nincsen kizárva a megjelölés az oltalomból, ha használatára révén megszerezte a megkülönböztető képességet

Nem lajstromozható pl. az ÉDES megjelölés csokoládék esetében, vagy a HAGYOMÁNYOS megjelölés mosóporoknál, kivéve ha csak elemét képezik egy kombinált ábrás megjelölésnek, feltéve, hogy az ábra megfelelő megkülönböztető jelleggel rendelkezik.

Az EUB például ítéletében úgy határozott, hogy nem lajstromozható védjegyként a „Doublemint” megjelölés rágógumikra, illetve a „Visible White” megjelölés fogkrémekre és fogfehérítőkre, mert pusztán a termék lényegi tulajdonságának, illetve hatásának („kétszeres/kétféle menta íz”, illetve „láthatóan fehér”) leírását tartalmazza.⁷¹

- kizárólag olyan formából áll, amely az **áru jellegéből következik**, vagy amely a **céltott műszaki hatás eléréséhez szükséges**;
- olyan formából vagy egyéb jellemzőből áll, amely **lényeges értéket** ad az áruhoz; ez a kizáró ok merülhetne fel például illatmegjelölések esetében, ha a parfüm illatát jelentenék be lajstromozásra;

⁷¹ OHIM kontra Wrigley Jr. Company, C-191/01 P. számú ügy és Wrigley kontra OHIM T-193/99 számú ügy (EBHT II-4 17 o.).

- **közrendbe**, illetőleg a **közerkölcsbe ütközik** (pl. valamely személy vagy csoport megszegényítésére irányul, önkényuralmi jelképet tartalmaz, vagy jogszabályba ütköző magatartást kedvező fényben tüntet fel, mint a Black Death cigaretta márka);
- a fogyasztók **megettévesztésére alkalmas**; a Hivatal ezen kizáró okot mindig a megjelölés és az árujegyzék összevetésével vizsgálja, így az árujelző tényleges forgalomban történő használatának ebből a szempontból nincs jelentősége; fontos, hogy ez a kizáró ok nem vonatkozik arra az esetre, amikor a megjelölés más védjeggyel összetéveszthető (lásd az 5.2.3.2. pontot);
- **rosszhiszeműen jelentették be** lajstromozásra; rosszhiszemű a bejelentő, ha a bejelentéskor tudja, hogy a megjelölés nem őt, hanem más személyt illet meg, ennek ellenére valamilyen csalárd, tisztességtelen szándékkal tesz az árujelzőre védjegybejelentést (pl. azért, hogy a versenytársát annak használatától elzárja, és így őt a piacról kiszorítsa vagy helyzetét ellehetetlenítse).

Az említetteken felül ki van zárva a védjegyoltalomból az a megjelölés is, amely **kizárólag állami felségjelből vagy nemzetközi szervezetet megillető jelzésből áll**, valamint ehhez kapcsolódóan olyan kitüntetésre, jelvényre, címerre, illetve hivatalos szavatossági vagy hitelesítési jegyre vonatkozik, amelynek használatához közérdek fűződik. Mindazonáltal az illetékes szerv hozzájárulásával védjegyoltalomban részesülhet az a megjelölés, amelynek az előzőekben említett valamely jelzés csupán elemét képezi. Nem részesíthető oltalomban az a védjegy sem, amely kizárólag valamely valási vagy egyéb meggyőződést erőteljesen kifejező jelképet a megjelölés összhatását meghatározó módon tartalmaz.

A feltétlen kizáró okok alapján végül nem részesíthető az adott megjelölés oltalomban akkor sem, ha **lajstromozott földrajzi árujelzőből áll**, vagy pedig azt tartalmazza. A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha oltalomban részesülő földrajzi árujelző bejelentési napjánál később tett védjegybejelentésben igényelnek rá - a földrajzi árujelző által jelölt termékkel azonos típusba tartozó árukra vonatkozóan - oltalmat; ha az eredetmegjelölések és földrajzi jelzések oltalmát biztosító európai uniós jogszabály alapján, vagy az eredetmegjelölések és földrajzi jelzések oltalmát biztosító olyan nemzetközi megállapodás alapján, amelyben az Európai Unió vagy Magyarország részes fél, ki van zárva az oltalomból.⁷²

A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha a **borral** kapcsolatos hagyományos kifejezések oltalmát biztosító európai uniós jogszabály rendelkezései alapján, vagy ennek megfeleltethető oltalmat biztosító olyan nemzetközi megállapodás alapján, amelyben az Európai Unió részes fél, ki van zárva az oltalomból.

---

⁷² Vt. 3. § (4)-(5) bek.

A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, ha a **hagyományos különleges termékek** bejegyzését szabályozó európai uniós jogszabály rendelkezései alapján vagy ennek megfeleltethető tanúsítást szabályozó olyan nemzetközi megállapodás alapján, amelyben az Európai Unió részes fél, ki van zárva az oltalomból. Ilyen magyar hagyományos különleges termék például a rögös túró vagy a tepertős pogácsa.

Nem részesülhet védjegyoltalomban a megjelölés, amely – azonos vagy közeli rokon fajba tartozó **növényfajta** tekintetében – olyan korábbi növényfajtanévből áll, vagy alapvető elemeiben olyan korábbi növényfajtanévet jelenít meg, amelyet (i) növényfajta-oltalmat biztosító európai uniós jogszabály, (ii) a szabadalmi törvény, vagy (iii) növényfajta-oltalmat biztosító olyan nemzetközi megállapodás alapján, amelyben az EU vagy Magyarország részes fél, a fajtaoltalmi lajstromba bejegyeztek.⁷³

5.2.3.2 Viszonylagos kizáró okok

A viszonylagos kizáró okok fennállása mindig valamely meghatározott személy korábbi jogának, érdekének sérelmét jelenti. Az SZTNH az említett lajstromozást gátló okokat hivatalból nem, kizárólag a korábbi jog jogosultjának felszólalása alapján (lásd az 5.5. pontot) vizsgálja.

Nem részesülhet védjegyoltalomban:

a azonos áruk, illetve szolgáltatások tekintetében a **korábbi védjeggyel azonos**, későbbi elsőbbségű **megjelölés**. Ez a védjegyoltalom céljából következő rendelkezés: ugyanazon termékekre, illetve szolgáltatásokra két azonos megjelölés nem lehet jelen a piacon.

b az a megjelölés, amelyet a fogyasztók **összetéveszthetnek** a korábbi védjeggyel a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetőleg szolgáltatások azonossága, illetve hasonlósága miatt; ideértve azt az esetet is, amikor az összetéveszthetőség amiatt áll fenn, mert a fogyasztók a megjelölést a korábbi védjegyhez gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják.

c eltérő áruk, illetve szolgáltatások tekintetében az olyan megjelölés, amely azonos vagy hasonló egy belföldön **jó hírnevet élvező** korábbi védjegyhez, függetlenül attól, hogy az árujegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások azonosak vagy hasonlóak-e azokhoz az árukhoz vagy szolgáltatásokhoz, amelyek tekintetében a korábbi védjegyet lajstromozták, ha a megjelölés alapos ok nélkül történő használata a jó hírű védjegy **megkülönböztető képességét vagy hírnevét sértené vagy tisztességtelenül kihasználná**.

⁷³ Vt. 3. § (5)-(7) bek.

Példa néhány frissen lajstromozott védjegyre:

KőFagyí? 230 270 lajstromszámú ábrás védjegy (2020. 01. 07.)

MKB Bank Nyrt. 231 273 lajstromszámú ábrás védjegy (2020. 04. 16.)

A megjelölés nincs viszont kizárva a védjegyoltalomból, ha olyan korábbi védjeggyel ütközik, amelyet annak jogosultja nem használt, vagy amelynek tartalma a védjegybejelentés napján már nem áll fenn.⁷⁴

A védjegyek **jó híre** azért lényeges körülmény védjegyjogi szempontból, mert ezekben az esetekben fokozott érdek fűződik ahhoz, hogy a versenytársak a már lajstromozott védjegyek reputációját ne ronthassák vagy használhassák ki tisztességtelen módon.

Csak lajstromozott védjegyek lehetnek jó hírűek. A **jó hírű védjegy** oltalmának lényege, hogy a védjegy oltalmi köre nemcsak az azonos vagy hasonló árukra, illetve szolgáltatásokra, hanem az olyan árukra (szolgáltatásokra) is kiterjed, amelyek eltérnek a védjegy árujegyzékében szereplőktől. A jó hírnevet élvező védjegyek (viszonylagos) lajstromozási akadályt képeznek más áruosztályban lajstromozni kívánt, azonos vagy összetéveszthető megjelölésekre nézve (lásd fentebb). E szabályok alkalmazásának az a feltétele, hogy a védjegy alapos ok nélkül történő használata sértené vagy tisztességtelenül kihasználná a jó hírű védjegy megkülönböztető képességét vagy hírnevét. A jó hírnév fennáll, ha bizonyítható, hogy a védjegyet egy adott ország lényeges területén, az általa megjelölt áruk és szolgáltatások vonatkozásában **érintett fogyasztók jelentős hányada ismeri**. A védjegy jóhírűségét mindig annak kell bizonyítania, aki erre hivatkozik, a Hivatal azt nem tekintheti köztudomásúnak egy árujelző vonatkozásában sem.

⁷⁴ Vt. 4. § (3) bek.

Jó hírű védjegy például a „SWATCH” védjegy.

Az érintett védjegyjogi szabály szerint tehát e védjegy jogosultja – felszólalás révén (lásd az 5.5. pontot) – megakadályozhatná a SWATCH védjegy lajstromozását bármilyen típusú termékkel (nem csak órákkal) szemben, feltéve, ha annak használata a SWATCH megjelölés megkülönböztető képességét sértené vagy tisztességtelenül kihasználná.

JÓ HÍRŰNEK ELISMERT KORÁBBI VÉDJEJYEK⁷⁵

Későbbi bejelentés

Szivarvany.hu

Seikhosa

parfum hungarian rhapsody no 5
judith muller creation ábrás védjegy

Ilka Fitt ábás védjegy

Macchocolate

Korábbi védjegy

SZIVÁRVÁNY (áruház)

SEIKO

NO 5 CHANEL PARIS

MILKA

McDONALD'S

A viszonylagos kizáró okok esetében lehetséges, hogy a megjelölés lajstromozásához a korábbi akadályozó jog jogosultja hozzájárul. Ezt a nyilatkozatot nevezzük **hozzájáruló nyilatkozatnak**.⁷⁶

⁷⁵ Gödölle István: A jó hírű védjegy mint kizáró ok a védjegyjogban. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2013/6. szám pp. 148-169. <https://www.sztnh.gov.hu/kiadv/ipsz/201306-pdf/06.pdf>

⁷⁶ Vt. 7. §.

d Ugyancsak nem részesülhet oltalomban az olyan megjelölés, amely más **korábbi szerzői, szerzői joghoz kapcsolódó vagy iparjogvédelmi jogába ütközne**. Más, korábbi szerzői jogba való ütközésre jellemzően akkor lehet hivatkozni, ha a megjelölés egésze vagy valamely eleme más javára szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogi törvény értelmében a szerző engedélye szükséges a mű sajátos címének felhasználásához, továbbá a szerzőt megilleti a műben szereplő jellegzetes alak (karakter) kereskedelmi hasznosításának és az ilyen hasznosítás engedélyezésének a joga. A más, korábbi iparjogvédelmi jogba ütközés is a védjegybejelentés elutasítását eredményezheti. Jellemzően a korábbi formatervezési mintával történő ütközés merülhet fel egy ábrás vagy térbeli kialakítású megjelölés esetén, de előfordulhat egy találmány címével való ütközés is.

Az SZTNH által 190248 számon lajstromozott Kisvakond kertépítéset színes ábrás védjegy ellen a törlést kérelmező – többek között – a korábbi szerzői jogba ütközésre hivatkozott. A jogalap alaposságával kapcsolatban az SZTNH megállapította, hogy mind a vakondot ábrázoló figura (mint grafikai mű, jellegzetes figura; amely egyébként a cseh Zdeněk Miler grafikus alkotása), mind annak „Kisvakond” elnevezése (egybeírva, mint a szerzői jogi oltalom alatt álló karakter neve, amely utal a figurára) eléri az Szjt.-ben biztosított szerzői jogi védelem szintjét. A törlési kérelem alapjául szolgáló műalkotás és a támadott ábrás védjegy összehasonlítása kapcsán a hivatal arra az álláspontra jutott, hogy a „Kisvakond” figura a védjegy domináns elemének tekinthető, amely gyakorlatilag megegyezik a hivatkozott művel. Az SZTNH a védjegy más korábbi szerzői jogába való ütközését állapította meg, és a védjegyet keletkezésére visszaható hatállyal törölte.⁷⁷

⁷⁷ Sulyok Ádám: A szerzői jog megjelenése a védjegyjogban – II. rész. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle. 2019/3. sz. p. 20-21.

<https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2019-4/02.pdf>

5.3 | A védjegyoltalom jogosultja

A védjegyoltalom jogosultja lehet **bármely természetes vagy jogi személy**. Amennyiben a védjegy lajstromozását többen közösen kérik, akkor közösen válnak a védjegy jogosultjaivá.

TOP 10

NEMZETI VÉDJEGYJOGOSULT⁷⁸

- 1 Richter Gedeon Nyrt. (HU)
- 2 Egis Gyógyszergyár Zrt. (HU)
- 3 Mediaworks Hungary Zrt. (HU)
- 4 Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (HU)
- 5 PICK SZEGED Szalámigyár és Húsüzem Zrt. (HU)
- 6 Philip Morris Brands Sárl (CH)
- 7 Borsodi Sörgyár Kft. (HU)
- 8 TEVA Gyógyszergyár Zrt. (HU)
- 9 Unilever N.V. (NL)
- 10 Mars, Inc. (US)

⁷⁸ Forrás: Tények és adatok 2019. Budapest, SZTNH, 2020. p. 27.

https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/sztnh_tenyek_es_adatok_2019_final.pdf

5.4 | A védjegyoltalom keletkezése, tartalma, időtartama

A védjegyoltalom a **lajstromozással keletkezik**; az oltalom hatálya visszahat a bejelentés napjára, azaz az oltalom megadása esetén a védjegyoltalmi igény érvényesíthető a bejelentés napjától induló időszakra is.

A védjegyoltalom következtében a védjegyet meghatározott árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatban **kizárólag az a természetes vagy jogi személy használhatja** a kereskedelmi forgalomban, akinek a javára a lajstromozás történt.

A védjegyoltalom jogosultjának kizárólagos joga van a **védjegy használatára** az árujegyzékben (lásd az 5.6. pontot) szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, illetve arra, hogy erre másnak (védjegylicencia-szerződés keretében) engedélyt adjon. A kizárólagos használati jog alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül – gazdasági tevékenység körében – használ a védjeggyel azonos vagy az összetéveszthetőségig hasonló megjelölést olyan árukkal, illetőleg szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplőkkel.

A törvény szabályozza azt is, hogy mi minősül a gyakorlatban használatnak.

Használatnak minősül a védjegyoltalom alatt álló megjelölés elhelyezése az árun vagy a csomagolásán, továbbá a megjelölést hordozó árunak a forgalomba hozatala, eladásra való felkínálása, valamint forgalomba hozatal céljából történő raktáron tartása. Tilos szolgáltatás nyújtása vagy annak felajánlása a megjelölés alatt, továbbá a megjelölést hordozó áruknak az országba történő behozatala, onnan való kivitele, végül pedig a megjelölés használata az üzleti levelezésben vagy reklámozásban – hacsak a védjegy jogosultja engedélyt nem ad a védjegy fentiek szerinti használatára.

A védjegyoltalom a bejelentés napjától számított **tíz évig** tart. Az oltalom további tíz-tíz éves időtartamra **korlátlan alkalommal megújítható**.

5.5 | A védjegyoltalom megszerzése: eljárás az SZTNH előtt

A védjegy-lajstromozási eljárás megindításához **védjegybejelentést** kell benyújtani az SZTNH-hoz. A védjegybejelentés elektronikus úton is benyújtható.

Egy bejelentésben csak **egyetlen megjelölésre** igényelhető oltalom. A védjegybejelentésben meg kell határozni az **árujegyzéket**, azaz azt, hogy a védjegy milyen árukra vagy szolgáltatásokra vonatkozzon.

Az SZTNH a bejelentés benyújtását követően **megvizsgálja, hogy elismerhető-e a bejelentési nap**, továbbá megfizették-e a bejelentési díjat, valamint elvégzi a bejelentés alaki vizsgálatát. A védjegybejelentéssel szemben bárki észrevételt nyújthat be arra vonatkozóan, hogy a megjelölés valamely feltétlen kizáró ok miatt nem részesülhet védjegyoltalomban. A Hivatal az észrevételben foglaltakat a bejelentés vizsgálata során figyelembe veszi.

Az alaki vizsgálatot követően a Hivatal elvégzi az érdemi vizsgálatot, amelynek során azt vizsgálja, hogy a bejelentéssel kapcsolatban feltétlen kizáró ok nem áll-e fenn. Ha nem áll fenn feltétlen kizáró ok, a Hivatal elvégzi a **korábbi jogokra vonatkozó kutatást**, és kutatási jelentést készít, amit megküld a bejelentőnek. A **kutatási jelentésben** szerepelnek azok a korábbi elsőbbségű védjegyek, amelyekkel ütközhet a védjegybejelentés, és ezért felszólalás alapjául szolgálhatnak.

Ha a kutatási jelentésben olyan lajstromozott védjegyek szerepelnek, amelyek esetében fennáll az összetéveszthetőség veszélye, a bejelentő később számíthat arra, hogy védjegyével szemben e korábbi jog jogosultja felszólal, vagy felszólalás hiányában a lajstromozást követően törlési eljárást fog indítani. A kutatási jelentésben foglaltak alapján el kell tudnia dönteni, hogy folytatja-e a lajstromozási eljárást.

A Hivatal a kutatási jelentés megküldését követően (a korábbi egy hónappal szemben) legalább 15 nap elteltével **meghirdeti** a védjegybejelentést a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben. A meghirdetést követően a lajstromozással szemben – a meghirdetéstől számított három hónapon belül – **felszólalást** lehet benyújtani, amelyben viszonylagos kizáró okok – jellemzően korábbi ütköző védjegy – alapján lehet kérni a védjegybejelentés elutasítását. Felszólalás esetén a felek számára – együttes kérelmük alapján – egy alkalommal legalább kettő, de legfeljebb négy hónapos határidőt kell biztosítani egyezségkötésre. Ez alatt az időszak alatt az eljárás szünetel.⁷⁹ A lajstromozásban megjelölt kizáró ok vizsgálata tipikusan írásban zajlik, de a Hivatal dönthet úgy, illetve a felek is kérhetik, hogy az ügyben tartsanak szóbeli tárgyalást. Ilyenkor a Hivatal írásbeli előkészítés után szóbeli tárgyaláson dönt a felszólalásról és ezzel együtt arról, hogy a bejelentett megjelölést lajstromozza-e, vagy elutasítja annak lajstromozását.

Ha a védjegybejelentés megfelel a vizsgálat körébe tartozó valamennyi követelménynek, a Hivatal a megjelölést védjegyként **lajstromozza**, és **védjegyokiratot** állít ki. A lajstromozás napja a lajstromozásról szóló határozat keltezésének napja. Ez a nap azért fontos, mert a használati kényszer ezen a napon kezdődik. A védjegyoltalom **korlátlan alkalommal megújítható**.

A használati kényszer értelmében a védjegyjogosult kötelezettsége, hogy a védjegy lajstromozását követő öt éven belül kezdje meg a védjegyének használatát, illetve a már megkezdett használattal ne hagyjon fel öt évet meghaladó időtartamra. A törvény a védjegyhasználati kötelezettség körében a védjegy „komoly” használatát kívánja meg. A védjegyhasználat módja tulajdonképpen bármi lehet, így például a reklámozás vagy az üzleti levelezés is, a hangsúly ugyanis a használat volumenén, rendszerességén van.

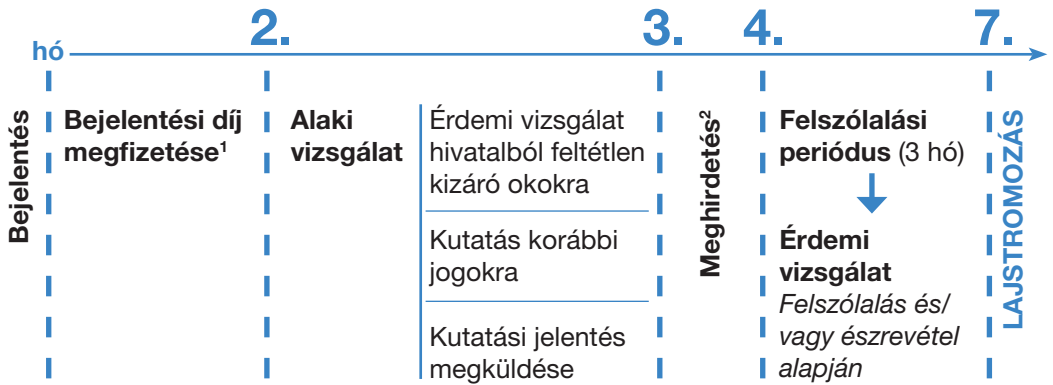
Fontos megjegyezni, hogy a törvény lehetőséget ad **gyorsított eljárás** lefolytatására is, amivel az eljárás átfutási ideje csökkenthető. Amennyiben nagyon rövid időn belül szükség van a védjegy oltalmára, rendelkezésre áll a **különleges gyorsított eljárás**, amely esetén akár 1,5-2 hónapon belül lajstromozható a védjegy.

Felhívjuk a figyelmet továbbá arra, hogy a védjegybejelentés megtétele során, illetve a védjegyjogosultság elnyerését követően is rendkívül hasznosak lehetnek az SZTNH kutatási szolgáltatásai, amelyekről a 8.4.2. pontban szólunk részletesen.

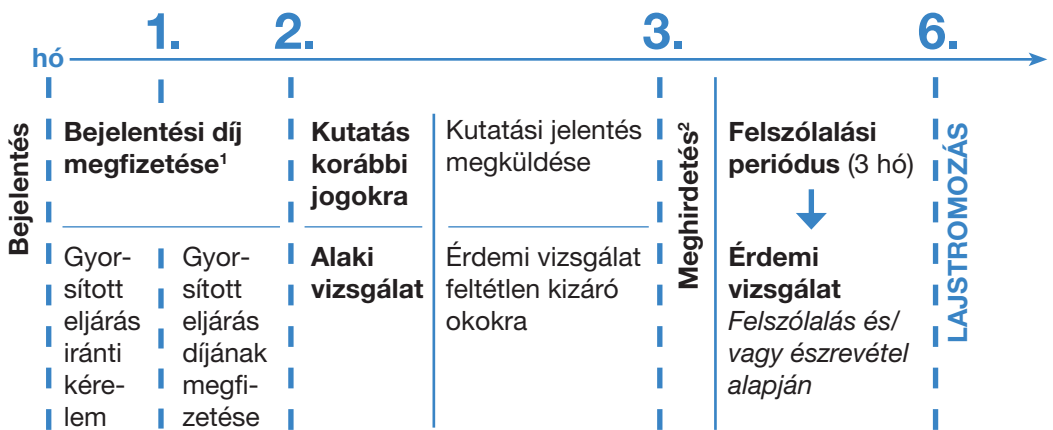
⁷⁹ Vt. 61/D. §

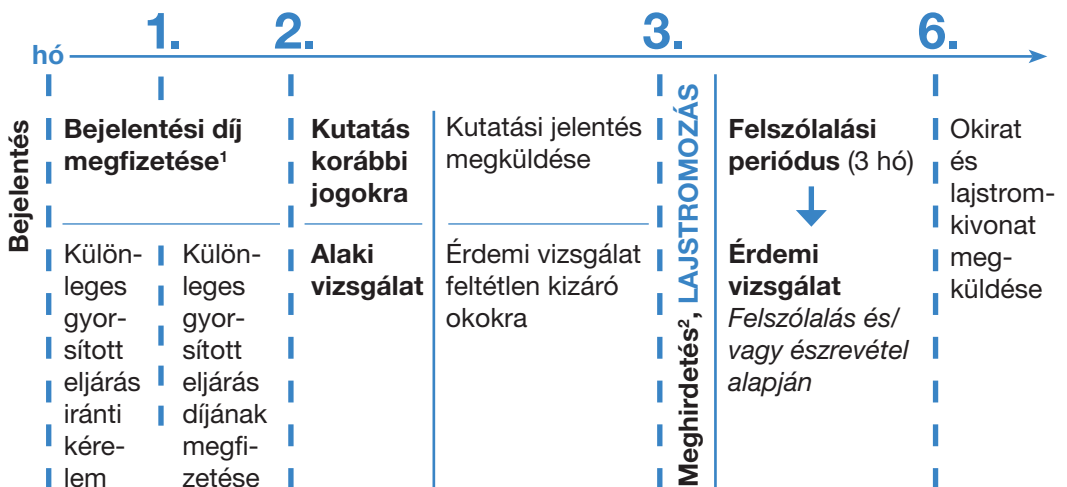
ALAPELJÁRÁS

GYORSÍTOTT ELJÁRÁS

KÜLÖNLEGES GYORSÍTOTT ELJÁRÁS

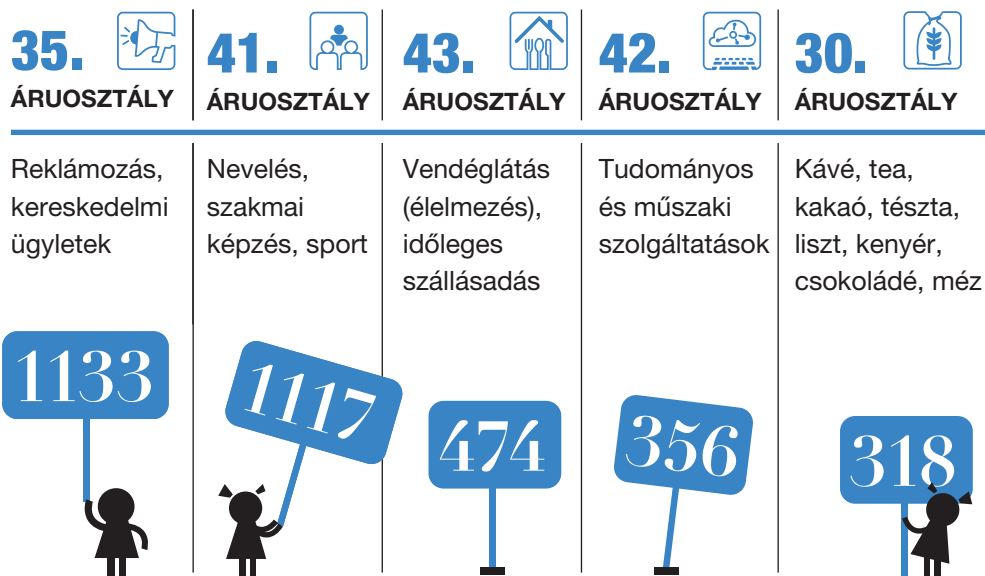
¹ előfeltétel; a díj korábbi befizetése arányosan csökkenti az átfutási időt!

² Az ellenérdekű fél a lajstromozásra irányuló eljárás teljes időtartama alatt észrevételt tehet a feltétlen kizáró okok alapján, a meghirdetés után pedig felszólalásra is lehetősége van a viszonylagos kizáró okok alapján.

5.6 | A védjegyek osztályozása

A védjegyjog hatályát alapvetően meghatározza az árujegyzék, ami azon áruknak és szolgáltatásoknak a felsorolása, amelyekre nézve a megjelölés oltalma ki fog terjedni. Az árujegyzékben szereplő tételeket technikai okokból a **Nizzai Megállapodás** szerinti **áruosztályokba** sorolják. A Megállapodás tagországai védjegylajstromozási eljárásaikban kötelesek alkalmazni – mint kiegészítő osztályozást – a nizzai osztályozás alapvető osztályozási rendszerét, kötelesek továbbá azon áru-, illetve szolgáltatási osztályaik sorszámát a védjegylajstromozásra vonatkozó hivatalos dokumentumaikban és közleményeikben feltüntetni, amelyek az adott védjegyre vonatkoznak.

A NEMZETI ÚTON BENYÚJTOTT VÉDJEGBEJELENTÉSEKBEN LEGGYAKRABBAN MEGJELÖLT ÁRUOSZTÁLYOK⁸⁰

⁸⁰ Forrás: Tények és adatok 2019. Budapest, SZTNH, 2020. p. 24.

https://www.sztnh.gov.hu/sites/default/files/sztnh_tenyek_es_adatok_2019_final.pdf

ÁRUK

1

Vegyí
anyagok

2

Festékek,
lakkok

3

Kozmetikumok,
tisztítószer

4

Ipari olajok,
kenőanyagok,
tüzelőanyagok

5

Gyógyszer-
szeti, gyógy-
szati termékek,
készítmények

6

Nemesfémek
és ezek
ötvözet

7

Gépek,
szerszám-
gépek

8

Kézi-
szerszámok

9

Elektromos és
tudományos
célra használt
berendezések,
eszközök

10

Orvosi
eszközök és
műszerek

11

Világító-, fűtő-
hűtő-, szárító
berendezések

12

Járművek,
közlekedési
eszközök

13

Lőfegyverek

14

Ékszerek,
órák

15

Hangszerek

16

Irodaszer,
papíráru

17

Kaucsuk, gumi,
tömítő-, szige-
telő anyagok

18

Bőráru

19

Építőanyagok

20

Bútorok
és máshová
nem sorolható
anyagok

21

Háztartási
eszközök,
üvegáru

22

Kötelek, hálók;
sátrak, bélelő-
és tömőanyagok

23

Fonalak,
cérnák

24

Textiliák

25

Ruházati
cikkék,
cipők

26

Díszítőelemek,
csipkék,
fonatok,
hímzések

27

Szőnyegek,
padló-
burkolatok

28

Játékok,
sporteszközök

29

Hús, gyümölcs-
és zöldség-
készítmények,
tej, tejtermékek;
étkezési olajok

30

Kávé, tea,
kakaó, liszt,
kenyér, fagylalt,
cukor, méz,
fűszerek

31

Nyers és
feldolgozatlan
mezőgazdasági
termékek

32

Sörök,
alkoholmentes
italok

33

Borok, rövid-
italok/Alkohol-
tartalmú italok

34

Dohány-
termékek

SZOLGÁLTATÁSOK

35

Reklámozás,
kereskedelmi
szolgáltatás,
irodai munkák

36

Biztosítás,
pénzügyi
tevékenységek,
szolgáltatások

37

Építőipari
és javítási
szolgáltatások

38

Távközlési
szolgáltatások

39

Szállítás és
raktározási
szolgáltatások

40

Anyag-
megmunkálás

41

Oktatás,
nevelés,
kulturális
tevékenységek

42

Számítás-
technikai
szolgáltatások,
tudományos
tevékenységek

43

Vendéglátás

44

Orvosi és
állatgyógyászati
szolgáltatások

45

Személyes
és társadalmi
jellegű
szolgáltatások

Mi a különbség a márka és védjegy között?

A márka (brand) és a védjegy (trademark) közötti alapvető különbség, hogy a védjegy jogi, míg a márka üzleti kategória. A közgazdasági szakirodalomban általánosan elfogadott, hogy a márka többet jelent egy márkanévnel, logóval, szimbólummal, vagy egy szellemi tulajdon-jogi védelmet biztosító védjegynél. A márka a termékkel, szolgáltatással vagy vállalattal kapcsolatban a fogyasztókban megjelenő érzések, asszociációk, benyomások összességét is jelenti. Ez nem áll ellentmondásban azzal, hogy a világ vezető márkáinak szinte mindegyike több védjegyyalommal is rendelkezik.

Mennyi egy márka értéke?

A modern gazdaságban a márka a vállalatok egyik legfontosabb vagyontárgyává vált. A márka értékének kutatása a 80-as évek vállalatfelvásárlási hulláma során került előtérbe, amikor meg kellett állapítani a felvásárolt cég szellemi vagyonelemeinek, így márkájának az értékét. Az erős márkával rendelkező cégekért könyv szerinti értékük sokszorosát voltak hajlandók kifizetni a vevők, még a pénzügyileg veszteséges vállalatok is jó pénzért keltek el. A Procter & Gamble 2,6-szorosát fizette a Richardson-Viks' könyv szerinti értékének, míg a General Foods-t 3,5-szöröséért értékesítették.⁸¹

A márkaérték fogalma kapcsán az angol nyelvű szakirodalom különbséget tesz a „brand value” és a „brand equity” között, bár mindkettő arra vonatkozik – csak különböző a megközelítéssel –, hogy mekkora a márka értéke, mennyit ér a „brand”. A „brand value” a pénzügyi márkaértéket jelenti, azaz a vállalati mérlegekben megjelenő összegeken alapul, és a márkából származó pénzügyi haszonra fókuszál. A „brand equity” a fogyasztói márkaértéket jelenti, ami figyelembe veszi a fogyasztóknak a márkához kapcsolódó asszociációit, ahhoz fűződő viszonyát, a márka fontosságát.

---

⁸¹ Kapferer, Jean-Noel (1997), Strategic Brand Management, 2nd Ed., Cogan Page Ltd. London. p.6.

Ha egy vállalkozás például késeket és villákat gyárt, a védjegybejelentést a 8. osztályban szereplő árukra (kéziszerszámok és kézzel működtetett eszközök; evőeszközök; vágó- és szűrőfegyverek; borotvák) kell megtenni. Ha azonban a vállalkozás más konyhai eszközöket (pl. edényeket, serpenyőket és fazekakat) is forgalomba kíván hozni ugyanennek a védjegynek a használatával, akkor a védjegyet a 21. osztályra (eszközök, edények és tartályok háztartási és konyhai célokra; fésűk és szivacsok; kefék; kefégyártáshoz használt anyagok; takarítóeszközök; vasforgács; nyers vagy félig megmunkált üveg; üveg-, porcelán és fajanszárúk, amelyek nem tartoznak más osztályokba) is célszerű lajstromoztatni.

A Wizz Air szín védjegye egy tucat áruosztályra van bejegyezve:

WIZZ Air 225797

Áruosztályok: 10, 16, 18, 20, 24, 25, 28, 35, 36, 39, 41, 43

5.7 | Bitorlás és jogérvényesítés

5.7.1 A bitorlás fogalma

Bitorlásnak minősül **a megjelölés jogosulatlan használata**, azaz ha valaki olyan – azonos vagy összetéveszthető – védjegyet használ gazdasági tevékenysége során, amelynek nem ő a jogosultja, és annak használatára (lásd 5.4.) nem is kapott engedélyt. A bitorló személy magatartásával másnak, illetve más árujelzőjének megkülönböztető képességét, jó hírnevét, ismertségét, fogyasztók általi elfogadottságát használja ki tisztességtelen módon.

Bitorló magatartásnak minősül például más védjegyének elhelyezése az árukon vagy használata szolgáltatásokkal kapcsolatban, illetve az ilyen áruk forgalomba hozatala, az országba hozatala vagy reklámozásban való használata is. Az olyan megjelölések használata is bitorlás, amelyeket a fogyasztók összetéveszthetnek más védjegyével.

Új törvényi rendelkezés, hogy a bitorlás megállapíthatósága szempontjából használatnak minősül a megjelölés használata az üzleti iratokon vagy a reklámozásban; a megjelölés kereskedelmi névként vagy vállalkozás nevéként, illetve kereskedelmi név vagy vállalkozás neve részeként való használata; a megjelölés összehasonlító reklámban való használata a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló törvény rendelkezéseivel ellentétes módon.⁸²

---

⁸² Vt. 12. § (3) bek. e)-g) pontok.

5.7.2 Jogérvényesítés

Ha felmerül a bitorlás gyanúja, a következő (jogi és nem jogi) lépések lehetősége áll a jogosult előtt.

Érdemes lehet először a jogsértés abbahagyására **felszólító levelet** írni a bitorlónak; ennek részben előfeltétele, de az esetleges további lépések megtételéhez is hasznos, a megfelelő **bizonyítékok beszerzése** a bitorló személyével, a bitorlás körülményeivel kapcsolatban.

Ha a bitorlás – a felszólítás ellenére – továbbra is fennáll, szükség lehet a bitorlóval szembeni **jogi lépések** megtételére, amelyek jellemzően az alábbiak.

a A jogosult **polgári peres eljárás (bitorlási per)** keretében a Fővárosi Törvényszéken érvényesítheti igényeit. A Vt. 27. §-ának (2) bekezdése tartalmazza a bitorlóval szemben támasztható igényeket. A bitorlóval szemben alkalmazható polgári jogi eszközök igen széles körűek. A jogosult követelheti például:

- a védjegybitorlás megtörténtének bírósági megállapítását;
- a védjegybitorlás (vagy akár az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények) abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől;
- azt, hogy a bitorló szolgáltatson adatot a bitorlással kapcsolatos körülményekről;
- azt, hogy a bitorló – a körülményeknek megfelelő módon – adjon elégtételt;
- a védjegybitorlással elért gazdagodás visszatérítését;
- a polgári jogi felelősség szabályai szerint kárai megtérítését.

b A jogosultnak lehetősége van továbbá a **büntetőeljárás igénybevételére**. Polgári pert a védjegy jogosultja indíthat a bitorló ellen, míg a büntetőeljárást a nyomozhatóság (pl. a rendőrség) indítja feljelentés alapján vagy hivatalból, és a nyomozás lezárulását követően – vádemelési javaslat esetén – az ügyész emelhet vádat az ellen, aki a bűncselekményt feltételezhetően elkövette. A védjegy jogosulatlan használata alapján tehát megindítható a polgári peres eljárás, a büntetőjogi felelősség megállapításához emellett azonban **vagyon hátrány okozása is szükséges**.

c Fontos és hatékony eszköz, hogy ha valaki a védjegyjogosult hozzájárulása nélkül az adott védjeggyel ellátott terméket hoz be az Európai Unióba, a vámhatóság intézkedését lehet kérni az áruk ideiglenes feltartóztatása érdekében. Miután a **vámhatóság** az árut feltartóztatta, a jogosult megteheti a szükséges jogi lépéseket a bitorló felelősségre vonása érdekében.

A vámhatóság intézkedése iránti kérelmet az illetékes vámszervhez lehet benyújtani jogsértés esetén, azonban a polgári és a büntetőeljárástól eltérően nemcsak a jogosult jogainak megsértését követően, hanem már az arról való tudomásszerzést megelőzően is. Ennek köszönhetően a vámfigyelés során a hatóság nagyobb eséllyel szűri ki a jogsértő árukat.

A felsoroltakon kívül a bitorlás többféle eljárást is maga után vonhat, például felmerülhet a fogyasztók megtévesztése, ami a fogyasztóvédelmi eljárás mellett a versenyjog alapján történő fellépést is megalapozhatja. Noha a jogérvényesítés alapvetően a jogosult feladata és felelőssége, az állam is szerepet vállal a bitorlás elleni hatékony fellépésben.

Johann Heinrich Franck 1827-ben hozta létre a kávépótlót készítő és forgalmazó vállalkozását, amely 1882-ben Magyarországon is telephelyet nyitott Franck Henrik és fiai néven. A Franck Rt. jelentős szerepet játszott abban, hogy a pótkávéfogyasztás népszerű lett Magyarországon. Kávépótló adalékként használják ma is a cikóriagyökeret, a fűgét, a malátát, valamint más gabonaféléket. A vállalat intenzív marketingstratégiát folytatott, amelynek része volt a tudatos védjegyhasználat is. A plakátokon kívül számlócédulákon és gyűjthető kártyákon tudatosította vásárlóiban, hogy csak a kávédarálás védjegyet tartalmazó csomagolású termékek az eredetiek. A cég több mint 100 védjeggyel rendelkezett, Közép-Európa valamennyi országába szállított árut.

Franck kávé reklámlap (1937)
forrás: Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum

5.8 | A védjegyoltalom megszűnése

A védjegyoltalom a következő esetekben szűnik meg.

a Vannak olyan esetek, amikor a védjegy, illetve az ahhoz kapcsolódó termék nem váltja be a használatához, forgalmazásához fűzött gazdasági reményeket. Ilyenkor a jogosult vagy nem újítja meg az oltalmat, ezért az a 10 éves **oltalmi idő lejártával** megszűnik, vagy még az oltalmi idő lejárta előtt **lemond** a jogosult az oltalomról.

A megújítást csak a védjegyjogosult, valamint jogszabály vagy szerződés által erre felhatalmazott személy kérheti az SZTNH-től, legkorábban az oltalmi idő lejárta előtt hat hónappal. A megújításért díjat kell fizetni. Fontos tudni, hogy a védjegyoltalom megújítása kapcsán a megjelölés nem változtatható meg, az árujegyzék pedig nem bővíthető. Ha a megújítási kérelem megfelel a formai követelményeknek, az SZTNH a védjegyoltalmat köteles megújítani, tehát nincs újabb érdemi vizsgálat. Az SZTNH a védjegyoltalom megújítását is bejegyzi a védjegylajstromba, és védjegyokiratot ad ki

b Az oltalom megszűnésének következő esete, amikor a védjegyet **nem lehetett volna lajstromozni**, mert valamely törvényi feltétel nem teljesült. Ebben az esetben a **védjegyoltalom törlésének van helye**, amelyre kérelem alapján van lehetőség. A törlési eljárás az SZTNH hatáskörébe tartozik. Az ilyen eljárások során a Hivatal írásbeli előkészítést követően főszabály szerint szóbeli tárgyaláson dönt a kérelem megalapozottságáról.

C A megszűnési okok harmadik csoportját azok az esetek alkotják, amikor az oltalom **megadását követően következik be olyan körülmény**, amelynek alapján az oltalom már nem tartható fenn. Ebben a körben a következő három esetet különböztetjük meg.

- Ilyen eset, ha a védjegy jogosultja elmulasztja a védjegy tényleges használatára vonatkozó kötelezettségét. A törvény akkor írja elő ennek a jogkövetkezménynek az alkalmazhatóságát, ha a védjegyjogosult a **lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdi meg belföldön a védjegy tényleges használatát** (használati kényszert elmulasztja) az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban.
- Szintén az oltalom megszűnését eredményezi, ha a védjegy a használata során **elveszíti megkülönböztető képességét vagy megtévesztővé válik**. Ebben az esetben tulajdonképpen a védjegy „népszerűsége”, sikeressége okoz problémát. Gyakori a köznevesülés például az anyagnevek esetében (teflon, nejlon, polifoam, jacuzzi, walkman, tixó, cellux, termosz, polár, gémkapocs, dzsip, bakelit), de jó példa a megkülönböztető képesség elvesztésére a „Patyolat” szó, ami védjegyként oltalom alatt állt, de elvesztette a megkülönböztető képességét, és ma már értelmező szótárakban is a ruhatisztító szolgáltatás szinonimájaként használják, illetve a KÖZÉRT és a MIRELITE is. Természetesen a tudatos védjegyjogosult megfelelő eszközökkel (pl. a védjegy iránti tudatosságot támogató kampány) megakadályozhatja a megkülönböztető képesség elvesztését.

*Ismeretlen szerző (1952): MIRELITE reklámpakát
OSZK Plakát- és Kisnyomtatványtár,
PKG.1952/474*

*Fővárosi Patyolat Vállalat
1969-es védjegye
(120317 lajstromszám)*

- Végül a védjegyjogosult gazdasági társaság **jogutód nélküli megszűnése** is olyan körülmény, amely a védjegyoltalom megszűnését vonhatja maga után.

5.9 | Az oltalomszerzés különböző útjai

Mint a többi iparjogvédelmi oltalmi forma, a védjegyoltalom is területi jellegű. A bejelentő vállalkozásnak tehát mérlegelnie kell az oltalom megszerzésére irányuló eljárás megindításakor, hogy a megszerzett oltalom hasznosítását milyen területen kívánja megvalósítani. A vállalkozás a következő három lehetőség közül választhat.

a Indíthat eljárást **ún. nemzeti úton**. Ezt az utat akkor célszerű igénybe venni, ha a vállalkozás kizárólag a hazai piacon kíván részt venni. (Gondoljunk például a tipikusan „magyar termékekre”, mint például a TÚRÓ RUDI).

b Igénybe veheti az **ún. nemzetközi út** adta lehetőséget. Ez a lehetőség azon cégek számára nyújt kedvező megoldást, amelyek több országban vagy országcsoportban kívánnak oltalmat szerezni, ilyenkor azonban a bejelentés előfeltétele, hogy az ügyfél saját országában rendelkezzen nemzeti védjeggyel.

c Ha pedig a védjegy hasznosítására feltehetően egy bizonyos **régióban** kerül sor, célszerű regionális oltalmi rendszert igénybe venni. A hazai bejelentők számára ilyen lehetőség az **uniós védjegyoltalom** megszerzése.

Az eddigiekben részletesen szóltunk a nemzeti eljárás menetéről, sajátosságairól. Az alábbiakban a nemzetközi eljárás, valamint az uniós oltalmi rendszer legfontosabb tulajdonságait mutatjuk be.

5.9.1 Nemzetközi eljárás: a madridi rendszer

A madridi rendszer – a Madridi Megállapodás és Jegyzőkönyv útján – egyszerű és gyors eljárásban teszi lehetővé a védjegyek nemzetközi lajstromozását. A nemzetközi eljárás lefolytatásában a WIPO vesz részt. A nemzetközi eljárás lényeges elemei a következők.

1) A nemzetközi szakasz: a bejelentés benyújtásától a bejelentés nemzetközi lajstromozásáig

Nemzetközi lajstromozás iránti kérelmet a Madridi Megállapodást aláíró tagok valamelyikében honos bejelentők nyújthatnak be a **már oltalom alatt álló védjegyekre** vonatkozóan: az eljárás megindításának feltétele tehát egy már érvényes nemzeti

oltalom. A tagállam hivatala a hozzá benyújtott kérelmet – ha az nem szenved olyan hiányosságban, amely miatt továbbítására nem kerülhet sor – továbbítja a **WIPO Nemzetközi Irodájához**, amely a bejelentés kézhezvételét követően a megjelölést – az alaki vizsgálatot követően – **lajstromozza**, és azt hivatalos lapjában közzéteszi.

2) A nemzetközi eljárás második szakasza: a **nemzeti hivatal előtti eljárás**

A tagállamok **nemzeti hivatalai a lajstromozástól számított egy éven (néhány országban 18 hónapon) belül emelhetnek kifogást a lajstromozással szemben**. A kifogást a Nemzetközi Irodán keresztül küldik meg a bejelentőnek. Ez a kifogás a nemzeti eljárás szerinti felhívásnak felel meg: ha a bejelentő nem válaszol, vagy ha a bejelentés a hiánypótlás ellenére sem elégíti ki a feltételeket, a bejelentést véglegesen elutasítják, és a lajstromozás a tagállamban hatályát veszti. Ha azonban a 12 hónap elteltét megelőzően kedvező eredménnyel befejeződik a nemzeti eljárás, a nemzeti hivatal erről köteles értesíteni a Nemzetközi Irodát annak érdekében, hogy a bejelentő minél előbb tudomást szerezzen a jogosultság keletkezéséről. Abban az esetben ugyanakkor, ha a nemzeti hivatal nem küld semmiféle értesítést a 12 hónap lejártáig, a védjegyoltalmat az adott állam területére megadottnak kell tekinteni.

A nemzetközileg lajstromozott védjegy nemzeti oltalmak csoportja, amelyek az egyes országok törvényeinek hatálya alá tartoznak. A nemzetközi védjegylajstromot ugyanakkor a Nemzetközi Iroda vezeti.

A nemzetközi védjegy oltalmi ideje egységesen 10 év mindazokban az országokban, amelyekre az oltalom kiterjed. A megújítási eljárás a bejelentéshez hasonló módon egységes. A nemzetközi védjegy is korlátlan alkalommal megújítható.

A **rendszer előnyei** a következők:

- egyetlen gyors, egyszerű, egy nyelven lefolytatott eljárás,
- alapvetően nem követeli meg helyi képviselő megbízását,
- a nemzeti oltalmak megszerzéséhez szükséges díjak szempontjából is jelentősen kedvezőbb, azaz költséghatékony eljárás segítségével lehetővé teszi az oltalomszerzést egyszerre több állam területére.

Az oltalom megszerzését követően a Nemzetközi Iroda által vezetett egységes központi lajstromnak köszönhetően a védjegy kezelése és az oltalmat érintő változásokkal kapcsolatos bejelentések megtétele is könnyebb és olcsóbb, mint az egyes országokban külön-külön bejegyzett nemzeti oltalmak esetében.

A központi eljárás **kockázata** ugyanakkor, hogy ha az alapbejelentés vagy az alapul szolgáló nemzeti védjegy a nemzetközi lajstromozástól számított 5 éven belül **elutasítás, visszavonás vagy lemondás** következtében megszűnik, vagy akár csak bizonyos áruosztályokra korlátozódik, a megszűnés vagy a korlátozás ugyanilyen mértékben **kihat a nemzetközi bejelentésre** is.

Ha az alapbejelentés ruházatra és lábbelire szolt, de a lábbelit törölték belőle, akkor a nemzetközi oltalom is csak ruházatra szól majd. Ha az alapbejelentést elutasítják, a nemzetközi bejelentést is el kell utasítani.

5.9.2 Uniós védjegybejelentés a regionális út

Az **uniós védjegy** olyan védjegy, amelynek oltalma az Európai Unió minden tagállamában egységesen fennáll, és autonóm szabályok szerint működik. A közösségi védjegyrendszert a EUIPO működteti.

Az uniós védjegyrendszer egységessége és autonóm jellege abban áll, hogy nemcsak oltalmat lehet szerezni egy bejelentés alapján, **egyetlen, egységes eljárásban** az EU összes tagállamára kiterjedően, hanem ez az oltalom – szemben a madridi rendszer modelljével – **megadását követően** sem bomlik szét nemzeti, tagállami oltalmakká, hanem e tekintetben **is egységes**. Az uniós védjegy szupranacionális – **közösségi – jelleggel érvényesül**.

Az uniós védjegyoltalom **sajátosságai, előnyei** a következők.

a Az uniós védjegy intézménye lehetővé teszi, hogy **egyetlen bejelentéssel és eljárással** az **Európai Unió összes tagállamának a területére** nézve védjegyoltalmat lehessen szerezni.

b A létrejött oltalom az **összes tagállamban egységesen** áll fenn, és amennyiben az uniós védjegy oltalma megszűnik, akkor ez valamennyi tagállam tekintetében egységesen következik be.

c Az uniós védjegy lajstromozására irányuló eljárás **költségei kedvezőbbek**, mintha a bejelentő az oltalmat – nemzeti vagy nemzetközi úton – több tagállamban kívánná megszerezni.

d A meglévő oltalom fenntartását célzó tevékenység (védjegyhasználat, megújítás) feltételei is kedvezőbbek, ha nem minden egyes érintett országban külön-külön történik a védjegybejelentés.

Ugyanakkor **hátrány** lehet, hogy az **egész uniós védjegybejelentést el kell utasítani, ha** olyan **kizáró ok** merül fel, amely akár **egyetlen tagállam tekintetében is fennáll**. Mindez különösen hátrányos a felszólalások tekintetében, ami igen gyakori, hiszen minden ötödik bejelentéssel szemben felszólalást nyújtanak be. Ilyen esetekben különösen hasznos lehet, hogy az elutasított uniós védjegybejelentés vagy megszüntetett uniós védjegy nemzeti védjegybejelentéssé alakítható át.

Az uniós védjegyoltalom **10 évig tart, és korlátlanul megújítható**.

Fontos végül kiemelni, hogy a **nemzetközi és az uniós oltalmi rendszer egymással összekapcsolható**. Ez azt jelenti, hogy egyrészt az uniós védjegyre alapozva is lehet nemzetközi eljárást indítani. Másrészt pedig, hogy egy nemzetközi eljárás során az EUIPO is jogosult „nemzeti” szakasz lefolytatására. Ennek azonban az lesz a speciális következménye, hogy az általa lefolytatott eljárás eredménye uniós védjegyoltalmat eredményezhet.

⁸³ https://mimiandeunice.com/wp-content/uploads/2011/05/ME_372_BrandDelusion.png

5.10 | Összefoglalás: Védjegyjog

1. A védjegyoltalom célja (5.1.)

A védjegyoltalom

- a fogyasztók számára lehetővé teszi
  - az áru és gyártója (a szolgáltatás és a szolgáltatás nyújtója) közötti kapcsolat azonosítását,
  - a különböző áruk és szolgáltatások egymástól történő megkülönböztetését,
  - a termékek és a szolgáltatások közötti tájékozódást,
- szerepet játszik a minőség jelzésében és a reklámozásban,
- alapvető versenyesszköz a vállalkozások számára.

2. A védjegy fogalma (5.2.)

Védjegyoltalomban részesülhet minden

- ábrázolható
- megjelölés,
- amely rendelkezik megkülönböztető képességgel, és nem állnak fenn az oltalmat kizáró
  - feltétlen vagy
  - viszonylagos kizáró okok (ezt a kizáró okot feloldhatja az akadályozó jog jogosultjának hozzájáruló nyilatkozata).

3. A védjegyoltalom jogosultja (5.3.)

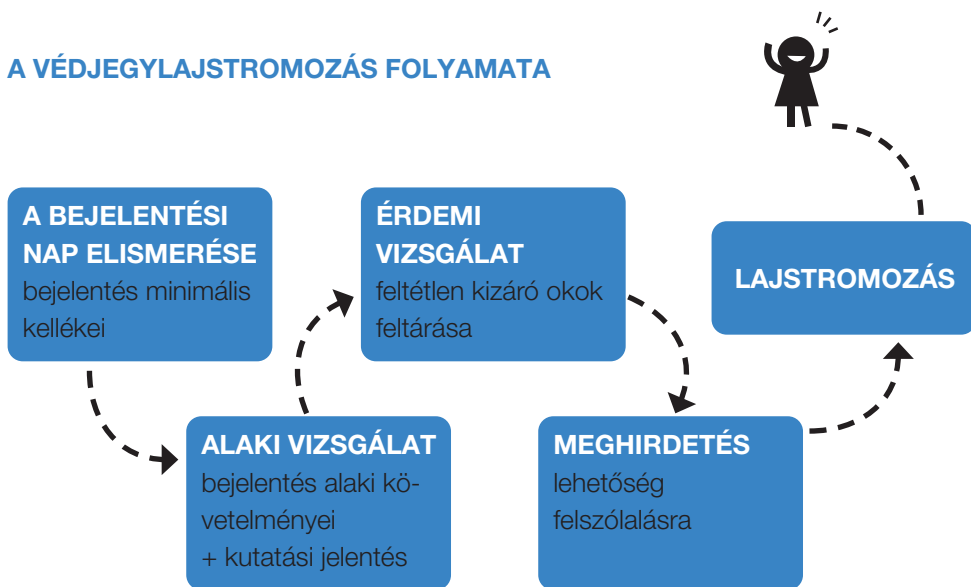
A védjegyoltalom jogosultja lehet bármely természetes vagy jogi személy.

4. A védjegyoltalom keletkezése, tartalma, időtartama (5.4.)

A védjegyoltalom a lajstromozással keletkezik; az oltalom hatálya visszahat a bejelentés napjára. A védjegyoltalom jogosultjának kizárólagos használati joga van. A védjegyoltalom a bejelentés napjától 10 évig tart, az oltalom további 10 éves időtartam(ok)ra korlátlanul megújítható.

5. A védjegyoltalom megszerzése: eljárás az SZTNH előtt (5.5.)

A VÉDJEGYLAJSTROMOZÁS FOLYAMATA

6. A védjegyek osztályozása (5.6.)

Az oltalom tárgyát alapvetően meghatározza az igényelt osztályok köre, hiszen a kizárólagos jogok az azonos, illetve a hasonló áruosztályba tartozó megjelölésekkel kapcsolatban nyújtanak megfelelő védelmet. Az árujegyzékben az árukat, illetve a szolgáltatásokat a Nizzai Megállapodás szerinti osztályok feltüntetésével kell felsorolni.

7. Bitorlás és jogérvényesítés (5.7.)

Védjegybitorlás: a megjelölés jogosulatlan használata

Jogérvényesítés: bitorlás esetén a megfelelő jogi lépések megtétele

Főbb jogi lépések:

- polgári per ➤ Fővárosi Törvényszék;
- büntetőeljárás ➤ főleg különösen nagy érték esetén a nyomozóhatóság indítja;
- vámhatóság ➤ jogsértő áruk behozatala esetén már a határon; Nemzeti Adó- és Vámhivatal

8. A védjegyoltalom megszűnése (5.8.)

A védjegyoltalom megszűnésének esetei a következők:

- az oltalmi idő lejárta;
- lemondás;
- a védjegy törlése;
- a védjegy használatának elmulasztása;
- a megkülönböztető képesség elvesztése;
- a jogosult jogutód nélküli megszűnése.

9. Az oltalomszerzés különböző útjai (5.9.)

A VÉDJEJYOLTALOM FORMÁI TERÜLETI SZEMPONTBÓL

	nemzeti védjegy	nemzetközi védjegy	közösségi védjegy (regionális)
elbíráló szerve	SZTNH	WIPO	EUIPO
területi hatálya	Magyarország	a Madridi Megállapodást, illetve Jegyzőkönyvet aláíró tagállamokból a választott országok	az EU összes tagállama
időtartama	10 év és korlátlanul hosszabbítható	10 év és korlátlanul hosszabbítható	10 év és korlátlanul hosszabbítható
pozitívum	nemzeti hivatalnál nemzeti nyelven viszonylag olcsón	egy bejelentéssel több államban igényelhető	egy bejelentéssel az egész EU-ban igényelhető
negatívum	hatálya egy országra korlátozott	<ul style="list-style-type: none"> • nemzeti védjegyoltalmak kötege • ha egy országban megszűnik vagy korlátozódik, az kihat az összes országra, ahol igényelték 	ha csak egyetlen tagállamban is kizáró ok lép fel, minden EU-tagországban elutasítják; ilyen esetben országonként célszerű igényelni

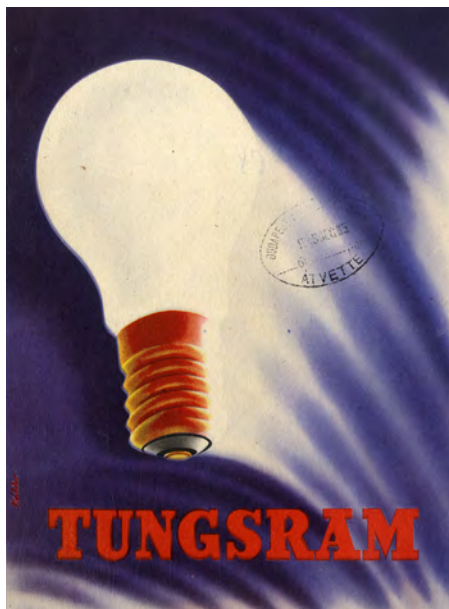

Keressd meg az SZTNH e-kutatás adatbázisában, hogy 5.1. milyen bejelentési nappal szerepelnek az alábbi reklámplakátokon található termékeknek az adatbázisban szereplő legkorábbi magyarországi védjegye(i)!

HUNGART © 2020

Káldor László (1905-1963): Apenta (forrás: Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum)

HUNGART © 2020

Káldor László (1905-1963): TUNGSRAM (forrás: Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár)

HUNGART © 2020

Lengyel Sándor: Reggel ODOL, Este ODOL (1960)

HUNGART © 2020

Győz az Emergé kerékpárgumi (é.n.)

Káldor László (1905-1963): -Juj, de édes!.. (1948)
 (forrás: Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár)
 (Ezen a képen több védjegyet is találhatsz!)

5.2. Melyik oltalmi forma nem köthető a TUNGSRAM névhez?

5.3. Budapesten az Alkotás utca és a Csörsz utca sarkán ma egy pláza és egy lakópark van. Mindkettő egy hajdan világhírű magyar műszergyár, a Magyar Optikai Művek (MOM) nevét őrzi. Mi a lajstromszáma annak a két védjegynek, amely ma is fennáll, és képileg is e régi cégre emlékeztet?

BEVEZETÉS AZ IPARJOGVÉDELEMBE

6.

A
FÖLDRAJZI
ÁRUJELZŐK
OLTALMA

6.1 | A földrajzi árujelzők oltalmának célja

A földrajzi árujelző egy gyűjtőfogalom, amely egy adott áru, termék földrajzi eredetével kapcsolatos, a fogyasztók számára releváns, és így általában értékkel rendelkező információ védelmét teremti meg.⁸⁴

A földrajzi árujelző szerepe a védjegyhez hasonlóan az **árúk megkülönböztetése**. Különbőség a két oltalmi forma között, hogy a védjegy az áru (vagy szolgáltatás) és egy bizonyos vállalkozás (oltalmi jogosult) közötti kapcsolatot, a földrajzi árujelző pedig **az áru** valamely **földrajzi egységhez (ország, régió, város) való kötődését jelzi**. Fontos különbség a védjeggyel és minden monopoljogot eredményező szellemi tulajdon-védelmi jogintézménnyel szemben, hogy a földrajzi árujelzők védelme kollektív jogosultság. Ez azt jelenti, hogy az oltalmazott megjelölést nemcsak a bejelentő használhatja, hanem bárki, aki az érintett földrajzi területen állítja elő, termeli, dolgozza fel a megjelöléssel ellátott terméket.

---

⁸⁴ Szolnoki-Nagy Rita: A szellemi tulajdonjogok egységes szabályozása az Európai Unióban. Európai Tükör, 19. evf. 2. sz., 2014, p. 130.

https://brexit.kormany.hu/download/3/4a/a0000/142074%20EU%20Tukor%2014-02_3.pdf

A földrajzi árujelzők oltalmának céljai a következőkben foglalhatók össze.

a A földrajzi árujelzők alapvető szerepet játszanak az egyes terméktípusokon belüli **sokszínőség** biztosításában: a földrajzi árujelzők oltalma hatékonyan elősegíti például a különböző típusú (elsősorban mezőgazdasági jellegű, de bármely egyéb) termékek fogyasztókkal való megismertetését, promócióját. (Lásd például a magyar „gyulai” és „csabai” kolbászt, a „herendi” porcelánt, a „szentgotthárdi” kaszát vagy a „bonyhádi” zománcozott edényeket.)

b Az egyes sajátos tulajdonságokkal rendelkező termékek előállítóinak számára nyújtott kizárólagos (de nem monopol!) jogok természetesen előmozdítják a **minőség biztosítását**, és ezáltal a **fogyasztók védelmét**. A földrajzi árujelzők esetében a minőséget a termék és az előállításához kapcsolódó sajátos földrajzi, illetve emberi tényezők (lokális know-how) megléte biztosítja, tehát az oltalom feltételének lényege, alapja valamiféle minőségi követelmény(ek)nek való megfelelés.

C A földrajzi árujelzők fontos **gazdasági értéket képviselnek**. Hazánk gazdaságában történetileg különleges jelentőséggel bír a mezőgazdaság és az élelmiszeripar, valamint a bortermelés, és számos további, hagyományosan kiváló minőségű termékkel büszkélkedhet az ország. A gyulai kolbász, a makói hagyma, a tokaji bor, a vecsési káposzta nemzetközi szinten is elismert megjelölések, amelyek a jogi oltalom révén komoly hozzáadott piaci értéket is jelentenek. Az ilyen megjelölések jogi oltalma elősegíti **egy-egy régió gazdasági fejlődését**, szerepet játszhat akár a **foglalkoztatás bővítésében** is, valamint kedvező hatással lehet a **turizmus fejlesztésére**. A földrajzi árujelzők gazdasági értéke tehát éppen abban rejlik, hogy az érintett megjelölés használatára bárki jogosult lehet, aki teljesíteni tudja az adott termék előállításához kapcsolódó követelményeket.

d Végül említést kell tenni a földrajzi árujelzők által teremtett **kulturális értékekről**: egy-egy nemzet identitását meghatározó tényezők lehetnek az országhoz kapcsolódó egyes földrajzi árujelzők.

A földrajzi árujelzők oltalmára vonatkozó szabályokat a Vt. VII. része tartalmazza.

6.2 | A földrajzi árujelző által biztosított oltalom tárgya, az oltalom feltételei

6.2.1 A földrajzi árujelző fogalma, fajtái

A földrajzi árujelzők egy jól körülhatárolható földrajzi régióból származó termékek megjelölésére, a termékek földrajzi eredetének azonosítására szolgálnak. A termékek a származási helyüknek, illetve egyéb tényezőknek köszönhetően különleges jellemzőkkel és egyéb ismertetőjegyekkel bírnak.

Földrajzi árujelzőként oltalomban részesülhet a kereskedelmi forgalomban a termék földrajzi származásának feltüntetésére használt **földrajzi jelzés** és **eredetmegjelölés**.

A **földrajzi jelzés** valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve, amelyet az e helyről származó – a meghatározott földrajzi területen termelt, feldolgozott vagy előállított – olyan termék megjelölésére használnak, amelynek **különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője** lényegileg ennek a **földrajzi származásnak tulajdonítható**.

Az **eredetmegjelölések** esetében a termékek hírnevének kialakulásában **az adott földrajzi környezetén kívül az arra jellemző természeti és emberi tényezők** (lokális know-how: művelésmód, technológia) **is fontos szerepet játszanak**. Ennek megfelelően az eredetmegjelölés valamely táj, helység, kivételes esetben ország neve, amelyet az e helyről származó – a meghatározott földrajzi területen termelt, feldolgozott, illetve előállított – olyan termék megjelölésére használnak, amelynek különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője kizárólag vagy lényegében az adott földrajzi környezet, az arra jellemző természeti és emberi tényezők következménye. Eredetmegjelölés pl. a tokaji, az egri, a mádi vagy a badacsonyi bor.

Jó példa az eredetmegjelölésre a „békési” szilvapálinka is: alapanyaga a Békésen és Békés környékén termelt szilva; előállítására minimum 50 százaléknyi vörös szilva és egyéb – Besztercei, Stanley, Ageni – szilvák használhatók. Jellegzetes ízét az alapanyagok mellett a kisüsti pálinkafőzésnek és a fahordós érlelésnek köszönheti.

Az **eredetmegjelölés** esetében tehát **közvetlen és elválaszthatatlan kapcsolatnak** kell lennie a **termék minősége, tulajdonságai és a földrajzi környezet és az emberi tényezők között** (például „alföldi kamillavirágzat” vagy „szegedi fűszerpaprika-őrlemény”). A **földrajzi jelzés** esetében a termék köszönheti hírnevét, tulajdonságait a földrajzi környezetnek, függetlenül az emberi tényezőktől (például „vasi vadkörte pálinka”, „magyar szürkemarha hús”, vagy „szőregi rózsatő”).

A földrajzi árujelzők esetében jelentősége van az ún. **termékleírásnak** is: ez az a dokumentum, amely tartalmazza a termék lényeges tulajdonságaira és előállítási módjára vonatkozó kritériumokat, amelyeknek a földrajzi árujelzőt viselő termékeknek meg kell felelniük.

Az oltalom alatt álló földrajzi árujelzők termékleírásai és az egyes termékek földrajzi elhelyezkedését szemléltető térképek megtekinthetők az Agrárminisztérium dedikált oldalán: <https://gi.kormany.hu/foldrajzi-arujelzok>

Szőregi rózsatő OEM

Magyar szürkemarha hús OFJ

Akasztói szikiponty (átmeneti nemzeti oltalom alatt álló) OEM

6.2.2 Kizáró okok

Nem részesíthető oltalomban a földrajzi árujelző, ha a kereskedelemben az adott termék **szokásos elnevezésévé vált**, függetlenül attól, hogy a termék a földrajzi árujelző által megjelölt helyről származik. A földrajzi árujelző lajstromozását követően nem válhat a terméknek a kereskedelmi forgalomban szokásos elnevezésévé.

Szokásos elnevezéssé vált például a „dijoni mustár” megjelölés is, amely eredetileg a Dijon városából származó mustárokat jelölte, mára azonban (csupán) egy termékfajta elnevezése.

A relatív kizáró okok rendszere hasonlít a védjegyoltalom esetében alkalmazott kizáró okokéhoz. Ki van zárva az oltalomból

a azonos termékek tekintetében a korábbi földrajzi árujelzővel azonos földrajzi árujelző;

b azonos vagy hasonló termékek tekintetében a korábbi földrajzi árujelzővel azonos vagy ahhoz hasonló földrajzi árujelző;

c valamely korábbi védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló földrajzi árujelző, ha – a védjegy ismertségére, hírnevére vagy a piacon való jelenlétének tartósságára tekintettel – annak használata az áru származása tekintetében a fogyasztók megtévesztését eredményezheti.⁸⁵

6.3 | Az oltalom jogosultja

A földrajzi árujelzőre oltalmat kaphat **minden természetes és jogi személy** (attól függetlenül, hogy ő indította-e el a megjelölés lajstromozására vonatkozó eljárást), amely az árujelzővel feltüntetett földrajzi területen olyan **terméket termel, dolgoz fel vagy állít elő**, amelynek a megjelölésére a földrajzi árujelzőt használják. Ebben az esetben tehát – mint fentebb említettük – a többi oltalmi formától eltérően nem egyéni, hanem **kollektív jogosultság áll fenn**.

⁸⁵ Vt. 106. § (1) bek.

6.4 | Az oltalom keletkezése, időtartama, tartalma

A földrajzi árujelzők oltalma – a bejelentés napjára visszaható hatállyal – a **lajstromozással keletkezik, és korlátlan ideig tart**. Az oltalom alapján a jogosultaknak **kizárólagos joguk** van a földrajzi árujelző használatára, amire másnak **nem adhatnak** használati engedélyt. A jogosultak bármelyike felléphet bárkivel szemben, aki a kereskedelmi forgalomban

a az oltalom alatt álló földrajzi árujelzőt vagy az azzal összetéveszthető megnevezést nem az annak megfelelő földrajzi területről származó termékeken használja;

b az oltalom alatt álló földrajzi árujelzőt a termékjegyzékben nem szereplő, de az abban felsoroltakhoz hasonló termékeken használja, és ezáltal sérti vagy kihasználja az oltalom alatt álló földrajzi árujelző hírnevét;

c bármilyen módon utánozza vagy arra utaló módon használja az oltalom alatt álló földrajzi árujelzőt, még akkor is, ha feltünteti a termék valóságos eredetét, vagy ha a megnevezést fordításban vagy különböző kiegészítésekkel használja;

d bármilyen – a termék származásával, eredetével, jellegével és lényeges tulajdonságaival kapcsolatos – egyéb hamis vagy megtévesztő megjelölést használ, bárhol (pl. a csomagoláson, a hirdetésben, a termékre vonatkozó iratban) legyen is az feltüntetve;

e bármely egyéb, a termék valóságos földrajzi származásával kapcsolatban a fogyasztókat megtévesztő cselekményt valósít meg.

6.5 | Az oltalom megszerzése

A földrajzi árujelzők oltalmának rendszere, az oltalom megszerzésének útjai némiképp eltérnek a többi oltalmi formánál megismert rendszertől.

Hazánk Európai Unióhoz való csatlakozását követően a földrajzi árujelzők Magyarországon tekintetében vagy kizárólag **uniós oltalom** alá esnek (lásd a 6.5.2. pontot), és/vagy **nemzeti oltalommal** védhetőek. (Nemzeti oltalom lényegében a nem mezőgazdasági termékek esetében lehetséges.) Az eredetmegjelölések esetében lehetőség van továbbá – a **nemzetközi eljárás** segítségével – egy bejelentés megtételével több országban történő oltalom megszerzésére (lásd a 6.5.3. pontot). A következőkben e három oltalomszerzési út legfontosabb jellemzőit mutatjuk be.

6.5.1 Nemzeti oltalom

Azon termékek tekintetében, amelyekre nem kizárólag a közösségi oltalmi rendszeren belül kérhető oltalom, nyitva áll a **nemzeti oltalomszerzés lehetősége**.

A földrajzi árujelző lajstromozására irányuló bejelentés is **kérelemre** történik, ennek tartalmaznia kell a bejelentési kérelmet, a földrajzi árujelző megnevezését és a termékjegyzéket.

A lajstromozási eljárásban az **adatközlést** követően az SZTNH-nál észrevételt lehet benyújtani arra vonatkozóan, hogy a megjelölés, illetve annak bejelentése nem felel meg valamely oltalomképességi feltételnek (például egy termék szokásos elnevezésévé vált a kereskedelmi forgalomban).

Ha a bejelentés megfelel a formai feltételeknek, az SZTNH elvégzi a bejelentés érdemi vizsgálatát. Az **érdemi vizsgálat** arra terjed ki, hogy a földrajzi jelzés és az eredetmegjelölés oltalomképes-e, és nincs-e kizárva az oltalomból.

Az érdemi vizsgálat után – ha az megfelel a törvényi feltételeknek – a földrajzi árujelzőt **lajstromozzák**. Az oltalom a bejelentés napjára visszamenő hatállyal keletkezik, és korlátlan ideig tart.

A FÖLDRAJZI ÁRUIJELZŐ LAJSTROMOZÁSI ELJÁRÁSÁNAK LÉPÉSEI:

6.5.2 Az uniós közösségi oltalmi rendszer

A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek földrajzi árujelzői, valamint a szőlészeti és borászati termékek, valamint a szeszes italok eredetmegjelölései **kizárólag uniós** (azaz az egész Európai Unió területére kiterjedő) oltalmat élvezhetnek.

Az uniós oltalom megszerzéséhez vezető eljárás minden esetben egy nemzeti és egy uniós szakaszból áll. Tekintettel arra, hogy a földrajzi árujelzők uniós oltalmi rendszerei mind agrár-, illetve élelmiszeripari termékekhez kapcsolódnak, az eljárások nemzeti szakaszának lefolytatásában az SZTNH minden esetben az agrárpolitikáért felelős miniszterrel együttműködésben jár el.

Európai közösségi jogszabály alapján 2008-tól a „pálinka” megjelölést csak Magyarország, Románia (palinca néven) és 4 osztrák tartomány használhatja a meghatározott módon előállított szeszes italokra.

6.5.3 Nemzetközi oltalom

Az eredetmegjelölések és földrajzi jelzések nemzetközi szintű védelmének biztosítására a Lisszaboni Megállapodás hivatott. Ebben a nemzetközi oltalmi rendszerben azonban nem a jogosultak, hanem a tagállamok és kormányközi szervezetek, így pl. az EU is kérhetik a területükre vonatkozó megjelölések nemzetközi lajstromba való felvételét. A többi iparjogvédelmi oltalmi formához hasonlóan a nemzetközi lajstromot a WIPO Nemzetközi Irodája vezeti.

A lisszaboni rendszeren keresztül nemzetközi oltalomban részesül például a szatmári szilvapálinka, az egri cseresznyepálinka, a kecskeméti barackpálinka, a gércei alginit, a gyulai és a csabai kolbász, a bonyhádi zománc, és vagy egy tucatnyi bor (Pécs-Mecsek, Villány-Siklós, Verpelét, Mór, Tokaj, stb.).

6.6 | Bitorlás és jogérvényesítés

A földrajzi árujelzők esetében a bitorlásra és a jogérvényesítésre a védjegyeknél megismertek vonatkoznak, azzal, hogy bitorlás miatt bármelyik jogosult önállóan is felléphet, de lehetőségük van erre a jogosultak érdekképviselői szerveinek, illetve a fogyasztóvédelmi szervezeteknek is.

6.7 | Az oltalom megszűnése

Az oltalom megszűnésének esetei a következők:

- az oltalom törlése (törölni kell az oltalmat, ha nem felel meg a lajstromozáshoz előírt feltételeknek);
- a jogosultság megszűnésének megállapítása (a megszűnés megállapításának van helye, ha a jogosultak megsértették a termékleírásban előírt követelményeket).

6.8 | Összefoglalás: A földrajzi árujelzők oltalma

1. A földrajzi árujelzők oltalmának célja (6.1.)

A földrajzi árujelzők oltalma

- hozzájárul a termékek közötti sokszínűség kialakulásához;
- elősegíti a különleges területről származó termékek minőségének, sajátosságainak biztosítását;
- gazdasági támogatást nyújt az árujelzővel érintett területnek;
- támogatja a kulturális értékeket.

2. A földrajzi árujelző oltalmának tárgya, az oltalom feltételei (6.2.)

Földrajzi árujelzőként olyan termékek megjelölésére szereshető oltalom, amelyek

- a származási helyüknek, illetve egyéb tényezőknek köszönhetően
- különleges jellemzőkkel és egyéb ismertetőjegyekkel bírnak, és
- velük szemben nem áll fenn kizáró ok.

3. Az oltalom jogosultja (6.3.)

- Oltalmat szerezhethet bárki, aki az árujelzővel feltüntetett földrajzi területen olyan terméket termel, dolgoz fel vagy állít elő, amelynek megjelölésére a földrajzi árujelzőt használják.
- Az oltalom jogosultjainak száma korlátlan, és független annak a személyétől, aki az oltalomra irányuló bejelentést tette (kollektív jogosultság).

4. Az oltalom keletkezése, tartalma, időtartama (6.4.)

- Az oltalom a lajstromozással keletkezik, és korlátlan ideig tart.
- Az oltalom alapján a jogosultaknak kizárólagos joguk van a földrajzi árujelző használatára, amit másnak nem engedhetnek át.

5. Az oltalom megszerzése (6.5.)

- Az uniós oltalmi rendszer: az oltalom kiterjed az EU valamennyi tagállamára,
- Lisszaboni Megállapodás: nemzetközi út a tagállamok részére,
- nemzeti út: azon termékek esetében lehetséges, amelyekre nem kizárólag a közösségi oltalmi rendszeren belül kérhető oltalom.

6. Bitorlás és jogérvényesítés (6.6.)

A védjegyeknél megismert szabályok irányadóak azzal, hogy a bitorlás ellen felléphet:

- bármely jogosult önállóan
- érdekképviselői szervek, fogyasztóvédelmi szervek.

7. Az oltalom megszűnése (6.7.)

- Törölni kell az oltalmat, ha az nem felel meg a lajstromozáshoz előírt feltételeknek.
- Az oltalom megszűnik, ha a jogosultak megsértették a termékleírásban előírt követelményeket.

A
SZELLEMI-
TULAJDON-JOGOK
AZ INNOVÁCIÓS
FOLYAMATBAN

A kutatás-fejlesztési tevékenység eredményeként létrejövő tudás megfelelő hasznosítása, az innováció a versenyképesség és a gazdasági növekedés motorja. A kimagasló szellemi teljesítmények létrehozói joggal tarthatnak igényt arra, hogy befektetett munkájuk megtérüljön, a gazdasági sikerből részesedjenek: ennek lehetőségét teremti meg a szellemitulajdon-védelem jogszabályi rendszere. Az egyes oltalmi rendszerek legfőbb sajátosságait (az oltalom feltételeit, tartalmát, a jogérvényesítés lehetőségeit stb.) mutatták be az előző fejezetek. Ebben a részben arról lesz szó, hogy az egyes szellemitulajdon-jogok milyen módon kapcsolódnak az innovációs folyamat elemeihez, lépéseihez.

Első lépésben áttekintjük az innováció fogalmi alapjait. Az innováció a Kftv. alkalmazásában egy új vagy továbbfejlesztett termék vagy folyamat, vagy ezek kombinációja, amely jelentősen különbözik a jogi formájától vagy finanszírozási módjától függetlenül az adott szervezet korábbi termékeitől vagy folyamataitól, és amelyet termék esetén a potenciális felhasználók számára elérhetővé tettek, vagy amelyeket folyamat esetén a szervezet használatba vett. **Az innováció mint soklépéses folyamat kiindulópontja tehát az innovatív ötlet, és eredménye az új vagy lényegesen módosított termék, szolgáltatás.**

Itt mutatunk rá, hogy az innovációhoz a kreativitás nem elegendő. Az innováció a kreatív ötletek sikeres termékké, szolgáltatássá való alakításának a folyamata, és ebből a szempontból sikeren a profitábilis gazdasági teljesítményt értékelik, mert ez képes finanszírozni a következő fejlesztési, innovációs ciklust. Ennek megfelelően a vállalat életében és termékeinek fejlődésében az innovációt ciklikus folyamatként foghatjuk fel.

Az innováció és iparjogvédelem viszonyában megemlítenéd továbbá, hogy az iparjogvédelem nem szükséges és nem elégséges feltétele a sikeres innovációnak. Az, hogy iparjogvédelmi monopoljogokra szükség van-e az innovációhoz, iparágaktól és üzleti modellektől függően igen változatos képet mutat. Az alábbiakban három példán keresztül mutatjuk be, hogy az iparjogvédelem nem minden esetben első számú prioritás a vállalati innováció szempontjából.

AZ IPARJOGVÉDELEM SZEREPE EGYES IPARÁGI ÜZLETI MODELLEKBEN

Aspektus	GYÓGYSZER- IPAR	AUTÓIPAR	TELE- KOMMUNIKÁCIÓ
Terméktípus	tömeggyártás, globális piac	tömeggyártás, globális piac	tömeggyártás, globális piac
A termék szabadalmazhatósága	Igen	Igen	nem mindig
Piacra jutási idő	Hosszú, 10+ év	közepes, 5 év	nagyon gyors, 1-2 év
Termék életciklusa	nagyon hosszú (például az Aspirin közel 120 éve van piacon)	közepes, 10 év	nagyon rövid, 1-2 év
Infrastrukturától és szabványoktól való függőség	A gyógyszeriparban elsődlegesen a szabályozás számít.	infrastruktúra: nagyon erős befolyásoló tényező	Az infrastruktúra nem túlzottan releváns, csak legyen áram; de a szabványoknak kiemelt a jelentősége.
Üzleti modell fő jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> a) légy az első az úttörő jelentőségű innovációval b) szerezz monopol jogokat, hogy dominálhasd a piacot c) felelj meg az ágazati szabályozásoknak 	<ul style="list-style-type: none"> a) győzd meg a befektetőt, hogy az innovatív hajtáslánchoz szükséges infrastruktúrába fektessen (töltőhálózat) b) oszd meg a technológiát a versenytársakkal, hogy ösztönözd az ő befektetésüket is c) szorítsd ki a helyettesítő technológiákat gyors elterjesztés (disszemináció) révén 	<ul style="list-style-type: none"> a) légy gyors az apróbb jelentőségű innovációk megvalósításában b) felelj meg a szabályozásoknak c) ösztönözd a szabványosítási rendszerért felelős szereplőket, hogy a te technológiádnak kedvező szabványok szülessenek d) oszd meg a technológiát a versenytársakkal is, hogy annak elterjesztésével tovább ösztönözd az iparági szabványok kidolgozóit

7.1 | Az innováció és az oltalomszerzéssel kapcsolatos döntések

Az innováció során az érintett vállalkozásnak mindeneelőtt az alábbi, oltalomszerzéssel kapcsolatos döntéseket kell meghoznia.

7.1.1 Hasznos-e, szükséges-e oltalmat szerezni?

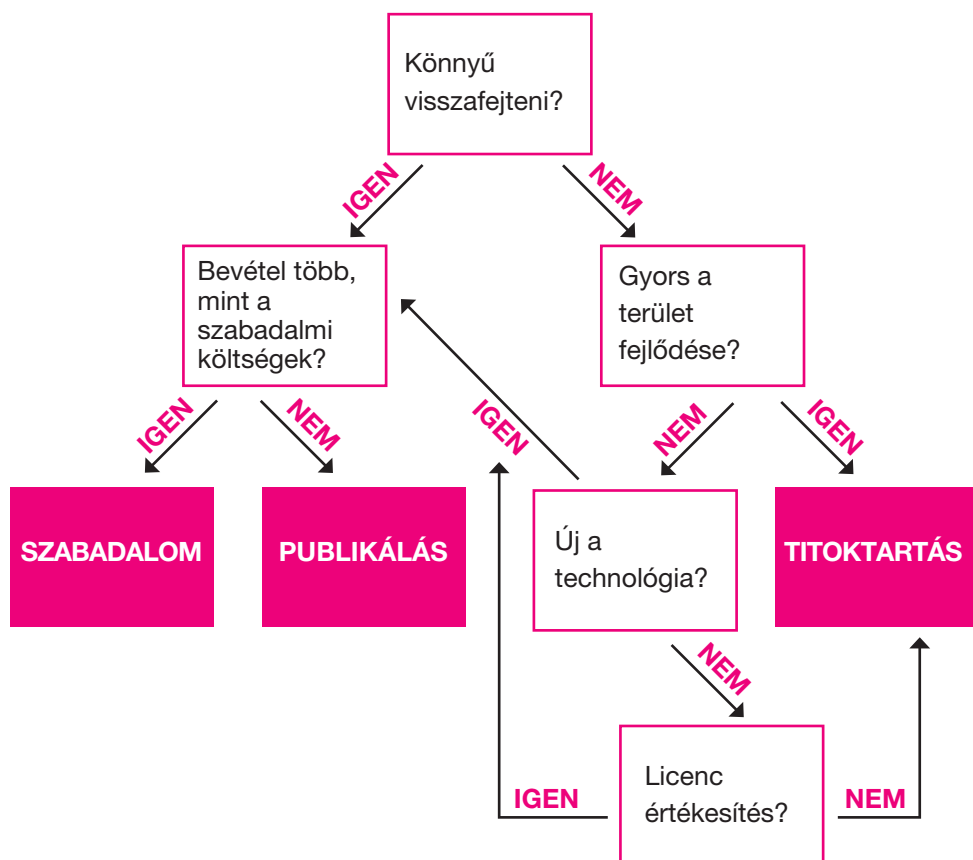
A szellemi tulajdon védelmére rendelkezésre álló két alapvető választás a **titkosítás** és az **oltalomszerzés**. A titkosítást (titokban tartást) csak abban az esetben érdemes választani, ha a szabadalmazható megoldás a piacra került végtermékből nem, vagy csak komoly nehézségek árán fejthető vissza. Ilyen például az Unicum receptje vagy a Zsolnay eozinmáz előállítási eljárása. Bármely más esetben a fejlesztő/feltaláló érdeke, hogy szellemi tulajdonát oltalommal védje.

A fentiek mellett azonban a lajstromoztatási folyamat megindítása előtt érdemes az érintett vállalkozásnak piackutatás vagy más, komplexebb értékelési eljárások (pl. szellemivagyon-értékelés) alapján felmérnie, hogy az adott termék jogi oltalmának megszerzéséhez szükséges tőke valóban megtérül-e a hasznosítás során.

Természetesen, bár nem gyakori, de vannak olyan innovációs fejlesztések is, amelyeket kifejezetten az oltalom megszerzésének szándéka nélkül, kizárólag a közösség javára hoznak létre. Ezekben az esetekben a megoldást ellenérték nélkül hozzák nyilvánosságra. Ilyen például a Linux programnyelv.

Az üzleti titok kérdésére a **7.2.** fejezetben térünk ki.

SZABADALOM, PUBLIKÁLÁS VAGY TITOKTARTÁS

7.1.2 Hol érdemes oltalmat szerezni?

További fontos körülmény a területiális stratégia. Az oltalom területi hatályának célszerű igazodnia a célpiacokhoz, hiszen a piaci szempontból irreleváns területeken az oltalom megszerzése és fenntartása felesleges. Mivel többféle eszköz áll rendelkezésre a külföldi oltalom megszerzésére (lásd a 2.8., 3.5., 4.9., 5.9. és 6.5. pontot), célszerű élni ezekkel az időzítés és a költségek optimalizálása érdekében.

7.1.3 Mikor érdemes oltalmat szerezni?

Az oltalmazandó megoldás/védendő termék jellege – amellet, hogy meghatározó abban a tekintetben, hogy milyen oltalmi formát vehetünk igénybe – befolyásolja az alkotásnak az innovációs folyamatban betöltött szerepét, és azt a döntést is, hogy az oltalmazási tevékenységet mikorra érdemes időzíteni.

A szabadalmaztatás – és főszabályként a használatiminta-oltalom megszerzése – nem képzelhető el a megoldás nyilvánosságra jutása után. Ezekben az esetekben először tehát az iparjogvédelmi oltalmat kell megszerezni, azaz az innovációs folyamat elejére kell időzíteni az oltalomszerzésre irányuló eljárás megkezdését.

Mindez nem igaz a formatervezési mintára. Ha a formatervezési mintát vizsgáljuk, mindenekelőtt lehetőség van élni a 12 hónapos saját használatra vonatkozó engedménnyel. Másrészt maga a formatervezési tevékenység sem szükségszerűen a termékinnováció korai fázisára esik: az esetek nagy részében először az új termék műszaki megoldását kell kidolgozni, azaz működésképpé kell tenni, és csak utána lehet foglalkozni a formájával. A formatervezés tehát – tipikus esetben – a termékinnováció későbbi fázisában következik be.

Gondoljunk itt pl. egy röntgenkészülékre: burkolatának elsősorban sugárvédőnek kell lennie, és csak másodlagos szempont a külső megjelenés. Külső kialakításán csak azután lehet dolgozni, ha már az összes műszaki követelménynek megfelel.

Kivételek azonban vannak: pl. a herendi porcelán esetében a formatervezés eredményezi magát a terméket.

A védjegyek esetében a saját korábbi használat nem akadályozza a későbbi lajstromozásnak, ezért a védjegybejelentéssel célszerű várni addig, amíg a termék vagy a szolgáltatás eljut a fogyasztókhoz, és kialakul a fogyasztóban a terméket és a megjelölést összekötő pozitív kapcsolat. Ha a megjelölés nem képes a terméket megkülönböztetni, mert vagy a termék, vagy maga a megjelölés még nem jutott el a fogyasztói ismertség kívánt szintjére, nem indokolt védjegybejelentést tenni. Az is elképzelhető, hogy az eredeti megjelölés, amivel az árut vagy a szolgáltatást értékesítjük, nem válik be, és meg kell változtatni. Ez is indokoltá teszi a védjegybejelentés alapos megfontolását.

Természetesen egy nem levédett megjelölés piaci használata esetében fennáll a veszélye annak, hogy rosszhiszemű harmadik személyek is használni fogják a megjelölést; ilyen esetben módja van az „első használónak” ez ellen fellépni, de a rendelkezésre álló jogi eszközök mindenképpen korlátozottabbak, mint egy lajstromozott védjegy esetében.

7.2 | Az üzleti titok védelme

Az üzleti titok és védett ismeret (know-how) egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a vállalati értékteremtő folyamatokban. Mind az EU, mind pedig Magyarország jogalkotása megtette ezért a kor követelményeinek megfelelő jogalkotási lépéseket. Ennek eredményei a 2016/943/EU irányelv és ennek felhatalmazása alapján az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény.⁸⁷

A törvény értelmében **üzleti titok** a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó titkos, azaz egészben, vagy elemeinek összességéként nem közismert, vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető, vagyoni értékkel bíró olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek a titokban tartása érdekében a titok jogosultja az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítja. **Védett ismeret (know-how)** az üzleti titoknak minősülő, **azonosításra alkalmas módon rögzített**, műszaki, gazdasági vagy szerve-

⁸⁶ https://mimiandeunice.com/wp-content/uploads/2010/12/ME_220_IncentiveToCreate.png

⁸⁷ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1800054.TV>

zési ismeret, megoldás, tapasztalat vagy ezek összeállítása. A védett ismeret az üzleti titokkal azonos védelemben részesül. **A know-how az üzleti titok alfaja, speciális fogalmi elemekkel** (pl. a tudás jellege, rögzítettség).

A törvényi meghatározások kulcs fogalmi eleme a titkosság. A titkosság fogalma két elemből áll: a **belső titkosságból** és a **külső titkosságból**. A belső titkosság azt jelenti, hogy az adott információhoz a nyilvánosság tagjai nem férnek hozzá, míg a külső titkosság jelentése az, hogy a jogosult a titokban tartáshoz az adott helyzetben általában elvárható magtartást tanúsította. Az üzleti titok vagyoni értéke a külső és belső titkosságból, tehát az információ nem közismert jellegéből, és annak a jogosult által történő, megfelelő megóvásából együttesen fakad. Lényeges, hogy a **titkosság nem egyenlő a szabadalomnál olvasott újdonsággal**.

7.2.1 Az üzleti titokhoz fűződő jog tartalma

Az üzleti titok jogosultjának joga van az üzleti titok hasznosítására, harmadik személylyel való közlésére és nyilvánosságra hozatalára (az üzleti titok felfedése). A jogosult az üzleti titokhoz fűződő jogot egészben vagy részben átruházhatja (üzleti titok jogát ruházási szerződés), továbbá az üzleti titok hasznosítására másnak engedélyt adhat (üzleti titok hasznosítási szerződés). **Fontos elhatárolási szempont**, hogy a törvény rendelkezései **sem keletkeztethetnek kizárólagos jogokat** az üzleti titokként védett ismeretre (know-how). **Azaz a know-how nem olyan ipari tulajdonjog, mint például a szabadalom**. A know-how egy olyan vagyoni jog, ahol fennmarad a lehetősége annak, hogy ugyanazon ismertet vagy információt bárki más függetlenül újra felfedezzen, vagy műszakilag visszafejthessen.

7.2.2 A jogosult személye

Mivel a védett ismeret tekintetében a jogosult az alkotótól eltérő személy is lehet, azt kell az üzleti titok jogosultjának tekinteni, aki az üzleti titok titokban tartásával kapcsolatban az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította. Ha tehát a sajátos és védendő ismeretet egy alkalmazott hozta létre, a titok gazdája, azaz a vagyoni jog jogosultja jellemzően a munkáltató lesz. Ezért a munkáltatónak kell például a titoktartási nyilatkozatokat és szerződéses rendelkezéseket biztosítania.

7.2.3 Kivételek a védelem alól

Nem minősül az üzleti titok megsértésének az üzleti titok **megszerzése**, amennyiben:

a a jogosulttól **független fejlesztés**,

b nyilvánosan hozzáférhető vagy jogszerűen megszerzett termék, szolgáltatás elemzése, vagy (feltéve, hogy az üzleti titok megszerzőjét nem terhelte titoktartási kötelezettség) **műszaki visszafejtése** (reverse engineering),

c a védett ismeret körébe tartozó műszaki ismeretek és megoldások kivételével a **munkavállalóknak** vagy a munkavállalók képviselőinek **a tájékozódáshoz és a konzultációhoz való jogának** a szükséges mértékben történő gyakorlása, vagy

d egyéb, a jóhiszeműség és tisztesség követelményével összeegyeztethető, **az adott helyzetben általában elvárható magatartás**

útján valósul meg.

Kifejezetten **jóhiszemű megszerzésnek minősül** az üzleti titoknak harmadik személytől kereskedelmi forgalomban, jóhiszeműen és ellenérték fejében történő megszerzése.

Nem minősül az üzleti titokhoz fűződő jog **megsértésének**

a a jogszerűen megszerzett üzleti titoknak a munkavállaló által a **munkavállalók képviselője számára történő felfedése**, ha a felfedés a képviselő tájékoztatáshoz és konzultációhoz való jogának gyakorlása céljából a szükséges mértékben történt,

b ha az üzleti titok megszerzése, illetve az ügyben eljárni jogosult szerv számára történő felfedése jogszabálysértés vagy az üzleti tisztesség általános követelményeibe ütköző magatartás miatt, a **közérdek védelmében**, indokolt terjedelemben történik,

c ha az üzleti titok megszerzését, hasznosítását vagy felfedését közvetlenül alkalmazandó **uniós jogi aktus vagy törvény írja elő vagy teszi lehetővé**.

7.2.4 Az üzleti titokhoz fűződő jog megsértése

Az üzleti titokhoz fűződő jogot **megsérti**, aki az üzleti titkot jogosulatlanul **megszerzi, hasznosítja** vagy **felfedi**. Az üzleti titok jogosulatlan **megszerzését** jelenti, ha az üzleti titkot az azt megszerző személy a jogosult ellenőrzése alatt álló, az üzleti titkot tartalmazó **dokumentumhoz** való **engedély nélküli hozzáférés** vagy ennek **eltulajdonítása útján**, vagy ezekről **engedély nélküli másolat készítésével**, vagy bármely egyéb, a jogosult hozzájárulása nélküli a **jóhiszeműség és tisztesség követelményébe ütközően szerzi meg**. Az üzleti titok jogosulatlan **hasznosítását vagy felfedését** jelenti az üzleti titoknak a jogosult hozzájárulása nélkül történő hasznosítása vagy felfedése, **ha ezt olyan személy valósítja meg, aki (I) jogosulatlanul szerzte meg az üzleti titkot; (II) az üzleti titokra vonatkozó titoktartási megállapodást sért; vagy (III) az üzleti titok hasznosításának korlátozására vonatkozó szerződéses kötelezettséget szeg meg.**

⁸⁸ http://ninapaley.com/mimiandeunice/wp-content/uploads/2010/07/MimiEunice_47.png

7.3 | A hasznosítás lehetséges módjai az oltalom megszerzését követően

A gazdasági hasznosítás alapvetően kétféleképpen képzelhető el: egyrészt **saját hasznosítás** útján, másrészt úgy, hogy a jogosult **engedélyezi mások számára az oltalom tárgyának a hasznosítását** (védjegyek esetében a használatát). Ez utóbbi esetet hívjuk **licenciának**.

7.3.1 Saját hasznosítás

Elsősorban a nagyobb vállalatok rendelkeznek saját kutatás-fejlesztési részleggel. Ezek a vállalatok a belső fejlesztéseket részesítik előnyben, és az eredményeket is maguk hasznosítják.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az utóbbi évek nemzetközi tendenciája inkább az, hogy a saját kutatói kapacitással rendelkező vállalkozások is egyre inkább nyitnak a külső kutatási eredmények hasznosítása felé, ami a hasznosítás másik formájához vezet el, a licenciához.

A védjegyek és a formatervezési minták esetében elsősorban az a jellemző, hogy az érintett termék fejlesztője saját maga használja/hasznosítja a lajstromozott megjelölést/mintát. Ugyanakkor annak használata/hasznosítása is átengedhető más piaci szereplőknek.

7.3.2 A licenciaszerződés fogalma és fajtái

Hasznosítási szerződés (más néven licenciaszerződés) **alapján a jogosult engedélyt ad az oltalom tárgyának a hasznosítására, a hasznosító pedig köteles ennek fejében díjat fizetni.** A licenciaszerződés célja bizonyos ismeret átadása, illetve annak tényleges hasznosítása. Védjegyek esetében a licencia a megjelölés használatára irányul.

A licenciaszerződés egy szerződéscsoport összefoglaló megjelölésének tekinthető, amely különböző variánsokat, a szerződések altípusait foglalja magában.

7.3.2.1 A licenciaszerződés fajtái a jogok birtoklása szerint

A licenciaszerződések egyik alapvető felosztása szerint kizárólagos és egyszerű (nem kizárólagos) licenciáról beszélhetünk.

- **EGYSZERŰ LICENCIA** esetében a szerződés tárgyát képező oltalmi tárgyat a licenciatvevő hasznosíthatja/használhatja, de a licenciatadó egyrészt maga is megőrzi hasznosítási/használati jogát, másrészt mással is köthet azonos tárgyú licenciaszerződést.
- **KIZÁRÓLAGOS LICENCIA** esetében a licenciatadó a licenciatvevőn kívül más részére nem adhat engedélyt, sőt az adott megoldást maga sem hasznosíthatja.

Említést érdemel az allicencia esete, amikor a licenciatvevő a szerződés alapján jogosult a szerződés tárgya tekintetében további licenciaszerződések kötésére. Ez különösen a kizárólagos licencia esetén szokásos szerződési feltétel.

7.3.2.2 A licenciaszerződés fajtái a szerződés tárgya szerint

A szerződés tárgyának sajátosságai alapján elsősorban a műszaki megoldásokat szokták osztályozni; ezek szerint háromféle szerződést különböztethetünk meg:

- **„KLASSZIKUS”** iparjogvédelmi oltalmi formákra vonatkozó licenciaszerződés (ennek megfelelően a szerződés tárgya lehet szabadalmazott találmány, használati minta, formatervezési minta, védjegy stb.)
- szerzői mű **FELHASZNÁLÁSÁRA VONATKOZÓ SZERZŐDÉS** (így különösen a felhasználási szerződés, pl. szoftverlicenz-szerződés, kiadói szerződés stb.)
- **„KNOW-HOW” LICENCIASZERZŐDÉS**, amelynél az írott információ átadása mellett lényeges lehet a licenciatadó betanítási szolgáltatásainak köre is
- **„TIPIKUS (HIBRID)” LICENCIASZERZŐDÉS**, amely egy vegyes jellegű szerződés, és tipikusan az előzők valamilyen kombinációját (pl. szabadalmazott találmány és know-how) foglalja magában

A LICENCIAFAJTÁK

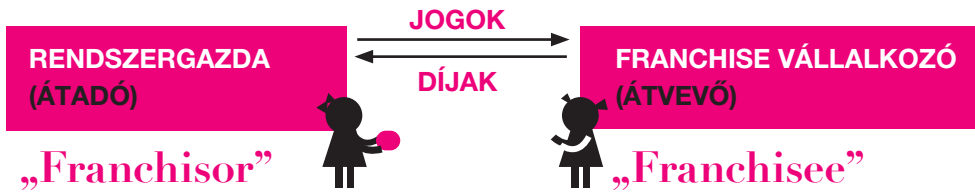

7.3.2.3 Egy speciális szerződéstípus a védjegyek területéről: a franchising szerződés

Sajátos licenciaszerződésnek tekinthető az **elsősorban a védjegyekhez kapcsolható jogbérleti** (franchising) szerződés. Az ilyen szerződések keretében a **védjegy mellett** ugyanakkor **a technológia és a know-how** átadásának is alapvető szerepe van.

A franchise tulajdonképpen meghatározott márkához köthető termékek vagy szolgáltatások terjesztésének módszere. Ezekben a szerződésekben az egyik fél a rendszertulajdonos, aki védjegyét vagy kereskedelmi nevét és üzleti rendszerét kölcsönbe adja, míg a másik az ún. „rendszerbérli”, aki licenciadíjat és gyakran induló díjat fizet, hogy üzletét a rendszertulajdonos neve alatt és rendszere szerint működtethesse. A franchise-rendszerben a rendszerbérliők hálózatot alkotnak.

A JOGOK ÁTADÁSÁNAK STRUKTÚRÁJA

Jogok (például):

- védett név
- know-how
- arculat

Védjegyek

Formatervezési minták

Díjak (például):

- belépő
- royalty (jutalék)
- reklám-hozzájárulás

licencia díj

A McDonald's szemléletes példa a franchise-rendszer keretén belül történő védjegyhasználatra. Jogilag önálló vállalkozások egy központ köré rendeződnek, együttműködnek az értékesítésben, a szolgáltatásban, ennek során az üzleti arculat használatát szigorúan meghatározott külső kialakítással és tartós szerződéses kötelezettségekkel vállalják.

A licenciaszerződések megkötésével kapcsolatos szabályokat a magyar jogban az egyes iparjogvédelmi jogszabályok – illetve mögöttes jogszabályként a Ptk. – tartalmazzák. Mivel a jogszabály igen szűkszavú a szerződési feltételeket illetően, célszerű a licenciaszerződéseket úgy megkötöni, hogy azok minél több részletről rendelkezzenek.

Ami a szerződő felek jogait és kötelezettségeit illeti, a licenciadónak világosan meg kell határoznia és ismertetnie kell a licenciaszerződés tárgyát képező információt. A licenciadó legfontosabb kötelezettsége a hasznosítás engedélyezése. Általában a licenciadó köteles fellépni a bitorlóval szemben, de az együttes és a licencievevői fellépés is igen gyakori. Amikor a szerződő felek harmadik személyről úgy találják, hogy bitorolja a licenciaszerződés tárgyát képező találmányt, mintát, formát vagy megjelenést, általában először a licenciadó kötelezettsége fellépni a bitorlóval szemben mind a licencievevő, mind a saját jogai és érdekei védelmében.

A licenciadó fő szabály szerint a hasznosítási szerződés egész tartama alatt szavatol azért, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, amely a hasznosítást akadályozza vagy korlátozza, továbbá találmányok esetében, hogy a találmány műszakilag megvalósítható. A felek e szavatossági szabályoktól egyező akarattal eltérhetnek.

A licenciatvevő alapvető kötelezettsége a licenciadíj megfizetése. Az ellenérték megfizetésének kötelezettsége alapján a licenciadónak fizetendő licenciadíjat bizonyos időszak alatt várt többletjövedelem vagy megtakarítás alapján célszerű meghatározni. Az ellentételezés fizetési módja lehet pl. ún. egyösszegű kifizetés, „mértőldkő” („milestone”, meghatározott eredmény eléréséhez kötött, egyösszegű kifizetés) vagy az értékesítési forgalommal arányos, százalékban kifejezett, „royalty” típusú licenciadíj, illetve ezek kombinációja.

Nagyon ritka az a termék, amely önmagában egyetlen innovatív ötletnek minősül. A legtöbb termék esetében a védett technológia a terméknek csak egy részét jelenti, ami különösen igaz a formatervezési minták esetében. Igen gyakori, hogy a licenciaszerződésekben a licenciadíjat ez után fizetik, hiszen a termék többi része nem védett, vagy nem a licenciadó tulajdonába tartozó ipari technológia. Az innovatív, licenciadíjköteles hányadot a termék egészén belül fedési hányadnak nevezzük, és a termék értékének százalékában fejezzük ki.

Miután azonban a licenciaszerződés tartalma szinte teljesen a felek megállapodásán alapul, elképzelhető az is, hogy bár a védett megoldás a készterméknek csak kis százaléka (műszaki értelemben), a termék értékének (árának) sokkal inkább meghatározó tényezője, ami a formatervezési minták esetén fokozottan igaz.

A licenciadó megkövetelheti a licenciatvevőtől, hogy megőrizze azokat a bizonylatokat, amelyek a fizetendő ellentételezés számításának alapját képezik, különösen folyamatos fizetésű licenciadíjak esetében.

7.4 | A szellemi tulajdon mint vagyontárgy

A szellemi tulajdon-jogok a vállalkozások közötti vagyoni forgalom tárgyai. Bizonyos esetben bekerülhetnek a vállalatok könyveibe, mérlegeikben az eszközállomány részeként – jelentős értékeken – szerepelhetnek.

Mint a legtöbb tulajdon, a szellemi tulajdon-jogokból eredő jogok is átruházhatók szerződéssel, illetve jogutódlás esetén a jogok átszállhatnak. Tehát ha átruházzák egy – szabadalommal/szabadalomportfólióval, védjeggyel/védjegyportfólióval stb. rendelkező – vállalat tulajdonjogát, ettől eltérő szerződéses rendelkezés hiányában a vállalat minden egyéb vagyontárgyával együtt a szellemi tulajdon-jogok is az új tulajdonos birtokába kerülnek.

A márkaérték meghatározására sokféle számítási módszerrel dolgoztak ki. Vannak pénzügyi, fogyasztói, kombinált megközelítésen alapuló márkaértékelési modellek. Ezek közül az Interbrand és a BrandZ márkaértékelési és rangsorai a legismertebbek, amelyekben persze közel sem azonosak a márkák helyezései és a márkaértékek is különbözőek.

Az Interbrand 20 éves értékelési tevékenysége során csak 31 olyan márkával találkozott, amely 2000 és 2019 között a Top 100 között tudott maradni (ilyen pl. a Disney, a Nike és a Gucci). Egyedül a Coca Cola és a Microsoft volt képes két évtizeden keresztül az Interbrand Top 10-ben megtartani a helyét.⁸⁹ Ugyanakkor a BrandZ 2019. és 2020. évi rangsorában a Coca Cola már nem szerepelt a legértékesebb 10 „brand” között, „lecsúszott” a 13. helyre.⁹⁰ Az Interbrand adatai szerint 2001-ben a Top 100 márka kumulatív értéke 988 milliárd, 2019-ben pedig már 2,1 billió USA dollár volt.

⁸⁹ Interbrand Best Global Brands 2019, p. 4. Letöltés: https://www.interbrand.com/wp-content/uploads/2019/10/Interbrand_Best_Global_Brands_2019.pdf

⁹⁰ BrandZ weboldala: <http://online.pubhtml5.com/bydd/ksdy/#p=32>
<https://online.pubhtml5.com/bydd/yeib/#p=66>

PÉLDA A SZELLEMI TULAJDONI PORTFÓLIÓRA

VÉDJEJYEK

színes ábrás védjegy
145 893 (1991-es)

színes ábrás védjegy
189 578

színes ábrás
védjegy 160 055

színes ábrás
védjegy 219 512

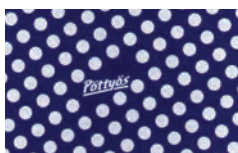
színes ábrás védjegy 218 787

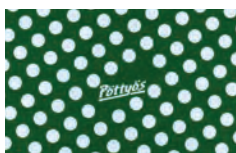
színes térbeli védjegy 181 920

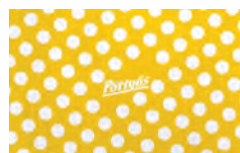
színes ábrás
védjegy 167 593

színes ábrás
védjegy 167 594

színes ábrás
védjegy 167 595

színes ábrás
védjegy 167 596

OKÉÉ! TÚRÓ RUDI

153 389 szó(összetétel) védjegy

PÖTTYÖS

szóvédjegy 160 679

A PÖTTYÖS AZ IGAZI!

160 046 jelmondat

HA PÖTTYÖS, AKKOR TÚRÓ RUDI

172 453 jelmondat

FORMATERVEZÉSI MINTÁK

Csomagoló fólia és reklám gépkocsi (a 90 678 lajstromszám alatt 10 db minta védett)

A jogtulajdonos FrieslandCampina Nederland B.V. több élelmiszeripari szabadalommal is rendelkezik.

Sajátos eset az ilyen jogok átruházására, amikor a jogok átadása egy hasznosító vállalkozás, közismert nevén „spin-off” cég tulajdonába kerül. A spin-off cég kifejezetten egy szellemi alkotás hasznosítására létrehozott gazdasági társaság. A spin-off társaságokra az innovációs törvény speciális szabályokat alkalmaz.⁹¹

A szellemi alkotás spin-off vállalkozásba történő bevitele alapvetően két formában képzelhető el. Az első a szellemi alkotásnak a társaság rendelkezésére bocsátása nem vagyoni hozzájárulásként, azaz **apportként**, a másik a szellemi alkotás **licenciába adása**. Ez utóbbi esetről már volt szó, az alábbiakban az apport néhány érdekes aspektusát említjük meg röviden.

Az apport értékét a tagok állapítják meg, szakértői értékelés nem szükséges. Ez első sorban azért problémás, mert egy szellemi alkotás tényleges értékét a kezdeti fázisban meghatározni még nagyon nehéz. Másrészt az apport a törzstőke részét képezi, így ha a szellemi alkotás értéke változik (pl. megszűnik az oltalma, vagy kiderül, hogy nem piacképes), az negatívan befolyásolja a társaság törzstőkéjét.⁹²

A gyakorlatban problémaként merülhet fel, hogy a gazdasági társaság tagja vagyoni értékű gazdasági, műszaki, szervezési ismereteit és tapasztalatait (know-how) apportként a társaság rendelkezésére bocsáthatja-e.

Gyakori, hogy ezeket a vagyoni értékű ismereteket és tapasztalatokat ellenérték fejében átruházzák. A know-how mint szellemi alkotás tehát vagyoni értéket képvisel és forgalomképes, ennél fogva apport tárgya lehet. A jelenlegi bírói gyakorlat szerint ennek egyetlen feltétele, hogy a know-how (írásban) rögzítésre kerüljön, azaz az alkotójától elkülönült formában is létezzen. Enélkül ugyanis a forgalomképesség kritériuma nem valósul meg. Fontos tehát, hogy az alapítók, a munkatársak és a vállalat kulcsemberei a céget illető értékes gyártási, szervezési, üzletszerzési ismereteiket vessék papírra!

⁹¹ A spin-off vállalkozás jogi szempontból ugyanolyan gazdasági társaság, mint bármely másik, ezért a társaság megalapításának szabályait a Ptk., valamint a bírósági cégeljárásról szóló törvény tartalmazza.

⁹² A hitelezők védelme érdekében a Ptk. tartalmaz olyan szabályt, amely szerint az apportot szolgáltató tag az apport rendelkezésre bocsátását követően öt évig köteles az apport értékéért helytállni. Vagyis, ha az apport tárgyról ezen öt éves időtartamon belül kiderül, hogy valójában mégsem ér annyit, mint amilyen értéken az a társasági szerződésbe bekerült, az apportot szolgáltató tag felel az értékkülönbséget.

A spin-off cégek keletkezése nem új jelenség, hiszen pl. az 1920-as években alapított Volvo autógyár egy svéd golyóscsapágyüzem, az SKF (Svenska Kullagerfabriken AB) spin-off cégéként indult.

A Volvo autógyárhoz kötődik a milliók életét megmentő hárompontos biztonsági öv is. Nils Bohlin fejlesztőmérnökük találmányát 1959-ben szabadalmaztatták, de hamar rájöttek az öv fontosságára ezért ingyen lehetővé tették a versenytársaknak a találmány használatát.⁹³

⁹³ Forrás: https://d3nuqriibqh3vw.cloudfront.net/images/Volvo_1960s_woman.jpg

7.5 | Összefoglalás: A szellemitulajdon-jogok az innovációs folyamatban

1. Oltalomszerzés (7.1.)

SZÜKSÉGES-E? – Akkor érdemes titokban tartani, ha a védhető megoldás a piacra került végtermékből nem, vagy csak komoly nehézségek árán fejthető vissza.

HOL? – Territoriális megfontolások = ahol a piac, ott kell az oltalom

MIKOR? – Az innovációs folyamat fázisának függvényében:

- szabadalom/használatiminta-oltalom: innovációs folyamat elején
- formatervezésiminta-oltalom: ha a termék lényege, akkor a folyamat elején, ha a terméknek csak része, akkor később
- védjegy/földrajzi árujelző: a termék bevezetése és ismertté válása után

2. Ha titokban tartom: üzleti titok és know-how (7.2.)

3. Hasznosítás (7.3.)

- saját hasznosítás
- más fejlesztésének tulajdonjogszerzés nélküli hasznosítása = licencia;

A licenciaszerződések csoportosíthatók:

- a jogok birtoklása szerint (egyszerű vagy kizárólagos)
- a szerződés tárgya szerint (klasszikus, felhasználásra vonatkozó, hibrid)

Speciális szerződéstípus: franchising

4. A szellemi tulajdon mint vagyontárgy (7.4.)

- **APPORT:** az eszközállomány részévé válik, előnytelen lehet
- **LICENCIA:** szerződés, nem kötődik szervesen a vállalkozás tulajdonához
- **SPIN-OFF:** a szellemi tulajdon hasznosítására alapított gazdasági társaság

8.

IPARJOGVÉDELMI TÁJÉKOZTATÁS ÉS INFORMÁCIÓ- SZERZÉS

8.1 | Az iparjogvédelmi információ jelentősége

A gazdasági, műszaki élet, az innováció és a kutatás-fejlesztés területeinek résztvevői számára elengedhetetlen az iparjogvédelemmel kapcsolatos információk és információforrások ismerete és használata. Napjainkra az internet térhódításával ezek az elektronikus források – többnyire ingyenesen – könnyen és gyorsan elérhetővé váltak. A nyilvánosságra került jogok így megszerzett ismeretével elkerülhetők az ismételt feltalálások, megelőzhető a bitorlások, követhetők a legújabb fejlesztések, prognosztizálhatók a fejlődési tendenciák, megismerhető a versenytársak tevékenysége, fejlesztései, megítélhető egy termék piaci bevezethetősége, versenyképessége, és kereshetővé válnak a hasznosítható oltalmak.

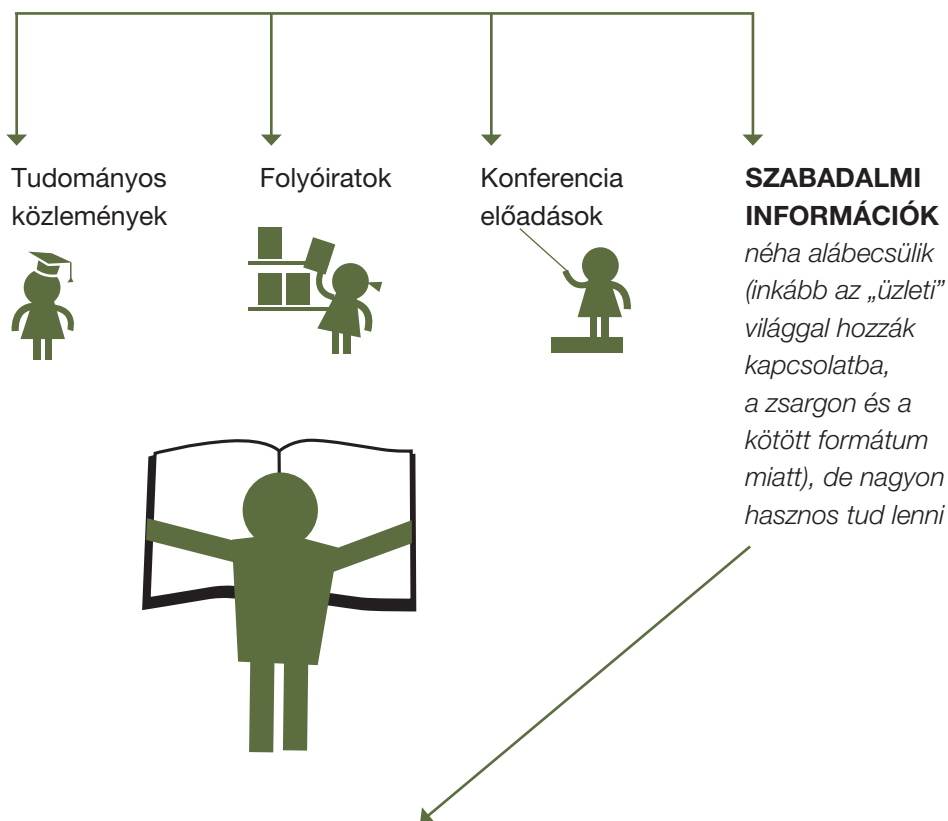
Az iparjogvédelmi információ egyrészt jelenti magukra a szellemi alkotásokra és árujelzőkre vonatkozó ismereteket, másrészt pedig az ezek jogvédelmével kapcsolatban keletkezett és nyilvánossá vált adatok összességét. Az információk azokból a speciális dokumentumokból ismerhetők meg, amelyek a világ iparjogvédelmi hatóságai, köztük az SZTNH által folytatott eljárások nyomán kerülnek nyilvánosságra.

Az iparjogvédelmi információval kapcsolatos legfontosabb alapelvek a következők:

a Az iparjogvédelmi információnál **elsődleges és másodlagos információforrásokról** beszélhetünk. Az elsődleges információforrások jelentik az összes eredeti dokumentumot (bejelentési nyilvántartások, lajstromok, iparjogvédelmi közlönyök, szabadalmi közzétételi dokumentumok, leírások, használatiminta-oltalmi leírások stb.), míg a másodlagos információforrások ezek adatait dolgozzák fel. Idetartoznak elsősorban a keresési lehetőséget biztosító iparjogvédelmi adatbázisok.

b Iparjogvédelmi információ elérhető **nyomtatott** és **elektronikus** formában is, a forrástól függően. A legfontosabb nyomtatott forrásokat a régmúlt iparjogvédelmi dokumentumai jelentik (szabadalmi leírások, közlönyök és indexek), míg az elektronikus források közül a különféle ingyenes, illetve térítésköteles adatbázisokat, nyilvántartásokat és egyéb specifikus keresőeszközöket kell kiemelni.

ELÉRHETŐ TECHNIKAI INFORMÁCIÓK

- **MILYEN TUDÁS ÉRHETŐ EL?**
(technika állása)
- **MI ÁLL OTTALOM ALATT?**
- **MI VAN AKKOR, HA SZABADALMAZTATNI AKAROK EGY TALÁLMÁNYT?**

8.2 | Az SZTNH iparjogvédelmi jogokkal kapcsolatos információs szolgáltatásai

Az SZTNH alaptevékenysége körében nyújtja információs szolgáltatásait. Hatósági tájékoztatási feladatoként iparjogvédelmi tárgyú hivatalos közlőnyt ad ki, és az egyes oltalmi formákról, azok adatairól lajstromot vezet. A magyar és a magyar vonatkozású szellemi tulajdon-védelmi információk tekintetében a legfontosabb hivatalos forrás.

Az iparjogvédelmi jogokkal kapcsolatos információk a következő módokon érhetők el:

- az SZTNH honlapján
- az SZTNH hivatalos lapján, a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőn keresztül
- az E-nyilvántartásban
- a Frecskay János Szakkönyvtárban
- az Ügyfélszolgálaton.

8.2.1 Az SZTNH honlapja: www.sztnh.gov.hu

Itt olvashatók, illetve innen tölthetők le az oltalmi formákra, eljárásokra, díjakra vonatkozó információk, valamint innen érhetők el az SZTNH által elektronikus formában hozzáférhetővé tett magyar iparjogvédelmi adatbázisok (lásd 8.3. fejezet). Ezek az adatbázisok lehetővé teszik az önállóan végzett előzetes iparjogvédelmi kutatásokat. Szükséges megjegyezni, hogy egy-egy komolyabb kutatáshoz már szakember segítségének igénybevétele is tanácsos lehet.

8.2.2 Szabadalmi Közlöny és Védjegyertesítő

Az SZTNH 1896 óta megjelenő hivatalos lapja, amely 2006 óta online hozzáférhető.⁹⁴ Itt ad hatósági tájékoztatást az SZTNH a jogszabályi előírásoknak megfelelően az iparjogvédelemmel kapcsolatos eljárás során hozott döntésekről és tényekről.

A közlöny rovatai a következők:

- a hatósági közlemények rovataiban alkalmazott kódok és rendezési elvek,
- az irodalmi rész: jogszabályváltozásokról, kiállítási kedvezményekről, illetve elsőbbségekről nyújt tájékoztatást,
- az egyes oltalmi formákra vonatkozó közlemények az engedélyezési eljárás szakaszai szerint tájékoztatnak a nyilvánosságra kerülő adatokról,
- az intézményi közlemények: a hirdetményi úton történő kézbesítés rovatát jelentik,
- és a kötelező közlemények rovatban: az államháztartási törvény által előírt közzétételek jelennek meg.

8.2.3 Az SZTNH elektronikus nyilvántartása

Az E-nyilvántartás⁹⁵, az SZTNH nyilvános elektronikus lajstroma a hivatal honlapján érhető el. A lajstromoknak – az egyes oltalmi formák sajátosságának megfelelően – fel kell tüntetniük – többek között – a következőket:

- a lajstromszámot,
- az ügyszámot,
- a szabadalom címét/a használatiminta-oltalom címét/a növényfajta nevét/a védjegyet és földrajzi árujelzőt az árujegyzékkel/a formatervezési minta ábrázolását a minta szerinti termék megnevezésével,
- a jogosult nevét (megnevezését) és lakcímét (székhelyét),
- a képviselő nevét és székhelyét,
- a feltaláló/szerző nevét és lakcímét,
- a bejelentés napját,
- az elsőbbséget,
- az oltalom megszűnését, annak jogcímét és időpontját.

---

⁹⁴ <https://www.sztnh.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/szabadalmi-kozlony-es-vedjegyertesito>

⁹⁵ <http://epub.hpo.hu/e-nyilvantartas/?lang=HU>

8.2.4 A Freeskey János Szakkönyvtár

Az SZTNH legrégebbi tájékoztatási egységeként a szakkönyvtár az iparjogvédelem és a szerzői jog országos hatáskörű nyilvános intézménye, amely **kettős információszolgáltató funkciót** lát el. Egyrészt **segít** az ügyfeleknek az **iparjogvédelmi dokumentumok közötti eligazodásban** és a hozzájuk tartozó általános és speciális kérdések megválaszolásában. A rendelkezésre álló dokumentumok helyben olvashatók, térítés ellenében papír és/vagy digitális másolat készíttethető ezekről. Szaktájékoztató munkatárs segítségével vagy önállóan kutatás végezhető a szabadalmi adatbázisokban. Mára az ingyenes, interneten elérhető szabadalmi adatbázisokban történő kutatás jelenti a tájékoztatás alapját.

A szakkönyvtár másik szegmense **hagyományos könyvtári funkcióival nyújt támogatást** a szellemi tulajdon-védelem tárgyban. A speciális gyűjtőkör egyedi olvasóközönséget vonz, azokat, akik az iparjogvédelem, illetve a szerzői jog területén legalább alapszintű tudással rendelkeznek. A könyvtár díjmentesen alapszolgáltatásokat nyújt, amelyek közé a könyvtár látogatása, egyes, kijelölt állományrészek helyben történő olvasása, az adatbázisok és az online katalógus⁹⁶ használata, valamint a dokumentumgyűjteménnyel kapcsolatos tájékoztatás tartozik. Mindezeket túl a fenntartó által megállapított beiratkozási díj megfizetése után szaktájékoztatás, irodalomkutatás, meghatározott helyi, helyi hálózati, online és egyéb elektronikus tájékoztatási eszközök, adatbázisok használata és dokumentumok kölcsönzése vehető igénybe.

8.2.5 Ügyfélszolgálat

Az ügyfélszolgálat⁹⁷ tájékoztatását igénybe vevők megtudhatják, hogy milyen szellemi tulajdon-védelmi eszközök léteznek, és azokat miként vehetik igénybe gazdasági előnyük növelése, illetve a költséges perek elkerülése céljából. Az SZTNH Ügyfélszolgálat **általános tájékoztatást nyújt a szellemi tulajdon-védelem teljes területén** a védelemből eredő jogokról és kötelezettségekről, a jogszerzés módjáról, feltételeiről, menetéről, a jogérvényesítési lehetőségekről, valamint a kapcsolódó nemzetközi egyezményekről. **Lehetőség nyílik** a lezárt ügyek irataiba való **betekintésre, adat-szolgáltatás kérésére**. A nyomtatott kiadványok, valamint a szóbeli tájékoztatás szolgáltatása mellett a levélben vagy elektronikus megkeresés útján feltett kérdésekre rövid határidőn belül, tapasztalt szakemberektől kapnak választ az ügyfelek. A **térítéses szolgáltatások** igénylése szintén az Ügyfélszolgálaton bonyolítható.

⁹⁶ <https://sztnh.opac3.monguz.hu/>

⁹⁷ <https://www.sztnh.gov.hu/hu/sztnh/elerhetosegek/ugyfelszolgalat-0>

8.3 | Iparjogvédelmi adatbázisok

8.3.1 A kutatás jelentősége

A kutatás-fejlesztési tevékenység megkezdése előtt és a **bejelentések benyújtása előtt** a nyilvánosságra hozott dokumentumokban, illetve az ezek adatait tartalmazó, tematikus kutatásokat vagy azonosító szerinti visszakeresésüket támogató adatbázisokban **javasolt előzetes keresést végezni**.

A kutatás-fejlesztésre fordított költségek több mint 30%-át – hiányos információgyűjtés miatt – párhuzamos kutatásokra fordítják, miközben a források, a szabadalmi dokumentumok bárki számára rendelkezésre állnak. Felmérések szerint **a szabadalmi dokumentumokban megtestesülő műszaki információ 80%-a csak és kizárólag ebből a forrásból érhető el**, azaz a szakember számára megvalósítható módon feltárt találmány (szabadalmi leírás) részletesebb adatokat közöl, mint más műszaki/tudományos publikáció.

Ugyanígy fontos az üzleti élet szereplői számára az elbírálás alatt lévő védjegybejelentések és a lajstromozott védjegyek körében való tájékozódás.

A kutatás megbízhatósága jelentősen függ a használt adatbázistól, az abban elérhető adatok feldolgozásának minőségétől, mennyiségétől. Az iparjogvédelmi hatóságok adatbázisai különböző koncepció alapján, különböző mélységű adatfeltárással, eltérő minőségű szolgáltatásokat nyújtanak. Általánosságban elmondható, hogy az ingyenes adatbázisok szerényebb keresési lehetőség mellett tartalmazzák a legfontosabb információkat, míg a térítésköteles adatbázisok értéknövelt szolgáltatásaikkal jobb találati eredményt nyújthatnak. A keresések támogatására egyre több hivatal alkalmaz képfelismerő szolgáltatásokat és mesterséges intelligenciát.

8.3.2 A legfontosabb adatbázisok

8.3.2.1 E-kutatás

Az SZTNH 2011-ben indult, bárki által hozzáférhető adatbázisa, amely lehetővé teszi a hivatal által vezetett elektronikus nyilvántartás adataiban (ideértve a leírásokat és a kivonatokat tartalmait is), továbbá a Magyarország területén hatályos nemzetközi és közösségi/uniós iparjogvédelmi oltalmi formák adataiban történő részletes tájékozódást, azzal a megszorítással, hogy az európai védjegyek adatait nem tartalmazza.

Az adatbázisban való keresés valamennyi oltalmi formát magába foglaló keresést tesz lehetővé az **EGYSZERŰ KERESÉS** felületen – e szolgáltatás segítségével például feltérképezhetjük egy intézmény teljes iparjogvédelmi portfólióját.

Az **ÖSSZETETT KERESÉS**t kiválasztva az egyes oltalmi formákon belül komplex keresőkérdésekre is választ lehet kapni.

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Elektronikus kutatás

KERESÉS | Találati Lista

Egyszerű keresés

Összetett keresés

Szabadalmi oltalom
Kiegészítő oltalmi tanúsítvány
Növényfajta-oltalom
Használati minták oltalma
Védjegyoaltalom
• Európai uniós védjegy
Földrajzi árujelzők oltalma
Formatervezési minták oltalma
• Közösségi Formatervezési minták oltalma
Topográfiaoltalom

Szerzői jogi és kapcsolódó jogi védelem

Önkéntes műnyilvántartás
Árva művek

Egyszerű keresés

Azonosító: És ?
Cím/Megjelölés: És ?
Nevek: És ?
Dátumok: Bejelentés napja És ?
Együttes keresés a fenti mezőkben: ?

Keresés Törlés

ELEKTRONIKUS ÜGYFELÉLEGEZETTSÉG MÉRÉS

Adatkezelési tájékoztató
Publikus szolgáltatásaink működését folyamatosan 7x24 órában a legmagasabb rendelkezésre-állás mellett biztosítjuk. Szolgáltatásaink csak a rendszerkarbantartások idejére szünetelnek, amit előzetesen a leállítás előtt 3 nappal meghirdetünk.

8.1. Keresd meg az e-kutatásban, hogy milyen iparjogvédelmi oltalmak kapcsolódnak az alábbi reklámplakátokon található termékekhez, márkákhoz!

Sebők Imre (1906-1980):
ORION Hópalack

Bortnyik Sándor (1893-1976):
Chmura szemüveg

Macskássy János (1910-1993):
Diana sósorszesz (193?)

Faragó Géza (1877-1928):
Törley (1909)

8.3.2.2 Espacenet

Az EPO ingyenes adatbázisa⁹⁸ a világ több mint 90 iparjogvédelmi hatóságának több mint 120 millió szabadalmi dokumentumához biztosít hozzáférést. Az adatbázis keresőnyelven angol, a keresőfelület országváltást követően számos nyelven (köztük magyarul is) használható.

Az Espacenet három űrlapos keresési lehetőséget kínál. A főoldalon a **SMART SEARCH**, az **ADVANCED SEARCH**, és a speciális **CLASSIFICATION SEARCH** felület közül lehet választani. Ez utóbbi az EPO és az USPTO által közösen megalkotott speciális osztályozási rendszer, amely a CPC-jelzetek⁹⁹ alapján való keresést teszi lehetővé.

A **SMART SEARCH** olyan keresőmezőt takar, amelybe a beírt keresőkifejezés (szavak, számok) előfordulását a keresőmotor valamennyi feldolgozott mezőben vizsgálja.

8.2. Keresd ki az Espacenet adatbázis magyar felületén, mit talált fel Losonczy Áron, Bayer Gábor, és Makai Miklós?

8.3.2.3 Global Patent Index

Az EPO professzionális kutatásra ajánlott, előfizetéshez kötött, online bibliográfiai adatbázisa.¹⁰⁰ Adattartalma megegyezik az Espacenet adatbázisával. A hozzáféréshez szolgáltatói bejelentkezési név és jelszó szükséges. Az adatbázis MIMOSA keresőprogramon keresztül, illetve online felületen érhető el. 100 kritérium alapján lehet keresni „Easy”, „Simple” és „Detailed” keresőfelületen, többek között valamennyi bibliográfiai adatra, idézett dokumentumra és hivatkozásra, nemzetközi és nemzeti osztályjelzetekre, a cím, illetve a kivonat szavaira. A program a keresőkérdés megfogalmazásakor széles körű kombinációs kutatási lehetőséget kínál (operátorok, csokolások, intervallumok, halmazok). Valamennyi mezőhöz online index is tartozik, ezzel könnyítve meg a kulcsszavak kiválasztását.

⁹⁸ https://hu.espacenet.com/?locale=hu_HU

⁹⁹ Cooperative Patent Classification, az EPO és az USPTO eltérő osztályozási rendszereinek harmonizálása, amely 2020. február 1-jével lépett hatályba.

¹⁰⁰ <http://www.epo.org/searching-for-patents/technical/espacenet/gpi.html#tab-1>

A SZABADALOMKUTATÁSNÁL SEGÍTHET A SZAKMAI ZSARGON ISMERETE¹⁰¹

8.3.2.4 eSearch plus adatbázis

Az EUIPO adatbázisa¹⁰² az engedélyezési eljárás alatt lévő, valamint a lajstromozott európai uniós védjegyek, közösségi formatervezésiminta-oltalmak adatait tartalmazza. Az adatbázis lehetőséget biztosít mind egyszerű, mind speciális, valamint importált ábrás megjelölés hatékony kutatására. A speciális keresés felülete a rendelkezésre álló számos mező tetszőleges aktiválásával szabadon változtatható. A találati lista kivonatolt információt nyújt a védjegyekről, illetve formatervezésiminta-oltalmakról. További, részletes információk az adott rekordról a lajstromszámra való kattintással érhetők el. Díjmentes regisztrációt követően letölthetővé válnak az egyes ügyekben keletkezett iratok PDF formátumban.

Az adatbázis 23 nyelvből választható felületen (beleértve a magyart is) használható.

¹⁰¹ Forrás: EPO-EUIPO Intellectual Property Teaching Kit - IP Advanced Part I.
<https://www.epo.org/learning/materials/kit/download.html>

¹⁰² <https://euipo.europa.eu/eSearch/>

8.3.2.5 TMview adatbázis

Az európai uniós védjegybejelentésekkel kapcsolatos eljárások során a felszólalások jelentős részét a védjegyek korábbi jogosultjai a korábbi nemzeti védjegyekre alapozva teszik meg. Ezen korábbi jogok előzetes kiszűrésének egyik lehetséges eszköze a TMview integrált adatbázis.

Az EUIPO gondozásában ingyenesen hozzáférhető adatbázis¹⁰³ lehetővé teszi a nemzeti, a regionális és a nemzetközi oltalmat élvező védjegyek egy helyen történő gyors kutatását. A napi frissítésű adatbázis valamennyi európai uniós és több tucat, az EU területén kívüli nemzeti hivatal (például India, Amerikai Egyesült Államok, Japán), valamint az Afrikai Regionális Iparjogvédelmi Szervezet (ARIPO), a WIPO és az EUIPO által lajstromozott védjegyek adatait tartalmazza.

Az adatbázisban „egyszerű” és „speciális” keresésre van lehetőség. A „speciális” keresés hat mező (védjegy, bejelentési ügyszám, lajstromszám, bejelentő neve, nizzai és bécsi¹⁰⁴ osztályozás) alkalmazásával teszi lehetővé a találatok megjelenítését. A kutatás tovább pontosítható az előre beállítható földrajzi terület, védjegy hivatal, védjegy típus és időintervallum megadásával. A találati lista megjelenítése 14 féle szempont alapján tetszés szerint paraméterezzhető. Az egyes találatok bibliográfiai rekordjai átjárást biztosítanak a nemzeti hivatalok nyilvántartásaiba, ezzel is megerősítve az adatok megbízhatóságát. A kutatófelület 36 nyelven használható.

8.3.2.6 Madrid Monitor adatbázis

A WIPO honlapján található Madrid Monitor¹⁰⁵ adatbázis tartalmazza egyrészt a nemzetközi kiterjesztés alapján lajstromozás előtt álló védjegybejelentéseket, másrészt a már korábban lajstromozott nemzetközi védjegyeket. Az adatbázisban négyféle kutatásra nyílik lehetőség: „egyszerű”, „összetett”, „valós idejű” és „ábrás”.

A találati listából a konkrét egyedi rekordra kattintva részletes információk jeleníthetők meg az adott védjegyről. A keresés angol, francia és spanyol nyelven is elvégezhető.

¹⁰³ <https://www.tmdn.org/tmview/welcome>

¹⁰⁴ A Bécsi Osztályozás a védjegyek ábrás elemeinek osztályozására jött létre. Az osztályozási rendszer a figuratív elemeket összesen 29 kategóriába, 144 fejezetbe és 1667 osztályba sorolja.

¹⁰⁵ <http://www.wipo.int/madrid/monitor/en/index.jsp>

8.3.2.7 Global Brand Database

Az egyik legkomplexebb adatbázis,¹⁰⁶ a Madrid Monitorhoz hasonlatosan ezt is a WIPO fejlesztte, adattartalma azonban jóval bővebb annál. Tartalmazza a madridi rendszer alapján kiterjesztett védjegybejelentéseket, illetve regisztrált védjegyeket, és mindezek mellett további 38 nemzeti hivatal és az EUIPO védjegyadatai is elérhetők rajta keresztül. Érdekessége, hogy megtalálhatók benne a Párizsi Unió Egyezmény 6ter cikkében felsorolt jelzések is, amelyek feltétlen kizáró okot képezhetnek egy megjelölés védjegyként történő regisztrálása során.

Felhasználói felülete nagymértékben alakítható. Hatféle keresési mód közül választhatunk („márka”, „nevek”, „számok”, „dátumok”, „osztály”, „ország”), amelyeket további tucatnyi szűrővel kombinálhatunk – a kutatás céljának megfelelően. Az adatbázis lehetőséget ad ábrás megjelölés importálására is, ezzel könnyítve meg a grafikai úton megjeleníthető védjegyek kutatását. A kutatási sémák elmenthetők és újra előhívhatók. A találati lista a keresési felülethez hasonlóan megannyi módon személyre szabható, illetve ötféle formátumban exportálható (PDF, CSV, XLSX, HTML, XML).

8.3.2.8 Hague Express adatbázis

A WIPO honlapjáról érhető el a Hague Express¹⁰⁷ adatbázis, amely a nemzetközi formatervezési minták közötti kutatást teszi lehetővé.

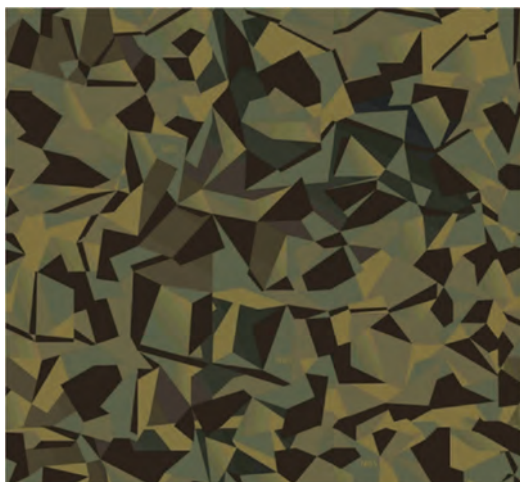
Az adatbázis a Hágai Megállapodás alapján (lásd a 4.9. fejezetet) letétbe helyezett és a Nemzetközi Ipari Minták Közlönyében megjelent, lajstromozott minták bibliográfiai adatait, valamint ábrázolásukat tartalmazza. A keresés angol, francia és spanyol nyelven végezhető el.

---

¹⁰⁶ <https://www3.wipo.int/branddb/en/>

¹⁰⁷ <http://www.wipo.int/designdb/hague/en/>

DM 201 636 lajstromszámú felületi mintázat (bejelentő: Logistics Command of National Armed Forces of the Republic of Latvia)¹⁰⁸

8.3.2.9 Designview adatbázis

A közösségi formatervezési mintaoltalmak kutatásának további lehetséges eszköze a Designview integrált adatbázis.

Az EUIPO gondozásában ingyenesen hozzáférhető adatbázis¹⁰⁹ lehetővé teszi a nemzeti, a regionális és a nemzetközi oltalmat élvező formatervezési mintaoltalmak egy helyen történő kutatását. A napi frissítésű adatbázis valamennyi európai uniós és közel harminc, az EU területén kívüli nemzeti hivatal (például India, Amerikai Egyesült Államok, Japán), valamint az ARIPO, a WIPO és az EUIPO által lajstromozott formatervezési mintaoltalmak adatait tartalmazza.

További külföldi adatbázisokról és azok elérhetőségeiről jó áttekintés, valamint néhány hasznos kutatási tanács található az SZTNH honlapján.

Szabadalmi adatbázisok:

<https://www.sztneh.gov.hu/hu/szabadalmi-adatbazisok>

Védjegy adatbázisok:

<https://www.sztneh.gov.hu/hu/vedjegy-adatbazisok>

Formatervezési-minta adatbázisok:

<https://www.sztneh.gov.hu/hu/formatervezesi-minta-adatbazisok>

¹⁰⁸ <https://www.tmdn.org/tmdsview-web/welcome#/dsview>

¹⁰⁹ https://www.wipo.int/haguebulletin/image/D201636/001_000/2019/26

8.4 | Az SZTNH kutatási szolgáltatásai

Az SZTNH térítés ellenében széles körű kutatási szolgáltatásokat nyújt a szabadalmak, illetve a védjegyek tekintetében. Ezekről röviden a következő alpontokban írunk.

8.4.1 Kutatási szolgáltatások a szabadalmak terén

8.4.1.1 Újdonságkutatás

Az újdonságkutatás keretében az SZTNH feltárja és a megrendelő rendelkezésére bocsátja azokat a szabadalmi és ún. nem szabadalmi dokumentumokat, amelyek figyelembe vehetők az oltalmazni kívánt találmány újdonsága és a feltalálói tevékenység követelménye szempontjából. Nem szabadalmi dokumentum a szabadalmi és használatiminta-oltalmi dokumentumok körén kívül eső valamennyi egyéb dokumentum, így folyóiratcikkek, könyvek, disszertációk, internetes és egyéb publikációk. Az SZTNH a kutatás eredményét kutatási jelentésben foglalja össze, amelynek alapján megállapítható, hogy a megrendelés tárgya szerinti megoldás új-e és/vagy feltalálói tevékenységen alapul-e.

8.4.1.2 Szabadalmazhatósági véleménnyel kiegészített újdonságkutatás

Az SZTNH a szabadalmazhatósági véleménnyel kiegészített újdonságkutatás esetében a kutatási jelentés mellé részletes indokolással alátámasztott véleményt ad arról, hogy a találmány kielégítheti-e a szabadalmazhatóság három alapvető feltételét, az újdonságot, a feltalálói tevékenységet és az ipari alkalmazhatóságot.

8.4.1.3 Szabadalmazhatósági vélemény

A szabadalmazhatósági vélemény részletes indokolást tartalmazó előzetes megállapítás arról, hogy a feltaláló által ismertetett találmány kielégítheti-e a szabadalmazhatóság három alapvető feltételét: az újdonságot, a feltalálói tevékenységet és az ipari alkalmazhatóságot, az ügyfél által rendelkezésre bocsátott (megjelölt) szabadalmi és más dokumentumok tükrében. Kutatást ezen szolgáltatás keretében az SZTNH nem végez.

8.4.1.4 A jogérvényességi (vitathatósági) kutatás

A jogérvényességi (vitathatósági) kutatás keretében az SZTNH feltárja és rendelkezésre bocsátja azokat a szabadalmi és nem szabadalmi dokumentumokat, amelyek figyelembe vehetők a megrendelő által megjelölt szabadalom vitathatósága szempontjából, és részletes indokolással ellátott véleményt ad arról, hogy a szabadalom tárgya az idézett publikációk tükrében kielégíthette-e a szabadalmazhatóság elengedhetetlen követelményeit, az újdonságot, illetve a feltalálói tevékenységet. A szolgáltatás révén a megrendelő bizonyítékot szerezhet egy szabadalom elleni megsemmisítési eljáráshoz, vagy szabadalmi licencszerződés megkötése előtt meggyőződhet arról, milyen erős a találmány oltalma.

8.4.1.5 A szabadalomtisztasági kutatás

Ennek a szolgáltatásnak a keretében az SZTNH a hasznosítani kívánt termék vagy eljárás tárgykörével egyező tárgykörű olyan szabadalmakat tárja fel, amelyek a kérelmező által megjelölt országok bármelyikében érvényben vannak, és részletes indokolással kísért véleményt ad arról, hogy az érintett termék vagy eljárás ütközhet-e valamelyik idézett érvényes szabadalom oltalmába.

8.4.1.6 Témakutatás

A témakutatás keretében az SZTNH feltárja és rendelkezésre bocsátja egy adott műszaki szakterületen a szakterülethez kapcsolódó publikus információkat, amelyek figyelembe vehetők a megadott szakterületen végzendő kutatás irányának meghatározásánál.

A szolgáltatás igénybe vehető a műszaki szakterületek szinte teljes körében, a teljesség igénye nélkül az alábbi területeken: gépipar, elektronikai ipar, építőipar, gyógyszeripar, vegyipar, kozmetikai ipar, élelmiszeripar, biotechnológia, növénytermesztés, állattenyésztés, környezetvédelem stb., azonban nem terjed ki a szoftverek, illetve a hozzájuk kapcsolódó műszaki megoldások területére.

8.4.2 Kutatási szolgáltatások a védjegyek területén

A nemzeti védjegyeljárásról már korábban szoltunk részletesen; az alábbiakban azokat a szolgáltatásokat mutatjuk be, amelyek elősegíthetik a védjegybejelentés megtételére vonatkozó döntésünket, illetve amelyek hasznosak lehetnek a jogosultság megszerzését követően.

8.4.2.1 Védjegykutatás

A szolgáltatás igénybevétele javasolható:

- védjegybejelentés benyújtása előtt, hogy támpontot kapjunk annak eldöntéséhez, van-e esély a megjelölés védjegyként való lajstromozásra;
- akkor, ha el szeretnénk kerülni, hogy egy megjelölés (például cégnév vagy domain-név) használatával mások védjegyoltalomból eredő jogait megsértsük;
- akkor, ha tájékozódni szeretnénk, nem kell-e fellépniünk jogaink védelmében egy védjegy lajstromozása, vagy egy már lajstromozott védjegy esetében.

A teljes körű kutatást az SZTNH végzi, ennek keretében optimalizált kutatási eredményt, úgynevezett „előzetes kutatási jelentést” küld a megrendelőnek. A kutatást a Hivatal szakemberei a lehető legszélesebb körű adatok kinyerése érdekében a hazai, a Magyarország területére kiterjedő hatályú nemzetközi, illetve az európai védjegyek és védjegybejelentések tekintetében végzik.

8.4.2.2 Oltalomképességi véleménnyel kiegészített védjegykutatás

Az oltalomképességi véleménnyel kiegészített védjegykutatás gyors és felhasználóbarát információt biztosít a megrendelő gazdasági tevékenységét érintő, Magyarország területén érvényes védjegyjogokról, továbbá arról, hogy a megjelölés védjegyként való lajstromozását akadályozhatja-e valamilyen feltétlen kizáró ok, ide nem értve a rosszhiszeműséget. Az oltalomképességi véleménnyel kiegészített védjegykutatás szolgáltatás keretében átadásra kerül egy „előzetes kutatási jelentés”, amely feltűnteti mindazokat a Magyarországon területén érvényes védjegyeket és védjegybejelentéseket, amelyek a megrendelő által megadott megjelöléssel azonosak, illetve ahhoz hasonlóak, a megadott Nizzai Osztályokat is figyelembe véve. A megrendelő részére továbbá a megjelölés oltalomképességét elemző, a feltétlen kizáró okokra kiterjedő oltalomképességi vélemény is átadásra kerül.

8.4.2.3 Védjegyfigyelés

A védjegyeljárás során az SZTNH érdemi vizsgálatot a korábbi jogok vonatkozásában csak felszólalás alapján végez. A felszólalás nem könnyű feladat, mivel egyrészt figyelemmel kell kísérni a védjegybejelentéseket, hogy értesülhessünk azokról, amelyek a saját védjegyünkkel ütköznek, másrészt pedig a felszólalás benyújtására rendelkezésre álló idő rövid (a védjegybejelentés meghirdetésétől számított 3 hónap), így folyamatosan követni kell az SZKV meghirdetéseket tartalmazó rovatát. Ezekről a terhektől mentesülhet az, aki él a védjegyfigyelés szolgáltatás kínálta lehetőséggel, mert így minden olyan későbbi védjegybejelentésről értesül, amely az eljárás alatt lévő megjelölésével vagy a már lajstromozott védjegyével ütközik. Védjegyfigyelési kérelmet a bejelentő, a védjegy jogosultja vagy a védjegylajstromba bejegyzett használat terjeszthet elő. A védjegyfigyelés legfeljebb 12 hónapra kérhető, de ismételt kérvényezhető térítés ellenében.

8.5 | Összefoglalás: Iparjogvédelmi tájékoztatás és információszerzés

1. Az iparjogvédelmi információk típusai (8.1.):

- A) elsődleges információk: eredeti dokumentumok (bejelentési nyilvántartások, lajstromok, iparjogvédelmi közlönyök, szabadalmi közzétételi dokumentumok, leírások, használatiminta-oltalmi leírások stb.)
- B) másodlagos információk: elsődleges információforrásokból származó adatok feldolgozása révén kialakuló információhalmazok, iparjogvédelmi adatbázisok

2. Az iparjogvédelmi jogokkal kapcsolatos hazai információk a következő forrásokból érhetők el (8.2.):

- A) az SZTNH honlapján
- B) a Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítőben
- C) az E-nyilvántartásban
- D) a Frecskay János Szakkönyvtárban
- E) az Ügyfélszolgálaton

3. Legfontosabb adatbázisok (8.3.):

- A) minden magyar bejelentésű oltalmi forma tekintetében: E-kutatás
- B) szabadalmak tekintetében: esp@cenet, GPI
- C) védjegyek tekintetében: eSearch plus, TMview, Madrid Monitor, Global Brand Database
- D) formatervezési minták tekintetében: eSearch plus, Designview, Hague Express

4. Az SZTNH kutatási szolgáltatásai (8.4.):

A SZABADALMAK TERÉN:

A) ÚJDONSÁGKUTATÁS: a technika állásának feltárása és értékelése

B) SZABADALMAZHATÓSÁGI VÉLEMÉNNYEL KIEGÉSZÍTETT ÚJDONSÁGKUTATÁS: újdonságkutatás elvégzése és vélemény a találmány újdonságáról, feltalálói tevékenységen alapulásáról és ipari alkalmazhatóságáról

C) SZABADALMAZHATÓSÁGI VÉLEMÉNY: vélemény a találmány újdonságáról, feltalálói tevékenységen alapulásáról és ipari alkalmazhatóságáról az ügyfél által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján

D) JOGÉRVÉNYESSEGI (VITATHATÓSÁGI) KUTATÁS: a szabadalom vitathatósága szempontjából figyelembe vehető publikációk feltárása és értékelése

E) SZABADALOMTISZTASÁGI KUTATÁS: annak vizsgálata, hogy ütközhet-e az érintett termék vagy eljárás valamely érvényes szabadalom oltalmába

F) TÉMAKUTATÁS: egy adott műszaki területen releváns dokumentumok feltérképezése

A VÉDJEGEK TERÉN:

A) VÉDJEGBKUTATÁS: előzetes kutatási vélemény

B) OLTALOMKÉPESSÉGI VÉLEMÉNNYEL KIEGÉSZÍTETT VÉDJEGBKUTATÁS: előzetes vélemény a megjelölés oltalomképességéről

C) VÉDJEGFIGYELÉS: folyamatos monitorozás

HÚTSÜK LE A FÖLDET A HULLADÉKHŐ ÚJRAHASZNOSÍTÁSÁVAL

Az Orcan Energy megújuló energetikai céget 2008-ban alapította a Müncheneri Műszaki Egyetem (TUM) három hallgatója: Richard Aumann, Andreas Sichert és Andreas Schuster. A vállalat olyan sztenderd kiegészítő egységeket gyárt hőenergiát termelő berendezések számára, amelyek a hulladékhőt elektromos energiává alakítják.

Mint a gőzmozdony

Az Orcan termékei az úgynevezett szerves Rankine-ciklus (ORC) alapján működnek, amely lényegét tekintve hasonlít a gőzgép működéséhez azzal a kivétellel, hogy az ORC folyamatban szerves folyadékot használnak víz helyett. Ez lehetővé teszi a gép számára az alacsonyabb hőfokon való működést, így felhasználható az alacsonyabb hőmérsékeltű hulladékhő is, amely ipari folyamatokban vagy biogáz-, napenergia- illetve geotermikus erőművekben keletkezik.

Energetikai szempontból bolygónkon 100 millió liter dízelnek megfelelő hulladékhő termelődik óránként.

Amennyiben ezt a hőt elektromos energiaként hasznosítanánk újra, jelentősen csökkenthetnénk az emberi szén-dioxid-kibocsátás mértékét.

Az ORC folyamat nem számít újdonságnak, ahogy a hulladékhő újrahasznosításában való alkalmazása sem. Korábban az ORC installációk mindig egyedi tervezésűek voltak és ez minden alkalommal hosszadalmas mérnöki munkát igényelt. Ezen változtatva az Orcan újítása abból áll, hogy az egyedi tervezést megkerülve egy sztenderdizált terméket hozott létre.

Több, mint 100 megadott szabadalom

Az Orcannak kulcsfontosságú szabadalmaik védelme, mivel nagy veszélyt jelentene, ha versenytársaik egyszerűen lemásolnák termékeiket. Még az alapítók egyetemi

évei alatt a TUM nyolc szabadalmat jelentett be, amelyeket később megvásárolt az Orcan. Létfontosságú volt a fenti szabadalmak megszerzése, „a szabadalmak nélkül soha nem sikerült volna meggyőzni első befektetőinket” – mondta Andreas Sichert, az Orcan Energy társalapítója és vezérigazgatója.

Továbbá az első nyolc szabadalomnak köszönhetően nyert el a cég két nagy kutatási projektet: egyet a hajózási iparban és egyet az ipari hulladékhoz kapcsolódóan. Azóta a cég levédette termékeinek összes innovatív elemét, így jelenleg 23 szabadalom család és több, mint 100 megadott szabadalom gazdagítja az Orcan portfólióját.

Nyílt innováció és szabadalmi stratégia

A nyílt innováció jegyében az Orcan gyakran működik együtt más cégekkel. A vállalkozás tudatosan kerüli a közös tulajdonban lévő szabadalmakat, így jelentősen leegyszerűsítik azok menedzselését. Az együttműködő felek közösen döntenek el, hogy ki jelenti be az adott szabadalmat. Ez általában az a fél, akinek a tevékenységéhez közelebb áll a találmány.

Okosan gyarapítani az IP portfóliót

„Egy sikeresen megadott szabadalmi bejelentéshez létfontosságú a szoros együttműködés a szabadalmi ügyvivő és a feltaláló között. Úgy juthatunk eredményre, ha az ügyvivő jogi szakértelme és a feltaláló tudományos és tapasztalati tudása is azonos mértékben kerül kifejezésre.” – nyilatkozta Andreas Schuster, az Orcan Energy társalapítója és műszaki igazgatója.¹¹⁰

---

¹¹⁰ Forrás: <https://www.epo.org/learning/materials/sme/sme-case-studies.html>

Megoldókulcs

SZABADALOM

2.1. feladat: Ki a feltaláló, ki a jogosult (bejelentő) és hány igénypont található a szabadalmi leírásban az alábbi találmányok esetében:

a) Léptető szerkezet humanic robothoz (lajstromszám/azonosító: 231005)

feltaláló: dr. Somló János (60%), dr. Rudas Imre (20%), dr. Paniti Imre (20%)

jogosult: Óbudai Egyetem

igénypontok száma: 11

b) RUBIK KOCKA elnevezésű térbeli logikai játék (lajstromszám/azonosító: 170062).

feltaláló: Rubik Ernő

jogosult: Rubik Ernő

igénypontok száma: 5

2.2. feladat: Ki a 7228, valamint a 7110 lajstromszámú/azonosítójú magyar szabadalom jogosultja?

Nobel Alfréd

2.3. feladat: Mi a tárgya/címe annak a magyar szabadalomnak, amelynek Albert Einstein és Szilárd Leó volt a jogosultja?

Hűtőgép

2.4. feladat: 1906. március 17-én csak egyetlen, hangszerre vonatkozó szabadalmat nyújtottak be a Magyar Királyi Szabadalmi Hivatalhoz. Mi volt ez a hangszer? Ki volt a feltaláló? Hány egyéb szabadalma található az e-kutatás adatbázisban?

Újítások cimbalmokon című szabadalom cimbalmokra vonatkozik, a feltalálója Schunda V. József. Az adatbázisban összesen 4 db szabadalma található.

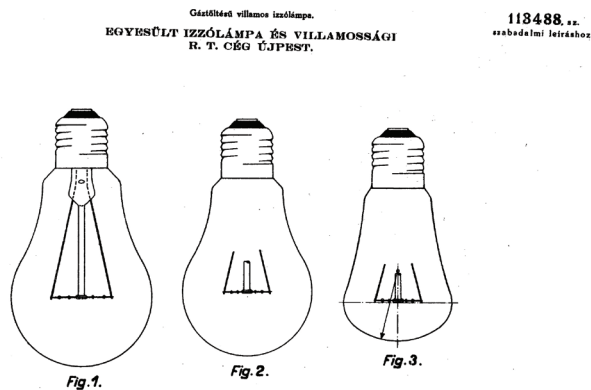
2.5. feladat: Melyik ma is használatos gyógyszerre vonatkozik az 52724 lajstromszámú magyar szabadalom? Melyik cég a bejelentő, és ki lehet a feltaláló?

Eljárás az acetilszalicilsav alkáli-földfém-sóinak előállítására című szabadalom a Kalmopyrin® gyógyszerhez kapcsolódik, amelynek hatóanyaga 500 mg acetilszalicilsav. A bejelentő Richter Gedeon Vegyészeti Gyára, a feltaláló pedig minden bizonnyal maga Richter Gedeon volt.

2.6. feladat: A 113 488, a 115 969 és a 138 521 lajstromszámú (azonosítójú) magyar szabadalmak az egyik legjelentősebb magyar találmányra vonatkoznak. Mi ez a közelmúltig széles körben használt eszköz, melyik cég a bejelentő, és ki lehet a feltaláló?

Villanykörte; bejelentő: Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T.

113 488 lajstromszámú szabadalom: Gáztöltésű villamos izzólámpa

115 969 lajstromszámú szabadalom: Eljárás nehéz nemesgázok előállítására

138 521 lajstromszámú szabadalom: Eljárás kripton kinyerésére levegőből

A szabadalmak Bródy Imréhez köthetők.

Bródy Imre legfontosabb találmánya, a kripton-töltésű izzólámpa 1930-ból származik. A testek sugárzásának elméletéből ismert volt, hogy az izzólámpák jobb fényhasznosítása az izzószál hőmérsékletének emelésével érhető el. Maga az a tény, hogy a gáztöltésű izzólámpa hatásfoka megjavul, ha a töltőgázt rosszabb hővezető képességű és nagyobb sűrűségű (nagyobb atomsúlyú) kriptonnal helyettesítik, szakmai körökben nem volt ismeretlen. Ilyen izzólámpára mint tömegtermékre azonban senki sem mert gondolni a kripton magas ára miatt.

Bródy szívós kutatómunkával megállapította, hogy 1000 köbméter levegőből 1,5 liter kripton nyerhető ki. A kriptongyártást termodinamikai megfontolások alapján, Polányi Mihály közreműködésével dolgozta ki. A megoldás lényege az volt, hogy a levegőnek csak mintegy 10%-át cseppfolyósítják, és ezen átfűvtetik az előhűtött maradékot, így kimosva belőle a kripton többségét. Frakcionálni csak ezt a 10%-ot kell. Erre a technológiára alapozva az Egyesült Izzó felépítette és 1937-ben üzembe helyezte a világ első kriptongyárát Ajkán, amely a korábbi ár kevesebb mint háromszáz részéért állította elő a nemesgázt. A kripton-töltésű izzólámpa világsiker lett, jellegzetes alakú burájával ma is tömegesen gyártják.

<https://www.sztnh.gov.hu/hu/magyar-feltalalok-es-talalmanyaik/mozgokepek-a-magyar-technika-tortenetebol/pillanatkepek-az-3>

2.7. feladat: Mi a tárgya a 91387 és a 110709 lajstromszámú magyar szabadalomnak, és miről ismert a feltalálója?

Mindkét szabadalom tárgya felfújható földgömb, feltalálója pedig Karinthy Frigyes író volt.

2.8. feladat: Melyik ma is széles körben használt tárgyra vonatkoznak a 138248, 139000, 140858 lajstromszámú magyar szabadalmak, és ki a feltalálójuk?

Ezek a szabadalmak a golyóstollra vonatkoznak:

- 138248 Pépes halmazállapotú tinta és hozzá tartozó töltőtoll
- 139000 Tartályos íróeszköz
- 140858 Íróeszköz

amelyek feltalálója Bíró László József volt. (Az utóbbi két szabadalom esetén a szabadalmi leírásokon szerepel helyesen, hogy Bíró László József a feltaláló, a jogutódja pedig Martin Henry George.)

2.9. feladat: Ki a 150686 lajstromszámú magyar szabadalom feltalálója és mi a viszonya a bűvös kocka feltalálójához?

A Könnyűfém vitorlázórepülőgéptörzs című szabadalom feltalálója id. Rubik Ernő, Rubik Ernő édesapja.

HASZNÁLATIMINTA-OLTALOM

3.1. feladat: Keresd meg az SZTNH E-nyilvántartás adatbázisában, hogy milyen iparjogvédelmi oltalmakkal rendelkezik a Zwack cég? Vajon miért nincs egyetlen italreceptre vonatkozó szabadalmuk sem?

A Zwack cég formatervezési minták, földrajzi árujelzők, szabadalmak és használati minták mellett több mint 300 védjeggyel rendelkezik. Az italrecepteket, amennyiben nem visszafejthetők, érdemes üzleti titokként hasznosítani. A titok akár évszázadokon keresztül fenntartható lehet szemben a 20 éves szabadalmi oltalommal, vagy a 10 éves használati-minta-oltalommal.

3.2. feladat: Melyik az a két, Zwack névhez kapcsolódó szabadalom, amely nem illeszkedik a cég profiljához?

Zwack Endre feltalálója A hegedűnyelvbe behelyezhető táblázatos gyakorló iskola c. 106820 lajstromszámú szabadalomnak. A Berendezés elektromos váltó és jelzőállító készülékek és effélék biztosítására c. 39017 lajstromszámú szabadalmat pedig Buechl Adolf és Fels Miksa mellett Zwack Rezső jegyzi.

3.3. feladat: Budapesten az Alkotás utca és a Csörsz utca sarkán ma egy pláza és egy lakópark van. Mindkettő egy hajdan világhírű magyar műszergyár nevét őrzi. Ezt a céget Süss Nándor műszerész alapította. Hány szabadalma volt neki, illetve cégének, s mi a legkorábbi, illetve a legkésőbbi szabadalmának lajstromszáma? Mi a lajstromszáma a Magyar Optikai Művek kávéfőzőre vonatkozó használatiminta-oltalmának?

Süss Nándorra keresve 'Süss Nándor' és 'Süss Nándor Prácisiós Mechanikai és Optikai Intézet R.-T.' találatok jöhetnek ki, mindösszesen 37 db szabadalom. A legkorábbi lajstromszáma 24383, a legkésőbbi pedig 124258.

Érdekességképpen: a Magyar Optikai Művek cégcsalád közel 200 szabadalom jogosultja volt 1941 és 1992 között.

A MOM Rt. Kávéfőző berendezésre vonatkozó használati minta lajstromszáma 1123.

3.4. feladat: Nézz utána, mi volt az a szellemes megoldású járműkonstrukció, amelyre a Rehab Zrt. előbb használati mintára, majd szabadalomra vonatkozó bejelentést is tett. Mi indokolhatta ezt a folyamatot?

A találmány egy kerekesszékből irányítható kisautó volt, amelyet a továbbfejlesztés miatt volt érdemes szabadalmaztatni. A kisautó külső formai kialakítására formatervezési-mintaoltalmat igényeltek.

FORMATERVEZÉS IMINTA-OLTALOM

4.1. feladat: Hány bejelentése van a Renault SAS-nek, és van-e közöttük olyan, ami nem járműre, vagy járműalkatrészre vonatkozik?

A Renault SAS-nek 181 nemzetközi formatervezési mintája van. Nem járműre vagy járműalkatrészre vonatkozik például a DM/095719 lajstromszámú minta (széldzsekire, kesztyűre és csatos övre), a DM/095165 lajstromszámú minta (USB memóriaeszközre), vagy a DM/095091 lajstromszámú minta (pénztárcára, mobiltelefon tokra, kiegészítőre és kulcstartóra).

4.2. feladat: 2019-ben hány magyar eredetű nemzetközi bejelentés volt, és mennyi olyan, amelyben Magyarországot megjelölték?

2019-ben (Filing Date 2019-01-01 TO 2019-12-31) 7 db bejelentés volt magyar eredetű (Applicant's Contracting Party – HU).

2019-ben 13 db olyan nemzetközi bejelentés volt, amelyben Magyarország meg volt jelölve (Designation).

4.3. feladat: Ki a bejelentője az alábbi két „Üveg” elnevezésű magyar formatervezésiminta-oltalomnak? A bejelentő 2020-ban hány érvényes fennálló formatervezésiminta-oltalommal rendelkezik?

a) a bejelentés napja: 1998. 04. 08.

b) Lajstromszám: 87988

a) Pepsico Inc

b) Pepsico Inc

4 db

4.4. feladat: Hány darab billentyűs hangszerre (osztályjelzet 17-01) vonatkozó formatervezésiminta-oltalmi bejelentés található az SZTNH e-kutatás adatbázisában?

A kézirat lezárásakor 35 db.

4.5. feladat: Ki a jogosultja az alábbi 86924 lajstromszámú magyar formatervezésiminta-oltalomnak, és a bejelentőnek hány hasonló bejelentése található az SZTNH e-kutatás adatbázisában?

A szerző Forrai Zsuzsanna; 43 db bejelentése van az adatbázisban.

VÉDJEGY

5.1. feladat: Keresd meg az SZTNH e-kutatás adatbázisában, hogy milyen bejelentési nappal szerepelnek az alábbi reklámplakátokon található termékek az adatbázisban szereplő legkorábbi magyarországi védjegye(i)! Az APENTA legkorábbi, még ma is védelem alatt álló 121340 lajstromszámú szóvédjegyét 1899. április 1-jén jelentették be, a 118758 lajstromszámút pedig 1906. november 22-én.

A TUNGSRAM 121400 lajstromszámú szóvédjegyet 1909. április 28-án jelentették be. A 120582 lajstromszámú ábrás védjegyet 1938. július 28-án lajstromoztatták. Ez utóbbi már nem áll oltalom alatt, azonban a 2018-as új arculatot képviselő védjegyek közül hat ábrás védjegyen is visszaköszön a dupla szárú T betű.

Az ODOL fogkrémet a német Karl August Lingner (1861–1916) kezdte el gyártani 1892-ben. A Német Szabadalmi és Védjegy hivatalban az ODOL védjegyet 1895. március 5-én lajstromozták, míg Magyarországon néhány hónappal később, 1895. július 26-án. Az 117528-as lajstromszámú védjegy a hazai védjegyek korelnöke.

Az 1890-ben alakult Magyar Ruggyantaárugyár Rt., rövidítve MRG, a brand-építésben gyakran EMERGÉ néven szerepelt. A vállalatot az államosítását követően több néven is hívták, legismertebb elnevezése 1973-tól Taurus Gumipari vállalat. Ezért is szerepel az EMERGÉ 118097-es lajstromszámú, 1926. február 15-én bejelentett szóvédjegy mellett a Taurus neve. Az EMERGÉ korai, 1896 és 1960 közötti több mint 100 szabadalmát az adatbázisban a Ruggyantaárugyár vagy Magyar Ruggyantaárugyár keresőszavak alapján lehet megtalálni.

Jujj, de édes!.. plakát

Az E-kutatásban alapvetően olyan védjegyek érhetők el, amelyeket a 70-es években újra megújítottak, vagy azóta jelentették be. Ezért a II. világháború előtt elterjedt termékek és márkák védjegyei, amelyek fokozatosan megszűntek, az elektronikus adatbázisba már nem kerültek be. A képen szereplő kilenc márka közül mindegyiknek jelentős védjegyportfóliója volt régebben.

Az E-kutatásból az alábbiak láthatók:

- A Szerencsi Bonbon Kft. közel három tucat fennálló védjeggyel rendelkezik.
- A Stühmer márkához hat fennálló védjegy köthető.
- A Dreher Sörgyárak Zrt.-nek már nincs az édességiparhoz köthető védjegye.
- A Gerbeaud-nak jelenleg négy védjegye van.

5.2. feladat: Melyik oltalmi forma nem köthető a TUNGSRAM névhez?
A használatiminta-oltalom.

5.3. feladat: Budapesten az Alkotás utca és a Csörsz utca sarkán ma egy pláza és egy lakópark van. Mindkettő egy hajdan világhírű magyar műszergyár, a Magyar Optikai Művek (MOM) nevét őrzi. Mi a lajstromszáma annak a két védjegynek, amely ma is fennáll, és képileg is e régi cégre emlékeztet?

153626

217050

IPARJOGVÉDELMI TÁJÉKOZTATÁS ÉS INFORMÁCIÓSZERZÉS

8.1. feladat: Keresd meg az e-kutatásban, hogy milyen iparjogvédelmi oltalmak kapcsolódnak az alábbi reklámlakátokon található termékekhez, márkákhoz!

Orion hópalack

- 139009 lajstromszámú Hópalack c. szabadalom,
- 139010 lajstromszámú Célszerűen hópalack számára alkalmas ivópohár c. szabadalom,
- 139011 lajstromszámú Hópalack c. szabadalom,
- 140322 lajstromszámú Eljárás hőtároló edények előállítására c. szabadalom,
- 113618 ORION ábrás védjegy,
- 122197 ORION szóvédjegy.

Chmura szemüveg

- 122269 lajstromszámú Eljárás szemüvegkereteknek az orról készült modell alapján való készítéséhez c. szabadalom,
- 122631 lajstromszámú Eljárás az egyéni arcméreteknek megfelelő szemüvegek készítésére c. szabadalom.

Diana cukorka

Jogosult: Diana Ipari és Kereskedelmi Rt.

- 110301 lajstromszámú Eljárás cukorkagyártmányok készítésére és hozzávaló nyílt üregtest cukormasszából c. szabadalom,
- 113955 lajstromszámú Eljárás folyadékkal töltött, szilárd zsírt tartalmazó héjú fogyasztási cikkek, mint gyógy- vagy egyéb cukorkák stb. előállítására c. szabadalom.

Törley

- nemzetközi védjegyek
- a gyáralapító Törley Józsefhez köthető 7 db szabadalom
- mintegy 150 nemzeti védjegy

8.2. feladat: Keresd ki az Espacenet magyar felületén mit talált fel Losonczi Áron, Bayer Gábor, és Makai Miklós?

Losonczi Áron feltaláló: EP2179105 LIGHT TRANSMITTING BUILDING BLOCK MANUFACTURING METHOD FOR THE SAME AND LINING ELEMENT (Fényáteresztő építőelem, betétidom és eljárás fényáteresztő építőelem előállítására)

Bayer Gábor feltaláló: EP2803015 TWO STAGE CATEGORIZATION OF OBJECTS IN IMAGES (Képeken lévő objektumok kétlépcsős kategorizálása)

Makai Miklós feltaláló: EP3119485 SKATE BLADE WITH IMPROVED TURNING PROPERTIES (Korcsolyapenge tökéletesített fordulási tulajdonságokkal)

RÉSZLETES TARTALOM- JEGYZÉK

ELŐSZÓ	4
RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	7
1 AZ IPARJOGVÉDELEM ALAPJAI	8
1.1 TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS A SZELLEMITULAJDON-VÉDELEM KIALAKULÁSÁRÓL	9
1.2 A SZELLEMITULAJDON-VÉDELEM EGYES TERÜLETEI	12
1.2.1 A szerzői jog	12
1.2.2 Az iparjogvédelem	13
1.3 LEGFONTOSABB ALAPFOGALMAK	15
1.4 ÖSSZEFOGLALÁS: AZ IPARJOGVÉDELEM ALAPJAI	17
2 SZABADALMI JOG	18
2.1 A SZABADALMI OLTALOM CÉLJA	19
2.2 A SZABADALMI OLTALOM TÁRGYA ÉS AZ OLTALOMSZERZÉS FELTÉTELEI	20
2.2.1 A szabadalmi oltalom tárgya	20
2.2.2 Pozitív törvényi feltételek	21
2.2.2.1 Az újdonság kritériuma	21
2.2.2.2 A feltalálói tevékenység kritériuma	23
2.2.2.3 Ipari alkalmazhatóság	26
2.2.3 A szabadalmi oltalmat kizáró okok	28
2.3 A SZABADALMI OLTALOM JOGOSULTJA	29
2.4 A SZABADALMI OLTALOM KELETKEZÉSE, TARTALMA, IDŐTARTAMA	34

2.5	A SZABADALMI OLTALOM MEGSZERZÉSE: ELJÁRÁS AZ SZTNH ELŐTT	36
2.5.1	A szabadalmi bejelentés benyújtása	36
2.5.1.1	<i>A szabadalmi leírás</i>	39
2.5.1.2	<i>Az igénypontok</i>	42
2.5.2	Alaki vizsgálat	46
2.5.3	Újdonságkutatás	46
2.5.4	Közzététel	48
2.5.5	Érdemi vizsgálat	49
2.6	TOVÁBBI ELJÁRÁSOK	51
2.6.1	A fenntartási díj (évdíj) fizetése	51
2.6.2	Megváltoztatási kérelem	52
2.6.3	A szabadalom megsemmisítése és a nemleges megállapítási eljárás	52
2.6.3.1	<i>A szabadalom megsemmisítése</i>	52
2.6.3.2	<i>Nemleges megállapítási eljárás</i>	53
2.6.4	A végleges szabadalmi oltalom megszűnése	54
2.7	BITORLÁS ÉS JOGÉRVÉNYESÍTÉS	55
2.8	OLTALOMSZERZÉS KÜLFÖLDÖN	57
2.8.1	A Párizsi Uniós Egyezmény (PUE)	59
2.8.1.1	<i>Az egyenlő elbánás elve</i>	59
2.8.1.2	<i>Az uniós elsőbbség</i>	59
2.8.2	A Szabadalmi Együtműködési Szerződés (PCT)	62
2.8.3	Az Európai Szabadalmi Egyezmény	66
2.9	ÖSSZEFOGLALÁS: A SZABADALMI JOG	70

3 HASZNÁLATIMINTA-OLTALOM 80

3.1	A HASZNÁLATIMINTA-OLTALOM CÉLJA	81
3.2	A HASZNÁLATIMINTA-OLTALOM TÁRGYA ÉS AZ OLTALOM FELTÉTELEI	82
3.2.1	A használati minta fogalma	82
3.2.2	Az oltalmazhatóság feltételei	84
3.2.2.1	<i>Az újdonság kritériuma</i>	84
3.2.2.2	<i>A feltalálói lépés kritériuma</i>	84
3.2.2.3	<i>Az ipari alkalmazhatóság kritériuma</i>	85
3.3	EGYÉB RENDELKEZÉSEK	85
3.4	HASZNÁLATIMINTA-OLTALMI ELJÁRÁS AZ SZTNH ELŐTT	87
3.4.1	Oltalmazhatósági vélemény és annak jelentősége	89
3.5	KÜLFÖLDI OLTALOMSZERZÉS HASZNÁLATI MINTA ESETÉBEN	89
3.6	ÖSSZEFOGLALÁS: A SZABADALOM ÉS A HASZNÁLATIMINTA-OLTALOM ÁLTAL BIZTOSÍTOTT VÉDELEM ÖSSZEHASONLÍTÁSA	91

3.7 AZ OLTALOMSZERZÉS GYAKORLATI/STRATÉGIAI KÉRDÉSEINEK	
ÁTTEKINTÉSE	92
3.7.1 Az oltalomszerzési tevékenység megkezdése	92
3.7.2 A szabadalmazhatóság további vizsgálata	92
3.7.3 Saját publikáció újdonságrontó hatása	93
3.7.4 A jogok tisztázása	93
3.7.5 A bejelentés kidolgozása	94
3.7.6 Stratégia	94
3.7.7 Iparjogvédelmi oltalmak kombinálása	95
3.7.8 Külföldi oltalomszerzés	97

4 FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM 100

4.1 A FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM CÉLJA	101
4.2 A FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM TÁRGYA ÉS AZ OLTALOM FELTÉTELEI	103
4.2.1 A formatervezési minta fogalma	103
4.2.2 Pozitív törvényi feltételek: újdonság és egyéni jelleg	104
4.2.2.1 Az újdonság követelménye	104
4.2.2.2 Az egyéni jelleg követelménye	105
4.2.3 Kizáró okok	108
4.3 A FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM JOGOSULTJA	109
4.4 A FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM KELETKEZÉSE, TARTALMA, IDŐTARTAMA, TERJEDELME	110
4.5 A FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM MEGSZERZÉSE: ELJÁRÁS AZ SZTNH ELŐTT	111
4.6 A FORMATERVEZÉSI MINTÁK NEMZETKÖZI OSZTÁLYOZÁSA	112
4.7 BITORLÁS ÉS JOGÉRVÉNYESÍTÉS	113
4.7.1 A bitorlás fogalma	113
4.7.2 Jogérvényesítés	113
4.8 A FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM MEGSZŰNÉSE	117
4.9 AZ OLTALOMSZERZÉS KÜLÖNBÖZŐ ÚTJAI	118
4.9.1 Nemzetközi eljárás: a Hágai Megállapodás	119
4.9.2 Regionális oltalomszerzés formatervezési mintákra: a közösségi formatervezési minta	121
4.10 ÖSSZEFOGLALÁS: FORMATERVEZÉS MINTA-OLTALOM	124

5 A VÉDJEGYOLTALOM	128
5.1 A VÉDJEGYOLTALOM CÉLJA	129
5.2 A VÉDJEGYOLTALOM TÁRGYA ÉS FELTÉTELEI	130
5.2.1 A védjegy fogalma	130
5.2.2 Pozitív törvényi feltételek: megkülönböztető képesség és ábrázolhatóság	132
5.2.3 Feltétlen és viszonylagos kizáró okok	135
5.2.3.1 <i>Feltétlen kizáró okok</i>	135
5.2.3.2 <i>Viszonylagos kizáró okok</i>	137
5.3 A VÉDJEGYOLTALOM JOGOSULTJA	141
5.4 A VÉDJEGYOLTALOM KELETKEZÉSE, TARTALMA, IDŐTARTAMA	142
5.5 A VÉDJEGYOLTALOM MEGSZERZÉSE: ELJÁRÁS AZ SZTNH ELŐTT	143
5.6 A VÉDJEGYEK OSZTÁLYOZÁSA	146
5.7 BITORLÁS ÉS JOGÉRVÉNYESÍTÉS	150
5.7.1 A bitorlás fogalma	150
5.7.2 Jogérvényesítés	151
5.8 A VÉDJEGYOLTALOM MEGSZÚNÉSE	153
5.9 AZ OLTALOMSZERZÉS KÜLÖNBÖZŐ ÚTJAI	155
5.9.1 Nemzetközi eljárás: a madridi rendszer	155
5.9.2 Uniós védjegybejelentés – a regionális út	157
5.10 ÖSSZEFOGLALÁS: VÉDJEGYJOG	159
6 A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK OLTALMA	164
6.1 A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK OLTALMÁNAK CÉLJA	165
6.2 A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐ ÁLTAL BIZTOSÍTOTT OLTALOM TÁRGYA, AZ OLTALOM FELTÉTELEI	167
6.2.1 A földrajzi árujelző fogalma, fajtái	167
6.2.2 Kizáró okok	168
6.3 AZ OLTALOM JOGOSULTJA	169
6.4 AZ OLTALOMKELETKEZÉSE, TARTALMA, IDŐTARTAMA	170
6.5 AZ OLTALOM MEGSZERZÉSE	171
6.5.1 Nemzeti oltalom	171
6.5.2 Közösségi oltalmi rendszer	172
6.5.3 Nemzetközi oltalom	173
6.6 BITORLÁS ÉS JOGÉRVÉNYESÍTÉS	173
6.7 AZ OLTALOM MEGSZÚNÉSE	173
6.8 ÖSSZEFOGLALÁS: A FÖLDRAJZI ÁRUJELZŐK OLTALMA	147

7 A SZELLEMITULAJDON-JOGOK AZ INNOVÁCIÓS FOLYAMATBAN 176

7.1 AZ INNOVÁCIÓ ÉS AZ OLTALOMSZERZÉSSEL	
KAPCSOLATOS DÖNTÉSEK	179
7.1.1 Hasznos-e, szükséges-e oltalmat szerezni?	179
7.1.2 Hol érdemes oltalmat szerezni?	180
7.1.3 Mikor érdemes oltalmat szerezni?	181
7.2 AZ ÜZLETI TITOK VÉDELME	182
7.2.1 Az üzleti titokhoz fűződő jog tartalma	183
7.2.2 A jogosult személye	183
7.2.3 Kivételek a védelem alól	184
7.2.4 Az üzleti titokhoz fűződő jog megsértése	185
7.3 A HASZNOSÍTÁS LEHETSÉGES MÓDJAI AZ OLTALOM	
MEGSZERZÉSÉT KÖVETŐEN	186
7.3.1 Saját hasznosítás	186
7.3.2 A licencszerződés fogalma és fajtái	186
7.3.2.1 A licencszerződés fajtái a jogok birtoklása szerint	187
7.3.2.2 A licencszerződés fajtái a szerződés tárgya szerint	187
7.3.2.3 Egy speciális szerződéstípus a védjegyek területéről: a franchising szerződés	188
7.4 A SZELLEMI TULAJDON MINT VAGYONTÁRGY	191
7.5 ÖSSZEFOGLALÁS: A SZELLEMITULAJDON-JOGOK	
AZ INNOVÁCIÓS FOLYAMATBAN	195

8 IPARJOGVÉDELMI TÁJÉKOZTATÁS ÉS INFORMÁCIÓSZERZÉS 196

8.1 AZ IPARJOGVÉDELMI INFORMÁCIÓ JELENTŐSÉGE	197
8.2 AZ SZTNH IPARJOGVÉDELMI JOGOKKAL KAPCSOLATOS	
INFORMÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSAI	199
8.2.1 Az SZTNH honlapja	199
8.2.2 Szabadalmi Közlöny és Védjegyértesítő	200
8.2.3 Az SZTNH elektronikus nyilvántartása	200
8.2.4 A Freckay János Szakkönyvtár	201
8.2.5 Ügyfélszolgálat	201

8.3	IPARJOGVÉDELMI ADATBÁZISOK	202
8.3.1	A kutatás jelentősége	202
8.3.2	A legfontosabb adatbázisok	203
8.3.2.1	<i>E-kutatás</i>	203
8.3.2.2	<i>Espacenet</i>	205
8.3.2.3	<i>Global Patent Index</i>	205
8.3.2.4	<i>eSearch plus adatbázis</i>	206
8.3.2.5	<i>TMview adatbázis</i>	207
8.3.2.6	<i>Madrid Monitor adatbázis</i>	207
8.3.2.7	<i>Global Brand Database</i>	208
8.3.2.8	<i>Hague Express adatbázis</i>	208
8.3.2.9	<i>Designview adatbázis</i>	209
8.4	AZ SZTNH KUTATÁSI SZOLGÁLTATÁSAI	210
8.4.1	Kutatási szolgáltatások a szabadalmak terén	210
8.4.1.1	<i>Újdonságkutatás</i>	210
8.4.1.2	<i>Szabadalmazhatósági véleménnyel kiegészített újdon- ságkutatás</i>	210
8.4.1.3	<i>Szabadalmazhatósági vélemény</i>	211
8.4.1.4	<i>A jogérvényességi (vitathatósági) kutatás</i>	211
8.4.1.5	<i>A szabadalomtisztasági kutatás</i>	211
8.4.1.6	<i>Témakutatás</i>	212
8.4.2	Kutatási szolgáltatások a védjegyek területén	212
8.4.2.1	<i>Védjegykutatás</i>	212
8.4.2.2	<i>Oltalomképességi véleménnyel kiegészített védjegykutatás</i>	213
8.4.2.3	<i>Védjegyfigyelés</i>	213
8.5	ÖSSZEFOGLALÁS: IPARJOGVÉDELMI TÁJÉKOZTATÁS ÉS INFORMÁCIÓSZERZÉS	214
	MEGOLDÓKULCS	218
	RÉSZLETES TARTALOMJEGYZÉK	226

